

1968

AVE MARIA KOLEDAR

VILKO ŽEKUTA (TORONTO)

AVE MARIA KOLEDAR

1968

55. letnik

Uredili in izdali *slovenski frančiškani*

Lemont, Illinois, ZDA

Ovitek:

Božji služabnik FRIDERIK BARAGA

Izdelal: *Vilko Čekuta*, Toronto, Ontario

NUMBER 10 b

OCTOBER 1967

VOLUME 59 (AMK 55)

AVE MARIA - Nabožni slovenski mesečnik - 59. letnik - Urejajo in izdajajo SLOVENSKI FRANČISKANI v ZDA - St. Mary's Seminary, Lemont, Illinois. Naslov - Address: AVE MARIA, P. O. BOX 608, Lemont, Illinois - 60439. Naročnina - Subscription rate: Za ZDA in Kanado 2.50 - za inozemstvo 3.00

Published once monthly - twice in October - by the Slovene Franciscans Fathers, Lemont, Illinois in the interests of the Commissariat of the Holy Cross. Entered as second class matter at the post office of Lemont, Illinois, under the act of March 3, 1879. Acceptance of mailing at special rate of postage provided for in section 1103 act of October 1917. Authorized July 14, 1945. "Second Class Postage Paid at Lemont", Illinois". Printed by Ave Maria Printery, Lemont, Ill.,

+ II 43978

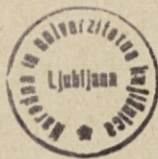
43978

1968

je prestopno leto - ima 366 dni

ZAPOVEDANI PRAZNIKI

Osmina Rojstva Gospodovega	1. januar
Vnebohod	23. maj
Vnebovzetje	15. avgust
Vsi sveti	1. november
Brezmadežna	8. december
Rojstvo Gospodovo	25. december

Z 996/1973

Opomba: Na zunanjem robu ob mesecih so odlomki iz nedeljskih mašnih beril ali evangelijev. Zbrani so stavki, ki vsebujejo glavno misel božje besede med nedeljsko mašo.

Januar

- 1 P Osmina Gospodovega Rojstva - Odilo, opat
- 2 T Presveto ime Jezusovo - Makarij, opat
- 3 S Genovefa, devica - Bertilia, vdova
- 4 Č Gregorij, škof
- 5 P Telesfor, papež in mučenec
- 6 S Razglašenje Gospodovo
- 7 N Sveta Družina - Lucijan Antiohijski, muč.
- 8 P Apolinarij iz Hierapolisa, škof
- 9 T Marcijana, devica in mučenka
- 10 S Janez, škof - Agaton, papež
- 11 Č Higin, papež in mučenec - Salvij, škof
- 12 P Arkadij, mučenec - Viktorijan, opat
- 13 S Spomin krsta n. G. Jezusa Kristusa
- 14 N 2. po Razglašenju Gospodovem - Sava, škof
- 15 P Pavel, puščavnik - Maver, opat - Izidor Aleks.
- 16 T Marcel, papež, muč. - Gerard in tov. mučenci
- 17 S Anton, opat
- 18 Č Priska, devica in muč. - Marjeta Oggerska, dev.
- 19 P Marij in tov. mučenci - Knut, kralj in mučenec
- 20 S Fabijan, papež, in Sebastijan, mučenca
- 21 N 3. po Razglašenju Gospodovem - Neža, dev. m.
- 22 P Vincencij in Anastazij, perzijska mučenca
- 23 T Rajmund (Rajko) Penafortski, spoznavalec
- 24 S Timotej, škof in muč. - Felicijan, škof in muč.
- 25 Č Spreobrnjenje sv. Pavla, apostola
- 26 P Polikarp, škof in muč. - Pavla, vdova
- 27 S Janez Zlatousti, škof in cer. učitelj
- 28 N 4. po Razlagašenju Gospodovem - Peter Nolasko
- 29 P Frančišek Saleški, škof in cer. učitelj
- 30 T Martina, dev. in muč. - Hijacinta, devica
- 31 S Janez Bosko, spoznavalec - Marcela, vdova

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: SPREMENENJE SRCA POTREBNO ZA PRAVI EKUMENIZEM: Da bi bili vsi kristjani prepričani, „da ne more biti ekumenizma brez spremenjenja srca“. (Odluk o ekumenizmu, čl. 7).

Misijski: LJUDJE, KI JIH ODVRAČA OD CERKVE SLAB ZGLED KRISTJANOV: Za vse one, ki jih odvrta od Kristusove Cerkve slab zgled kristjanov.

* Razodela se je milost Boga, našega Odrešenika, vsem ljudem; uči nas, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim željam in na tem svetu trezno in pravično in pobožno živimo, pričakujoč upanje in veličastnega prihoda velikega Boga in in Zveličarja našega Jezusa Kristusa... *Tit 2, 11...*

Oblecite si kakor izvoljenci božji, sveti in ljubljeni, pristrčno usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, skromnost, potrpežljivost; prenašajte drug drugega in si odpuščajte... *Kol 3, 12...*

Veselite se z veselimi, jokajte z jokajočimi; bodite med seboj ene misli; ne hrepnite po visokih stvareh, ampak se držite nizkih. *Rim 12, 16*

Ne bodite sami pri sebi modri. Nikomur ne povračujte hudega s hudim; prizadevajte si za dobro ne samo pred Bogom, ampak tudi pred vsemi ljudmi... *Rim 12, 16...*

Nikomur ne bodite nič dolžni, razen, da se med seboj ljubite. Kdor namreč bližnjega ljubi, je postavu spolnil.

Rim 13, 8...

* *Nedeljske misli*

... Mir Kristusov naj kraljuje v vaših srcih, h kateremu ste bili tudi poklicani v enem telesu; in hvaležni bodite. Beseda Kristusova naj prebiva med vami v obilju, v vsej modrosti; poučujte in opominjajte se med seboj in s psalmi, slavonspevi in duhovnimi pesmimi hvaležno prepevajte Bogu v svojih srcih. In vse, karkoli delate v besedi ali dejanju, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa in po njem zahvaljujte Boga in Očeta. *Kol 3, ...15-17*

Ali ne veste, da tisti, ki v tekališču tekajo, sicer vsi tečejo, pa le eden dobi nagrado? Tako tecite, da jo dosežete. Vsak pa, kateri tekmuje, se zdržuje vsega; oni, da prejmejo minljiv venec, mi pa neminljivega... *1 Kor 9, 24...*

Radi prenašate nespametne, ker ste sami pametni. Prenašate namreč, če vas kdo usužnjuje, če vas kdo ujeda, če se kdo povišuje, še vas kdo v obraz bije... *2 Kor 11, 19...*

Ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa bi ne imel, sem bmeč bron ali zveneče cimbele... Ljubezen je potrpljiva, je dobrotljiva...; vse prenese, vse veruje, vse upa, vse pretrpi... *1 Kor 13, 1...*

Februar

- 1 Č Ignacij Antiohijski, škof in muč - Brigita, dev.
- 2 P Svečnica, Očiščevanje prebl. Dev. Marije
- 3 S Blaž, škof in muč. - Oskar (Anzgar), škof
- 4 N 5. po Razlagašenju Gospodovem- Andrej Korzini, š.
- 5 P Agata, dev. in muč. - Peter in tovariši, japonski muč.
- 6 T Tit, škof - Doroteja (Rotija), dev. in muč.
- 7 S Romuald, opat - Rihard, spozn.
- 8 Č Janez od Mathe, spozn. - Pavel in Lucij, muč.
- 9 P Ciril Aleksandrijski, škof in cer. uč. - Apolonija, d., m
- 10 S Sholastika, devica - Viljem, puščavnik
- 11 N 1. predpostna - Lurška Mati božja - Lazar, škof
- 12 P Sedem ustanoviteljev servitov - Marina, devica
- 13 T Katarina de Ricci, devica
- 14 S Valentin (Zdravko), muč. - Jana Valois, vd.
- 15 Č Favstin in Jovita, muč.
- 16 P Julijana Antiohijska, muč.
- 17 S Silvin, škof
- 18 N 2. predpostna - Simeon, škof in mučenec
- 19 P Konrad, spoznavalec -
- 20 T Silvan, škof in muč.
- 21 S Severijan, škof in muč. - Irena (Miroslava), dev.
- 22 Č Stol sv. Petra - Marjeta Kortonska (Biserka)
- 23 P Peter Damijan, škof in cer. učitelj
- 24 S Matija, apostol - Sergij, mučenec
- 25 N 3. predpostna - Matija, apostol
- 26 P Nestor, škof in muč. - Matilda, devica
- 27 T Gabrijel od Žalostne Matere božje, spozn.
- 28 S Pepelnica - Hilarij, papež - Roman, opat
- 29 Č

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: SPOŠTOVANJE IN OBRAMBA OSNOVNIH ČLOVEŠKIH PRAVIC: Da bi vsi priznali, spoštovali in pravilno branili osnovne pravice človeka.

Misijonski: ZDRUŽEN NAPOR ZA EKONOMSKI IN SOCIALNI NAPREDEK: Da bi „vemiki delali in sodelovali z vsemi drugimi v pravilnem urejevanju zadev ekonomskega in socialnega življenja“ *Odlok o misijonski dejavnosti Cerkve, čl. 12.*

Marec

- 1 P Albin, škof - Feliks II., papež
- 2 S Neža Praška, dev. - Milena, vdova
- 3 N 1. postna - Kunegunda, vdova - Marin, mučenec
- 4 P Kazimir, spoznavalec - Lucij I., papež in muč.
- 5 T Janez Jožef od Križa, spozn. - Hadrijan, muč.
- 6 S kvatrna - Perpetua, Felicita in t. m. - Fridolin
- 7 Č Tomaž Akvinski, cerkveni učitelj
- 8 P kvatrni - Janez od Boga, spoznavalec - Senan, š.
- 9 S kvatrna - Frančiška Rimska, vdova
- 10 N 2. postna - Makarij Jeruzalemski, š. - 40 mučencev
- 11 P Terezija Marjeta Redi, devica - Sofronij, škof
- 12 T Gregorij I. Veliki, papež in c. uč. - Serafina, dev.
- 13 S Nicefor iz Konstatinopola, škof
- 14 Č Matilda, vdova
- 15 P Klemen Marija Dvořak, spozn. - Ludovika de Marillac
- 16 S Gregorij Makar, škof - Hilarij in Tacijan, ogl. muč.
- 17 N 3. postna - Patricij, škof
- 18 P Ciril Jeruzalemski, š. in cer. uč. - Salvator iz Horte
- 19 T Jožef, ženin prebl. Device Marije
- 20 S Mučenci iz Mar Saba
- 21 Č Benedikt, opat - Serapijon, škof
- 22 P Benvenut iz Osimo, spoznavalec
- 23 S Katarina iz Genove, vdova
- 24 N 4. (Laetare) postna - Gabrijel, nadangel
- 25 P Oznanjenje prebl. Devici Mariji - Dizma, desni razb.
- 26 T Tekla, mučenka - Feliks iz Trier-a, škof
- 27 S Janez Damaščan, cer. uč. - Rupert, škof
- 28 Č Janez Kapistran, spoznavalec
- 29 P Ciril, mučenec - Bertold, spoznavalec
- 30 S Janez Klimak, opat - Ozburga, devica
- 31 N Prva nedelja trpljenja (tiha nedelja) - Modest Krški

Opominjamo vas, da milosti božje ne pridoma ne prejemanje. Pravi namreč: „Ob času milosti sem te uslišal in na dan rešitve sem ti pomagal.“ - Glejte, zdaj je čas milosti, zdaj je dan rešitve. Nikomur ne dajamo pohujšanja, da se naša služba ne bi grajala, marveč se v vsem skazujemo kot božje služabnike, v veliki potrpežljivosti, v nadlogah, v potrebah, v stiskah, v ranah, v ječah, pri uporih, v trudih... 2 Kor 6, 1...

Prosimo in opominjamo vas v Gospodu Jezusu: tako, kakor ste od nas prejeli, kako vam je treba živeti in Bogu ugajati, tudi živite, da boste bolj napredovali. Saj veste, katere zapovedi smo vam dali po Gospodu Jezusu. 1 Tes 4, 1...

Posnemajte Boga kot ljubljene otroke in živite v ljubezni, kakor je tudi Kristus ljubil nas in se za nas dal v daritev in krvavo žrtev, Bogu v prijeten vonj. Ef 5, 1...

Tedaj je Jezus vzel hlebe, se Očetu zahvalil in jih razdelil med sedeče; prav tako tudi rib, kolikor so hoteli. Ko so se pa nasitili, je rekel svojim učencem: „Poberite kosce, da se ne končajo.“

Iz evangelija: Jan 6, 1 - 15

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: IZVAJANJE POKORE IN MOLITVE V VSAKEM KRŠČANSKEM ŽIVLJENJU: Da bi pokoro in ascetizem priznali in izvajali kot celosten del krščanskega življenja.

Misijonski: SPOŠTOVANJE AFRIŠKE MLADINE DO POSVEČENEGA DEVIŠTVA: Da bi v mladini afriške Cerkve spoštovanje do posvečenega devištva pognalo globoke korenine.

Kristus je prišel kot veliki duhovnik prihodnjih dobrin skozi večji ter popolnejši šotor, ki ni z roko narejen, to je, ni od tega sveta...

Hebr 9, 11...

Isto mišljenje bodi v vas, ki je tudi v Kristusu Jezusu. Dasi je bil namreč v božji podobi, ni imel za plen, da je enak Bogu, ampak je sam sebe izničil, podobo hlapca vzel nase, postal podoben ljudem in po zunanosti bil kakor človek. Ponižal se je in je bil pokoren do smrti, smrti na križu. *Fil 2,5...*

Postrgajte stari kvas, da boste novo testo, ker ste opresni; zakaj naše velikonočno jagnje, Kristus, je darovano.

1 Kor 5, 7...

Vse, kar je rojeno iz Boga, premaga svet. In to je zmaga, ki premaga svet: naša vera. Kdo pa premaga svet, če ne tisti, ki veruje, da je Jezus Sin Božji?

1 Jan 5, 4...

Kristus je za nas trpel in nam zapustil zgled, da bi hodili po njegovih stopinjah. On ni storil greha in tudi zvijače ni bilo v njegovih ustih; ko je

April

- 1 P Valerij, opat - Hugo, škof
- 2 T Frančišek Pavelski, spozn.
- 3 S Rihard, škof - Sikst I., papež in mučenec
- 4 Č Izidor Sevilski, škof in cer. uč. - Benedikt Moor, sp.
- 5 P Vincencij Ferreri, spozn. - Albert, škof
- 6 S Perzijski mučenci - Evtihij, š. - Viljem, opat
- 7 N Druga nedelja trpljenja (cvetna) - Celz, škof
- 8 P Dionizij iz Korinta, škof
- 9 T Marija Kleofova
- 10 S Makarij, škof
- 11 Č **veliki četrtek**
- 12 P **veliki petek**
- 13 S **velika sobota**
- 14 N Velika noč
- 15 P velikonočni ponedeljek - Bazilisa in Anastazija, m.
- 16 T velikonočni torek - Benedikt J. Labré - Bernardka S.
- 17 S Anicet, škof in muč. - Robert, opat
- 18 Č Apolonij (apologet), mučenec
- 19 P Leo IX., papež - Ema, vdova
- 20 S Konrad Parzham, spoznavalec - Hildegunda, dev.
- 21 N velikonočna osmina (bela n.) - Anzelm, škof in c. u.
- 22 P Soter in Gaj, papeža in muč - Leonid, mučenec
- 23 T Adalbert Praški, škof in mučenec - Helena, vdova
- 24 S Fidel, mučenec - Jurij, mučenec
- 25 Č Mark, evangelist (prošnji dan - litanije vseh svet.)
- 26 P Klet in Marcelin, papeža in muč.
- 27 S Peter Kanizij, cer. učitelj - Hozana Kotorska, dev.
- 28 N 2. povelikonočna - Pavel od Križa, spozn.
- 29 P Peter iz Verone, muč. - Jožef Cottolengo, spozn.
- 30 T Katarina Sienska, devica - Maksim, mučenec

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: SEMENIŠKA VZGOJA PO KONCILSKIH SMERNICAH: Da bi bila vzgoja mladeničev za duhovništvo primerno prilagojena smernicam II. vatikanskega koncila.

Misijonski: PRAVILNO MESTO DIAKONOV ▽ MISIJONIH: Za primerno ustanovo in razvoj diakonata v misijonskih področjih.

Maj

- 1 S Jožef, delavec - Amator, škof
- 2 Č Atanazij, škof in cer. učitelj
- 3 P Aleksander (Saša), papež, in tov. mučenci
- 4 S Monika, vdova - Pelagija iz Tarza, dev in muč.
- 5 N 3. povelikonočna - Pij V., papež
- 6 P Evodij, škof
- 7 T Stanislav, škof in spozn. - Gizela, redovnica
- 8 S Viktor, mučenec
- 9 Č Gregor Nacianški, škof in sp. - Pahomij, opat
- 10 P Antonin, škof - Gordian in Epimah, mučenca
- 11 S Filip in Jakob, apostola
- 12 N 4. povelikonočna - Materinski dan - Ignacij iz Lak.
- 13 P Robert Bellarmin, škof in cer. uč.
- 14 T Bonifacij iz Tarza, mučenec
- 15 S Janez de la Salle, spozn. - Izaija iz Rostova, š.
- 16 Č Ubald, škof - Peregrin, škof in mučenec
- 17 P Pashal Bajlonski, spoznavalec - Bruno, škof
- 18 S Venancij, mučenec ; Erik Švedski, mučenec
- 19 N 5. povelikonočna - Peter Celestin, papež
- 20 P Bernardin Sienski, spozn. - prošnji dan
- 21 T Andrej Bobola, mučenec - prošnji dan
- 22 S bdenji dan - prošnji dan - Julija, d. in m.
- 23 Č Vnebohod Gospodov - Deziderij, škof
- 24 P Marija Pomagaj - Donacian in Rogacian, muč.
- 25 S Gregor VI., papež - Urban I., papež in muč.
- 26 N nedelja po Vnebohodu - Filip Nerri, spozn.
- 27 P Beda Častitljivi, sp. in cer. uč. - Janez I., p. in m.
- 28 T Avguštin iz Canterbury, škof
- 29 S Marija Magdalena Pazzi, devica - Teodozija, d. in m.
- 30 Č Feliks I., papež in muč. - Ivana Orleanska, d. in m.
- 31 P Marija Kraljica - Petronila, dev. in muč

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: RESNO PRIZADEVANJE IN MOLITEV ZA MIR NA SVETU: Da bi razpravljanje in prizadevanje za upostavitev miru na svetu napredovalo z iskrenim naporom in bi ga vsi podpirali z resno molitvijo.

Misijonski: REŠITEV RASNIH VPRAŠANJ PO EVANGELJSKIH NAUKIH: Da bi nauki evangelijev premagali socialne in politične razlike med ljudmi raznih ras.

je bil zasramovan, ni sramotil; ko je trpel, ni pretil, temveč je prepuščal njemu, ki ga je krivično sodil; sam je naše grehe na svojem telesu nesel na križ, da bi mi grehom odmrli in živeli pravičnosti: z njegovimi ranami ste bili ozdravljeni...

1 Petr 2, 21...

Opominjam vas kot tujce in popotnike, da se zdržujete mesenega poželenja, ki se vojskuje zoper dušo. Lepo živite med neverniki, da vas bodo v tem, v čemer vas obrekujejo kot hudodelce, iz dobrih del spoznali in slavili Boga...

1 Petr 2, 11...

Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj in prihaja od Očeta luči, pri katerem ni spremembe ne sence menjave. Radovoljno nas je rodil, da bi bili nekakšna prvina njegovih stvari... *Jak 1, 17...*

Bodite vršitelji besede in ne le poslušalci, ki bi sami sebe varali. *Jak 1, 22...*

Bodite pametni in čujte v molitvah! Predvsem imejte stanovitno ljubezen med seboj, ker ljubezen pokrije množico grehov. *1 Petr 4, 7...*

„Ako me kdo ljubi, bo moja besedo spolnjeval; in moj Oče ga bo ljubil in bova k njemu prišla in pri njem prebivala. Kdor me ne ljubi, mojih besed ne spolnjuje. In besede, ki jih slišite, niso moje, ampak Očeta, ki me je poslal. To sem vam razodel, ko sem bil pri vas; Tolažnik Sveti Duh, ki ga bo poslal Oče v mojem imenu, vas bo učil vsega in spomnil vsega, kar sem vam povedal...“

Jan 14, 23...

O globočina bogastva in modrosti in vednosti božje! Kako nedoumljive so njegove sodbe in neizsledna njegova pota! Zakaj: kdo je spoznal misel Gospodovo? Ali kdo mu je bil svetovalec? *Rim 11, 33...*

Jaz sem prejel od Gospoda, kar sem vam tudi izročil: da je Gospod tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh in se zahvalil ter ga razlomil in rekel: „Vzemite in jejte; to je moje telo, ki bo za vas dano; to delajte v moj spomin.“ Prav tako tudi kelih po večerji, govoreč: „Ta kelih je nova zaveza v moji krvi; to delajte, kolikokrat boste pili, v moj spomin.“

1 Kor 11, 23...

Ponižajte se pod mogočno roko božjo, da vas ob času obiskanja poviša. Vse skrbi nanj preložite, zakaj on skrbi za vas. *1 Petr 5, 6...*

Junij

1 S bdenji dan - Angela Merici, devica

2 N Binkošti

3 P binkoštni ponedeljek - Klotilda, devica

4 T binkoštni torek - Frančišek Caracciolo, spozn.

5 S kvaterna - Bonifacij, škof in muč.

6 Č Norbert, škof - Bertrand Oglejski, patriarh

7 P kvatni - Robert, opat

8 S kvaterna - Medard, škof - Viljem, škof

9 N Presveta Trojica - Primož in Felicijan, muč.

10 P Márjeta, kraljica in vdova - Bogumil, škof

11 T Barnaba, apostol - Feliks in Fortunat, muč

12 S Janez Fakundski, spozn. - Bazilid in tov. muč.

13 Č Presveto Rešnje Telo - Anton Padovanski, c. u.

14 P Bazilij, škof in cer. uč. - Valerij in Rufin, muč.

15 S Vid, Modest in Krescencija, mučenci, - Alice, dev.

16 N 2. pobinkoštna - Očetovski dan - Beno, škof

17 P Gregor Barbarigo, škof - Emilija, devica

18 T Efrem Sirski, diakon, cer. uč. - Marko in Marcelijan, m.

19 S Julijana Falconieri, dev. - Gervazij in Protazij, muč.

20 Č Silverij, papež in mučenec

21 P Presveto Srce Jezusovo - Alojzij Gonzaga, spozn.

22 S Pavlin, škof

23 N 3. pobinkoštna

24 P Rojstvo sv. Janeza Krstnika

25 T Viljem, opat - Maksim Turinski, škof

26 S Janez in Pavel, mučenca - Maksencij, opat

27 Č Ladislav, spozn. - Ema Krška, vdova

28 P bdenji dan - Potamienna in Marcela, muč

29 S Peter in Pavel, apostola

30 N 4. pobinkoštna - Spomin sv. apostola Pavla

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: POSPEŠEVANJE POBOŽNOSTI DO SRCA JEZUSOVEGA KOT VIRA EDINOSTI, ZVELIČANJA IN MIRU: Da bi spoznali pobožnost do presvetega Srca za vir edinosti, zveličanja in miru.

Misijonski: CERKEV NA KITAJSKEM: Za hitro in popolno upostavitve Cerkve na Kitajskem.

Julij

- 1 P Predragocena Kri našega G. Jezusa Kristusa
- 2 T Obiskovanje prebl. Device Marije
- 3 S Irenej, škof in mučenec - Bernardin Realino
- 4 Č Berta, vdova - Urh (Ulrik, Uroš), škof
- 5 P Anton Zaccaria, spozn.
- 6 S Marija Goretti, dev in muč
- 7 N 5. pobinkoštna - Ciril in Metod, apostola Slov.
- 8 P Elizabeta, kraljica in vdova - Kilijan, muč.
- 9 T Nikolaj in drugi gorkumski mučenci - Tomaž More, m.
- 10 S Sedem sv. bratov ter sv. Rufina in Sekunda, mučenci
- 11 Č Pij I., papež in muč. - Olga, vdova
- 12 P Janez Gvalbert, opat - Mohor in Fortunat, muč
- 13 S Frančišek Solanski, spoznavalec - Mildred, devica
- 14 N 6. pobinkoštna - Bonaventura, škof in cerkveni uč.
- 15 P Henrik, cesar, spoznavalec
- 16 T Spomin Karmelske Matere božje
- 17 S Aleš, spoznavalec
- 18 Č Kamil de Lellis, sp. - Simforoza in njenih 7 sinov, m.
- 19 P Vincencij Pavelski, spozn. - Justa in Rufina, muč.
- 20 S Hieronim Emilijanski, spozn. - Marjeta, dev. in muč.
- 21 N 7. pobinkoštna - Prakseda, devica
- 22 P Marija Magdalena (Majda, Alenka), spokornica
- 23 T Lavrencij Brindiški, spozn. Apolinarij, škof in m.
- 24 S Kristina, dev. in muč.
- 25 Č Jakob starejši, apostol - Krištof, mučenec
- 26 P Ana, mati prebl. Device Marije
- 27 S Pantaleon, mučenec
- 28 N 8. pobinkoštna - Nazarij in Cekzij, muč.
- 29 P Marta, devica - Feliks, Beatrika in drugi muč.
- 30 T Abdon in Senen, muč. - Julita, vdova
- 31 S Ignacij, spoznavalec - Helena, vdova

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: ZVESTOBA DO VERSKIH DOLŽNOSTI V POČITNICAH: Za primerno rešitev dušnopastirskih vprašanj, ki so v zvezi s počitnicami in potovanjem.

Misijonski: BEGUNCI V AZIJI IN AFRIKI: Za učinkovito rešitev vprašanj beguncev v Aziji in Afriki.

Mislim, da se trpljenje sedanjega časa ne da primerjati s prihodnjo slavo, ki se bo razodela nad nami. Kajti stvarstvo željno pričakuje razodetja božjih sinov... Pa ne le ono, ampak tudi mi sami, ki imamo prvine Duha; tudi mi sami pri sebi zdihujemo, ko čakamo posinovljenja božjih otrok, odrešenja svojega telesa, v Kristusu Jezusu, Gospodu našem. *Rim 8, 18... - 23*

Bodite vsi enih misli v molitvi, sočutni, bratoljubni, milosrčni, skromni, ponižni. Ne vračajte hudega za hudo, ne sramotenja za sramotenje, marveč blagoslavlajte, ker ste bili v to poklicani, *1Petr 3,8...*

Vsi, kateri smo bili krščeni v Kristusa Jezusa, smo bili krščeni v njegovo smrt. Pokopani smo bili namreč z njim po krstu v smrt, da bi tako, kakor je Kristus vstal od mrtvih v slavo Očetovo, tudi mi zaživelimo novo življenje... *Rim 6, 3...*

„Varujte se lažnih prerokov, ki prihajajo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so grabežljivi volkovi. Po njih sadovih jih boste spoznali...“ *Mt 7, 15...*

Nismo dolžni mesu, da bi po mesu živeli. Zakaj, če po mesu živite, boste umrli; če pa z duhom dela mesa mrtvite, boste živeli. Kateri koli namreč se dajo voditi božjemu Duhu, ti so božji otroci. *Rim 8, 12...*

Ko se je približal Jezus Jeruzalemu in zagledal mesto, se je zjokal nad njim in rekel: „O da bi bilo spoznalo tudi ti, in zlasti na ta svoj dan, kaj ti je v mir! Tako pa je skrito pred tvojimi očmi. Zakaj prišli bodo dnevi nadte, ko te bodo tvoji sovražniki obdali z nasipom in te oblegali ter stiskali od vseh strani: in v tla bodo poteptali tebe in tvoje otroke v tebi in ne bodo pustili v tebi kamna na kamnu, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja.

1. k 19, 41...

... Cestinar pa je od daleč stal in še oči ni hotel povzdigniti proti nebu, ampak se je trkal na prsi in govoril: „Bog, bodi milostljiv meni grešniku!“ Povem vam: Ta je šel opravičen na svoj dom...

Iz evangelija Lk 18, 9 - 14

Spominjam vas evangelija, ki sem vam ga oznanil, ki ste ga tudi sprejeli, ki v njem tudi vztrajate, ki se po njem tudi zveličujete, ako se ga tako držite, kakor sem vam ga oznanil...

1 Kor 15, 1...

Tako zaupanje imamo po Kristusu v Boga, ne, kakor bi bili sami od sebe sposobni kaj misliti kakor iz sebe, marveč naša sposobnost je od Boga, ki nas je tudi usposobil za služabnike nove zaveze...

2 Kor 3, 4...

Avgust

- 1 Č Makabejski bratje, mučenci - Vera, devica
- 2 P Porcijunkula - Alfonz Ligvorij, škof in cer. učitelj
- 3 S Julijan Peter Eymard, spozn. Nikodem sp. - Lidija
- 4 N 9. pobinkoštna - Dominik, spozn.
- 5 P Marija Snežna - Afra, muč. Ožbalt (Osvald), sp.
- 6 T Spremenjenje Gospodovo - Sikst II., papež, in drugi m.
- 7 S Kajetan, spozn. - Donat, škof in muč.
- 8 Č Janez Marija Vianney, spozn. - Cirijak, Larg, Smaragd
- 9 P bdenji dan (sv. Lovrenca) - Roman, muč. - Peter Faber
- 10 S Lovrencij, muč. - Pavla, muč.
- 11 N 10. pobinkoštna - Tiburcij in Suzana, muč.
- 12 P Klara, devica - Hilarija, mučenka
- 13 T Hipolit in Kasijan, mučenca
- 14 S bdenji dan (Vnebovzetja) - Evzebij Rimski, spozn.
- 15 Č Vnebovzetje prebl. Device Marije - Tarzicij, muč.
- 16 P Joahim, oče prebl. Device Marije - Rok, spozn.
- 17 S Hijacint, spoznavalec
- 18 N 11. pobinkoštna - Agapit, muč.
- 19 P Janez Eudes, spoznavalec - Ludvik iz Toluža, spozn.
- 20 T Bernard, opat, cer. učitelj - Lucij, mučenec
- 21 S Ivana Frančiška, vdova - Abraham iz Smolenska, o.
- 22 Č Brezmadežno Srce Marijino - Timotej in tov. muč.
- 23 P Filip Beniti, spozn. - Klavdij in tov. muč.
- 24 S Jernej, apostol
- 25 N 12. pobinkoštna - Ludvik, kralj, spozn.
- 26 P Zefirin, papež in muč.
- 27 T Jožef Kalasancij, spoznavalec
- 28 S Avguštin, škof in cer. uč. - Pelagij, mučenec
- 29 Č Obglavljenje Janeza Krstnika - Sabina, muč.
- 30 P Roza iz Lime, devica - Feliks in Adavkt, muč.
- 31 S Rajmund (Rajko) Nonnat, spozn. - Pavlin, škof

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: EDINOST VSEH KRISTJANOV PO VERI V PRESVETO EVHARISTIJO: Da bi bila vera v presveto Evharistijo vir upostavitve verske edinosti med vsemi Kristusovimi učenci.

Misijonski: PODPIRANJE ONIH, KI SE BORE PROTI BOLEZNIM IN LAKOTI V MISIJSKIH DEŽELAH: Da bi vemiki podpirali poižkuse za odpravo bolezni in lakote v misijonskih področjih in da bi to delo učinkovito napredovalo.

September

- 1 N 13. pobinkoštna - Egidij (Tilen), opat
2 P Štefan, kralj, spozn. - Delavski dan
3 T Pij X., papež - Evfemija, Doroteja, Tekla, Erazma, m.
4 S Rozalija, devica - Ida, vdova
5 Č Lavrencij Justinijan, škof
6 P Petronij, škof
7 S Regina, devica - Marko Križevčan in tov. muč.
8 N 14. pobinkoštna - Rojstvo prebl. Device Marije
9 P Peter Klaver, spoznavalec - Gorgonij, muč.
10 T Nikolaj Tolentinski, spozn.
11 S Prot in Hijacint, muč.-Teodora Aleksandrijska
12 Č Sveto Ime Marijino
13 P Notburga, devica - Amat, opat
14 S Povišanje sv. Križa -
15 N 15. pobinkoštna - Sedem žalosti Device Marije.
16 P Kornelij in Ciprijan, muč. - Evfemija in drugi m.
17 T Rane sv. Frančiška - Hildegarda, devica
18 Š kvatrna - Jožef Kupertinski, spozn.
19 Č Januarij in tov. mučenci - Emilija de Rodat, devica
20 P kvatrnica - Evstahij in tov. mučenci
21 S kvatrna - Matej, apostol in evangelist - Mavra, dev.
22 N 16. pobinkoštna - Tomaž Villanovski, škof
23 P Lin, papež in muč. - Tekla, devica in mučenka
24 T Prebl. Devica Marija Rešiteljica jetnikov
25 S Firmin, škof in muč. - Sergij Radoneški, opat
26 Č Severno-ameriški mučenci - Ciprijan Antioh. in Justin
27 P Kozma in Damijan, mučenca
28 S Venceslav (Vaclav), knez in muč. - Lioba (Ljuba), d.
29 N Sv. nadangel Mihael - 17. pobinkoštna
30 P Hieronim, cer. učitelj

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: VDAN SPREJEM CERKVENIH NAUKOV: Da bi se vsi verniki oprijeli z iskrenim in trdnim duhom verskih naukov cerkvenega učiteljstva.

Misijonski: CENJENJE MISIJONSKE DOLŽNOSTI CERKVE: Da bi verniki rasli v svojem znanju in spoštovanju misijonske dolžnosti Cerkve.

Eden izmed njih (desterih ozdravljenih gobavcev) pa se je vmil, ko je videl, da je ozdravljen, in je z velikim glasom Boga slavil; in padel je na obraz pred njegove noge ter se mu zahvaljeval: in ta je bil Samarijan. Jezus pa je spregovoril: „Ali ni bilo deset očiščenih? Kje so pa deveteri? Ali se ni našel nobeden drug, da bi se vrnil in dal čast Bogu, razen tega tujca?“ In rekel mu je: „Vstani in pojdi, tvoja vera te je rešila.“

Iz evangelija Lk 17, 11 - 19

Po duhu živite in ne strežite poželenju mesa... Sad duha pa je: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, zkromnost, zdržnost, čistost. Zoper take ni postave. Kateri so pa Kristusovi, so meso s strastmi in poželenjem vred križali.

Iz berila: Gal 5, 16 - 24

... Ko dobro delamo, pa ne omagujmo; kajti ob svojem času bomo želi, če ne opešamo. Dokler torej utegnemo, delajmo dobro vsem, zlasti pa svojim domačim po veri.

*Iz berila: Gal 5, 25 - 26;
6, 1 - 10.*

Vsak, ki se povišuje, bo ponižan in, kdor se ponižuje, bo povišan.

Iz evangelija: Lk 14, 1 - 11

Opominjam vas, jaz, jetnik v Gospodu: živite, kakor se spodobi za poklic, v katerega ste poklicani, v vsej ponižnosti in krotkosti s potrpežljivostjo; drug drugega prenašajte v ljubezni in se trudite, da ohranite edinost duha z vezjo miru; eno telo in en Duh, kakor ste bili tudi poklicani k enemu upanju svojega poklica...

Ef 4, 1...

Vedno hvalim Boga zaradi vas za božjo milost, ki vam je dana v Kristusu Jezusu: da ste v vsem po njem obogateli, v vsakem nauku in v vsakem spoznanju...

1 Kor 1, 4...

Prenavljajte se po duhu svojega mišljenja in si oblecite novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravičnosti in svetosti...

Ef 4, 23...

Glejte, kako bi varno hodili, ne kakor brez modrosti, ampak kakor modri: odkupujte čas, zakaj dnevi so hudi...

Ef 5, 15...

Zahvaljujemo Boga Očeta, ki nas je usposobil za delež pri dediščini svetih v svetlobi; zakaj otel nas je iz oblasti teme in prestavil v kraljestvo svojega preljubega Sina, v katerem imamo po njegovi krvi odrešenje, odpuščenje grehov.

Kol 1, 12...

Oktober

- 1 T Remigij, škof
- 2 S Angeli varuhi - Eleverij, mučenec
- 3 Č Terezija Deteta Jezusa, devica - Evald, jm.
- 4 P Frančišek Asiški, spoznavalec - Pteronij, škof
- 5 S Placid in tov. muč. - Flora, devica
- 6 N 18. pobinkoštna - Bruno, spoznavalec
- 7 P Rožnovenska Mati božja - Marko I., papež
- 8 T Brigita, vdova - Sergij Bakh, Marcel, Apulej, m.
- 9 S Janez Leonardi, spoznavalec - Dionizij, škof in m.
- 10 Č Frančišek Borgia, spoznavalec
- 11 P Materinstvo prebl. Device Marije - Emilijan, spozn.
- 12 S Maksimilijan, škof in muč. - Edin, muč.
- 13 N 19. pobinkoštna - Edvard, kralj, spozn. - Koloman, m.
- 14 P Kalist I., papež in muč.
- 15 T Terezija, devica - Tekla iz Kitzingena, dev.
- 16 S Hedvika, vdova - Gerard Majella, spozn.
- 17 Č Marjeta Marija Alacoque, devica
- 18 P Luka, evangelist
- 19 S Peter Alcantara, spoznavalec - Kleopatra, vdova
- 20 N 20. pobinkoštna - Janez Kancij, spozn.
- 21 P Hilarijon, opat - Uršula in tov. muč.
- 22 T Vendelin, opat - Kordula, dev. in m. - Marija Salome
- 23 S Anton Marija Claret, spozn. - Severin, muč. -
- 24 Č Nadangel Rafael - Feliks, škof in muč.
- 25 P Krizant in Darija, mučenca - Gaudencij, škof
- 26 S Evarist, papež in mučenec
- 27 N Kristus Kralj - Frumencij, škof
- 28 P Simon in Juda, apostola
- 29 T Narcis Jeruzalemski, škof - Abraham is Rostova, o.
- 30 S Klavdij in tov. muč. - Marcel in Kasijan, muč.
- 31 Č Volbenk, škof - Alfonz Rodriguez, sp. -

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: JAVNO PRIZADEVANJE ZA IZBOLJŠANJE DUHOVNIH IN MATERIALNIH POGOJEV DRUŽIN: Da bi javne oblasti uspešno pospeševale in branile duhovne in materialne pogoje potrebne za urejeno družinsko življenje.

Misijonski: APOSTOLAT LAIŠTVA V MISIJONIH: Za plodonosen napredek apostolata laištva v misijonskih področjih.

November

1 P Vsi sveti

2 S Spomin vseh vernih duš

3 N 22. pobinkoštna - Hubert, škof - Just, mučenec

4 P Karel Boromejski, škof - Vital in Agrikola, muč.

5 T sv. ostanki - Zaharija in Elizabeta, starši Jan. Krst.

6 S Leonard, opat

7 Č Engelbert, škof in muč. - Florencij iz Strasbourga, š.

8 P sv. štirje kronani, mučenci - Deodat (Bogdan), škof

9 S Posvetitev lateranske bazilike - Theodor Tiro, muč.

10 N 23. pobinkoštna - Andrej Avellino, spozn.

11 P Martin, škof - Teodor Studit, opat - Mena, muč.

12 T Martin I., papež in muč. - Kunibert, škof

13 S Didak, spoznavalec - Stanislav Kostka, spozn.

14 Č Jozafat, škof in muč. - Lavrencij, muč.

15 P Albert Veliki, škof in cer. učitelj - Leopold, spozn.

16 S Jedrt (Gertruda), devica - Mehtilda, devica

17 N 24. pobinkoštna (6. po Razgl. G.) - Gregorij Čudodelec

18 P Posvetitev bazilik sv. Petra in Pavla - Roman, muč.

19 T Elizabeta, vdova - Poncijan, papež in mučenec

20 S Feliks Valoaški, spozn. - Maksencija, dev. in muč.

21 Č Darovanje prebl. Device Marije - Gelazij I, papež

22 P Cecilija, dev. in muč.

23 S Klemen I., papež in muč. - Felicita, muč.

24 N Zadnja pobinkoštna - Janez od Križa, cer. učitelj

25 P Katarina, dev. in muč.

26 T Silvester, opat - Peter Aleksandrijski, škof in muč.

27 S Virgilij, škof - Valerijan, škof

28 Č Zahvalni dan - Katarina Labouré, devica

29 P Saturnin, muč.

30 S Andrej, apostol

Zaupajmo v Gospoda Jezusa, da bo on, ki je v vas dobro delo pričel, tudi dovršil, do dneva Kristusa Jezusa. Zakaj po pravici moram tako misliti o vas vseh, ker vas imam v srcu in ste v mojih vezeh in pri obrambi in utrjevanju evangelija vsi vi deležni istega veselja ko jaz. Zakaj Bog mi je pričal, kako hrepenim po vas vseh v ljubezni Jezusa Kristusa; in to prosim, da bi vaša ljubezen bolj in bolj rasla v spoznanju in vsaki razumnosti...

Fil 1, 6...

... Naša domovina pa je v nebesih, od koder pričakujemo Zveličarja, našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki bo z močjo, s katero si more podvreči vse, preobrazil naše bomo telo, da bo podobno njegovemu poveljčanemu telesu...

Iz berila: Fil 3, 17-21; 4, 1-3

Nebeško kraljestvo je podobno gorčičnemu znu, ki ga je človek vzel in vsejal na svoji njivi. To je sicer najmanjše izmed vseh semen; ko pa zraste, je večje ko zelišča in postane drevo, tako da prilete ptice neba in prebivajo na njegovih vejah. *Mt 13, 31...*

Ne nehamo za vas moliti in prositi, da bi vi popolnoma spoznali božjo voljo v vsej modrosti in razumnosti: da bi živeli vredno Boga in mu bili popolnoma všeč, ker bi donášali sad vsakršnega dobrega dela... *Kol 1, 9...*

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: ZADOVOLJIVA REŠITEV NAŠIH ŠOLSkih PROBLEMOV: Da bi bila vprašanja vzgoje v mnogovrstni družbi rešena v duhovno korist mladine.

Misijonski: USPEH ŠOL V UČENJU SPOŠTOVANJA ČLOVEKOVEGA DOSTOJANSTVA: Da bi šole v misijonih pripomogle do večjega spoštovanja dostojanstva človeške osebe.

Vemo, ura je že, da od spanja vstanemo, kajti zdaj je naše zveličanje bliže ko tedaj, ko smo vero sprejeli. Noč se je pomaknila in dan se je približal. Odložimo torej dela teme in si nadenimo orožje svetlobe. Kakor podnevi hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v prepiru in nevoščljivosti, ampak nadenite si Gospoda Jezusa Kristusa.

Rim 13, 11 - 14

Kar koli se je napisalo, se je napisalo v naše poučenje, da bi imeli upanje po potrpežljivosti in po tolažbi iz pisem. Bog potrpežljivosti in tolažbe pa vam daj, da bi bili med seboj istih misli po Kristusu Jezusu.

Rim 14, 4...

Veselite se vedno v Gospodu; zopet pravim: Veselite se. Vaša blagost bodi znana vsem ljudem. Gospod je blizu...

Fil 4, 4...

... Zatorej ničesar ne sodite pred časom, dokler ne pride Gospod, ki bo tudi osvetlil, kar je v temi skritega, in bo razodel misli src...

Iz berila: 1 Kor 4, 1 - 5

Razodela se je dobrotljivost in ljudomilost Boga, našega Odrešenika: odrešil nas je ne zaradi pravičnih del, ki smo jih storili, marveč po svojem usmiljenju v kopeli prerojenja in prenovljenja po Svetem Duhu.

Tit 3, 4...

December

- 1 N 1. adventna - Marijan in tov. muč. - Natalija, vd.
- 2 P Bibijana, dev. in muč. - Herta, devica
- 3 T Frančišek Ksaverij, spozn. - Lucij, muč.
- 4 S Peter Krizolog, cer. učitelj - Barabara, dev. in muč.
- 5 Č Saba, opat - Nikolaj Tavelič, muč.
- 6 P Nikolaj (Miklavž), škof - Dionizija in tov. muč.
- 7 S Ambrozij, škof in cer. uč. - Jožefa Rosello, devica
- 8 N Brezmadežno spočetje Device Marije (2. adventna)
- 9 P Valerija, muč. - Peter Fourier, spozn.
- 10 T Melkij ad, papež in muč - Loretska Mati božja
- 11 S Damaz I., papež
- 12 Č Naša Gospa Gvadalupska
- 13 P Lucija, dev. in muč. Otilija, devica
- 14 S Spiridijon (Dušan), škof - Venancij Fortunat, škof
- 15 N 3. adventna - Valerijan in drugi afriški muč.
- 16 P Evzebij, škof in muč. - Adelaide, vdova
- 17 T Lazar, škof - Vivina, devica
- 18 S kvatna - Gracijan, škof
- 19 Č Anastazij I., papež - Nemezij, muč.
- 20 P kvatni - Evgenij in Makarij, muč.
- 21 S kvatna - Tomaž, apostol
- 22 N 4. adventna - Frančiška Ksav. Cabrini, dev.
- 23 P Viktorija in Anatolija, devici in muč.
- 24 T bdenji dan - sveti večer - Adam in Eva - Hermina, d.
- 25 S Rojstvo našega Gospoda Jezusa Kristusa - Božič
- 26 Č Štefan, prvi mučenec
- 27 P Janez Evangelist, apostol - Fabiola, vdova
- 28 S Sveti nedolžni otroci
- 29 N Nedelja v božični osmini - Tomaž Becket, škof in m.
- 30 P Sabin in tov. muč.
- 31 T Silvester I. papež

MOLITVENI NAMENI:

Splošni: ODPOR PROTI ATEIZMU S KRŠČANSKIM SOCIALNIM REDOM: Da bi bilo priznanje Boga, spoštovanje človekovega dostojanstva in socialne pravičnosti učinkovito v boju proti materialističnemu ateizmu.

Misijonski: SPREOBURNJENJE NEKATOLIČANOV PO NJIHOVI POVEČANI ŽELJI PO BOGU: Da bi obnovljeni verski čut med nekristjani pokazal pot do Kristusa.

Ob stoletnici Baragove smrti

Dne 19. januarja 1968 bo sto let, kar je umrl božji služabnik Friderik Baraga, prvi marquetteški škof.

Zadnja leta svojega življenja je pešal, v zadnjih dveh letih pa je bilo njegovo življenje večkrat v kritičnem položaju. Na prvo nedeljo v oktobru 1866 se je začel slavni cerkveni zbor v Baltimore. Med 47 škofi je bil na zboru tudi škof Friderik Baraga. Udeležil se je prve seje 7. oktobra. Naslednje jutro pa je nadškof Spalding po otvoritvi seje pozval ljudstvo, naj moli za škofa Baraga, ki je težko zbolel in so ga odpeljali v bolnišnico sv. Neže. Tisto jutro, 8. oktobra 1866 so ga našli ob vznožju stopnic v nadškofijski palači. Zadel ga je kap in je zdrknil s stopnic.

Ko se je opomogel, so mu škofi, svetovali naj ostane v Baltimoru, kjer je bolj milo podnebje, ki bo dobro vplivalo na njegovo zdravje. Škof Baraga se je zbal, da bo umrl na tujem. V tej skrbi ga je še enkrat zadela kap, a se je toliko opomogel, da je šel na pot. Potovanje je bilo zanj zelo težavno; morali so ga prenašati iz vlaka v vlak.

V zadnjih letih svojega življenja je moral iti Friderik Baraga skozi težko trpljenje.

Čutil je, da telesno peša in da mu odpovedujejo sposobnosti za delo. Proti telesni slabosti se je boril do zadnjega. Ko več ni mogel hoditi in je bil izčrpan do skrajnosti, se je dal 11. novembra 1867 v snegu in mrazu prenesti v Negaunee - 4 ure daleč od Marquette -, da je blagoslovil temeljni kamen za novo cerkev.

Živel je v veliki revščini. Bil je zadolžen, dolžniki so se oglašali. Sam je je zapisal: „Stari dolgovi, katerih ne morem plačati, me delajo nesrečnega.“ V boleznih mu je priskočilo na pomoč nekaj dobrotnikov z večjimi vsotami, da bi si lahko oskrbel boljšo postrežbo, ki jo je nujno rabil. A vsem dobrotnikom je povedal, da denarja ne bo rabil zase, marveč za škofijske potrebe. Tako je duhovnemu voditelju šole v L'Ansu daroval svojih zadnjih 20 dolarjev, ki mu jih je bila darovala neka Irka, da bi si oskrbel boljšo hrano. Terhost se je branil, ker je poznal škofovo revščino, a Baraga mu je dejal: „Jaz ne potrebujem zase nobenega denarja več.“

V boleznih ga je trla tudi skrb za škofijo. Moral bi dobiti pomožnega škofa, kot so mu ga bili svetovali škofi v Baltimore. Baraga je menil, da je bila zadeva njegovega nasledstva urejena na koncilu, a zaman je čakal odgovora iz Rima. Težo odgovornosti za škofijo omenja v pismu na Dunaj 26. julija 1867: „Še vedno moram voditi to škofijo.“

V pogrebnem govoru je Baragov duhovnik in zaupnik Edvard Jacker opisal zadnje dneve prvega marquetteškega škofa:

Sedel je na stolu in s sklonjeno glavo razmišljal o svojih duhovskih letih. V teh spominih je šel tudi nazaj v prva leta svojega duhovniškega delovanja. spomnil se je tudi na Šmartin in Metliko. V duhu je presojal svoje življenje. In on, ki je vse sile in sposobnosti do skrajnosti posvetil božjemu kraljestvu, se je smatral za nevrednega služabnika Gospodovega, ki nima drugega, na kar bi se mogel opirati za večnost, kakor le veliko Odrešenikovo usmiljenje in pa

oblast odpušcanja grehov, ki jo je Kristus izročil Cerkvi. Iz tega opisa Jackerja, ki je morda med vsemi najboljše poznal Barago, žari pristna evangeljska svetost božjega služabnika.

Edvard Jacker je že naprej obvestil Baragove sorodnike v Trebnjem, da se stekajo zadnji škofovi dnevi. Pismo je zaključil z besedami: „Ne bo dolgo, ko boste zopet dobili pismo od mene. Tri dni pozneje - 19. januarja 1868 - je res poslal obljubljeni pismo:

„Če ste prejeli moje pismo od 17. t. m., boste vsebino tega pisma tako uganili. Kot smo že takrat pričakovali, zemski boj Vašega preč. g. brata ni več dolgo trajal. Pred eno uro - zdaj je ob treh zjutraj - je pobožni pastir zaprl svoje oči. Brez drugega boja - le dihanje je bilo zadnjih 14 dni obteženo - je po kratkem dremanju umrl, in sicer, kolikor bi človek po zunanje sodil, pri polni zavesti. Tako je torej doživel praznik Jezusovega imena, katero mu je vedno bilo tako drago, za katero je delal in se žrtvoval, katero je oznanjal poganom in do zadnje ure nosil v srcu. Ne bi si mogel izbrati lepšega smrtne dne. Tolažiti Vas ni treba; svetniško življenje in blažena smrt Vašega preč. g. brata sta najboljša tolažba.“

Dan pred smrtjo je Friderik Baraga svojemu oskrbniku in strežniku Gašperju Schulteju izročil svojo oporoko in mu naročil, naj pazi na škofijske listine ter jih izroči nasledniku.

Na dan pogreba 31. januarja 1868 je zaključil Edvard Jacker v katedrali sv. Petra v Marquettu govor, v katerem je opisal življenje prvega marquetteškega škofa, tako:

- Tako je dokončal mož, v katerem so bile čistost duše in edinstvenost namena, življenje premagovanja in žareča gorečnost združene z izrednimi talenti in zmožnostmi, ki jih je uspešno uporabljal v službi Boga in njegovih najbolj zapuščenih bitij; mož, katerega izredne dovršitve kot pionirja krščanstva ne bodo dopustile, da bi bil njegov spomin pozabljen, dokler bodo duše sposobne ceniti krepost in odlike; živel je v tej gornji deželi, ki je bila glavno polje njegovega dela in kjer sedaj njegovo truplo počiva in pričakuje poziva vstajenja. -

Te besede so se uresničile.

Baragov spomin ni bil in ni pozabljen. Leta 1874 je drugi marquetteški škof Ignacij Mrak dal odpreti grobnico, v kateri so počivali Baragovi ostanki. Našli so njegovo truplo popolnoma ohranjeno. 1879 je katedrala zgorela. Tretji škof Vertin je ukazal, naj se Baragova krsta znova odpre. Njegovo truplo je bilo še vedno ohranjeno. Zgrajena je bila lepa kriptna pod zidano katedralo za zadnje počivališče marquetteških škofov. Baragovo truplo je ostalo tam, dokler ni leta 1889 Vertin ukazal, da se izkoplje. Navzoč je bil škof Vertin in nekaj duhovnikov. Tudi bogoslovec A. J. Režek je ob tej priliki videl Baragovo truplo. Pozneje je v zgodovinskem opisu škofije to opisal: „Čeprav je suho razpadanje izvršilo svoje delo, je bilo truplo še celo, vključno temu, da je vlažen pesek razjedel deske krste. Zemske ostanke svetniškega Baraga so položili v jekleno krsto in jo položili v pripravljen prostor.“

Ko je bila katedrala leta 1935 zopet pogorela, je bila krsta dvignjena iz grobnice. Odprli so jo ob navzočnosti škofa in mnogih škofijskih duhovnikov

in ugotovili, da so Baragove poteze še različne. Čas je vtisnil v truplo svoje znake. Njegova glava je padla naprej, koža je zrjavela, a lahko je bilo v truplu prepoznati „apostola Čipejvev“.

V novi katedrali sv. Petra je bila zgrajena pod glavnim oltarjem lepa kripta. V to kripto so položili Baragovo truplo ločeno od grobnic njegovih naslednikov. Blizu kripte je zgrajen oltar, na katerem se pogostokrat daruje sv. maša. Tja prihajajo romarji in se priporočajo božjemu služabniku ter molijo za njegovo beatifikacijo.

Spomin na Barago ni šel v pozabo. Kraj Baraga v Gornjem Michiganu je bil imenovan po njem. Pozneje tudi državni park. Ko je leta 1875 organizirana nova county, jo je michiganska zakonodaja imenovala po Baragu in določila njen sedež v L'Ansu, kjer je Baraga leta 1843 ustanovil svoj prvi misijon. 1903 je bila ena izmed glavnih cest v Marquettu imenovana po Baragu. Farna šola pri katedralni cerkvi tudi nosi njegovo ime. Leta 1903 so v novem St. Paul semenišču slovenski bogoslovci ustanovili društvo Baraga, ki je ob začetku štelo 20 članov. Meseca julija 1929 se je vršil v Lemontu vseslovenski katoliški shod, na katerem so sprejeli deveto resolucijo, ki se glasi:

- Prvi slovenski katoliški shod, vršeč se ob priliki stoletnice prihoda prvega slovenskega misijonarja-škofa Friderika Baraga, ki je umrl v sluhu svetosti, srčno želi, naj se čimprej prične akcija za njegovo priglašenje blaženim. V ta namen zaprosi glavni odbor marquetteškega gospoda škofa, da podvzame za to potrebne korake. -

Iz te resolucije se je pozneje razvila cela vrsta Baragovih proslav za omenjeno stoletnico. Začel je izhajati Baragov svetilnik kot priloga dnevniku „Amerikanski Slovenec“.

Poleti 1931 se je zbralo na stotine slovenskih rojakov na grobu škofa Baraga v Marquettu. Msgr. Režek je izročil marquetteškemu škofu Pavlu Jožefu Nussbaumu med posebno slovesnostjo v katedrali prošnjo za Baragovo beatifikacijo. Isti prizor se je malo pozneje ponovil na Brezjah, ko je prošt Ignacij Nadrah izročil ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu enako prošnjo.

15. marca je sedmi Baragov naslednik, marquetteški škof prevzv. Tomaž Noa zaprisegel člane škofijskega sodišča za škofijski uradni postopek za raziskovanje svetništva in junaških kreposti Friderika Baraga.

Kaj je sedaj naša naloga?

Podpirati moramo Baragovo zvezo, da bo lahko krila stroške za škofijski postopek in pozneje postopek pri Sveti stolici v Rimu.

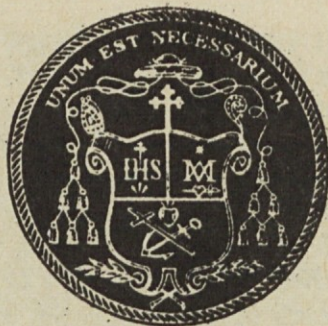
Gojiti moramo zaupanje v moč priprošnje božjega služabnika, se mu priporočati in moliti za njegovo beatifikacijo.

Da bomo gojili to zaupanje in ga izročili naslednjim rodovom, moramo spoznavati veličino Baragovega dela. Skrbeti moramo tudi, da bo ameriška javnost bolje spoznala njegovo pionirsko delo na področju treh sedanjih držav, Minnesote, Michigana in Wisconsinu. Tam je deloval Friderik Baraga kot vzgojitelj, pospeševatelj civilizacije, raziskovalec, jezikoslovec, branilec človeških pravic zatiranih Indijancev in misijonar. Spoznati moramo njegove junaške kreposti in nadčloveške napore, ki jih je doprinašal ob ustanavljanju misijonov in škofije. Brez poznanja veličine njegovega dela ne moremo dojeti njegove veličine.

V „letu vere“ bomo ob Baragovem zgledu utrdili in poživili svojo vero. Premišljajmo njegove besede:

- Če res skušamo živeti, kot nas vera uči, potem je naša vera živa in nam bo dala večno življenje v nebesih.“

Ta nauk nam daje tudi njegovo svetniško življenje in duhovniško delo.

Baragov škofovski grb.

ČUDOVIT SI V SVOJIH SVETNIKIH

Gospod, ki v Baragi si nam podaril
pastirja dobrega in učenika,
usliši vemih src gorečo prošnjo:
naj kmalu ga častimo kot svetnika!

Gospod, ki dal po Baragi poganom
si milosti in vseh dobrot nešteto,
usliši nas, ki prosimo, da z novim
svetnikom poveliš Cerkev sveto!

Gospod, ki Baraga je le po Tebi
naporov zmožen bil in del velikih,
daj, da po njem Te moremo slaviti,
ki čudovit v nebeških si svetnikih!

Gospod, ki si odpiral rajska vrata
v dom vračajočemu se misijonarju,
daj, naj delimo z njim nebeško srečo:
Naj smemo ga častiti na oltarju!

Marija Brenčič

ŽUPNIJA

SV. VIDA V CLEVELANDU - OHIO

OBHAJA SVOJO PETINSEDEMDESETO OBLETNICO

Razumljivo je, da želimo za tako priložnost podati splošen zgodovinski pregled o tej cerkveni ustanovi, ki je tekom svojega obstoja postala znana ameriškim Slovincem širom nove domovine.

Pri zbiranju podatkov za ta zgodovinski pregled so mi služile sledeče knjige:

Trunk: Amerika in Amerikanci, Celovec 1912;

Franc Trdan: Za božjim klicem, Kranj 1939;

Jože Zavertnik: Ameriški Slovenci, Chicago 1925;

Parishes of the Dioces of Cleveland, 1924;

Michael Hynes: History of the Diocese of Cleveland, 1953;

Koledar Ameriške Domovine za leto 1908.

Nekaj podatkov je iz arhiva Svetega Vida.

Zelo sem hvaležen profesorju *Janezu Severju*, da je napisal dve zadnji poglavji zgodovinskega pregleda.

Jože Falež

ZGODOVINSKI ORIS ŽUPNIJE SVETEGA VIDA V CLEVELANDU, OHIO

Zgodovina slovenske naselbine v Clevelandu se menda začne dne 25. oktobra 1881. Tega dne je stopila iz vlaka na ohijska tla v Clevelandu prva skupina slovenskih naseljencev, katere je vodil Jože Turk, doma v Hinjah na Dolenjskem. Naselili so se med Čehi v Newburgu, predmestju Clevelanda. Tem pionirjem so se pridruževali tudi novodošli in kmalu jih je bilo 24. Vsi so se nagnetli pri neki slovaški družini, dokler ni Jože Turk najel in pozneje kupil posebne hiše, kjer so vsi skupaj stanovali. Delo so našli v newburških tovarnah, kjer so kar dobro zaslužili. Kdor je bil zdrav in varčen, je lahko kmalu

nekaj prihrankov poslal domov. V pismih svojcem so se radi pohvalili, da dobro zaslužijo in so vabili druge, naj pridejo za njimi. Naselbina se je večala, da je Turk kmalu dokupil še eno hišo za novodošle in odprl še gostilno in trgovino. Leta 1883 je bilo že 30 Slovencev v Newburgu, samih "pečlarjev". V materialnem oziru so kar lepo napredovali, bilo je pa med njimi mnogo duhovne revščine; glavni vzrok je bil, ker so bili sami moški. V cerkev so tedaj hodili k Lurški Materi božji, kjer je tedaj za Čehe župnikoval plemeniti in požrtvovalni duhovnik Štefan Furdek. Ta se je za naše ljudi rad zavzel, a ni znal našega jezika. Slovenci so zelo pogrešali domačega duhovnika, ki bi jih razumel. Štefan Furdek se je potrudil, da se je toliko naučil slovenščine, da je lahko spovedoval Slovence. Bil je prvi duhovnik v Clevelandu, ki je skrbel za versko življenje slovenskih naseljencev. Kolikor k verski obnovi niso zadostovale Furdekove pridige, je pripomogel prvi smrtni slučaj med Slovenci v Clevelandu. Bil je to mlad delavec, ki se je ponesrečil in nenadoma umrl. Ker je bil brez denarja, so morali drugi plačati njegov pogreb. To je menda vplivalo na ustanovitev prvega slovenskega podpornega društva v Clevelandu, ki so ga po češkem zgledu imenovali "Marijin spolek". - Prva Slovenka, ki je prišla v Cleveland, je bila Turkova hči, 17 letna Jerica. Naveličani "pečlarstva" so tedaj začeli moški pošiljati domov vozne listke svojim ženam in izvoljenkam ter na ta način ustanavljati v novi domovini nove domove.

Ob Erijskem jezeru je tiste čase nastajalo več tovarn, ki so potrebovale vedno več delavcev. Slovenci so bili cenjeni kot dobra delovna sila, zato so jih povsod radi sprejemali. Zato so takrat romala v stari kraj pisma z vabilji v Ameriko, kjer se je dobro zaslužilo. Število Slovencev je v Clevelandu naglo naraščalo. Mnogi so dobivali delo v novih tovarnah ob jezeru in se tam začeli naseljevati. Tudi Jože Turk, prvi slovenski gostilničar in trgovec v Clevelandu, se je preselil v bližino jezera in kupil tam 1885 večjo hišo za svojo trgovino. Slovenci so se naseljevali na obeh straneh St. Clair ceste, zlasti med 30. in 45. cesto. Marsikateri je tu kupil ali zgradil svojo hišo in si ustanovil družino. Število novih naseljencev je raslo iz desetlin v stotine. S tem so pa tudi rasle duhovne potrebe in zahteve naroda. Ljudje so vedno glasneje izražali željo po slovenskem duhovniku in po svoji cerkvi. Tedaj so zahajali v nemško cerkev sv. Petra na Superior Avenue. Včasih jih je obiskal župnik Furdek, a to ni bilo redno dušno pastirstvo. Ko je župnik Furdek videl, kako slovenska naselbina narašča, je ljudi vzpodbujal, naj se osamosvojijo in poskrbe za ustanovitev svoje župnije. Prav to so Slovenci najbolj pogrešali. Od doma so bili versko dobro vzgojeni in navajeni na urejeno versko udejstvovanje. Tu so bili brez domačega duhovnika, ki bi imel razumevanje za njihove duhovne potrebe. Furdek in Turk sta ponovno govorila s škofom Gilmourom, mu razlagala potrebe in želje slovenskih naseljencev. Prosila sta za slovenskega duhovnika, a škof ga ni imel. Za dušnega pastirja iz Slovenije pa ni bil navdušen. Na ponovne prošnje je škof naročil Furdeku, ki je šel 1890 na obisk v Evropo, naj pripelje iz Ljubljane nekaj študentov, ki bi bili tu pripravljene študirati bogoslovje in postati duhovniki. Prav tedaj je imel Franc Bajec v nemški cerkvi na Superior in 17. cesti 40-urno pobožnost za Slovence, ki jih je bilo že 100 družin in nad 1000 samskih. Franc

Bajec je študiral bogoslovje v Milwaukee, Wis., in bil posvečen za št. Pavelsko škofijo v Minnesoti dne 21. sept. 1890. Že v začetku svojega duhovništva je hodil v Cleveland misijonarit.

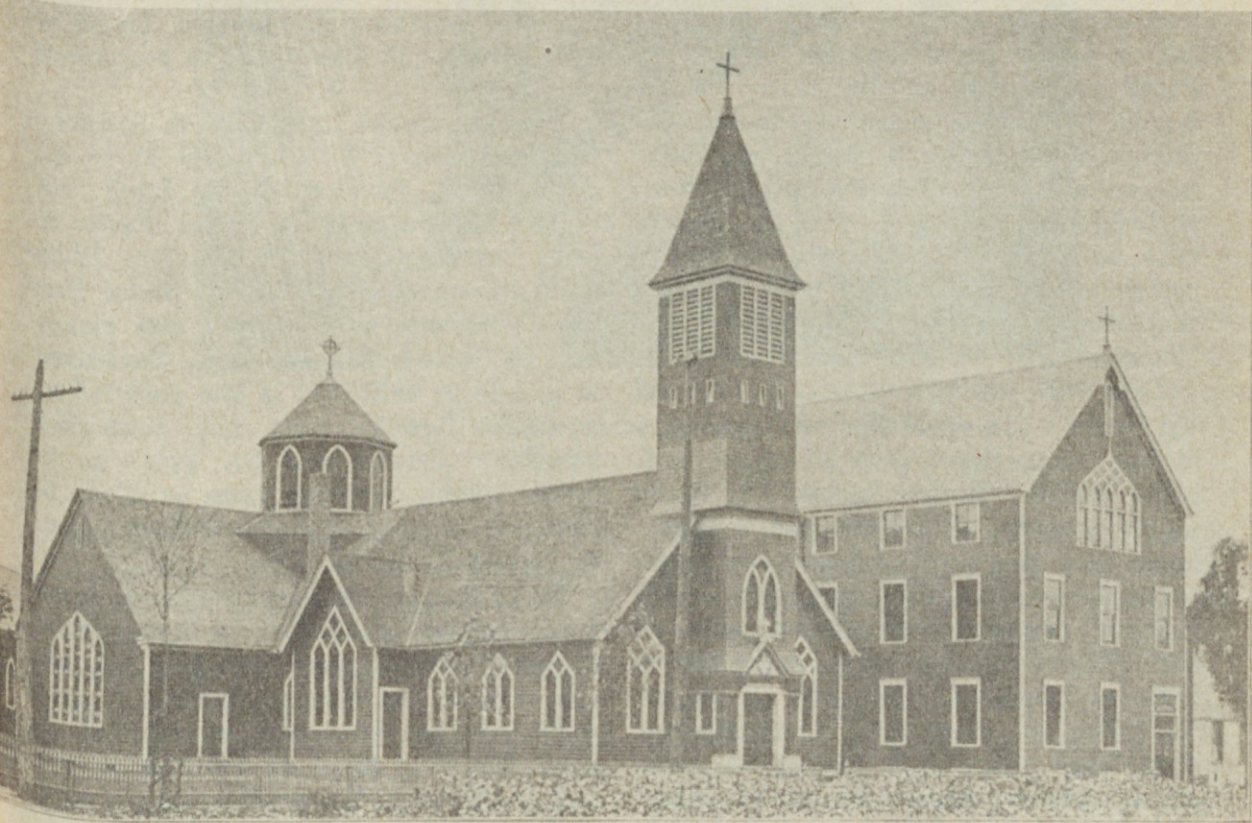
Bajec je spodbujal Slovence, naj začno zbirati denar za ustanovitev svoje župnije in zidave cerkve. Pogosto je namreč prihajalo do nesporazumov in težav pri uporabi drugih cerkva in dvoran za službo božjo in slovenske prireditve. Tedaj je Turk kupil s svojim denarjem leseno protestantsko cerkvico na Superior in 26. cesti. To naj bi predstavili na zemljišču na drugi strani ceste, ki ga pa ljudje niso hoteli kupiti, ker so se že tedaj navduševali za stavbišče na Glass Avenue.

Več upanja za uresničenje želje po slovenskem duhovniku so dobili, ko se je 5. sept. 1890 vrnil iz Evrope Rev. Stefan Furdek in pripeljal s seboj študenta Vida Hribarja, ki bo vstopil v clevelandsko bogoslovje in postal duhovnik. Poznejši ustanovitelj prve slovenske fare v Clevelandu Vid Hribar je bil rojen v Zg. Tuhinju v Sloveniji 29. maja 1870. Osnovno šolo je dokončal v Tuhinju, gimnazijo pa v Alojzevišču v Ljubljani. Tam ga je dobil Fr. Furdek in ga pripeljal v clevelandsko bogoslovje. Tedaj je bil Turk spet v dogovorih s škofom. Škof mu je naročil, naj organizira nabiranje darov za zidanje slovenske cerkve. V ta namen je bil ustanovljen odbor. Akcija za zbiranje denarja je počasi napredovala. Od 1890 do 1893 je Vid Hribar študiral v tukajšnjem St. Mary's Seminary. Ljudje so željno čakali njegove nove maše. Hribar je kot bogoslovec prihajal med naše ljudi in jih spodbujal k edinosti in lepemu življenju.

Kakšne so bile politično socialne razmere med našimi naseljenci? V veliki večini so računali na povratek v domovino. Nekaj se jih je res vrnilo, posebno v letih 1893 do 1897, ko je tu vladala brezposelnost. Oblasti so ponujale novim naseljencem ameriško državljanstvo, a ljudje so se ga v splošnem branili. Šele 24. okt. 1891 je

prvih sedem Slovencev dobilo tukajšnje državljanstvo. "Veliki papir" so to takrat imenovali. Zanimivo je, da je takrat vladala med Slovenci precejšnja negotovost glede bodočnosti. Verjetno je zaradi tega nabitna akcija za gradnjo cerkve počasi napredovala. Velika depresija, ki se je začela 1893, je tukajšnje Slovence zelo prizadela. Dela ni bilo dobiti, tovarne so stale, zaslužek je izostal, živeti pa je le bilo treba. Mali slovenski človek je bil prepričan, da so republikanski bančniki odtegnili industriji finančna sredstva, da bi tako kaznovali delavski razred, ki je tiste čase vedno glasneje zahteval svoje pravice. Slovenci so bili tedaj mnenja, da demokratska stranka predstavlja delavstvo in zastopa njihove pravice, dočim republikanci zagovarjajo interese velikega kapitala, zato je umevno, da so volili večinoma demokrate.

Po dolgem in nestrpnem čakanju so clevelandski Slovenci končno dobili svojega duhovnika. Rev. Vid Hribar je 1893 dovršil bogoslovne študije in bil 29. julija posvečen v duhovnika. Posvetil ga je clevelandski škof Joseph Horstman. Že naslednji dan 30. julija je bila slovesna nova masa v cerkvi Lurske Matere božje na Broadway pri bratih Čehih. Glavni organizator te slovesnosti je bil Franc Bajec, prvi slovenski duhovnik, ki je storil mnogo dobrega za clevelandske Slovence. On je tudi na škofiji vse uredil za ustanovitev nove župnije Svetega Vida. Tako je že en teden po novi masi izšel odlok ustanovitve fare, ki je bila na čast prvemu župniku posvečena sv. Vidu. Tedaj še ni bilo ne cerkve in ne župnišča. Nabirka za novo župnijo je dosegla okrog 1000 dolarjev. V začetku je bilo vpisano v faro približno 100 družin in kakih 1000 samskih.

Prva cerkev sv. Vida, grajena 1894, povečana 1902, in šola grajena 1902

Prvi cerkveni ključarji so bili:

John Novak, Frank Pucelj, Andrej Zakrajšek in Mike Skebe.

Tudi nekaj imen prvotnega cerkvenega pevskega zbora se je ohranilo:

John Grdina z ženo, John Hrovat z ženo, Frances Lauše, Mrs. Kočevar, Mrs. Balanič, Frank Kenik, Frank Gašpar in Jože Švigel.

Z letom 1893 se začenjajo tudi farne matične knjige. Pri proučevanju letih sem bil najbolj začuden, kako neverjetno mladi so tedaj ljudje umirali. Otrok do tretjega leta je pomrlo 70%. Do starosti 10 let je pomrlo še 3%. Od starosti desetega do dvajsetega leta je pomrlo se nadalje 3%. Od dvajsetega do tridesetega leta jih je umrlo 12%. 7% jih je doživelo 40 let. Štirje od sto so dočakali 50 let. Samo eden od sto je doživel 60 let in eden od dvesto 70 let. To je povprečno za prvih deset let fare sv. Vida.

Nova župnija sv. Vida je bila tedaj še brez svoje cerkve. Božjo službo so obhajali v šolski kapeli nemške cerkve sv. Petra na Superior in 17. cesti. Nemški župnik je bil Slovencem zelo naklonjen. Omenjeno je tudi, da je imel France Bajec misijon za Slovence leta 1891 pri sv. Petru, naslednje leto 1892 pa v cerkvi St. Columkille na Superior in 27. cesti. Ta zadnja cerkev je bila porušena, ko so delali novo ekspresno cesto leta 1957 - imenovano "Innerbelt".

Leta 1890, nekako tisti čas, ko je prišel Vid Hribar v Cleveland študirat bogoslovje, je bilo ustanovljeno prvo slovensko podporno društvo "Marijin spolek". Iz imena se da sklepati, da so Slovenci v Clevelandu želeli posvetiti svojo prvo faro Materi božji. Spolek pa priča o vplivu in zgledu češkega društva, katerega delovanje so naši ljudje videli pri cerkvi Lurške Matere božje v Newburgu. Zanimivo je, da so "Spoleka" ob ustanovitvi nove fare sv. Vida takoj prekrstili v "Katoliško samostojno podporno društvo sv. Vida". Odborniki Marijinega spoleka in pozneje društva sv. Vida so bili: Jože Turk, Jakob Turk,

Mihael Skebe, Janez Grdina in Janez Rus. Dolga leta je bil predsednik Janez Grdina, tajnik pa Lozje Lovše.

Dokler ni bilo dograjeno župnišče in cerkev v fari sv. Vida na Glass Avenue, je župnik Vid Hribar stanoval skupaj s svojim bratom Martinom v neki stari baraki blizu takratnega semenišča na Hamilton Avenue. Kuhala sta si kar sama v kletnih prostorih te barake in menda največkrat otepavala močnik. Razumljivo je, da je v takih razmerah župnik storil vse, da čimprej dobi cerkev in župnišče. Omenjeno je že bilo, da je šlo zbiranje darov za cerkev le počasi od rok. Zgleda, da je bilo bolje, ko je Hribar postal duhovnik. Že za prvo obletnico je generalni vikar Msgr. Boff blagoslovil temeljni kamen za leseno cerkev sv. Vida na Glass Ave. Dela pri gradnji so lepo napredovala in že 4. nov. 1894 je isti prelat blagoslovil novo cerkev in v njej prvič maševal. Istočasno ali takoj nato je bilo zgrajeno prvotno župnišče; župnik Hribar je tako prišel do primerne stanovanja.

Prva slovenska naselbina ob Erijskem jezeru je bila na St. Clair med 30. in 40. cesto. Mnogi Slovenci so zato želeli, naj bi bila njihova cerkev v bližini. Ker je to blizu mestnega središča, ni bilo lahko najti primerne svete. Župnik Štefan Furdek je Hribarju svetoval, naj kupi prazen svet na Glass in Norwood cesti. Marsikomu to ni bilo po volji, ker je bilo predaleč od središča. Ker je tedaj tudi newburška naselbina spadala pod Sv. Vida, se je Hribar odločil za nakup farne na Glass in Norwood; za svet je plačal 6000 dolarjev. To je bilo 29. junija 1894.

Ko je bila cerkev dograjena, se je pravi verski razmah šele začel. Iz Slovenije so trumoma prihajali novi naseljenci, kupovali in gradili nove hiše, ustanavljali nove družine in se vedno bolj zakoreninjali v novo domovino. Misel na povratek v stari kraj je plahnela. Ustanavljala so se nova društva. 1895 se je iz samostojnega podpornega društva sv. Vida razvilo društvo

Msrg. Vid Hribar - prvi župnik fare Sv. Vida

"Slovenija", ki se je preselilo v dvorano "Žužemberk". S tem so se društveniki izmuznili neljubi kontroli župnika. Enako se je izločilo in se postavilo na lastne noge "K.S.P.društvo Sv. Vida, št. 25 K.S.K.J.". Bil je to leta 1899.

Število slovenskih naseljencev se je iz dneva v dan množilo. G. župnik Hribar več ni zmogel vsega dušnopastirskega dela, zato je dobil pomoč v osebi prvega kaplana Franca Kržeta, ki pa ni dolgo ostal pri Sv.

Vidu. France Krže je bil posvečen v duhovnika leta 1898 v Št. Pavlu v Minnesoti. Tam je bil najprej nekaj časa profesor, nato pa župnik nekje v jugozapadni Minnesoti, 1900 pa je prišel za kaplana k Sv. Vidu. Toda že 1901 je odšel v Newburg, kjer je ustanovil novo župnijo sv. Lovrenca in postal tam prvi župnik. Že leta 1902 je postavil šolo in cerkev. S tem je sicer razbremenil župnika pri Sv. Vidu, ker je dovršen del Slovencev pripadlo k novi

zupnji sv. Lovrenca. Stevilo novih nase-
ljencev se je tako množilo, da je bilo tudi
misliti na šolo ob jezeru, pa tudi na pove-
cavo cerkve, ki je bila že nekaj časa
premajhna. 1902 je bila cerkev povečana
in istočasno zgrajena trinadstropna lesena
šola. V zgornjem nadstropju je imela šola
dvorano, ki je pa kmalu začela služiti za
pouk, ker je bilo premalo prostora. Sestre
Notre Dame so prevzele skrb za novo šolo
in dobile stanovanje v šolskem poslopju.
1903 pa so morali graditi zanje novo sta-
novanje, da so pridobili nekaj prostora za
kak šolski prostor, ki ga je že od začetka
primanjkovalo.

Za desetletnico fare je bil pri Sv. Vidu
misijon v avgustu 1904. Za novo leto 1905
je bila otvoritev nove "Knavsove dvorane",
kjer so od tedaj naprej društva imela svoj
sedež.

Stevilo slovenskih naseljencev je naglo

naraščalo. Vedno bolj se je čutilo, da en
sam duhovnik ne zmora dela, zato so ljudje
vedno glasneje zahtevali kaplana. 21. nov.
1906 je prišel v Cleveland p. Kazimir Za-
krajšek, ki je vzel v najem veliko dvorano
na vogalu St. Clair in 55. ceste ter tam
ustanovil novo župnijo Žalostne Matere
božje. Mladi sposobni pater Zakrajšek je
spretno organiziral novo župnijo in ustano-
vil mnogo društev. Ljudje so drli za njim
celo na škodo matične fare sv. Vida, ki
je tedaj dobila kaplana Rev. Andreja Smre-
karja, ki je prišel sem iz So. Loraina.
Izkazalo se je, da sta bili sedaj dve slo-
venski fari zares preblizu druga drugi.
Skof Hostman je novo faro Žalostne Matere
božje ukini, patra Zakrajška prestavil v
So. Lorain, g. Vida Hribarja pa v Barberton.
Za župnika pri Sv. Vidu je bil imenovan
Rev. Jernej Ponikvar, ki je prišel iz So.
Loraina dne 2. avgusta 1907.

Rev. Jože Falež

Msgr. Jernej Ponikvar

drugi slovenski župnik župnije sv. Vida v Clevelandu, Ohio

(2. avgusta 1907 - 30. marca 1952)

Ko je bil julija 1907 Father Vitus Hribar
prestavljen od Sv. Vida v Clevelandu za žup-
nika k Sv. Avguštinu v Barberton, Ohio, je
prišel na njegovo mesto v Cleveland Father
Jernej Ponikvar. Novi vidovski župnik je bil
takrat star komaj trideset let. Pri Sv. Vidu je
ostal dolgo, polnih petinštirideset let.

O drugem vidovskem župniku Jerneju Po-
nikvarju se nam je ohranilo malo napisanega.
Prvi, ki mu je uspelo zbrati nekaj podatkov o
njem, je bil John Jerich, urednik družinskega
lista „Novi svet“, ki je mesečno izhajal pod
njegovim uredništvom od januarja 1938 pa do
aprila 1947 in sicer v Chicagi, Ill. Izdajala ga
Tiskovna družba „Edinost“. Izhajal je redno.
V njem je v rubriki z naslovom „Slovenski pijo-
nir“ urednik priobčeval zgodovinsko gradivo o
ameriških slovenskih naselbinah kakor tudi o
življenju in delu vrste slovenskih kulturnih
mož v Ameriki. V uvodu v Ponikvarjev življenje-
pis, ki je izšel v NS 1940, 239-240, s sliko
J. Ponikvarja je avtor tole zapisal:

„Najtežje je pisati zgodovino o skromnih

ljudih. In med zelo skromne ljudi moramo pri-
števat tudi veleč. g. Monsignora Bartolomeja
Ponikvarja, vrlo odličnega slovenskega župnika
največje slovenske župnije in tudi največje
slovenske cerkve v Ameriki. To je slovenska
župnija Sv. Vida v Clevelandu, Ohio. O skrom-
nih ljudeh je težko pisati zgodovino iz razloga,
ker od njih vsled skromnosti ne dobiš podrobnih
informacij, kakor bi rad. Pravijo, da jim publi-
cитета ni po volji in da se brez nje na svetu
tudi lahko živi. To morda drži pri njih samih,
ampak odlični narodni voditelji kakor na primer
duhovniki, ki vse svoje življenje žrtvujejo za
druge, za svoj narod, da ga vzgajajo, vodijo po
pravih potih, taki vsekakor zaslužijo v zgodo-
vini vsakega naroda svoje mesto in bila bi od
strani naroda črna nevhvaležnost, če bi jim tega
mesta v svoji zgodovini ne dali. (Veleč. g.)
Monsignor Ponikvar je poznan kot zelo skromen
gospod. Ne gre mu v glavo, da naj bi ga kdo v
javnosti pokazal, še manj pa, da bi ga pohvali-
lil. To je velika skromnost, ki je sicer lepa
sama po sebi, ampak taka skromnost čestokrat
zataji dela, ki jih take odlične osebe vrše za
narod in tako v javnosti potem ne dobe tistega

Rt. Rev. Msgr. JERNEJ PONIČVAR

zasluženega priznanja, ki jim ga narod, katerega sinovi so, dolguje. Po velikem prizadevanju smo končno dobili nekaj podatkov o (veleč. g.) Monsignorju Ponikvarju, ki bodo nam pomagali podati vsaj nekaj površni življenjepis tega odličnega slovenskega duhovnika.

Drugi biograf (Fathra) Jerneja Ponikvarja je msgr. dr. Janez Zaplotnik, ki živi danes kot vpokojeni župnik v Omaha, Nebraska. Ta je bil Ponikvarjev sošolec v bogoslovnem semenišču v St. Paulu, Minn. Ta je bil napisal že pred več kot 25 leti na prošnjo enega urednikov Slovenskega biografskega leksikona rajnkęga dr. Fr. Ks. Lukmana, profesorja teološke fakultete v Ljubljani, „čeden življenjepis Ponikvarja, ki

ga je pa Lukman zelo okrajšal in priobčil pod svojim imenom leta 1949 v 8. zvezku svojega S. B. Leksikona.“ (Iz pisma msgr. dr. J. Zaplotnika z dne 30. 11. 1966 Fathru Julu Slapšaka). - Tu je navedena tudi literatura o Fathru Ponikvarju, in sicer samo do l. 1940. Zbral jo je msgr. dr. J. Zaplotnik. - Prepričan sem, da je v Lukmanovi zapuščini Zaplotnikov Ponikvarjev življenjepis ohranjen, vprašanje je samo, kdo ga hrani odnosno, kje je shranjen. Potrebno bi bilo, da bi bil v celoti objavljen. Kot je namreč znano, msgr. dr. J. Zaplotnik vsa svoja ameriška leta smotno zbira gradivo za zgodovino slovenskih misijonarjev in drugih duhovnikov v tej deželi. Največ njegovih živ-

vljenjepisov je izšlo v lemontskem Ave Maria Koledarju.

Tretji vir, v katerem je tudi marsikak zanimiv drobec za Ponikvarjev življenjepiš, je znana knjiga „Za božjim klicem“, ki je izšla leta 1939 v Kranju in katero so poklonili „svojemu spoštovanemu duhovnemu vodniku častnemu kanoniku in župniku Janezu Jeronimu Omanu ob šestdesetletnici njegovega rojstva in mnogoletnega neumornega dušnega pastirovanja in narodnega delovanja prijatelji“. To knjigo je formalno uredil profesor dr. Franc Trdan, sodelovali so pa pri njej ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, slovenski ameriški misijonar p. Hugo Bren, ameriški slovenski pesnik Ivan Zorman, oče Fathra Julija Slapšaka rajni meščanskoškolski ravnatelj Julij Slapšak in pa urednik dr. Franc Trdan, profesor na nekdanji škofijski klasični gimnaziji v Sv. Vidu nad Ljubljano. Knjiga vsebuje pa tudi 25-letne osebne spomine rajnega msgr. J. J. Omana na clevelandske Slovence (59 - 146). - Kot znano, je bil Father John J. Oman tri in pol leta kaplan pri vidovskem župniku Fathru Ponikvarju. V svojih spominih se ga večkrat spominja. Ti spomini se nanašajo na čas od 5. januarja 1912, ko je Father J. J. Oman prišel za kaplana k Sv. Vidu, pa do 1. septembra 1915, ko je odšel od Sv. Vida za župnika k Sv. Lovrencu v Newburg, kjer je 25. julija 1915 nenadoma za pljučnico umrl tamkajšnji župnik Jožef Lavrič.

V naslednjem prikazu življenjske podobe župnika Jerneja Ponikvarja se bom držal omenjenih treh virov in pa časopisnega gradiva, kakor sem ga dobil v clevelandskem slovenskem ameriškem dnevniku Ameriška Domovina, tendenskem glasilu Ameriške slovenske podporne jednote, od katerih pa mi niso bile vse številke dosegljive.

Father Jernej Ponikvar je bil rojen 21. avg. 1877 na Blokah blizu Cerknice na Notranjskem v Sloveniji. V ljudsko šolo je hodil doma na Blokah nato pa še v Ljubljani. V Ljubljani je obiskoval tudi gimnazijo.

Ko je leta 1901 obiskal staro domovino Father Franc Ks. Bajec, župnik v Fairfaxu, Minn. in je ondi iskal slovenskih dijakov, ki bi se želeli posvetiti duhovniškemu poklicu v Ameriki, je mimo drugih navdušil za Ameriko tudi tedaj še mladega Ponikvarjevega študenta z Blok na Notranjskem.

Dne 5. oktobra 1901 je prišel Ponikvarjev študent z drugimi v spremstvu Fathra Fr. Ks. Bajca v Ameriko. Tu se je takoj vpisal v šentpavelsko semenišče v Minnesoti. Po petih letih študija je tu opravil modroslovne in bogoslovne študije in bil nato 12. junija 1906 po škofu Most Rev. John Irefandu, znanemu prijatelju Slovencev, posvečen v duhovnika. Novo mašo je

opravil 24. junija 1906 v cerkvi sv. Lovrenca v Newburgu (Cleveland, Ohio).

Po novi maši je Father Ponikvar štiri mesece nadomestoval župnika na slovaški župniji v Binghamptonu, N. Y. Konec oktobra 1906 pa je šel za župnika v Lorain, Ohio, kjer so si Slovenci malo prej ustanovili lastno župnijo sv. Cirila in Metoda. Svoje cerkve pa še niso imeli. Ko je Father Ponikvar zvedel, da nameravajo tamkajšnji Irci drugje zidati svojo cerkev, je po daljšem pogajanju kupil za svojo odnoso za slovensko župnijo od njih cerkev, šolo in župnišče. Vendar Father Ponikvar v Lorainu ni dolgo ostal. Po dobrih devetih mesecih je bil prestavljen k Sv. Vidu v Cleveland, kjer je za Fathrom Vitusom Hribarjem prevzel slovensko župnijo.

Ko je postal Father Jernej Ponikvar vidovski župnik, je bila njegova prva skrb, kako pomiriti razburjene duhove v župniji. Father Oman je takratne clevelandske ljudi tako opisal: "Naš človek ni umirjen, njegova narava je čisto druga kot kakega Angleža ali pristnega Amerikanca. Dostikrat zlasti pa v tistih časih so imeli nanj močan vpliv številni 'saluni', se pravi pijača in razni proticerkveni agitatorji in hujskači zoper katoliške duhovnike."

Ko je Father Ponikvar prevzel vidovsko župnijo, je bil še mlad (30 let). Tudi kakih posebnih življenjskih skušenj še ni imel za seboj. Mimo tega pa mu tudi clevelandske slovenske razmere niso bile preveč znane, saj se je v šentpavelskem semenišču pripravljaval za duhovnika škofije v St. Cloudu, ki jo je takrat upravljal slovenski ameriški vladika Jakob Trobec. Pa se je vendar v novih razmerah, v kakršnih se je takorekoč čez noč znašel, kar dobro odrezal. Splošna ocena onodobnega Ponikvarjevega ravnanja z župljani Sv. Vida je danes, po preteku šestdesetih let, docela pozitivna. Sicer pa je tudi čas prinesel nove skrbi in potrebe.

Župnija sv. Vida se je bila namreč med tem razrasla v največjo slovensko župnijo v Ameriki. "Morda ni štela župnija ne prej ne pozneje," piše Father Oman v citiranih svojih spominih (str. 72), "toliko duš ko v tistih časih... V nedeljo je bilo treba maševati dvakrat in pridigati tudi dvakrat in to po slovensko! Takrat smo tudi za otroke imeli slovenske govore. Popoldne krščanski nauk, (73)... V šoli Sv. Vida je bilo takrat nad tisoč slovenskih otrok (74)". Dasi je postala pri tem tudi cerkev premajhna in se je zraven tega tudi že postarela in čeprav je bilo tudi župnišče slabo, se je Fr. Ponikvar čisto pravilno kot previden in trezen človek odločil najprej za postavitev novega šolskega poslopja, dobro vedoč, "da nimata ne

narod ne cerkev bodočnosti brez šole" (78).

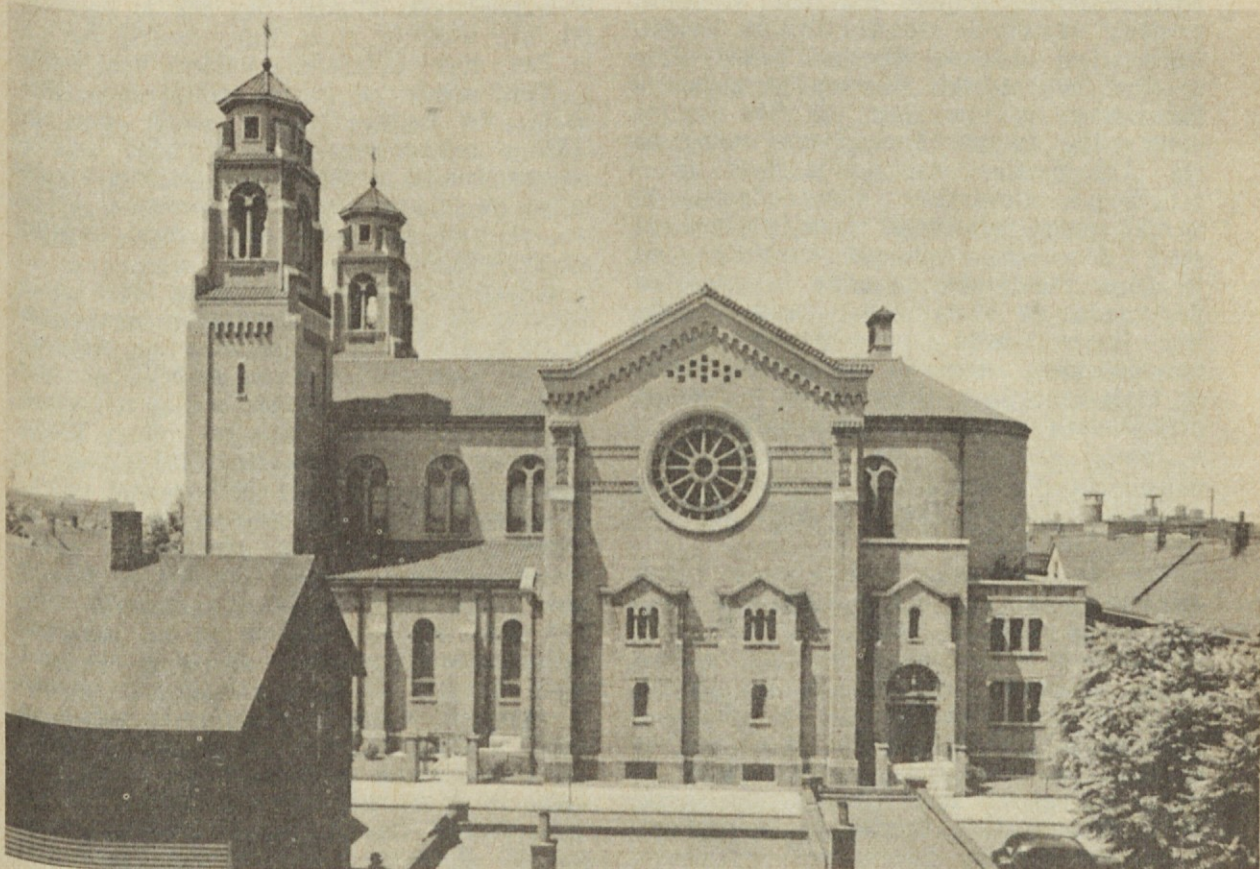
Del župljanov in sicer kar precejšen del, se je upiral postavitvi nove šole. Ugovarjali so: "Nova šola! Saj je še stara dobra!" Vendar se dolgo niso mogli upirati. "Prišla je jesen in več otrok je moralo iti v druge šole radi pomanjkanja prostora. Ljudje so uvideli, da se ne da pomagati in zanimanja za zgraditev novih zadostnih prostorov je postalo splošno. Po triletnem nabiranju doneskov je prišlo do svote, ki je omogočila pričetek. Leta 1912 je bila zasajena lopata pri kopanju za temelj in leto pozneje je stala dozidana nova prostorna slovenska šola, ki bo končno imela 18 poučevalnih sob s par manjšimi dvoranami in prostorno kapelo." (Program in kratek pregled župnije Sv. Vida ob slavnosti dvajsetletnice 8.nov. 1914).

Father Oman pa v svojih spominih navaja glede šole naslednje (76): "Končno pa smo le dobili novo šolo, ki je imela kar osemnajst sob. Ker pa tretje nadstropje prvo leto še ni bilo dodelano, smo za silo še uporabljali tudi staro šolo. Tedaj se je pa pojavila nova težkoča,

nastalo je vprašanje, kdo bo hodil v novo, kdo v staro šolo. V perečo zadevo so posegle sestre, ki so hotele imeti gotove razrede skupaj. Toda kljub temu so prihajale pritožbe, češ, mi smo toliko in toliko prispevali za novo šolo, a naši otroci so še vedno v starem šolskem poslopju. Vendar pa temu ni bilo moči odpomoči. Nekdo je moral biti v stari šoli. Osemnajst sob je le za kakih devetsto otrok."

Father Oman navaja tudi koliko je veljala nova šola. Pravi (78) da je "tedaj z vso notranjo opremo stala stotisoč dolarjev. Nekaj let bi bilo stroški poskočili na dvesto tisoč dolarjev. Prva leta je obiskovalo to šolo do dva tisoč slovenskih otrok. Zdaj pa se kakor drugod tudi tukaj število vsako leto krči."

Drugi spomenik, ki si ga je postavil Father Ponikvar pri Sv. Vidu, je nova župnijska cerkev, ki je bila v svojem času ena izmed največjih, najbolj mogočnih in najlepših cerkva v Clevelandu. Še danes pa velja ta cerkev za največjo slovensko cerkev v Ameriki.

Cerkev sv. Vida v Clevelandu, Ohio, grajena 1931

Dograjena je bila jeseni leta 1931, to je v letu, ko je Father Ponikvar obhajal srebrnomašniški jubilej.

Po podatkih, ki jih navaja John Jerich v "Novem svetu" (239) je "cerkev sama stala nad \$350.000.00. Se posebej so stale orglje \$11.000.00, oltar sam, ki je nekaj krasnega, je stal \$12.500.00, stranska oltarja vsak pa po \$5.000.00. In kje so še druge znamenite veličastne pritikline, ki krasijo mogočno slovensko cerkev Sv. Vida na Glass Ave. Nova cerkev, zraven moderno novo župnišče in vse drugo samo pripoveduje vsakemu, ki si ogleda veličastno stavbo, da je Monsignor Ponikvar dal župniji s tem delom vsega samega sebe, svojo dušo in svoje srce."

K zgomjemu naj dodamo še nekaj drugih podatkov o novi cerkvi, ki pa so vzeti iz članka Ivana Račiča, urednika Amerikanskega Slovenca, glasila Ameriške Slovenske Katoliške Podpome Jednote. Ta je bil objavil v konvenčni številki Glasila KSKJ z dne 17. avg. 1966 informativni sestavek z naslovom "Slovenske župnije v Clevelandu, Ohio." Iz tega sestavka navajamo tisti del, ki govori o novi, se pravi sedanji ali, če hočete, Ponikvarjevi vidovski župnijski cerkvi. Tole so Račičevi podatki: "Cerkev je zidana v lombardsko rimskem slogu, je 141 čevljev dolga, 100 čevljev široka, dva stolpa pa sta 110 čevljev visoka. Okrašena je v bizantinsko slovenskem slogu. Znotraj je v njej mnogo narejenega iz najfinejšega, iz stare domovine uvoženega mramorja. Ima tri kore: zadaj, kjer so orgle in pevci, pa še spredaj na vsaki strani, kamor dovolijo iti ljudem samo ob izredno velikih slovesnostih, potem ko je velika cerkev do kraja napolnjena. Orgle, ki jih je izdelalo clevelandsko orgelsko podjetje Holtkamp, so v resnici izredne in se dajo primerjati z najboljšimi v ljubljanskih cerkvah." - Po podatkih v "Novem svetu" je štela vidovska župnija nad 1.200 družin.

Kot že omenjeno, je bila nova cerkev dograjena v letu, ko je Father Ponikvar slavil svoj srebrnomašniški jubilej. Ko je 7. junija 1931 obhajal ta svoj jubilej "so se mu njegovi farani kompaktno oddolžili in mu izrazili svoje priznanje, spoštovanje in zahvalo s slovesno prireditvijo, kakršne ni ne prej ne kasneje več obhajal." Poseben odbor, ki mu je predsedoval znani takratni clevelandski javni delavec John Gornik, jo je pripravil. K njegovi slovesni srebrni maši v vidovski cerkvi so v slavnostnem sprevedu prikoralala vsa clevelandska slovenska društva z

zastavami in godbo. Spreved se je formiral ob 10.30 pred Slovenskim narodnim domom na St. Clairju. Ob enajsti uri pa je bil slovesen vhod jubilaranta z duhovščino iz župnišča v cerkev. Ob 7. zvečer pa je bil v spodnji dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clairju slavnostni banket na počast srebrnomašniku."

Takoj tukaj naj še dodam, da je nekaj let zatem, t.j. 25. okt. 1936 imenoval papež Pij XI. Fathra Ponikvarja za njegova zasluge za Cerkev in svoj narod za hišnega prelata in mu podelil naslov Rt. Rev. Monsignor.

Kot župnik si je Father Ponikvar vsa leta prizadeval, da je šlo kar se da veliko fantov iz njegove župnije v semenišče. To njegovo delo je Bog še prav posebno blagoslovil. Večina duhovnikov, ki je izšla doslej iz župnije Sv. Vida, izhaja iz časov, ko je župnikoval pri Sv. Vidu Father Ponikvar.

Najmočnejši tozadevni dogodek, ki ga je doživel, je bila nova maša kar treh njegovih vidovskih župljanov, ki so vsi na isti dan, t.j. na Belo nedeljo 28. aprila 1935, pristopili h Gospodovemu oltarju. Dva sta jo opravila pri Sv. Vidu in sicer Rev. Alojzij Baznik in Rev. Jožef Čelesnik; pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu pa jo je opravil Rev. Max Sodja. Ko Father Oman v svojih spominih (158) o tem govori, pravi: "Splošno veselje tistega dne je presegalo vsa prejšnja slavja in ni ga bilo v Clevelandu Slovenca, ki bi ne bil tisti dan kakor eden izmed bližnjih novomašnikovih sorodnikov."

Z gornjim v zvezi piše Father Oman dalje še tole: "S tolikšnim slovenskim naraščanjem bo pa že šlo," tako smo navadno drug drugemu (namreč duhovniki, op.p.) govorili in bili na to tudi ponosni, ker smo v njih zrlili svoje potomce. In sprva je res šlo. Mlade duhovnike so porazdelili med štiri slovenske župnije, da je tako vsaka dobila svoj delež. Mi starejši smo s posebnim veseljem in zanimanjem zasledovali delovanje naših mladih sobratov. Zlasti smo bili veseli ko smo videli, kako uspešno so zastavili delo med našo mladino. Mladino so oni vsekakor bolje poznali kakor mi, oni so z njo vred rastle in zato so bolje poznali njih navade in lastnosti, dobre in slabe, njih težnje in želje. Veliko lažje kot mi so delali z mladino, ki se je z vidno radostjo zbirala okrog njih. Zato je bilo naše veselje veliko." (159)

V obdobju župnikovanja Fathra Ponikvarja pri Sv. Vidu je doseglo versko kakor tudi kulturno, prosvetno, gospodarsko in dr. javno življenje svoj prvi vrh v župniji. Fathru

Ponikvarju je bilo jasno, da je treba nekaj storiti za splošno izobrazbo župljanov in njih družin.

Father Ponikvar je bil sam navdušen pevec. Zato je silno pospeševal lepo cerkveno petje. Sv. Vid je imel v njegovem času, posebno pa v času, ko je bil tam organist Matej Holmar, izredno dober cerkveni zbor. Father Oman je v svojih spominih zanj zapisal: "Ne prej ne pozneje ni imel slovenski Cleveland zbora, ki bi bil prekašal takratno Liro. Imeli smo in imamo še sedaj pevске zборе, na katere smo lahko ponosni, vendar dvomim, če kateri teh dosega nekdanjo Liro, prekaša je pa gotovo ne." (78)

V prvih letih njegovega župnikovanja je silno lepo uspeval tamburaški zbor za fante, ki ga je vodil agilni Leon Kušlan.

V tistih časih je dalje na St. Clairju slovelo dramatsko društvo Triglav. Oman piše o tem: "Triglavanji so bili pravi igralski umetniki, slovenske igre so tako lepo vprizarjali, da so človeka, ki jih je gledal in poslušal, v hipu prestavili iz Clevelanda v stari kraj... Kadar je Triglav nastopil, se je moralo vse drugo umakniti in kdor je le mogel iz hiše, je pohitel k predstavi." (78 - 79)

"Ustanavljali pa so takrat še druga društva. Da se je le sešlo nekaj rojakov, ki so bili iz iste vasi ali iz istega okolja v starem kraju, pa so že ustanovili društvo. Podporna društva so rasla kakor gobe po dežju. Blagoslovitev ali pa samo razvitje zastave se je pogosto vršilo. Po cesti so korakale parade in godba se je oglašala sleherno nedeljo zlasti spomladi in v zgodnjem poletju. Sprevod se je navadno pomikal po Glass Ave., mimo župnišča, zato sem imel priliko opazovati zastave, pestre uniforme in kočije. Takrat so bili avtomobili še zelo redki. Imeli so jih, kolikor se spominjam, le dr. Seliškar, Anton Grdina in še nekaj drugih. Ljudje so se vozili k porokam in krstom v kočijah z dvema konjema. Ob paradi pa so jahali kakor generali na konjih... Društev torej ni manjkalo, zato je nastal pregovor: Kjer sta le dva Slovence, so že tri društva." (79 - 80)

Izmed podpornih organizacij, ki jih je Father Ponikvar ustanovil, seveda ob sodelovanju nekaterih svojih župljanov, sodim da sem dolžan omeniti društvo "Dvor Baraga št. 1317 katoliških borštinarjev". Pri tem društvu je bil Fathru Ponikvarju desna roka rajni Frank Turk, sin prvega clevelandskega naseljenca. Ker je Father Ponikvar zelo častil škofa Baraga, prvega našega misijonarja med ameriškimi Indijanci,

so si ustanovitelji izbrali za novo društvo ime "Dvor Baraga". To se je zgodilo 19. okt. 1908. Ta podatek je iz Ameriške Domovine, 13.10.1958 in sicer iz članka, ki ga je za zlati jubilej tega društva vanjo napisal rajni Louis Eršte, ko so se člani ob zlatem jubileju zlasti spominjali "dobrega župnika" Ponikvarja, ustanovitelja njihove slovenske podporne organizacije.

Izmed župnijskih verskih organizacij pa je Father Ponikvar v prvih časih svojega župnikovanja pri Sv. Vidu posvetil največ dela razmahu Marijine družbe. Tudi pri tej je postavil vse delo na edino zdravo in trdno podlago materinega jezika družbenic. Ko je l. 1963 praznovala vidovska Marijina družba svoj zlati jubilej, se je zlasti tudi v tej smeri spominjala svojega prvega duhovnega voditelja Fathra Ponikvarja.

Končno bi kar tukaj omenil še eno posebno lepo Ponikvarjevo lastnost namreč to, da je imel dobro srce do revežev. V Ameriški Domovini od 14. nov. 1962 je stalo: "Father J. Ponikvar je bil res dober gospod. V depresiji, ko ni bilo ne dela ne zaslužka, v hiši pa sedem otrok, je bil Father Ponikvar rešitelj. Pri farmarjih je nabral in pripeljal krompirja, zelja, jabolk, zelenjave in drugega, da smo imeli za celo zimo. Jokala sem od veselja in hvalečnosti..." To so besede Mrs. Frances Vrtovšnik, ki jih je izrekla ob obhajanju 50-letnice, kar je bila prišla v Ameriko (20. nov. 1962). Krasno izpričevalo za duhovnika Fathra Ponikvarja!

Župnijska edinica ameriških katoliških vojnih veteranov župnije Sv. Vida je dala v spoštljiv Ponikvarjev spomin med nami vzditi v notranjosti vidovske cerkve bronasto spominsko plaketo s primernim napisom in z vgravirano podobo njegove glave.

Čisto na koncu pa naj omenim, da je Father Ponikvar v času, ko je bil v bogoslovju v St. Paulu, Minn., v "Amerikanskem Slovcu" opisal svojo pot k niagarskim slapovom in objavil nekaj lepih povestic, kasneje pa je zaradi preobilnega dela odložil pero. (SBL, 1949, 7. zv.) - V isti stvari pa je Frank Javh - Kern v svojih Spominih ob 30-letnici v Ameriko zapisal: "Izmed petindvajsetih kolegov iz St. Paula jih je le peščica prišla za pero. Jernej Ponikvar je spisal za "Amerikanski Slovepec" nekaj prav posrečenih kratkih povesti. Žal, da je že kot dijak prenehal s pisateljevanjem. (59 - 60).

Če si že samo po teh bežno zbranih življenjskih podatkih poskusimo ustvariti

duhovno podobo Fathra Jemeja Ponikvarja, drugega župnika slovenske župnije pri Sv. Vidu v Clevelandu, brezdvomno z lahkoto moremo ugotoviti, da je bila to veličastna postava, ki bo ostala v svetlem spominu

v srcih slovenskih ljudi, dokler bo bilo še katero slovensko srce v tem ameriškem velemestu. Dober duhovnik Gospodov je bil in blaga slovenska duša.

Prof. Janez Sever

Msgr. Louis Baznik

tretji župnik župnije sv. Vida v Clevelandu, Ohio

Za msgr. Jemejem Ponikvarjem je prevzel župnijo Sv. Vida Father Alojzij Baznik, dotlej kaplan pri Sv. Lovrencu v Newburgu, Cleveland, Ohio. Sv. Vid je dobil v njem dobrega dušnega pastirja, ki je z enako ljubeznijo in požrtvovalnostjo vodil vidovsko župnijo kakor njegov prednik.

Župniji Sv. Vida je dal Bog to svojo milost, da se v njej dušni pastirji ne menjajo prehitro. Prvi njen župnik msgr. Vitus Hribar jo je vodil odnjene ustanovitve leta 1893 pa do svoje premestitve k župniji Sv. Cirila in Metoda v Lorain, Ohio, leta 1907; vodil jo je torej 14 let. Msgr. Jemej Ponikvar, Hribarjev naslednik, je ostal pri Sv. Vidu kar polnih 45 let, to je do svoje smrti leta 1952. Današnji, to je tretji vidovski župnik, pa jo upravlja sedaj že tudi 15 let, kar je že tudi kar lepa doba let.

Father Alojzij Baznik je po rodu Clevelandčan in to iz župnije Sv. Vida. Tu, pri Sv. Vidu sta živela njegov oče in mati. Očetu je bilo ime Janez in je prišel leta 1892 v Ameriko. Doma je bil iz župnije Sv. Križ ob Krki na Dolenjskem v Sloveniji. Materi je bilo ime Lucija in se je kot dekle pisala Znidaršič.

Sv. Vid je dal Fathru Bazniku tudi prvo šolsko izobrazbo. Pri njem je hodil v župnijsko ljudsko šolo. Poučevale so ga sestre notredamke, ki že vse od začetka vidovske župnije uče na tej šoli. Od časa do časa je med njimi po kaka Slovenka. Prva leta jih je bilo celo po več. Slovenka po rodu je tudi sedanja upraviteljica vidovske župnijske šole.

Z vidovske šole je Father Baznik prestopil na znano Cathedral Latin srednjo šolo, katero vsa leta radi obiskujejo dijaki od Sv. Vida. Ko je opravil to šolo, se je posvetil za nekaj let učiteljski službi. Dve leti je učil po različnih šolah marijanistov z željo, da bi mu ti pripomogli k temu, da bi mogel nekega dne vstopiti v bogoslovje in se končno ves posvetiti Gospodovi službi. Tako je prišel

do tega, da se je za nekaj časa vpisal na Dayton univerzo, katero vodijo marijanisti, pozneje pa še na St. Bede College, Peru, Ill. dokler ni bil končno sprejet v clevelandsko škofijsko semenišče ter tako dosegel prvo stopnjo svojega življenjskega cilja. Končni svoj življenjski cilj pa je dosegel, ko ga je nadškof Schrembs posvetil v duhovnika in je pri Sv. Vidu, se pravi v svoji rojstni župniji, zapel na Belo nedeljo, 28. aprila 1935, prvič svojo slovesno Glorio Gospodu na višavah.

Na sam tisti dan kot Father Baznik je opravil pri Sv. Vidu slovesno novomašno daritev še drugi vidovski župljan, Father Jožef Čelesnik. Pa še tretji faran Sv. Vida je bral to nedeljo svojo prvo sv. mašo, namreč Father Sodja, ki jo je pa opravil v cerkvi Marije Vnebovzete v Collinwoodu, kamor so se bili preselili v času novomašnikovega študija od Sv. Vida njegovi starši. Bela nedelja leta 1935 je zatorej za župnijo Sv. Vida resnično zgodovinska nedelja, zares velik dan, saj so trije njeni sinovi hkrati darovali Gospodu svoje prve slovesne sv. daritve. Vsi trije so bili doma izpod zvona Sv. Vida, vsi trije so tu dobili prvič v svoja srca Gospoda, skritega pod podobo kruha; vsi trije so bili birmani v cerkvi Sv. Vida; na Belo nedeljo 1935 pa je vsem trem hkrati vsa vidovska župnija prelepo slovensko novomašno pesem "Novomašnik, bod' pozdravljen!" - Na hudi, dostikrat celo tmjevi poti do Gospodovega poklica pa je vsem trem novomašnikom veliko pomagal takratni župnik Sv. Vida rajniki msgr. Jemej Ponikvar, ki se je kot nedolžen otrok veselil tega zanj najbolj srečnega dne v življenju. Velike upe je bil rajniki župnik Ponikvar polagal v te svoje fante kakor tudi v vse druge, ki so se v času njegovega župnikovanja pripravljali za službo Gospodovemu oltarju. In Bogu hvala, Gospod ga je uslišal. V teh svojih upih gospod župnik Ponikvar ni bil razočaran.

Rt. Rev. Msgr. Louis Baznik

Z 31. majnikom 1935 je Father Baznik nastopil svojo prvo službo. Škof ga je poslal za kaplana k Sv. Lovrencu v Newburgu, Cleveland, Ohio. Boljše službe zares ni mogel dobiti. Tam je dobil dobrega župnika Omana, ki je vedel, kako je treba ravnati z mladimi kaplani: očetovsko, z ljubeznijo. Kakor v družini tako se tudi v župnišču s tem največ doseže. In v šentlovenskem župnišču je bilo vedno pravo

družinsko vzdušje. Oče je bil Father Oman, sinovi - kaplani.

Father Baznik je ostal pri Sv. Lovrencu 17 let, kar je spet izredna doba za nekega kaplana, saj jih po navadi menjajo vsakih pet let. Res je pa, da je v teh 17 letih Father Baznik odbil pet let službe svojemu „cesarju“. Pet let je bil namreč ameriški vojaški kurat. Vojskina leta so bila to, ki so pripeljala mladega kurata z ameriš-

ko armado daleč po svetu. Med drugim je v tem času videl kraje domovine svojih staršev, sicer samo njen jugozapadni del: sončno goriško in prelepo slovensko Primorje. Ogromnega pomena je bilo to zanj. Doma v Clevelandu najprej kaplanska „šola“ skrbnega Fathra Omana, sedaj pa še ta domovinska. Ne da se povedati, kaj vse mu je prinesla in v čem mu je bila koristila. Pa je to vse tudi bogato povračal že takrat. Župnik in dekan solkanski Semič, ki je bil v preteklih počitnicah nekaj časa pri Sv. Vidu v Clevelandu gost msgr. Baznika, ve toliko lepega povedati iz onih časov o ameriškem slovenskem vojaškem duhovniku na tleh fasistične Italije, ki je hotela na najbolj barbarski način uničiti vse, kar je bilo slovenskega pod njeno fasistično močjo. Za goriške in primorske Slovence so bili to časi najbolj strašne duhovne in materialne stiske, v kateri pa jim je skromen ameriški slovenski kurat mogel storiti ter tudi storil neizmerno dobrega. Zaradi tega pa je tudi prišel v slovensko lepo knjigo.

Z bogato življenjsko in dušnopastirsko izkušnjo se je Father Baznik koncem druge svetovne vojne spet vmil k Sv. Lovrencu, k Fathru Omanu, za kaplana. Velika izpremema, kaj ne: prej kapetan v armadi strica Sama, sedaj skromen šentlovenski kaplan. Pa je župnik Father Oman vedel, kako se temu streže. Ko je čez nekaj let zatem (1952) Father Baznik odhajal za župnika k Sv. Vidu, mu je njegov župnik Father Oman prvemu in zadnjemu od svojih kaplanov v zahvalo zložil celo pesmico in jo objavil v svojih slovutih Newburških novicah (AD, 20. 5. 52). Pred njo pa mu je zapisal takole v slovo: „Father Baznik je odšel in zapeli smo mu tisto 'Vse mine'. Nekaj solz se je zalesketalo včasih na naši strani, včasih na njegovi. Vsak lahko razume, da se v teku 17 let ljudje privadimo drug drugega in si težko moremo misliti, da mora priti ločitev. Pa na svetu vse mine.“ Nato sledi pesmica v slovo, ki se glasi:

„Kje fantič zdaj vesel,
ki je to prepeval,
da bi enkrat še zapel,
kratek čas nam delal:
Hitro, hitro mine čas,
ah, ne bo ga več pri nas.“

Le še to mu je na koncu zaklical - zapisal: „Father Baznik, še enkrat najlepša zahvala za ves trud in skrbno delo. Bog plati tisočero!“

Vsebinsko pesmice kakor tudi te preproste besede more polno razumeti le tisti, ki je poznal idilično življenje v šentlovenskem župnišču, dobričino župnika Omana, navdušenega pevca in velikega ljubitelja slovenske besede, zlasti

še njene pesmi, Fathra Baznika, živahnega kaplana, enako dobrega pevca, prav tako navdušenega Slovence.

Slovo Fathra Baznika od Sv. Lovrenca je bilo težko za tamkajšnje župljane, vzljubili so svojega mladega agilnega kaplana, težko pa je bilo tudi za tega. Prva služba - prva ljubezen. Tudi v duhovniški službi to velja. A kakor v vsakem mladem človeku tli na dnu srca želja po samostojnosti, to se je godilo tudi njemu. Razmahniti se, uveljaviti se! Pokazati, kaj znaš! To je človeško.

Pri Sv. Vidu so novega župnika lepo sprejeli. Vedeli so, da jim skoraj boljšega niso mogli dati. Domačina so dobili, ki se vrača med nje obogaten z darovi Duha in tudi duha.

Novemu vidovskemu „gospodarju“ se ni bilo potreba dolgo razgledovati po župniji. Če se župnik v župniji postara, se postara z njim tudi v njej marsikaj, če že ne kar vse: ljudje in stvari. Tako novemu župniku ni bilo potrebno dolgo čakati, kje in s čim naj začne. Previdno in pametno je to storil in je šlo gladko skoraj povsod, koder je prijel. Vedno boljše. Zraven pa je spoznaval, kaj in kod mora začeti z novim. Njegov novi dušnopastirski prijem se je kmalu pokazal. V cerkvi čedalje večji red in snaga, ravno tako tudi povsod drugod, znotraj in zunaj. Vse, kar je bilo potrebno popraviti, je bilo hitro popravljeno ali obnovljeno. Samo škoda se namreč godi, se celo vedno bolj veča, če čakaš pri takih stvareh in jih pustiš zanemarjene.

Kot laiku je piscu teh vrstic težko prikazati konkretno nazorno novi dušno pastirski prijem Fathra Baznika v župniji. Gotovo je, da smo ga kmalu vsi podzavestno občutili, počasi in previdno je ravnal. Obisk v cerkvi pri mašah in drugih cerkvenih opravilih je začel rasti, prejemanje sv. obhajil, oboje je šlo še kar hitro in uspešno kvišku. Nekoliko bolj počasi se je čutil napredek pri župnijskih cerkvenih in drugih organizacijah, najtežje pa so se pokazali uspehi pri mladini. Ali tu so bili kaplani, bile so šolske sestre in drugi, premnogi od župljanov, ki so radi pomagali in podprli župnikova prizadevanja. Seveda tudi brez godrnjanja in negativne kritike ni bilo. A kaj bi Slovenci brez tega.

Župnijska cerkev je bila že v par letih skoraj kakor prenovljena. Bila je to njena prva notranja obnova odkar je bila zgrajena. Zunanja, ki je bila izvršena v letošnjih počitnicah, in ki je velikopoteznejša in se zdi, da tudi bolj posrečena, je torej po vrstnem redu druga. Slovenski ljudje imamo radi lepo cerkev, ponosni smo na njo saj pa vemo, da je to naš drugi dom. To zadnje občutimo posebno mi na tujem. Če je ta cerkev slovenska, nam ni prav nič manj draga kot naš lastni dom. Cerkev nam je na tujem naš skupni slovenski dom, v katerem se shajamo dan za dnem in se priporočamo Očetu v nebesih. Zato za cerkve ni tako hudo zbrati potrebnega denarja, kajti ljudje za to radi darujejo, samo prav je treba priti do njih. V našem vidovskem primeru je to veljalo in še vedno velja. Pomagale so in še pomagajo v teh primerih tudi cerkvene organizacije in posamezniki izdatno, večasih še celo preko svojih moči.

Kaj bi slovenska cerkev doma ali na tujem brez zvonov. Slovesno slovensko pritrkavanje zvonov, to poživi, to dvigne, to prime tudi mlačnega. Denar za nje, kar za štiri, je bil hitro skupaj. Father Baznik jih je naročil v domovini. In kakšne napise so dobili! Samo župnik in njegovi dobri svetovalci so jih znali zbrati tako, Ker niso bili ti napisi še nikjer natisnjeni razen v dnevnem clevelandskem tisku, naj slede tukaj, da bodo bolje in dostopneje ohranjeni bodočim ameriškim slovenskim rodovom v vzpodbudo, rodu pa, ki jih je nabavil, v zahvalen in spoštljiv spomin.

Največji zvon (2,200 funtov), ki ima ime Sv. Trojice, poje v tonu F. Na njem je tale napis:

SV. TROJICA

1953

Presveti Trojici v slavo
donel bo mogočni moj glas,
v ohijske dežele planjavo
oznanjal molitve bo čas.

Drugi zvon (1,320 funtov) nosi ime Marije Device in poje v tonu visoki C. Na njem je napis:

MARIJA DEVICA

1953

Marije Device
Slovencev Kraljice

premilo zvonilo
bo k Bogu vodilo.

Tretji (880 funtov) poje visoki D. Nosi ime sv. Vida in tale napis:

SV. VID

1953

V spomin na Vida svetega sem krščen bil,
bom z bronom svojim vabil k sveti maši,
z otožnim jokom mrtve bom kropil,
ko stečejo se dnevi zemski vaši.

Najmanjši zvon (640 funtov) nosi ime svetega Alojzija in poje v tonu C. Ima tale napis:

SVETI ALOJZIJ

1953

Stoletja ruda, zdaj sem pretopljen,
me župnik Baznik dal v zvon je vliti,
Alojziju na čast bo pel moj zvon,
mládosti čisti, liliji tej skriti.

Ta zvon sta darovala Lavrencij in Frančiška Pirc.

Največji zvon poje žalostinke našim umrlim in jih spremlja na njihovi zadnji poti. Vsak dan devet udarcev na ta zvon naznanja čas Angeljskega češčenja, ki ga z njim zvoni drugi, to je zvon Marije Device. Ob večjih praznikih se oglase odnosno zapoje vsi zvonovi. Ob porokah se oglasita dva. Ob posebno slovesnih prilikah pa seveda nanje pritrkavajo.

V nedeljo 15. nov. 1953 je rajnki ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman posvetil zvonove, ki so bili nato takoj potegnjeni v zvonik in še isti večer zapeli v božjo čast.

Dotlej je imel Sv. Vid tri zvonove. Dva majhna železna in enega večjega iz bronu. Pa tudi ta največji je bil 40 funtov lažji kot sedanji najlažji zvon. Tehtal je namreč samo 600 funtov. Ta zvon je holandska kompanija vzela v račun, dva majhna pa sta bila podarjena revni misijonski cerkvi, če se prav spominjam. Zvonovi so veljali okrog 15,000 dolarjev.

V „Pozdrav farnim zvonovom Sv. Vida“ sta pevsko društvo „Lira“ in „Slovenski oktet“ priredila v nedeljo, 13. dec. 1953 ob pol štirih popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair aveniji, koncert narodnih in umetnih pesmi, ki je izredno dobro uspel moralno in gmotno. „Lira“ je pela pod vodstvom pevovodje in organista Martina Košnika, „Slovenski oktet“ pa pod vodstvom Janeza Riglerja. Večina pesmi, ki jih je pel pol mešani zbor „Lire“ kakor tudi

solospev je spremljala na klavirju rajnka Mrs. Vera Slejko-Milavec.

Medtem pa je čakala svoje rešitve velika zadeve vsake župnije, namreč vprašanje zgraditve župnijskega doma. Kar so bili nekoč v domovini župnijski društveni ali prosvetni domovi, to je v Ameriki župnijska dvorana ali avditorij. Na rešitev tega perečega vprašanja je Father Baznik mislil gotovo že od prvega dne, ko je postal župnik pri Sv. Vidu.

Do svojega avditorija pa je vidovska župnija prišla tako, ker je bilo treba zadostiti ameriškim državnim šolskim predpisom, po katerih mora imeti vsaka šola, tudi osnovna, svojo primerno in krajevnim razmeram odgovarjajočo telovadnico (gymnasium). Te pa pri osnovni šoli Sv. Vida še ni bilo. Župnija je imela sicer lepo, modemo šolsko poslopje z zadostnim številom učilnic in drugih šolskih prostorov, manjkala ji je le še telovadnica. Državnim šolskim predpisom pa je treba ustreči čimprej.

Župnik Baznik se je zavedal, da bo to draga zahteva in da bo treba napeti vse sile, da se bodo župljani za zadevo ne samo vneli, marveč da bodo morali biti tudi gmotno zelo širokosrčni.

Ko so bili načrti za telovadnico in za ustrezne soprostore napravljeni, je župnik odprl kampanjo za stavbeni sklad. Predvideno je bilo, da bodo stroški za vse to znesli okrog četrto milijona dolarjev. Kampanja za sklad se je začela novembra 1955 in je trajala do septembra 1957.

Ko je bilo poslopje dograjeno, je na novi dvorani ležal sicer še precejšen dolg, toda ni bil več breme, pred katerim bi župnik in župljani trepetali, kakor je bil glede tega zapisal takrat Father Baznik. Z dobro voljo in sodelovanjem vseh župljanov je bil dolg v razmeroma hitrem času in skoraj bi se reklo z lahkoto poravnal v par letih.

Načrte za telovadnico in soprostore je napravil arhitekt John F. Lipaj; gradbeno delo pa je prevzelo podjetje The Schirmer & Peterson Co.

Prvo lopato za novo zgradbo je zasadil šentlovrenski župnik msgr. John J. Oman, ki je prostor, na katerem je bila pozneje postavljena nova zgradba, blagoslovil. Bilo je to na nedeljo, 1. julija 1956. S preddeli pa je gradbeno podjetje začelo že 21. junija.

Dne 22. septembra 1957 se je izpolnila velika želja župnika Baznika. V spominsko knjigo, ki je izšla ob priložnosti slovesne otvoritve župnijske telovadnice - dvorane, je bil napisal: "Posvetitev naše dvorane in telovadnice je nov miljni kamen v zgodovini naše fare. Spomenik je vdanosti in

neumomosti duhovnikov in faranov cerkve Sv. Vida. S to moderno stavbo smo stopili na čelo vseh fara v naši pokrajini. Bodoči rodovi se bodo vzgajali, krepili in rasli v tej stavbi in se veselili dela, ki ga je opravil rod pred njimi."

Šolski avditorij-telovadnica je bil iz posebne vrste sivkaste polirane opeke. Glavni vhod vanj je bil sezidan z Glass avenije. Posebnost novega avditorija je njegova streha, zgrajena v stilu močnih valov. Pri konstruiranju glavnih stavbnih nosilcev je arhitekt prvič v tem delu dežele uporabil novo metodo: dva ogromna cementna nosilca, od katerih ima vsak razpon po 82 čevljev, so vlili kar na samem stavbišču ter ju potem postavili. Na njih počiva vsa teža zgradbe. Plastična obdelava cementa pa je graditelju dala mogočnost, da je nastala ob straneh nosilcev lokasta razpetina, v katero je potem vdelal dvoranin strop. 52 svetilnih teles s stropa vsestransko osvetljuje mogočno dvorano.

Da bi mogel novi avditorij odnosno dvorano služiti vrsti namenov in potreb, ki jih ima vsako živo razmahnjeno farno občestvo, zato je bil v ospredju dvorane postavljen velik prostor za garderobe in kuliserijo, ob strani dvorane pa velika modemo opremljena kuhinja odnosno na nasprotni strani dvorane točilnica in drugi družabni prostori.

Dvorana avditorija, ki služi v šolskem času za telovadnico šolske mladine, sicer pa za potrebe župnijskih kulturnih, podpornih in drugih organizacij in ustanov, ima prostora za najmanj 600, največ pa za 800 sedežev.

V pismu, ki ga je Father Baznik naslovil "dragim faranom in prijateljem", ko jim je odprl novo dvorano - telovadnico, je gotovo z upravičenim ponosom in z res iskrenim notranjim zadovoljstvom zapisal te besede: "Naša nova dvorana s telovadnico je dokončana in s tem delom so se izpolnile sanje, ki so bile globoko v srcu nam duhovnikom kakor tudi vsem faranom pri cerkvi Sv. Vida."

"Kakor vsako resnično veliko in dragoceno delo, je tudi nova dvorana dokaz, da je v faranih Sv. Vida cerkve lepa mera velikodušnosti in izrednega navdušenja. V novi stavbi imamo sedaj vse, kar potrebujemo za šolsko skupnost in lahko se bo razmahnila fizična vzgoja, ki jo zahteva državni zakon. V kafeteriji bodo otroci lahko dobili topel prigrizek in za razvedrilo naše mladine bodo vse mogoče ugodnosti. V novi dvorani se bodo lahko vršili lepi dnevi graduacij, v njej bodo lahko filmske predstave, igre,

fami banketi in podobni dogodki, za katere nam je doslej vedno manjkal pripraven prostor. Nismo in ne bomo konkurenti drugim dvoranam v sosesčini. Prvič v zgodovini cerkve Sv. Vida pa smo ustvarili zaokroženo celoti in smo v moči, da s to novo dvorano pomagamo svojim faranom v njihovi dejavnosti, najsi bo to že nabožna, socialna, kulturna, vzgojna ali samo družabna."

"S ponosom lahko gledamo na to stavbo ljubezni in zveste vdanosti Kristusu, preko katerega mislimo na našo mladino, kateri smo postavili streho za prihodnost. Naj Bog s svojo polnostjo blagoslovi vso vašo pomoč, ki smo jo bili dolžni. Vaša vdanost in Vaša požrtvovalnost sta v zidovih naše nove dvorane."

Poleg cerkve je v vsaki župniji odnosno naselbini gotovo najpomembnejša stavba - šola. Župnija brez šole, pravijo, je župnija brez prihodnosti. Vendar šola brez šolske mladine in njenih vzgojiteljev in učiteljev je mrtva.

Sedanja vidovska župnijska osnovna šola - kljub temu, da je stara že 54 let - bistveno še vedno ustreza svojemu namenu kakor tudi državnim šolskim zahtevam, posebno še odtlej, lko je pred dobrim letom dobila še lepo in že kar popolno osnovno-šolsko knjižnico. Iz tega se vidi, kako dalekoviden je bil njen graditelj rajniki župnik msgr. Jernej B. Ponikvar ter da je arhitekt W. C. Johnson iz Clevelanda, ki je za novo šolsko stavbo naredil potrebne načrte, dobro usposobljen za svoje delo. Sicer pa je najbolj dokaza vsemu temu, da se še danes vsi čudimo velikopoteznosti, katero je bil izpričal tudi s tem svojim delom rajnik župnik in takratna vidovska župnijska skupnost.

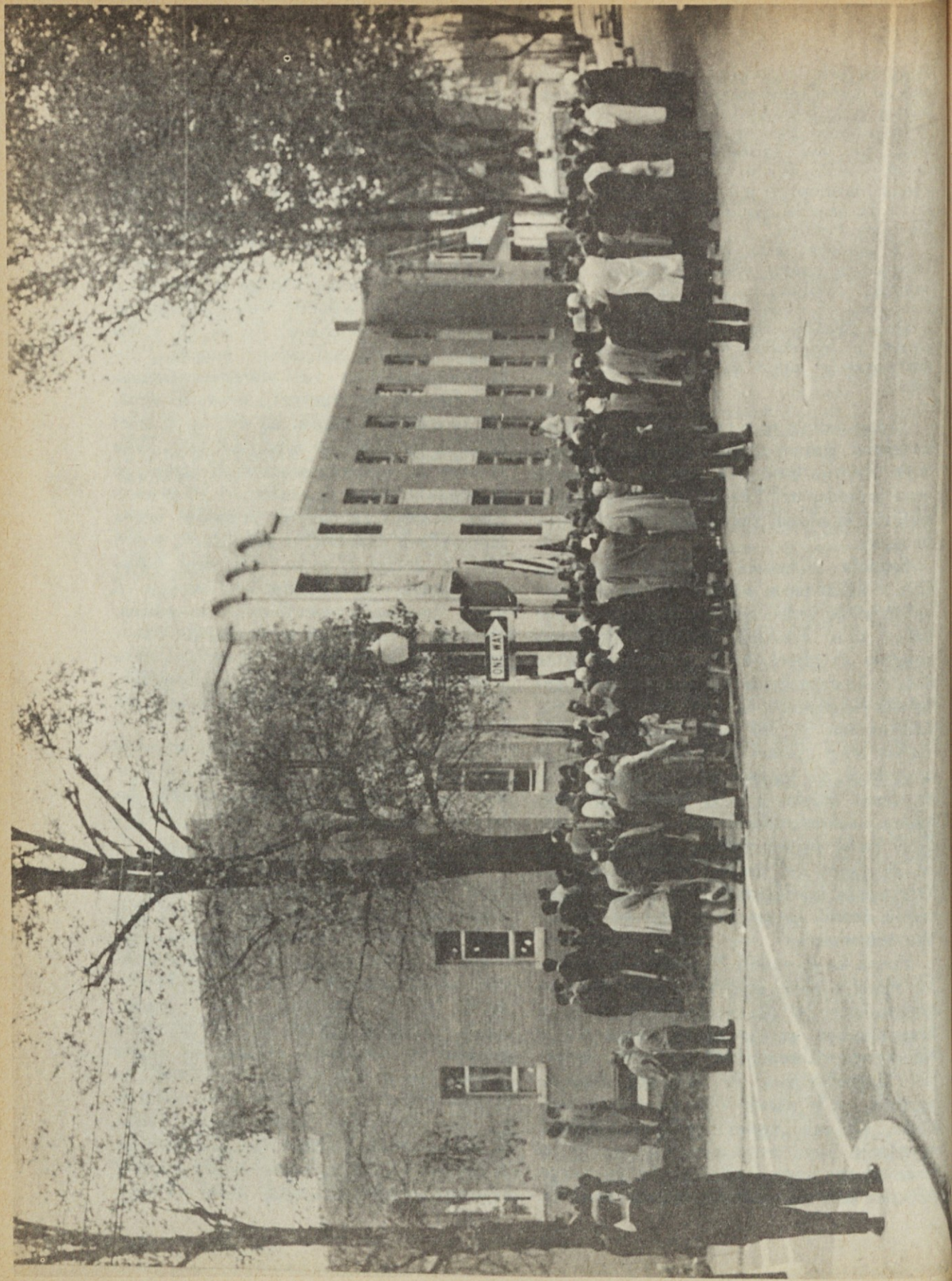
Potem ko so začeli 20. junija 1912. kopati za temelje nove šolske zgradbe odnosno potem, ko je bil 20. oktobra 1912 vložen in blagoslovljen za njo ogelni kamen ter je bila končno 1. sept. 1913 nova šola slovesno blagoslovljena in izročena svojemu namenu, pa je ostalo v župniji odprto vendarle še eno važno vprašanje, namreč vprašanje nove sesterske hiše, to je za tiste sestre notredamke, ki že od vsega početka uče na vidovski osnovni šoli. Te

so imele svoje prve začasne prostore dolga desetletja v leseni hiši na oglu 61. ceste in Glass avenije. Skromni so bili ti prostori in gotovo vse prej kot zadostni. Sestre učiteljice so morale v njih veliko potrpeti in si v marsičem kaj pritrgati. Župnik Father Baznik pa je bil tisti, ki je podobno kot za novo šolsko dvorano - avditorij mislil od vsega početka tudi na novi dom za sestre - učiteljice v župniji. Dolgo je premišljal ter se končno odločil. Velikopotezno je rešil tudi to vprašanje. Pa so ga v tem njegovi župljani tudi izdatno podprli. Veliko so žrtvovali za svoje učiteljice odnosno za učiteljice in vzgojiteljice svojih otrok. Bil je namreč v župniji že rod, ki je izšel iz prvih let vidovske župnijske šole. Kako izdatno so v ta namen prihajali darovi, je dokazovalo Farno oznanilo, ki je v onem času nedeljo za nedeljo prinašalo imena širokosrčnih darovalk in darovalcev, v prvi vrsti pa družin, ki so se z izdatnimi darovi in prispevki odzvali župnikovi prošnji. Z nekaj župnijskih prireditvev v ta namen, sicer pa prvenstveno iz darov, je bila v kratkem času postavljena impozantna nova sesterska hiša - konvent z ljubko kapelico. Tu se sedaj počutijo vidovske sestre res kakor doma.

Novi sestrski dom pri Sv. Vidu je veljal nad 150,000 dolarjev in je kakor cerkev s šolo in župniščem v ponos župnijski duhovščini in župljanom Sv. Vida v Clevelandu.

Župnik Father Baznik pa ni skrbel in ne skrbi samo za župnijsko cerkev, šolo in župnišče, marveč čuti v svojem srcu tudi toplo ljubezen za slovensko sobotno šolo.

Ko so kmalu po zadnji svetovni vojski spet začeli prihajati v večjem številu slovenski ljudje v Cleveland, so si tu organizirali slovensko sobotno šolo, ki je imela prostore v Slovenski pisarni na Glass aveniji. To je bilo v času, ko je vodil to pisarno Father Jožef Godina in je učila na tej šoli gospodična Slavica Pozne. Jasno je, da pisarniški prostori niso bili primerni za takšno ustanovo. Vendar je boljše nekaj kakor nič. Father Baznik je to uvidel in je

slovenski sobotni šoli dal brezplačno na razpolago prostore v župnijskem osnovnošolskem poslopu. Tu se je šola lahko razmahnila in organizirala skladno s svojimi potrebami. Father Baznik je tudi v njen Odbor staršev imenoval svojega zastopnika v osebi vidovskega kaplana Father Jož. Varga. Ko je ta odšel iz župnije, ji je postavil Fathra Jošta Martelanca za direktorja, po odhodu le-tega pa Fathra Jož. Faleža.

Slovenska sobotna šola pri Sv. Vidu ima poleg otroškega vrtca tudi vseh osem ljudskošolskih oddelkov in od časa do časa tudi višješolski oddelek. Število otrok odnosno dijakov in dijakinj, ki obiskujejo slovensko sobotno šolo, znaša v zadnjih letih od 170 do 185 letno. Šola uživa vso moralno oporo župnika msgr. Baznika in je del župnijske osnovne šole. Stvarno je čisto avtonomna. Za njene gmotne zadeve skrbi poseben Odbor staršev, ki si ga od leta do leta izbere iz svojih vrst starši otrok, kateri hodijo v slovensko sobotno šolo.

Ko je postal Father Baznik župnik pri Sv. Vidu, je takoj opazil neenotnost in needinost v slovenskih cerkvenih molitvah kakor se opravljajo te v domovini in po slovenskih župnijah v Ameriki. V času, ko je bil ameriški vojaški duhovnik na ozemlju Slovenskega Primorja, je tam slišal, kako molijo slovenski ljudje v cerkvah. Kot župnik se je ornil na slovenske očete v Lemontu, Ill., o katerih je vedel, kako so si prizadevali, da bi slovensko molitev v Ameriki uskladili z molitvijo v domovini. Na njegovo prošnjo je potem lemontski p. Odilo Hajnšek pisal v Ljubljano in od tam tudi dobil kmalu in dober odgovor. Sedaj se je bilo župniku Bazniku lahko odločiti in se je tudi odločil za svojo župnijo za uradno besedilo slovenskih molitev, na katere so se bili v domovini že zedinili: obe slovenski škofiji, ljubljanska in mariborska, kakor tudi administratura tistega dela goriške nadškofije, ki je pripadel Sloveniji in katero so sprejele tudi slovenske župnije, ki so bile ostale pod Italijo, in katero je sprejel tudi slovenski Dušnopastirski urad

celovške-krške škofije, in katero so končno bili že tudi sprejeli Slovenci v Kanadi in Argentini in sploh vsepovsod drugod po svetu, kjer se opravlja slovensko bogoslužje. Po zaslugi Fathra Baznika je bilo torej vpeljano enotno uradno besedilo slovenskih molitev v vidovski župnijski cerkvi.

Tu bi naj bilo omenjeno nadaljne važno in zaslužno delo, ki ga je storil za svojo župnijo Father Baznik. Na Binkošti leta 1954 je izšlo pri Sv. Vidu prvič dvojezično Farno oznanilo (Parish Bulletin), ki izhaja odtlej redno vsak teden. To oznanilo odtlej še bolj povezuje vidovske župljane s svojo cerkvijo.

V naslednjem bi veljalo omeniti še „Uradni priročnik Marijine legije“, to je knjigo, katero je prav po resnično izredni župnikovi širokogrudnosti založila (1963) župnija Sv. Vida. To je tristo strani obsegajoč prevod angleškega izvirnika, katerega je oskrbel Slovenski prezidij Marijine legije „Marija Pomagaj“, kateri obstoja v okviru vidovskih župnijskih cerkvenih organizacij. Prevod je oskrbel Father Jože Vovk. Preden je bil prevod s cerkvene strani odobren, ga je pregledal še profesor dr. Filip Žakelj, Buenos Aires, Argentina. Prevod je izšel v tisoč izvodih. Vse do izida tega prevoda je veljal za vse slovenske edinice Marijine legije doma in drugod po svetu dublinski angleški izvornik priročnika, od tega časa pa je za Slovence veljaven ta, ki ga je založila vidovska župnija.

Ko je bila pred dobrim letom skladno z odločitvami II. vatikanskega cerkvenega zbora vpeljana v še večji meri raba materinskega jezika pri bogoslužnih opravilih v cerkvi, je bil spet Father Baznik tisti, ki se je teh pravic poslužil v polni meri. Enako in istočasno kakor v domovini je tudi on vpeljal v svoji župniji vse tisto, in tako ter s tem storil neizmerno za slovensko stvar med rojaki v Ameriki. Za pomoč se je obrnil na Fathra Fortunata Zormanca ofm v Lemontu, da mu je oskrbel potrebne slovenske molitvene obrazce, katere je pozneje

ponatisnil v salezijanski tiskarni v Rochesteru, N. J. Father Blatnik, dokler ni končno naročil v Trstu natiska posebne slovenske knjižice z vsemi potrebnimi mašnimi molitvenimi obrazci in v katero je naročil, da natisnejo še nekaj tistih najbolj vsakdanjih molitev in pesmi med slovenskimi župljani njegove župnije. Poleg podobnega angleškega molitvenega mašnega priročnika je tako v vidovski cerkvi na razpolago vsem njenim slovenskim vernikom vezan slovenski mašni molitveni in pesemski priročnik.

Nič čudnega, če se je po tolikem in takem delu za Cerkev in njeno božje ljudstvo sveti oče odločil, da podeli župniku Sv. Vida v Clevelandu, Fathru Alojziju Bazniku čast hišnega prelata njegove svetosti papeža Janeza XXIII. S tem ni bil počaščen samo on, marveč z njim vred tudi vsi njegovi župljani.

Podobno kakor predhodnik Fathra Baznika v vidovski župniji, rajniki msgr. Jernej B. Ponikvar, tako je tudi msgr. Baznik z vso skrbjo in zlasti ljubeznijo gojil med fanti svoje župnije smisel za duhovniške in redovniške poklice. V času njegovega dosedanjega župnikovanja so stopili v službo Gospodovega oltarja ti-le mladi vidovski fantje:

Franc Ksav. Rebol, Anton Rebol, Franc Pajk, Franc Grdina S. J. in Artur Zanutič.

Dokler je bil živ in zdrav šentlovrenski slovenski župnik msgr. John J. Oman, je veljal on ipso facto za reprezentanta slovenske ameriške duhovščine ter za duhovnega voditelja ameriških Slovencev v tej deželi kot tudi zunaj nje; tudi v sami slovenski domovini. Po Omanovi smrti pa je - rekel bi spet ipso facto - prevzel to častno, a tudi zelo odgovorno mesto slovenski župnik pri Sv. Vidu msgr. Alojzij Baznik. Škofje iz domovine se obračajo nanj v zadevi dušnopastirskih vprašanj, a tudi v vseh drugih zadevah; njemu pa so tudi v zadnjem času zaupali svojo srčno zadevo, namreč slovenski vzgojni zavod v Rimu Collegium Slovenicum. - Slovenski duhovniki v ZDA in Kanadi, organizirani v poseb-

ni svoji stanovski organizaciji so si prav tako izbrali župnika msgr. Alojzija Baznika za častnega predsednika svoje organizacije. Njegova beseda, njegov nasvet v njihovih vrstah zelo veliko pomeni. Njegov ugled med slovenskimi sobrati je izredno velik. - Enako pa je župnik msgr. Alojzij Baznik prevzel po smrti msgr. John J. Omana vrhovno vodstvo pri osrednji slovenski ameriški katoliški podporni organizaciji - pri ameriški Slovenski katoliški jednoti. - To je nekaj najbolj vidnih funkcij, ki jih opravlja med nami msgr. Alojzij Baznik. Bog ga je lepo obdaril s svojimi darovi. Dal pa mu je tudi trdno zdravje, da je kos vsemu temu. Naj mu še vnaprej daje svoj blagoslov. Vse delo msgr. Baznika je vendarle posvečeno Bogu v čast in v blagor in varstvo izročeni mu vernikov.

Voditi slovensko župnijo na tujem s tolikšnimi kompleksi, kakor je ravno župnija Sv. Vida v Clevelandu, je velika in težka zadeva. Svojega odgovornega voditelja postavlja takorekoč spet in spet pred vedno nove in težke probleme.

V vseh svojih današnjih 75 letih je župnija Sv. Vida veliko napredovala, zlasti pa tudi v času župnikovanja pri njej msgr. A. B. Baznika.

Župnija Sv. Vida uživa velik ugled. Uvažujejo jo na škofiji, cenijo jo sosedi, domači kot tuji; njen sloves pa sega tudi preko mej škofije in ohijske države.

Slovenski svet tudi zunaj ZDA jo pozna. V domovini pa so upravičeno ponosni nanjo.

Diamanten jubilej v življenju vsake župnije je lep dogodek. V življenju neke narodnostne župnije v tujem svetu je to naravnost izreden dogodek. Mnogo narodnostnih župnij ga niti ne doseže. Skrajno redke pa so, ki bi ga doživele v tako lepem verskem in sploh duhovnem stanju, kakor ga obhaja slovenska župnija Sv. Vida v Clevelandu, vse to v prvi vrsti po zaslugi svojih duhovnikov in vernega svojega slovenskega famega občestva.

Prof. Janez Sever

MAŠA

ZA MLADINSKI ZBOR

Introitus: K oltarju, bratci, pristopite
in z mašnikom združite se.
Roke pobožno vsi sklenite,
skesajte svojih grehov se!

Obnavlja se daritev Kristusa,
na križu strašnem darovanega.
V molitvi zbrani se združimo,
ki naj plamti nam iz srca.

Gloria: V nedolžnih srcih plava
vesela glorijska.
Gospodu čast in slava
se dviga do neba.

Otroci, v pesmi vneti
zapojte z angeli:
Naj tebi, Bog presveti,
naš slavospev doni!

Evangelium: Evangelij, božji glas
naša srca naj prešine,
vsaka hudobija v nas
naj po njem izgine!

Bog, pomagaj nam živeti
po resnici razodeti,
nauk presveti prav umeti.

Credo: Prejasna lučka sveti
v globini nam srca;
to vera je ponižna
v neskončnega Boga.

To vera je v Očeta,
vse zemlje stvarnika,
ljudi Odrešenika
in Svetega Duha.

Offertorium: Položil je duhovnik
darove na oltar:
opresni kruh in vino
Očetu v spravni dar.

Otroci, položite
zdaj na oltar srce.
Darujte Bogu v slavo
veselje in gorjel

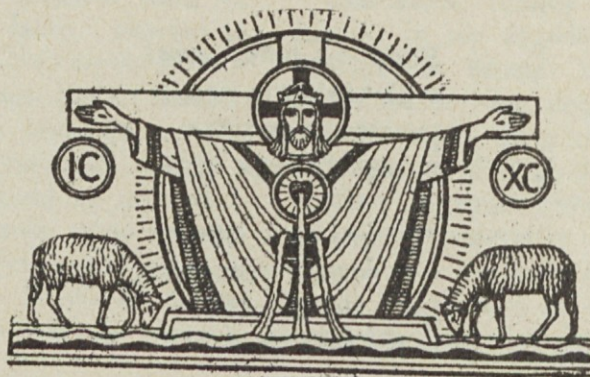
Sanctus: Naj slavospevi zadone:
Hozana na višavah!
Hozana, Jezusu Gospodu!
Sveto božje je ime!

Post consecrationem: Gospod je na pateni
v presveti Hostiji
in v kelihu blestečem
njegova kri žari.

Agnus Dei: Nedolžno Jagnje božje
med nami zdaj živi,
Položi v srca naša
presveti božji mir!

Postcommunio: Za konec maše blagoslovi
nas, Jezus ljubljeni!
Z nebeškim blagoslovom
v slabosti nas podpri!

Zahvalimo se ti za vse dobrote,
ki si med mašo jih delil,
ko z milostjo si bogatil sirote
in naša srca v dobrem si krepil.

MLADINSKA DARITEV SVETE MASE

- Vstop: Bratci in sestrice,
 maša začenja sel
 Roke pobožno sklenite.
 Stvarniku večnemu
 Jezusa v dar prinesite!
 Grehov skesajte se,
 dušice dvignite
 k Bogu Očetu v nebo!
- Gloria: Srčeca pojejo
 vzvišeno glorio,
 ki so jo angelci peli,
 rojstvo Zveličarja
 dobrim ljudem razodeli.
 Njim se pridružimo,
 pojmo mu hvalnico:
 Slava Gospodu vse dni!
- Evangelij: Bratci in sestrice,
 vsi se pokrižajte!
 Bere se zdaj evangelij.
 Božja beseda je;
 vsi jo sprejmimo veseli!
 Jezus nas z njo uči,
 da bi živeli vsi
 Bogu vsevečnemu v čast.
- Darovanje: Zvonček je zazvončkljal.
 Mašnik bo daroval
 Bogu darove bogate:
 kruh v skodelici,
 vino pa v kelihu zlatem.
 Dajmo mu srčeca,
 dobra brezmadežna.
 Vzemi jih, ljubi Gospod!

Svet:

Zdaj veselimo se!
Večni Kralj bliža se.
Pojmo v pozdrav mu hozana!
kot mu je vzklikala
s palmami množica vdana.
Dečki in deklice,
pojte in vzklikajte:
Bodi pozdravljen, naš Kralj!

Pred obhajilom:

Duša je vesela.
lučka v njej gori.
Jezus - Sin Marijin
v srčece hiti.

Pridi, ljubi Jezus,
pridi mi v srce!
Težko te že čakam;
veselim se že.

Če si ti pri meni,
dobri moj Pstir -
v duši svoji čutim
najsvetejši mir.

Po obhajilu:

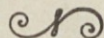
Božji kruh je v meni;
dviga mi srce
in pošilja k Bogu
misli in želje.

Ti si vse bogastvo,
večni Kralj neba.
Tebe ljubi duša
plameneča vsa.

Bodi mi prijatelj
lučka mojih dni,
da bom v temi našel
pot, kjer bivaš ti.

Pred blagoslovom: Bog, blagoslovi vse
dečke in deklice,
ki so te vneto častili
in med daritvijo
srca ti v dar poklonili.
Ti nam pomagaj zdaj
priti v presveti raj,
v večno veselje nebes!

Za Marijine praznike

Darovanje: Marija,
s tabo zdaj dvigamo svete darove:
kruh na pateni in v kelihu vino,
zraven pa srca in naše domove,
mesta, vasice in vso domovino.

Marija,
ti ki si božjega Sina rodila
in ga Očetu za nas darovala,
ti boš pobožnost nam v srca rosila
in pri daritvi ob strani nam stala.

Svet: Marija,
trojno pomagaj nam slavo zapeti,
da bo pred prestol Gospodov donelo:
"Hvaljen in slavljen si, trikrat Bog sveti!"
in bo odmevalo v dušah veselo.

CASTELGANDOLFO

Že nad tri stoletja ima to ljubko mestece v Laciju čast imeti v gosteh rimske papeže v poletnih mesecih. Vmes je le nekaj daljših ali krajših obdobj prekinitve te tradicije.

Doslej je v poletju živel tam 22 papežev. Slovita papeška rezidenca v Kastelgandolfu je del vatikanske imovine od leta 1596, ko je grad prešel iz rok Savellijev na apostolsko kamero. Ta letna rezidenca danes obsega papeško palačo, tako imenovano vilo del More, vilo Cybo in vilo Barberini, s priključnimi parki, vrtovi in poučno pristavo. Papeška palača stoji na razvalinah palače, ki je nekoč predstavljala glavni jedro Albanum Domitiani - Domicijanova Albana. V začetku grad ni imel posebne naloge v okviru življenja in zgodovine papežev. Šele papež Urban VIII se je po dveh stoletjih nabave gradu odločil, da iz njega napravi poletno rezidenco za vatikanski dvor. Grad in okolje je povečal in uredil Carlo Maderna. Odprli so ga leta 1626. Po letu 1870 je ostala ta papeška letna rezidenca stalno zaprta, čeprav je bila vključena po zakonu o varstvu, med stavbe, ki jih je italijanska država dala v uporabo svetemu očetu. Ko so končno z lateransko pogodbo leta 1929 priznali tudi to rezidenco kot last Svete Stolice z vključno vilo Barberini, so papeži mislili na to, da znova prično s tradicijo poletne preselitve papeškega dvora v Kastelgandolfo. Toda poslopje, ki je bilo zgrajeno na zidovju antičnega gradu ni vzdržalo pred delom razjedanja v času. Da so ga napravili znova primerne za bivanje, so morali obnoviti njegove temelje. To delikatno delo je bilo zaupano dr. Emiliju Bonomelliju, ki je bil imenovan

za ravnatelja papeških vil. Njegovi vnemi, sodelovanju drugih tehnikov in umetnikov, je treba pripisati zaslugo za veličastno delo moderniziranja in oplešanja vse rezidencialne cone, parkov in vrtov.

Papeževe zasebne stanovanje je v drugem nadstropju apostolske palače. Notranja ureditev palače je isti kot v vatikanski apostolski palači v Rimu. Celo vrstni red dvoran je isti: najprej je švicarska dvorana, ki je nadaljša in v kateri so se dolga leta vršile splošne avdiience. Sledi dvorana sedarijev, orožnikov, palatinske garde, plemiške garde, in prestolna dvorana. Vse so preoblečene z rdečim domastom.

Pij XI. je odprl novo obdobje v zgodovini palače in je ostal v Kastelgandolfu nad dva meseca, ko je prvič prispel tja. V naslednjih letih je vedno bolj podaljševal svoje bivanje v tej poletni rezidenci. Papež Pij XII. je prispel v Kastelgandolfo prvič poleti leta 1939 in ostal tam 3 mesece. Meseca januarja leta 1943 po izkrcaju zavezniških čet v Anciju, je bilo v Kastelgandolfu nad 500 mrtvih zaradi letalskih bombardiranj. Prebivalstvo se je namreč zateklo v papeške vrtove, toda zavezniki so jih kljub temu bombardirali. Potem ko so popravili škodo zaradi bombardiranja, se je papež Pij XII. znova vrnil od poletja 1946 dalje vsako leto. Tam je tudi umrl dne 9. oktobra leta 1958. Poleti leta 1959 so v vrtovih vile Cybo odprli veliko dvorano za splošne avdiience, ki lahko sprejme nad 8.000 oseb.

Tudi pokojni papež Janez XXIII. je prebil vsako leto svoje poletne počitnice v Kastelgandolfu.

MARIJA V NEBESA VZETA V OLIMLJU

Slomškova božja pot

Olimje se nahaja na ozemlju, ki ga danes posrečeno imenujejo SOTELSKO. To se pravi o Sotli. Kraj leži v Srednji sotelski dolini. Od Podčetrтка je Olimje oddaljeno štiri kilometre, do reke Sotle pa tudi skoraj ne več. Starodavna rimska cesta je peljala tod skozi od Sloma, Ponikve, Šmarja pri Jelšah, Podčetrtek in dalje proti Brežicam. Olimje se prvič omenja leta 1015, ko je kneginja sv. Ema v Olimju (Wolimia) postavila grad, v katerem je gotovo bila nameščena kapela, najbrž kapela Matere božje v nebesa vzete. Ta kapela je torej začetnica sedanje, naravnost veličastne cerkve.

Začetek Olimja je torej grad sv. Eme. Prvotni grad je bil štirioglat in je

imel na vseh štirih voglih okrogel stolp, od katerih sta dva še danes ohranjena. Okrog in okrog gradu je bil globok jarek, napolnjen z vodo. Grad je bil postavljen na obronkih gore Rudnice. Rudnica se vidno dviga od Žusma do Olimja ali Podčetrтка nad vso okolico v višini 687 m. Na Rudnici so eruptivne ali ognjeniške kamenine, diabaz. Po vrhu Rudnice se nahajajo skrivalci. Da je ime Rudnice od rude, dokazuje ravno Olimje, ker so prav v bližini Olimja kopali rudo in so jo še pred nedavnim prevažali k fužinam pod Bohor, kjer so prav tako nekdaj kopali železno rudo. Tudi steklarna je bila včasih v Olimju.

Zanimalo bi nas, odkod pride ime Olimje. Stari ljudje so vsi rekli kraju

Mogočna cerkev s samostanom v Olimlju od blizu.
V obrambnem stolpu ob cerkvi slavna lekama.

Pilštanj - zibelka sv. Eme in studenec krščanstva
za vso okolico

Volimje. Zdaj, mlajši imenujejo kraj že Olimje pod vplivom pismenega jezika. Stari zapiski so imel zabeleženo: Volimel (1404), in 17. stoletju: Vkolimel, Wollimel, Wolimbel, Wolimia, še prav pozno so začeli nekateri pisati "Olymia". V vsej okolici so od nekdanj redili mnogo volov, ker je pokrajina taka, da vole najlepše redijo in z njimi najlaže obdelujejo polja in prevažajo razne stvari: vino, les, sadje. Morda so res tudi v olimjski graščini predvsem redili vole in so ljudje zato začeli kraj imenovati Volimje. Morda!

Torej prvo poglavje zgodovine Olimja je pisala sv. Ema, ker je Olimje sredi njenega nekdanjega posestva. Emini starši: grof Engelbert Pilštanjski je bil prvi posestnik Olimja, njegova žena je bila Tuta - to sta bila roditelja sv. Eme. Leta 980 je vse posestvo podedovala kneginja Ema. Ona in njen mož grof Viljem Brežki - Breže na Koroškem, sta bila druga posestnika. Ko je grof Viljem umrl, je vdova Ema ustanovila v Krki na Koroškem ženski samostan, kamor se je tudi ona zaprla in v njem umrla. Vsa svoja posestva je podarila ali zapustila temu ženskemu samostanu. Tako tudi Olimje. Samostan pa je kmalu propadel

in je vse posestvo pripadlo salcburški nadškofiji. Leta 1071 pa je bilo uporabljeno za ustanovitev in dotacijo Krške, zdaj celovške škofije. Krška škofija je dajala ta posestva v najem posebnim ministralom. Zgodovina omenja leta 1481 Erharda Mordax; leta 1567 Janeza Tattenbacha; leta 1573 Žiga Tattenbach iz Konjic. Nato je upravljal Olimje njegov sin Friderik Tattenbach. Ta je leta 1604 Olimjski grad in posestvo prodal hrvatskemu baronu Ivanu Ratkay iz Velikega Tabora. Za njim je bila posestnica Olimja njegova vdova baronica Ana Ratkay, rojena Konjski. V testamentu jo imenuje plemenito, visokospoštovano in presvetlo tovarišico njegovega življenja. Olimje imenuje v latinskem jeziku "Castellum et bona Volimij" - grad in posestvo. Našteje tudi vse tri otroke, ki naj bodo dediči po njeni smrti. Nato je kupil Volimje Ratkayjev sorodnik: Gašper iz Orehovice. Leta 1651 je bil posestnik Olimja Simon grof Erdodi in žena Barbara baronica Turnska, ki je pa grajščino prodala leta 1658 Ivanu Zakmardu Dyankoču, ki je bil protonotar hrvaškega in slavonskega kraljestva. Poprej je bil podžupan Varaždinske županije. Potem svojega

testamenta je ustanovil varaždinsko semenišče, ki je bilo pozneje spojeno z zagrebškim konviktom. Leta 1658 je kot protonotar postal član banske vlade. Kot graščak olimski je sklenil, ustanoviti na svoji graščini samostan pavlincev. Red ima za zaščitnika sv. Pavla Puščavnika, ustanovitelj reda pa je madžarski ostrogonski kanonik Evzebij. Red je bil ustanovljen leta 1246 in se je silno razmahnil po Madžarskem in tudi po Hrvaškem.

Zakmard Dyankoč je prosil za dovoljenje ustanovitve samostana od cesarja Leopolda I, in od ljubljanskega škofa Otona Friderika Buchhaima. Vse ozemlje nekdanje pilštanijske parafare ali sedanje kozjanske dekanije je pripadalo ljubljanski škofiji. Prošnjo je bila uslišana in leta 1663 je prišlo v Olimje šest redovnikov, duhovnikov pavlinskega reda in sicer iz samostana V Lepoglavi Hrvatsko Zagorje. Tam so imeli redovniki svojo ljudsko šolo in gimnazijo. Tudi v Olimju so pavlinci začeli z ljudsko šolo, ki so jo vodili prav do razpusta samostana, torej okrog 120 let. Pavlinci so se spočetka zadovoljili z grajsko kapelo, ki je bila skoraj gotovo posvečena Marijinemu vnebovzetju. Leta 1675 pa so pozidali prekrasno in prostorno cerkev na čast Mariji v nebesa vzeti. Leta 1740 so dali cerkev na fresko poslikati. In kmalu se je v Olimju razvila mogočna božja pot. Zdaj je cerkev sedež župnije. Toda župnija je majhna in ni nikoli imela dosti nad 1000 duš. Torej je cerkev bila pozidana kot romarska cerkev.

PAVLINSKI SAMOSTAN

Nastanjen je bil seveda v gradu. Ne smemo pa misliti, da je bil samostan v prvotnem Eminem poslopju. Prvotno poslopje je bilo ali porušeno, ali ga je uničil požar. Morda je bil žrtev turških ali madžarskih napadov. Sedanje poslopje je nastalo med leti 1525 in 1550. Torej več kot sto let pred prihodom redovnikov.

Ko so grad dobili pavlinci, so ga v letih 1665 do 1680 prezidali v samostan. Redovniki so dozidali severni trakt, nadzidali so vzhodni in južni trakt, tako, da je dobila stavba drugo nadstropje. Na dvorišču so bili napravljeni arkadni ali križni hodniki. Na zahodni strani samostana ali graščine so pavlinci pozidali samostansko cerkev, ki je bila slovesno posvečena leta 1688.

Pavlinci so takoj po uredbi samostana odprli v Olimju ljudsko šolo, kjer so sami poučevali. Ko je bil samostan v Olimju ukinjen po cesarju Jožefu II., je prenehala tudi ljudska šola, ki je bila obnovljena še le ob Slomškovem času.

Znamenita lekarna v Olimju: Redovniki so se pečali tudi z zdravilstvom, kar je bilo v onih časih nujno potrebno, pa tudi pomenljivo, saj Marijo imenujemo tako radi "Zdravje bolnikov, prosi za nas!" Lekarne v onih časih ni bilo daleč na okoli, morda je bila najbližja v Celju, na drugi strani pa v Brežicah. V poznejših časih je bila majhna lekarna v Podčetrtku, ki je bila skoraj gotovo naslednica olimjske samostanske lekarnе. Po razpustu samostana so jo najbrž prenesli v trg Podčetrtek. Naravno je, da je lekarna in pa samostanski zdravnik privlekel v Olimje tudi mnoge oddaljene romarje, ki so dobili v apoteki telesnega, v cerkvi pri Mariji pa dušnega zdravja.

Olimjska lekarna je imela svoje prostore v obrambnem stolpu poleg cerkvenega pročelja, in sicer v spodnjem delu stolpa. Ti prostori so posebno zanimivi in pomenljivi radi starih in dragocenih fresk, ki jih je naredil leta 1780 na novo odkriti domači umetnik Anton Lerchinger. Ko so pavlinci odšli iz Olimja, je bila apoteka seveda prazen prostor. Nekaj časa je tako ostalo, potem so pa prostor začeli uporabljati za vinsko klet. Javnost se za zgodovinski prostor ni zanimala, okolica še manj, le vsako kratni olimjski župnik je svojim prijateljem prostor pokazal. Jaz sem to lekarno dvakrat videl - kot novomašnik

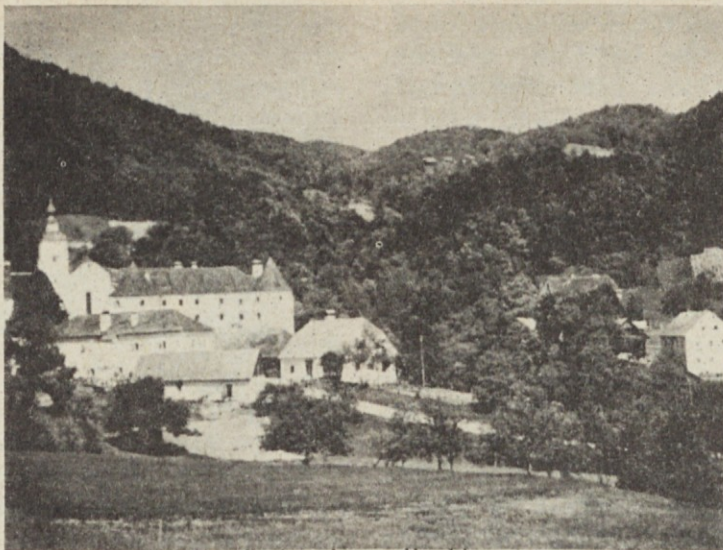
leta 1921, ko sem šel g. župnika vabit na novo mašo in pozneje, ko sem imel v Olimju slovesnost blagoslova sv. Križevga pota leta 1938. Slike so se takrat še komaj poznale. Prostor je bil premalo zračen in od vseh strani je zamakalo v lekarno in vlaga je resno grozila z uničenjem znamenitih fresk v tem nekdanjem obrambnem stolpu. Ker je to ena prvih lekarn v teh krajih, se je zgodovinsko društvo v Celju pobrigalo, da so prostori lekarne obnovljeni.. Deset in desetletja niso bile ožlebljene strehe starega gradu in tako je vsa dežnica padala po stenah in počasi vpijala mokroto. Obodni zid je iz kamnja, omet je odpadel, zato je lahko voda izdatno pronicala v zidovje. Strugo potoka Olimšice so odmaknili od zidovja in jo poglobili. Ob zahodni strani poslopja je bil napravljen jarek, ki preprečuje dostop padavinske vode k stavbi. Tudi na dvorišču so tla nagnjena proti stolpu in je vlaga silila k vznožju stolpa. Napravili so tudi strešno žlebovje in že jeseni 1953 je bilo opaziti, da se temelji in spodnji del sten suše, kar bi s smotrnim zračenjem nedvomno še povspešilo sušenje. Naredili so tudi na tleh odtočno žlebovje. Obnovitvena dela so trajala od začetka avgusta do sredine oktobra 1956. Delo je bilo opravljeno v treh presledkih ali etapah: ureditev lekarniškega prostora, ureditev grajskega ali samostanskega dvorišča in ureditev drenaže lekarniškega prostora, to je osuševanje z odvodnimi jarki.

Prvi presledek ali etapa: ureditev prostora. V tej smeri so bila izvršena sledeča dela: Očiščene in retuširane so bile fresko slike, položen je bil opečni tlak, inštalirana je bila v prostor električna luč. Opravljena so bila razna zidarska dela: odprt in urejen je bil stari in prvotni kamin-ognjišče, prestavljen kameniti portal, barvanje predprostora in njega ureditev, naprava vhodnih stopnic, ureditev prehoda, ometavanje tistih delov lekarniškega prostora, kjer je omet odbit ali je odpadel. Mizarska dela:

vhodna vrata in nova okna z originalno zasteklitvijo v lekarniškem prostoru, popravilo in zasteklirev vseh oken v predprostoru in končno čiščenje obeh prostorov.

Drugi presledek - etapa: ureditev grajskega pritličja. Pritlične arkade ali svodi so bili odprti, toda polnilni zid so pustili le do ograjne ali parapetne višine. Odkrita sta bila kapitela dveh slopasto obzidanih toskanskih stebrov. Isto so naredili z toskanskim stebriščem v prvem nadstropju. vzdolž dvoriščenega pročelja je bilo urejeno betonsko korito, ki odvaja vodo z dvorišča naravnost v kanal. Celotno dvorišče do višine ločilnega zidca - gsimsa je bilo očiščeno, popravljeno in na novo ometano. Istočasno in na isti način je bil urejen celotni arkadni ali križni hodnik z vzhodno vežo vred. Tu je bil popravljen tlak in očiščen kanal, ki odvaja dvoriščno vodo v potok pod gradom. Na dohodnem mostičku je bila utriena razpadajoča ograja ter očiščeno betonsko korito pod mostičkom. Na apotekarskem stolpu - tako domačini stolpu še zdaj pravijo - so bila zazidana okna prvotne grajske kapele zametana tako, da sta vidni njih prvotna širina in pri srednjem oknu tudi višina, razen v loku, ki ni ohranjen.

Tretji presledek, etapa: drenaža, odvajanje mokrote in vlage, osuševanje. V stolpu je bil odkrit s preiskovalno iglo pri sondiranju izvir talne vode in sicer, 140 cm pod sedanjim tlakom. Uspešen odtok te vode je bil možen samo z izkopom globljega zunanjega jarka. Zunanji jarek je sedaj 70 cm nižji od izvira talne vode v stolpu in tako je bilo doseženo pretakanje. 19 m dolgi drenažni jarek je imel pri lahmem nagibu ali padcu proti vzhodu povprečno globino 210 cm. Pri izkopu odvodnega jarka so naleteli blizu mostička na zasut ločni obok prvotnega grajskega mostu. Odkritje podzemeljskih pretokov je prineslo jasnost glede vodnega stališča v neposredni bližini lekarniškega stolpa.

Olimlje: Cerkev in pavlinski samostan.
Lekarna v obrambnem stolpu ob cerkvi.

Na njegovi zahodni strani so bili najdeni štiri izvirki, ki pritekajo iz stolpove notranjosti, katere najverjetnejše napaja bližnji potok Olimšica in ki so doslej zamakali temelje stolpa; na južozahodni strani pa so bili najdeni zopet štiri izvirki, ki pritekajo iz stolpove notranjosti in dokazujejo, da se voda pod stolpom pretaka. Ker je voda imela doslej zaviran odtok, se je v stolpu nabirala kot v nekaki posodi. To je povzročalo dviganje njenega nivoja, površine v notranjosti stolpa. Ko je pa voda dobila z izkopom jarka prost odtok, je začela njena površina v stolpu naglo padati in odtok se je končno ustalil v globini 195 cm.

Opisano odkritje in ugotovitev talne vode so narekovali posebno obliko drenažnega sistema. Navaden zasip s kamenjem in gramozom ni prihajal v poštev in bi tudi ne bil učinkovit. Naprava škarpe in utrjenega jarka bi sicer trenutno zadovoljila, bila bi pa v vodni nevarnosti, da bi se zasula in tako ne bi opravičila ogromnih stroškov, ki jih je zahtevala. Navprava navpične ali vodoravne izolacije končno ne bi rešila celotnega položaja, ker bi obodno zidovje sicer zavarovala pred vlago, ne

bi pa poskrbela za odtok talne vode. Edini, res uspešni ukrep, ki bi izoliral celotno stavbo, bi bil dosežen le s poglobitvijo obstoječega potoka-jarka na zahodni strani in z izvedbo drenaže celotne severne in zahodne strani grajske stavbe, kar bi prispevalo tudi k usušitvi cerkve, ki je s freskami in opremo pomemben kulturni spomenik. Za tako široko zajetje vprašanja pa ni bilo na razpolago dovolj finančnih sredstev, zato so se odločili za sistem, ki predstavlja nekako kombinacijo naštetih načinov drenaže:

Jarku, skopanemu okoli lekarniškega stolpa, je bilo zabetonirano dno, tako so lahko vanj položili v polmeterskih razmakih pet cementnih cevi - preračunane debeline. Prvi štiri izvirki so bili zajeti v kamnit cevni sistem, drugi štiri pa so bili speljani v posebne oddelke ali prekate ter vsa voda, ki bi še sicer morebiti nastopila, je bila speljana po posebnih žlebičih v cevi. Cevi so strehasto obložene s kamenjem, tako da so ob njih nastali podolžni predori, ki lahko odvajajo vso nepredvideno vodo in celo novo nastale izvirkke. Iz drenažnega jarka so vodo speljali skozi posebno žrelo v odvodni sistem, katerega sestavlja

15 cevi preračunane debeline. Ta odvodni sistem prekinja le ločni obok. Cevi počivajo na skrlnih ploščah, zvezanih s cementom. Tudi tukaj so cevi obložene s ploščatim kamenjem, tako da morebitna nastopajoča voda lahko odteka po pretokih ob ceveh. Ves sistem zaključuje velik kamen, ki daje sistemu trdnost. Zadnje metre teče voda po plitkem koritu v potok. Oba jarka sta večinoma zasuta s kamenjem in gramozom ter pokrita s tanko plastjo zemlje. Tako je ves sistem zavarovan pred zunanjimi učinki in vplivi, kar zidani jarek nikoli ne bi bil.

Kolavdacija vsega dela se je vršila 27. novembra 1956. Komisija je ugotovila, da ves sistem deluje in močno zmanjšani sledovi vlage kažejo izraziti uspeh osuševanja. Slej ali prej bo treba seveda izvesti strokovno drenažo celotne stavbe, potem bo rešena tudi cerkev, ki je s svojimi freskami in izbrano notranjo opremo važen kulturni spomenik obsotelskega dela Slovenije. Z delno opremo bo Olimju kot kulturnemu spomeniku dana otipljiva vsebinska vrednost in mu bo s tem zagotovljena življenjska obstojnost, ki je končna podlaga vseh posegov varstva spomenikov v deželi.

Kaj vsebujejo, kaj obravnavajo slike v olimjski lekarni? Treba je imeti pred očmi, da so lekarno zidali in uporabljali redovniki, ki so se držali starega pravila: ZDRAVA DUŠA V ZDRAVEM TELESU! Naslikan je stari bog iz poganskih časov Aescalapius ali Asklepios. To je grški bog zdravilstva, sin Apolonov in nimfe, gozdne vile Coronis. Izhaja iz Tessale in se je učil zdravilstva pri Chironu. Toda "bog" Zeus ga je dal med hudo nevihto ustreliti s puščico, ker se je bal, da bo Asklepios naredil vse ljudi nesmrtno. Pesnik Homer ga v svoji znani Elijadi imenuje samo kot izkušenega zdravnika. Tudi Rimljani so ga po božje častili, kar so pripomogle Sybiline knjige. Posebno so ga klicali na pomoč v slučajih in ob času kuge. V Atenah, glavnem mestu Grčije so našli več starih kipov tega "boga". Krščanstvo je premagalo in uničilo češčenje boga Asklepiosa. Ker je ležal na zemlji veliki bolnik, je prišel na svet VELIKI ZDRAVNIK. To pokaže slika v olimjski apoteki, ko Kristus ozdravlja 38 letnega bolnika, Adam in Eva sta na sliki, ki sta po prvem grehu nevarno zbolela in tako ranila duše vsega človeštva, da je moral priti na zemljo božji Sin.

Olimlje: prostor nekdanje lekame pred obnovo

Olimlje: Pavlinska lekarna - Adam in Eva - Kristus ozdravlja -

Olimlje - lekarna
Freska boga zdravilstva Aesculapia

V Olimju je zdaj samo spomin na staro nekdanjo lekarno v pavlinskem samostanu. Božja lekarna, kjer se zdravijo duše, pa še stoji: to je mogočna cerkev Marijinega vnebovzetja. V njej so spovednice, kjer božji zdravnik ordinira, tam prav pod Marijinim tronom je tabernakelj živega Boga, kjer dobivajo bolne duše injekcije in transfuzije božje krvi pri sv. obhajilu. Ti, Gospod, si sam zdravilo - moje duše težkih ran, - ti si milo tolažilo, ko sem v grehu zakopan!

Če bi jaz bil še kdaj tako srečen, da bi prišel v Olimje, kot včasih v onih srečnih letih, ko je v Olimju pasel duše pobožni in zvesti pastir Ivan Lorbek, bi imel v veličastni Marijini cerkvi pridigo o "BOŽJI DRENAŽI"... Če je treba tako skrbno paziti, da je stavba cerkve in samostana v dobrem stanju, da ne zamaka stenam, da ne pušča streha, da se pod zidovi ne zbira voda, ki stavbo razkrajaja, potem je treba paziti še bolj na duhovno stavbo našega verskega življenja, da se iz duše stalno odteka strupeni studenci ali zastrupljeni izviri hudobije, strasti, greha... Na prižnici se začne drenaža, duše, v spovednici nadaljuje in pri sv. obhajilu konča. In ta postopek je treba vedno ponoviti, kadar koli se začne nabirati v srcu strupena vlaga... Pa k Mariji, slavni

Zdravnici, ki je "ZDRAVJE BOLNIKOV" je treba klicati: "Kadar prihume skušnjave, stopi k nam z nebes višave! Marija, ti pomagaj nam!"

KAKŠNO JE MARIJINO SVETIŠČE V OLIMJU

Olimjska cerkev je pozidana na zapadni strani gradu ali nekdanjega pavlinskega samostana. Naslanja se na samostan, torej je z njim zvezana. Pavlinci so cerkev pozidali leta 1675. To je impozantna, veličastna in prostorna hiša božja. Je ena največjih cerkva daleč na okoli. Kozjanska dekanija je nima take, Šmarje pri Jelšah tudi ne, ne Laška dekanija in tudi Celjska ne. Po velikosti bi olimjsko cerkev dosegala cerkev sv. Križa pri Rogaški Slati, Rajhenburška bazilika, potem farna cerkev v Sevnici ob Savi. Četudi je olimjska cerkev velika, ima samo eno ladjo, ki je 32 metrov dolga, 16 m široka in ima vratolomno višino namreč 18 m. V višini jo presega samo cerkev v Gornjem gradu. Tudi obe baziliki: v Mariboru in v Rajhenburgu niste 18 m visoki. Prezbiterij je štirivoglat, obok ali svod pa je kapast. Ti mogočni oboki so naslonjeni na močne stebre, ki so vzdani v ladijske stene. Med stebri so kapele na obeh straneh, nad kapelami pa so balkoni ali verande. Mogočna cerkev je bila posvečena leta 1688. Glavni oltar Marijinega vnebovzetja je prekrasno, bogato okrašeno delo, izvršeno v baročnem slogu. Kdo je ta oltarni nastavek izvršil, je težko povedati; skoraj gotovo je imel pavlinski red take umetnike. Leta 1728 je bila mogočni cerkvi še prizidana velika kapela sv. Frančiška Ksaverija in sicer med prvima dvema stebroma na evangelijski strani. To je že kar mala cerkev! Oltar sv. Frančiška je prelepo delo. To kapelo je začelo tudi zamakati kot omenjeno lekarno, zato so pred nekaj leti izposlovali pri Turistični zvezi v Celju potrebna sredstva in material, da so kapelo prekrili in so skril nadomestili z

bobrovcem, ki pokriva že ves ostali del strehe tako na cerkvi kot na gradu. Skrila namreč zdaj ni mogoče dobiti. Ostali stranski oltarji so še: Oltar Marije vedne pomoči, potem sv. Katarine, sv. Pavla Puščavnika, zavetnika pavlinske reda, potem še oltar sv. Tomaža in sv. Barbare. V zadnjem času je restavrator Mole v olimjski cerkvi obnovil slike na stranskih oltarjih in je predvsem omenjena slika Žalostne Matere božje in "Vera ikon" Vedne pomoči. Ti dve sliki ste namreč izpod čopiča ptujskega baročnega slikarja Pachmajerja.

Vsa cerkev Marijinega vnebovzvetja je bila na fresko poslikana leta 1740 po Ivanu Rangerju, ki je živel od leta 1700 do 1753. Bil je Hrvat in tipični predstavnik baročnega iluzionističnega slikarstva, živih barvnih prelivov, polnosti arhitekture in bohotnih okraskov. Ranger je bil zelo plodovit slikar. Naši konservatorji, predvsem dr. Stele, so ga imenovali slikarja hrvaške pavlinske smeri.

Kapela sv. Frančiška Ksaverija je bila poslikana 1766, in sicer istočasno s slavno olimjsko lekarno. Do zadnjega časa niso vedli, kdo je ta dva prostora poslikal in so slikarja prištevali takozvani pavlinski smeri. Gospa Anica Cevc pa je leta 1951 odkrila pravega umetnika v osebi Antona Lerchingerja. Neki Jurij Szabo omenja namreč v svoji knjigi Topografija Krapine in Zlatara, da so nastale freske v cerkvi na Trškem vrhu v Hrvaškem Zagorju leta 1777 in se je slikar podpisal "per Antonium Lerhinger pictorem Roichensem". Knjiga je bila tiskana leta 1914. Še prej pa Lerchingerjevo ime omenja M. Slekovec in sicer 1889, ko je pisal zgodovino proštije cerkve v Ptujju. Leta 1741 je namreč slikal kapelo žalostne Matere božje v ptujski cerkvi Franc A. Bachmayer, ki mu je bil pomočnik Anton Lerchinger. Torej je Slekovec prvič zapisal ime slikarja Lerhingerja. Po teh dveh virih je začela gospa Anica Cevc iskati podatke umetnika Lerchingerja in je uspela. Našla je plodovitega slikarja slavnih

štajerskih umetnin v naših cerkvah. Od Sotle pa tja malo preko Celja se razteza povečini njegov delokrog. Dalje časa je stanoval s svojo družino v Rogatcu, zato ga smatrajo kar za Rogatčana. Njegove umetnine se še danes vidijo in so občudovane: v farni cerkvi sv. Jerneja v Rogatcu, v cerkvi Device Marije na Pesku pri Podčetrtku, v olimjski Frančiškovi kapeli, v Marijini božjepotni cerkvi v Zagorjah pri Pilštanju, potem olimjska lekarna, Marijina Cerkev na Tinskem, v Špitaliču pri Konjicah, v Ptujju, v Galiciji nad Celjem, v Petrovčah, na svetih stopnicah na Gradu pri Slovenjgradcu, pri Sv. Roku nad Šmarjem pri Jelšah, na Brinjevi gori nad Zrečami. Precej je slikal Lerchinger tudi v Hrvaškem Zagorju, ker je imel dobre zveze z hrvaškimi duhovniki in s hrvaškim plemstvom. Posebno znane so njegove freske na Trškem vrhu pod Krapino. Lerchinger je poslikal tudi cerkev sv. Florjana v Glažuti pri Rogatcu. Najbrž bodo našli še več Lerchingerjevih slik. Velika četvorica: Jelovšek, Metzinger, Cebej in Bergant so tipični zastopniki ljubljanskega ali kranjskega umetnostnega ozračja, Lerchinger pa južnoštajerskega. Lerchingerja je odlikoval odličen čut za kompozicijo in dekorativno skladnost. Zato njegove freske srečno dopolnjujejo notranjščine mnogih štajerskih, predvsem obsotelskih cerkva in se podrejajo izredno mehkeemu valovanju obokov. Lahko bi ga imenovali mojstra cerkvenih obokov. Slikar je bil bolj severno kot italijansko usmerjen, igrivo lahkoten v ujetanju in sklepanju. Bi rekli v kombinaciji rokokojskih okraskov, ki posnemajo štuk; naivno je pripoveden predvsem v votivnih prizorih romarskih cerkva, kar se posebno izrazito pokaže in izraža v romarski cerkvi v Zagorjah pri Pilštanju. Dekorativno veselje mu je večkrat kar vsiljevalo risarske grafizme. Originalna grafična dela so risbe, ki jih je umetnik neposredno izdelal in ki so prišle iz njegovih rok. Lerchinger je arhitekturno ploskev rad okrasno razdrobil; mikajo ga alegorične in simbolične

Mogočni glavni oltar z milostno podobo v Olimlju.
Znamenite freske.

kompozije na pr.: Ženska z zavezanimi očmi s tehcnico v roki mu pomeni pravico ali pravosodje; rad pa jemlje tudi prizore iz narave. Na oljnatih slikah pa ljubi močne, zelo temne barvne tone, ki so pravo nasprotje Lerchingerjevih fresk z igrivo in živahno vedrino. Nad 200 let je bilo Lerchingerjevo ime neznano. Njegove slike so pripisovali pavlinsko-hrvaški smeri in ravno Olimje je slikarja odkrilo. Ko so začeli obnavljati freske v olimjski lekarni, ter so potem še preiskovali v Frančiškovi kapeli v Olimju, je bil Lerchinger najden od okrit. Lahko smo ponosni na njega!

Še vedno smo pri opisovanju olimjske veličastne cerkve. Svetišče ima seveda mogočen in prostoren ter visok pevski kor in lepe orgle. Na orgelski omari je duhovit napis v latinskem jeziku; "PULSUI organI ConCordes

sint anIMae." Velike črke dajo letnico, ko so bile orgle postavljene - namreč leta 1774. Napis bi po domače pomenil: Kakor orgle, tako morajo biti vedno lepo uglašene naše duše! Jaz bi še pristavil: Kakor je vlažna cerkev velika sovražnica poštenih orgel, tako se je veliko ali veliko več organistov utopilo v mokroti vina in žganja kot v vodi!

Veličastna cerkev ima tudi veličasten zvonik. Svoj čas je dajal ta stolp stanovanje štirim dovrim pevcem - štirim zvonovom. Ko je Škof Slomšek pel v Olimju svojo novo mašo leta 1824, takrat so imeli v Olimju samo še tri zvonove in sicer: Tedanji največji zvon je bil ulit pri Konradu Schneider-ju leta 1711 v Celju; drugi in tretji zvon - oba sta bila ulita ravno tam in sicer leta 1763. Najmanjši zvon nosi napis: "S.

Maria, ora pro nobis! Sv. Marija, prosi za nas!" Leta 1838 pa so olimjski cerkvi preskrbeli še eden in sicer največji zvon. Vlit je bil pri Jožefu Schneiderju v Zagrebu. Zvon je nosil napis: "Anno 1838. Sancte Francisce Xaveri ut sis intercessor, precor, cujus honori dedicor." Leta 1838. Sv. Frančišek Ksaverij, bodi naš priprošnik, te prosim, ko te izročam njegovi slavi! Sv. Frančiška so namreč v Olimju zelo častili.

OLIMJE SAMOSTOJNA ŽUPNIJA

Ves čas, kar je bila olimjska cerkev samo samostanska ali redovna cerkev, v Olimju ni bilo fare; pač pa je bila slavna romarska cerkev, sicer bi ne imelo pomena staviti takega velikanskega poslopje. Polnih 120 let so bili pavlinci v Olimjah: skrbeli so za romarje, poučevali v šoli ter so pomagali tudi v okoliških farah. Leta 1781 in sicer 30. julija je bil olimjski samostan razpuščen. Vsi zgodovinski zapiski so bili uničeni ter razmetani. Niti tega ni bilo mogoče brati v kakšni kroniki, kateri pavlinski duhovniki so delovali v Olimju. Vsa imena so nabrali le po okoliških župnijskih zapiskih ali matrikah. Na ta način so izvedeli, da je bil prior samostana leta 1684 p. Simon Bugavič, leta 1715 pa Franc Leopold baron Dienersberg; ob času razpusta pa je bil prior p. Venancij Glavina. Ti gotovo niso bili Slovenci, razen morda Glavina. Med patri pa je kar dosti slovenskih imen: Janez Černigoj, p. Janez Zupanič, Krištof Tazol, Adam Ilešič, Dominik Kolman, Jurij Roš, Andrej Peterman, Krizostom Križ, Lavrencij Grčar itd. Nekaj let po razpustu pavlinskega samostana, je bila cerkev v Olimju oskrbovana po župniku iz Podčetrтка. Ali so imeli službo božjo vsako nedeljo, ali le po vzorcu podružnic, ni zapisano. Pač pa je zapisal podčetrčki župnik Janez Barbo v svojo krstno knjigo: "Koncem avgusta 1785 je na ozemlju fare v Podčetrtku nastala nova župnija s

sedežem v opuščnem pavlinskem samostanu pri Mariji v nebesa vzeti v Olimju. Prvi župnik je bil umeščen na novo faro g. Janez Ješenak. Nova župnija je dobila sleči obseg:

Iz vasi ali občine Slake je pripadlo Olimju 39 hišnih številk; iz Sopote 47 hiš; na eni strani je bila meja olimjske fare prav pri podružni cerkvi Marije na pesku, tako, da je cerkev ostala pri Podčetrtku, vas pa Olimju. Poleg občin Slake in Sopote so bile priključene hiše iz pilštanjske fare: Virštanj, Selo, Trebež, Smajn sele in Rudnica. Leta 1853 so pripadle tri hiše celo iz Žusma, ki so pripadale naselju Rudnica. Nova fara je torej imela sledeča naselja: Olimje samo, kjer je bil sedež fare, Sopote z Orešjem, Trtica, Slivje in Strmene; Virštanj, Slake, Rudnica s Smajn selami in Gostivnica; Imenska gorca delno, Loke delno in Sela s Trebežem.

Na zahodni strani v neposredni bližini farne cerkve je neki Jožef Figelmüller leta 1870 pozidal steklarno, ki je pa obratovala samo pet let.

Olimjski župnik je dobival plačo od olimjskega gospodstva in tudi stanovanje mu je bilo odločeno v grajščini oz. v opuščnem pavlinskem samostanu. Leta 1805 je kupil olimjsko posestvo grof Ferdinand Attems, ki je prevzel dolžnost, da bo vsakokratnemu župniku izplačal letno 400 goldinarje, kaplanu pa 150 gl. Tudi cerkovnik je dobil plačo 93 gl. Od grajščinskega posestva je bilo župniku izročeno v uporabo: pol orala njive, tri četrt orala travnika, potem majhen vrt pri grajščini, stanovanje pa v drugem nadstropju grajskega poslopja. Župniku so bile preskrbljeni tudi vsi gospodarski prostori: klet (v lekarni), shramba, skedenj in hlevi. Grof Attems se je tudi zavezal, da bo držal v redu vsa ta poslopja. Leta 1838 so se te dohodninske razmere tako spremile, da je grof Ignac Attems naredil pogodbo: ter je izaložil 9597 gl. pri verskem skladu, od koder je potem župnik dobival nekaj plače, grof Attems pa je plačeval nadalje le 400 gl.

Prekrasna kapela sv. Frančiška Ks. v Olimlju.
Freske Antona Lerchingerja.

na leto brez vsakih drugih obveznosti.

Severni del ali trakt gradu so med tem podrli, odstranili. Olimjska občina je leta 1807 kupila od grajščine za 2000 gl. del pristave, kar je bilo izročeno župniku za izboljšanje dohodkov. Spočetka je vsakokratni župnik kupljeno kar užival, župnik Prašnikar pa je leta 1830 napravil pogodbo z občino, da je pristava župnijska last.

Vrsta župnikov v Olimju: Prvi župnik je bil na fari od leta 1785 do 1803. To je bil že omenjeni Ivan Ješenak. Njegova fotografija oz. portret visi v škofovi sobi v Olimju. Pod oljnato sliko je v latinskem jeziku napisan kratek življenjepis prvega olimjskega župnika:

"Janez Pavel Ješenak. 25. junija 1785 imenovan od cesarja Jožefa II. za

župnika v Olimju; od tod je bil poklican v Novo mesto za kolegiatnega kanonika in sicer leta 1803. Še istega leta je bil povabljen od lavantinskega škofa grofa Firmiana, da prevzame službo ravnatelja škofijskega konzistorija. To službo je opravljal do leta 1825, ko je postal prvi stolni prošt lavantinskega kapitlja in je kot tak umrl v Št. Andražu v Labotski dolini 1. julija 1827." Prošt Ješenak je bil rojak iz Slovenjega gradca, kjer je zagledal luč sveta 25. julija 1755. Bil je gojenec Marijanskega kolegija v Gornjem gradu. Kot mlad duhovnik je bil kaplan na Vranskem. Kot olimjski župnik je leta 1800 nekaj mesecev soprovidiral faro sv. Lovrenca v Podčetrtku. - Drugi župnik je bil Feliks Mušic od leta 1803 do 1804. Rojen je bil v Novem mestu. V mladosti

je bil kurat pri Sv. Marjeti - Rimske Toplice 1807 do 1817. Umrli je kot beneficiat v Petrovčah 29. avgusta 1841.

Tretji župnik je bil Tomaž Dragostanec od 1804 do 1819. Rodil se je v Lubregu na Hrvaškem. Kaplan je bil v Kapelah pri Brežicah, v Rajhenburgu, v Dolu pri Hrastniku, pri Sv. Frančišku Ksaveriju, v Št. Vidu pri Planini in v Šmarju pri Jelšah. Umrli pa je 28. februarja 1825 kot župnik v Zgornji Polskavi.

Četrti župnik je bil Jakob Prašnikar od 24. aprila 1819 do 22. aprila 1833. Rojen je bil v Kolovratu pri Zagorju ob Savi 21. junija 1784, posvečen je bil 22. septembra 1810. Prvi dve leti je bil kaplan v Poljčanah, potem je bil nastavljen na fari sv. Martina na Ponikvi pri Grobelnem. Tu je bil štiri leta od 1811 do 1815 za kaplana, nato pa kar tri leta za provizorja župnije. Prašnikar je bil izredno goreč duhovnik; takoj je na Ponikvi začel z nedeljsko šolo, v kateri je že prvi dan zagledal Slomškovega malega Tončka. Njemu se ima zahvaliti Slomšek in tudi ves slovenski narod, ker nam je Prašnikar dal Slomška buditelja in voditelja. Iz Ponikve je bil Prašnikar nastavljen k Sv. Vidu pri Planini, od koder se je preselil za župnika v Olimje, kjer je vodil faro in božjo pot in on je Olimju pridobil tudi najbolj vnetega Marijinega romarja. Ko je Prašnikar začutil, da so ga začela tlačiti leta, je prosil za lažjo faro v dolini, ker olimjskih hribov in njihove ilovice ni mogel več zmagovati. Dne 23. aprila 1833 je bil umeščen na faro sv. Štefana v Spodnji Polskavi pri Pragerskem, ker je ostal do svoje smrti 13. oktobra 1841. Hvaležni Slomšek, takrat župnik in dekan vuzeniški, mu je pridigal pri pogrebu, da se mu je oddolžil za novomašno pridigo v Olimju. Slomšek je dal svojemu dobrotniku tudi postaviti nagrobni spomenik.

Peti olimjski župnik je bil Jakob Duler od 1833 do 1850. Bil je rojen v Vavti vasi pri Novem mestu 14. aprila 1788, v duhovnika posvečen je bil 21.

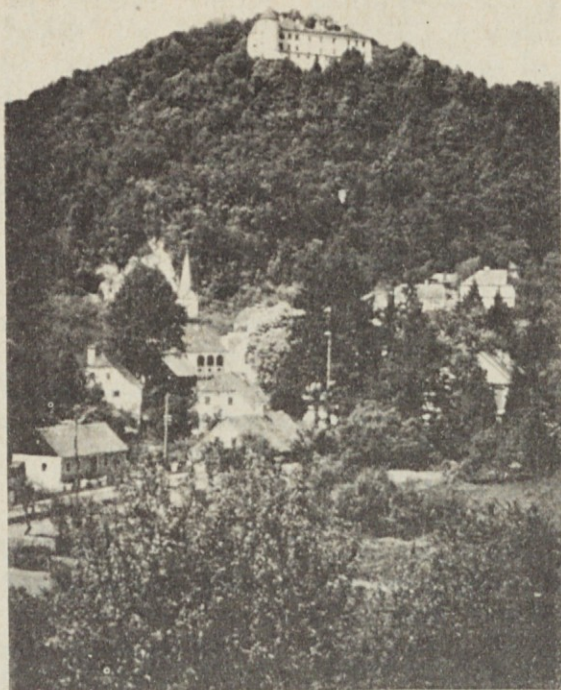
sept. 1816. Kaplanoval je v Slovenski Bistrici dve leti, zopet dve leti v Doberni pri Celju, potem eno leto v Vitanju, nato tri leta v Starem trgu pri Slovenjem gradu, osem let je bil župnik v Dobovi pri Brežicah; leta 1850 pa se je preselil iz Olimja v Žalec, kjer je župnikoval deset let do svoje smrti 20. marca 1860.

Šesti župnik je bil Matija Pajprej od 6. okt. 1850 do 12. julija 1863. Pastiroval je kot kaplan na Sladki gori pet let, na Ponikvi tri leta, potem bil devet let župnik na Kalobju, umrl pa je kot braslovški župnik, kjer je deloval od 1863 do 1875. V Braslovčah je pokopan. Rojen je bil v Doberli vasi na Koroškem 22. februarja 1809, v duhovnika posvečen pa je bil 10. avgusta 1832.

Sedmi olimjski župnik je bil Andrej Skvarč. Opravljal je to službo samo tri leta, ker je 1866 že umrl. Rojen je bil v Cerkljah pri Kranju 16. jan. 1805, posvečen pa je bil isti dan kot njegov prednik 10. avg. 1832. Kaplan je bil dve leti v Rogatcu, tri leta v Št. Petru pod Svetimi gorami, eno leto v Št. Jurju pri Celju, eno leto pri Sv. Križu v Rogaški Slatini, dve leti je bil kaplan in provizor v Konjicah. Od leta 1842 do 1849 je bil župnik na Bizeljskem, potem je bil 14 let kurat pri Mariji v Zagorjah. Leta 1863 je prišel v Olimje, kjer je našel svoj grob.

Osmi župnik: Jurij Arzenšek od 1. avgusta 1866 do 14. marca 1870, tisti dan je namreč umrl. Rojen je bil v Šmarju pri Jelšah 22. dec. 1809, posvečen pa je bil 31. julija 1836. Eno leto je bil kaplan na Kalobju, eno leto na Ponikvi, dve leti v Črešnjevcu pri Slovenski Bistrici, eno leto v Sromljah, dve leti v Kapelah, eno leto v Dolu pri Hrastniku, dve leti v Lučah, eno leto v Lavamund, tri leta v Pišecah. Kratko je bil provizor v Črešnjevcu in v Sromljah in 17 let župnik na Žusmu, od koder je prišel leta 1866 v Olimje.

Za njim je prevzel faro župnik Štefan Vnuk kot deveti župnik. Umeščen je bil 6. junija 1870. Po 11

Podčetrtek, kamor je stoletja pripadalo Olimlje,
ko še niso imeli lastne fare.
Znani grad nad trgom.

letih je stopil v pokoj in je kmalu umrl v Olimju namreč 23. marca 1881. Rojen je bil na Planini pri Sevnici 6. dec. 1816, posvečen v duhovnika pa je bil 4. avg. 1841. Kaplan je bil v Slovenski Bistrici eno leto, zopet eno leto v Loki pri Zidanem mostu, na Ponikvi dve leti, potem je bil beneficiat eno leto v Slovenjem gradcu, dve leti v Vojniku, pet let kaplan pri Sv. Štefanu pod Žusmom, tri leta pri Sv. Petru na Medvedjem selu in eno leto kurat v Zdolah pri Brežicah.

Deseti župnik je bil Jakob Lempel, ki je nastopil službo 1. maja 1881. Doma je bil iz Šmrtnega pri Šaleku, kjer je bil rojen 28. julija 1842. V duhovnika posvečen je bil 28. julija 1862. Posvetil ga je torej škof Anton Slomšek. Lempel je kaplanoval na Vidmu dve leti, v Žalcu dve leti, v Št. Pavlu pri Preboldu sedem let, potem je bil pa

tri leta kaplan in provizor v Pišecah. Iz Olimja je bil nastavljen kot dekan in župnik v Škalah pri Velenju, kjer je umrl 2. avgusta 1908.

Za Jakobom Lempelnom je prevzel olimjsko faro kot 11. župnik Jožef Muha, ki je v Olimju umrl komaj 38 let star 2. avg. 1895. Rojen je bil v Bučah 4. marca 1849.

Za njim je nastopil mesto župnika v Olimju Jožef Kotnik, ki je bil rojen v Spodnji Polskavi 7. marca 1853, posvečen je bil leta 1879 in je umrl v Olimju 30. junija 1914.

Trinajsti župnik Ivan Lorbek ima v Olimju najdaljšo službeno dobo - nad 40 let. Župnijo je prevzel med prvo svetovno vojno 1. junija 1914 in je bil eden redkih duhovnikov, ki radi svoje bolezni ni bil od Nemcev preseljen med drugo svetovno vojno. Noge so mu bile popolnoma odpovedale. Rojen je bil 26.

avg. 1870 pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Preživel je II. svetovno vojno in je kmalu po njej umrl v Olimju.

Župnija v Olimju ni ravno velika; število duš se je vedno sukalo okrog številke 1000. Toda župnija je imela skoraj 100 let stalno kaplana, znak, da je bilo veliko duhovniških poklicev. Trenutno pa Olimje nima župnika, le nekdanji župnik iz Podčetrтка Andrej Pirc živi kot upokojenec v Olimju in opravlja službo božjo.

Olimje ima dve podružnici in sicer sv. Andreja nad Olimjem in sv. Filipa in Jakoba v Selah. Nekaj let je pripadala Olimju tudi kot podružnica Marijina cerkev na Pesku, ravno na pol pota med Podčetrtkom in Olimjem, kjer je bilo včasih pokopališče za Olimje, ko še ni imelo svoje lastne fare. Seveda ni bilo praktično, da bi ena fara imela dve Marijini cerkvi. Toliko Marijinih praznikov in pri obeh cerkvah je bila upeljana na praznike služba božja. Zato je po petih letih cerkev na Pesku pripadala nazaj Podčetrtku. Je pa cerkev na Pesku zelo prostorna in zanimiva cerkev in veliko starejša kot olimjska, saj je 27 m dolga, 15 m in pol široka in ima izredno višino - nad 15 m. Cerkev stoji na prijaznem griču. Najstarejši del stavbe je tristranski prezbiterij v gotskem slogu in ima tudi od zunaj značilne gotske podpornike. Stara gotska okna so zazidana in tudi prvotni gotski strop je odstranjen. Samo zakristija ima še stara ploščata prvotna vrata v obliki deteljnega peresa. Ladja in stolp sta pozneje dozidana. Leta 1711 je bila vsa cerkev fresko poslikana. Na loku, ki deli ladjo od prezbiterija sta grba Attemsov in Wurmbrandov z latinskimi napisom: "SInt haeC honorl sanCtae Delparae VirgInl Marlae." kar pomeni: To je bilo izvršeno v slavo svete Bogorodice Device Marije. Letnica 1911. Grajščaki iz Podčetrтка in Podsrede so bili tej cerkvi veliki dobrotniki. Stara slikarija v cerkvi Marije na Pesku je zelo podobna oni v cerkvi Marijinega

Vnebovzetja v Olimju. Ni še dognano, kateri umetnik jo je poslikal: ali Ivan Ranger ali Anton Lerhinger. Letnica 1711 ne govori ne za enega, ne za drugega. Ranger je bil takrat star komaj 11 let. Lerchinger pa takrat še ni bil rojen. Ona letnica mora pomeniti skoraj gotovo predelavo ali obnovo prezbiterija. Pri Mariji na Pesku je bila včasih velika božja pot, ko so prišli v Olimje redovniki, se je božja pot naravno preselila v pol ure oddaljeno Olimje, kjer je bilo na razpolago pet, šest duhovnikov, na Pesku pa je bila le podružnica in so prihajali duhovniki iz Podčetrтка.

ANTON SLOMŠEK NAJBOLJ VNET ROMAR V OLIMJU

V poletnih mesecih v letih 1819 do 1825 je Marija Olimjska gledala stalno pred svojim tronom in oltarjem svojega najljubšega in najbolj gorečega romarja. V teh letih je prihajal v Olimje na počitnice k svojemu očetovskemu prijatelju župniku Jakobu Prašnikarju eden najvzglejnejših slovenskih študentov Anton Slomšek iz Ponikve. Bil je sirota: staršev ni imel več in domači hiši je slabo gospodinjala "pisana mati", mačeha, tako jo je imenoval Slomšek sam. Na Slomu je bil študent Anton "veliko breme", kar je sam britko čutil, zato je bil ves srečen in je komaj čakal poletnih mesecev, da se odpočije in nasrka svežega zraka v prijetnih gozdovih prijaznega Olimja, kjer je čuvalo nad njim oko skrbnega pastirja, župnika Prašnikarja in kjer mu je dajala zavetja ljuba nebeška Mati. Saj je znano, kako je celjski gimnazijski ravnatelj, Tomaž Hirsch, potolažil dijaka Antona Slomška, ko mu je kaplan Prašnikar prišel v šolo povedat: "Tonček, mame nimaš več!" Dijak je na ves glas zajokal, ravnatelj pa ga je prijel za roko in mu rekel, ko je pokazal na g. Prašnikarja: "Ta gospod bo od zdaj naprej tvoja mati!" In tako je

tudi bilo - ne samo mati, temveč tudi oče mu je bil Prašnikar, saj je Slomšku oče umrl, še preden je končal gimnazijo, namreč 16. marca 1821. Potem na Slomu ni imel kaj več iskati. Njegov dom je postalo Olimje, kjer je pasel ovce Jakob Prašnikar. Olimje se mu je tako priljubilo, da je Slomšek še kot dijak napravil posebno pesem, v kateri opisuje

prijazen kraj, dobro ljudstvo in počasti ob tej priliki svojega dobrotnika župnika Prašnikarja. Naj sledi zanimiva pesem:

Slomšek je naslovil svojo pesem "Ulimja". V onem času so tudi Nemci začeli pisati in kraj imenovati "Ulimien", morda je Slomšek pod tem vplivom napisal u namesto o. Ta pesem ni še bila nikoli celotno objavljena.

ULIMLJA;

1. Daj mi harpo in modrino, pevska mati, zbud me zdaj,
da opevam jaz dolino, mojih pesmi vreden kraj.
Vselej naj od mojga petja - od poletja do poletja
vsa dolina naj slovi, naj se zmiraj veseli.
2. Tam, kjer zvirajo studenci, lepa cerkvica stoji,
kjer cvetijo žlahtni venci, tam Ulimija leži.
Njo obdajajo višave, saj ne najdeš goličave,
vsako delo pridnih rok milo blagoslovi Bog.
3. Bod, Ulimija, pozdravljena, moji duši zvoljen kraj,
pred vsem drugim si izvoljena, miroljubnim ti si raj.
Sveta Ema, ta je bila, ki je prva te zvolila
na tem kraju se spočit, nje Mariji ga zročit.
4. Svetga Pavla nasledvavci - so začeli tu stanvat,
hotli mirni prebivavci le to selo si izbrat.
Prosta si od hrupa bila, bogočastje si slavila,
svetih pesmi sladki glas - se je slišal vsaki čas.
5. Ti Selani so te čedli, ker si zapuščena bla,
lepi sad so ti podredli, glej, en vrt si gratala.
Ker so oni odhodili in so tebe zapustili,
se s pastirji veseliš, ker prežlahtne vsel dobiš.
6. Vinograd in vso dolino - je en gorši prišel že,
vso starino in mladino velko bolj očedil je.
Te mladike so pognale, lepo cvetje so podale,
glej, skoz čednost žlahtni sad, moreš delavca spoznat.
7. Kakor sonce je on hodil, vselej skrbno je učil,
po pravici te je vodil, vsem je on k izgledu bil.
Rod zarodu to spričuje, njemu hvalo oznanuje,
ker je dedeka učil, še vsel vnuk ga bo slavil.
8. Tukaj čednost še prebiva, to je njen pribežni kraj,
ta okolca ljubezniva, ti si en posvetni raj.
Rožce te obveselijo in studenci te hladijo,
kakor njih pohlevni tek - teče to življenje v vek.
9. En pastir zdaj tebe vodi, kterga jaz čez vse štimam,
vsel k veselju njemu bodi, kterga raj kot zlato imam.
O dab' veliko let števila, vidva skup se veselila,
tok pripravljen dosti let vama slavo čem zapet.

Šesta in zadnja kitica te pesmi se posebno nanašate na župnika Jakoba Prašnikarja.

Ko se je Anton Slomšek po končani gimnaziji ali nižji šoli odločil za bogoslovje, si lahko mislimo, kako se je v onih počitnicah priporočal Marijinemu varstvu, kako goreče je prosil: "Mati, svetuj mi, da se prav odločim!" Pred tron olimjske Matere božje je prinesel tri sklepe svoje mladosti in je prosil nebeško Gospo, naj te sklepe blagoslovi: prvič ljubezen do dela in reda; drugič ljubezen do mladine; tretjič spoštovanje in gojenje slovenskega jezika. Kot zlata nit ga je ta misel in ta sklep spremljal skozi leta bogoslovja in pozneje v duhovniškem življenju je ostal tej obljubi, ki jo je dal Mariji, zvest, zvest do konca. Vsake počitnice se je zvesto vračal k Mariji v Olimje in k svojemu očetu Prašnikarju. Leta so bliskovito minevala in prišel je 8. september 1824. Ta dan je bil namreč Slomšek posvečen v duhovnika. Posvečeval je tisto leto lavantinske novomašnike krški ali celovski škof Jakob Pavlič. Novo mašo je opravil Slomšek pri svojem prijatelju Prašnikarju in pri svoji dobri Materi Mariji Olimjski. Pred mogočnim Marijinim oltarjem je opravil novo mašo v nedeljo 26. septembra 1824. Zakaj je čakal kar tri tedne od posvečenja do nove maše, je vzrok čisto gotovo v tem, ker je bila takrat, vsaj v onih krajih navada, da je novomašnik sam, osebno povabil vse svoje novomašne goste ali svate delil novomašni blagoslov od hiše do hiše. Potem pa, da se je za veliki dan primerno pripravil. Takrat bi bil jaz rad opazoval mladega, gorečega novomašnika Slomška, kako je klečal vsak dan pred Marijinim tronom in se priporočal Materi Velikega Duhovnika - Kristusa.

Novomašna slovesnost Slomškova je bila najveličastnejša romarska pobožnost, kar jih je Olimje doživelo v svoji zgodovini. Slomšek sam omenja, da je bila ob tej priliki mogočna in prostorna olimjska cerkev mnogo premajhna, toliko ljudstva je privabila nova maša.

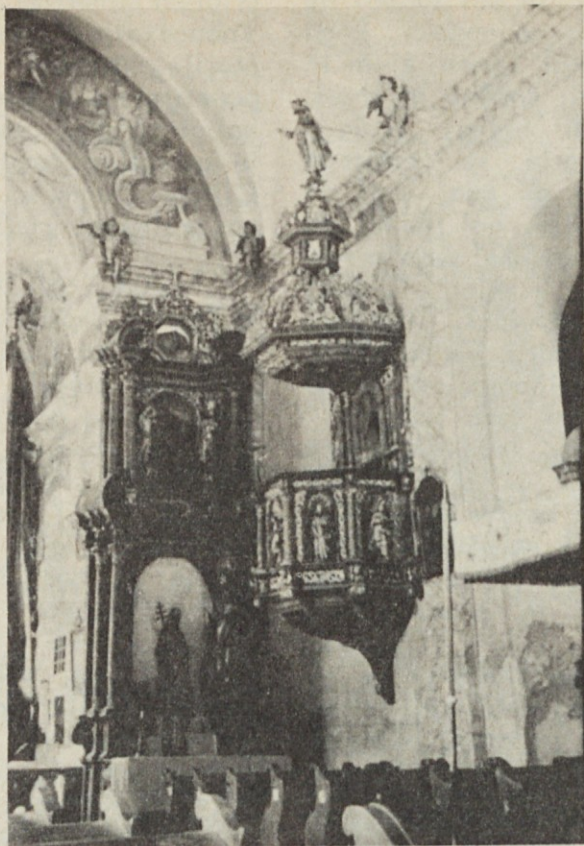
Zanimivo je, da od tistega časa v Olimju ni bilo več nove maše. Verniki, farani in romarji so s solzami v očeh poslušali novomašnega pridigarja, župnika Jakoba Prašnikarja. Te le misli je razvijal vneti pastir:

Nekaj preroškega ima ta pridiga za poznejše Slomškovo življenje! Pridigar si je vzel izrek iz nedeljskega evangelija: Prijatelj, pomakni se više!

"Anton, pomakni se više! Rojen si sicer iz nizkega stanu, zapuščen od staršev, ker jih je Bog zgodaj poklical k sebi, poniževal si sam sebe, bil si doslej zvest služabnik božji, zato te je Bog povišal in čez veliko postavil. Počastil te je pred svetom, toda ta čast ne bo zastonj, sedež, na katerega si se usedel, ni mehak. Postavljen si na svečnik, da boš svetil vsemu svetu s svojim vedenjem in s svojim naukom: učenik boš krščanskemu ljudstvu, tolažnik žalostnim, zdravnik na duši bolnim." - Prašnikarjevim očem je bilo takrat zakrito, da se v tem šibkem novomašniku skriva bodoči lavantinski škof in voditelj slovenskega ljudstva. Popolnoma so se nad njim izpolnile besede novomašnega pridigarja: "Prijatelj, pomakni se više!"

V prvem delu svoje pridige je Prašnikar pokazal dostojanstvo mašniškega stanu iz starega zakona, potem iz postavitve duhovstva po Kristusu v novem zakonu. Nato pa je obrnil besedo na novomašnika: "Preljubi moj Anton! Novoposvečeni mašnik, prepričan sem, da visokost in častitljivost duhovskega stanu sam dobro poznaš, spoznaj pa tudi milost božjo, da te je Gospod izbral za najimenoitnejši stan, da si maziljenec Gospodov.."

V drugem delu pridige razlagal Prašnikar težave duhovskega stanu in zopet lepo obrne na novomašnika, da se mu tudi ni prav dobro godilo in pri tem navede važne podatke iz njegove mladosti, saj je Prašnikar Slomškovo družino in razmere v njej natančno poznal. Nedvomno so besede izvabile solze novomašniku in poslušalcem, ko je

Slomškova znamenita prižnica v Olimlju.
Pod njo stranski oltar sv. Pavla Puščavnika.

pridigar omenjal očeta in mater, že oba pokojna: "Ali se spomniš, Anton, na tisto uro, ko sem prišel k tebi v Celje, da sem ti naznanil, da nimaš več matere? A to še ni bilo vse. Božja previdnost je poklicala tudi očeta s sveta. Zdaj si bil popolnoma zapuščen, nisi imel drugega kot Očeta in Mater v nebesih, doma pa polno hišo majhnih bratov in sester. Postal si popolna sirota; sam si nisi mogel pomagati, pa bi moral še skrbeti za svoje brate in sestre. Zdaj si svoj cilj dosegel, toda nikar ne misli, da je zdaj tvojih težav konec. Zdaj se še le nove začnejo. Do zdaj si skrbel sam za svojo dušo, za naprej boš moral skrbeti tudi za dušni blagor drugih.."

Ganljivo je tudi, kako mu ob koncu drugega dela pridigar stavi na srce, naj bo v svojem novem stanu zvest služabnik

Gospodov: "Moj novoposvečeni mašnik! Težka butara duhovskega stanu čaka tudi tebe, pa nikar ne obupaj, ampak, kar si izvolil, srčno začni, srčno nadaljuj, pa boš tudi srečno dokončal. Ljubezen bo premagala vse, v križih in nadlogah naj ti bo vzgled tvoj križani Zveličar. - O bodi, moj Anton, prosim te, zvesti služabnik Gospodov, neutrudni delivec sv. zakramentov, vojskuj se kot zvest vojak za zastavo in postavo božjo. Kakor si bil do zdaj vzgled naši mladini, tako bodi za naprej vzgled vsem, ki bodo izročeni tvoji skrbi!"

V tretjem delu pridige je omenil Prašnikar, kako doživlja duhovnik v izvrševanju svojega poklica tudi tolažbo in veselje. K sklepu se pa obrne na novomašnika, češ, največje veselje pa čaka na te v večnosti, kjer ti bodo prišle

naproti vse duše, ki jih boš spravil na pot pravičnosti. Nato ga opomni, koga naj se posebno spomni izmed živih in mrtvih pri sv. daritvi; končno ga prosi, naj se spomni tudi njega, svojega novomašnega pridigarja in zvestega prijatelja. Kakor je do zdaj imel do njega posebno zaupanje, naj gleda, da bo tudi na svojo starost imel veselje nad svojim novomašnikom. In sklenil je dobri Prašnikar: "Zdaj odpuščaš, Gospod, svojega služabnika v miru, ker so videle moje oči tvoje zveličanje, ki si ga pripravil pred obličjem vseh narodov."

To niso bile samo lepo govorjene besede, ampak kakor je bil Slomšek vedno in povsod mož besede in dejanja, tako je tudi izpolnil naročila svojega novomašnega pridigarja: bil je res zvest služabnik Gospodov in - na visoko postavljen.

Novomašni pridigar Prašnikar je bil takrat v najboljši moški dobi - bil je star komaj 40 let. Pa se je kmalu postaral, menda je preveč delal - umrl je v Spodnji Polskavi leta 1841. Na pogrebu mu je Anton Slomšek vrnil novomašno pridigo, ko je učenec učitelju pridigal za slovo pri pogrebu.

Slomšek je pred Marijinim oltarjem v Olimju kot novomašnik napisal prekrasno poglavje o svoji novi maši. Bila je velikanska slovesnost - sam pravi: Slovesno zvonjenje je utihnilo, navdušena pesem se je poglela, gostje so se razšli. Slomšek pa je mislil: "Kar boš zasadil, bo gnalo in rastlo po priprošnji Device Marije... Jezus, ves si meni izročen, vzemi tudi mene vsega. Revna rozga sem, a po tebi, trti, bom spopolnil vse.". Ljudje so se dolgo spominjali navdušenega novomašnika, nove maše in slovesnost nove maše je desetletja živela v Olimju.

Slomšek kot duhovnik je potem pogostokrat še priromal v Olimje, da je obiskal svojega dobrotnika Prašnikarja in da se je pomudil pri Mariji Olimjski. Prašnikar ga je vabil na vsako slovesnost ter na romarske pobožnosti. Skoraj vsa leta, kar je še bil Prašnikar za župnika v Olimju, je prihajal Slomšek redno

pridigat romarjem za praznik Marijinega Vnebovzetja. Skoraj gotovo je pridiga o Mariji Vnebesa vzeti, ki je bila ponatisnjena v Drobtinica in pozneje v knjigi "Pridige osnovane" - skoraj gotovo je to pridigo Slomšek prvotno napravil za Olimje. Kako so morali romarji strmeti na prelepimi mislimi na visoki praznik:

"Veselo obhajamo god, spomin, ko je Marija zapustila to dolino solz ter se je podala za svojim božjim Sinom ter je od njega prejela najboljši del, ki ji nikoli ne bo odvzet. - Ta svet spomin dostojno obhajati, premislimo MARIJE VISOKOST, naj jo vredno spoštujemo; MARIJE ČAST, katero smo ji dolžni skazovati. Oglej se milo na nas, o Marija in nam izprosi pomoč, da te vredno častimo:

Marijina visokost: Neskončno velik je Bog, saj je Stvarnik nebes in zemlje. Majhni smo mi zemeljski črvi. Greh je napravil med Bogom in ljudmi globoki prepad. Da bi pa človek našel pot nazaj k Bogu, je prišel božji Sin, ki je stopil med človeka in Očeta, ter med nas in med seboj postavil, povzdignil Marijo. Tako je prepad zasul in je naredil vesele stopnice: Na prvi stopnici je Bog Oče, na drugi stopnici Bog Sin, ki je človek postal, na tretji Sveti Duh in na četrti Marija, hčerka nebeškega Očeta, mati božjega Sina in nevesta Svetemu Duhu. Kakšna dragocena lestev, po kateri se pride v nebesa za Marijo. - Visoka je nebeška Gospa: saj je iz kraljeve hiše Davidove, od prerokov napovedana, od starih očakov zaželjena; kot zgodnja Danica se je prikazala na mračnem nebu. - Visoka je po svojih krepostih: čisti ljubezni, modrosti - Devica najmodrejša, po svoji potrpežljivosti in ponižnosti. Imenujemo jo ženo z dvanajstimi zvezdami ovenčano. Te zvezde so Marijine kreposti. Nad vse stvari je bila povzdignjena v nebesih. Veselo je Marija zapustila revni svet, sprejeta je bila od Svete Trojice v nebesih. Vsi nebeški prebivalci so se razveselili svoje Kraljice, kronane od

samega Boga. To je tisti del, ki ji ne bo nikdar odvzet.

Marijina čast: Sovražniki katoliške vere so tudi sovražniki Marijine časti. Toda katoliška cerkev zida veličastne templje, stavi oltarje Mariji v čast in ni ga vernega doma, v katerem bi ne našel podobe Matere božje. Saj je resnica: Z Marijo je prišel Bog Sin na to zemljo, po Mariji pa gredo ljudje k Bogu - po Mariji k Jezusu! - Toda Marijo pravilno časte samo oni, ki njene čednosti zvesto posnemajo - nje sveto čistost in sramežljivost, Marije pobožnost in njeno ponižnost, potrpežljivost na potu v Betlehem, v Egipt, pod Križem. Vsak stan, vsaka starost si lahko posname od Marije čednostni vzgled.

Kdor Marijo prav časti, naj se njeni priprošnji priporoča, saj je Marija pomočnica kristjanov, pribežališče grešnikov in tolažnica žalostnih: "Še nikoli ni bilo slišati, da bi bil kdo pogubljen, ki se je Mariji prav priporočil!" Žena, imaš razuzdanega moža, mati, imaš malopridno deco, sovražne sosede, priporočaj jih Mariji! Kako lepa je bratovščina prečistega Marijinega Srca za spreobrnjenje grešnikov! Marijo častiš, če njene praznike primerno obhajaš predvsem s prejemom zakramentov sv. spovedi in sv. obhajila. Na praznik Marijinega vnebovzetja se vrši največ božjih potov! Božja pot je pot k Bogu, ki se mu skoraj vsi približajo v božjepotnih cerkvah, ko romarji prejemajo sv. obhajilo.

Srečni otroci, ki imajo dobro mater, srečni kristjani, ki imamo Marijo. Pa če bi tudi mati zapustila svoje dete in ga zavrgla, Marija nas nikoli ne bo zapustila, le skrbimo, da bomo njeni zvesti otroci. Visoko nad nami, tam v nebesih kraljuje, globoko iz doline solz jo pozdravljamo mi, kakor nas sv. katoliška Cerkev uči; Pozdravljena, Kraljica, Mati milosti!

Kako toplo, kako domače je romarjem pridigal naš Slomšek. Ni čudno, da je vse drvelo v Olimje, ko je bilo

oznanjeno: V cerkvi Marijinega Vnebovzetja bo pridigal Anton Slomšek.

Slomšek je tudi ob drugih prilikah prihajal v Olimje. Dve pridigi ste ohranjeni, kjer je Slomšek jasno označil, da so bile govorne v Olimju: prvo je pridigal še kot bogoslovec, ko je bil v Olimju na počitnicah 23. nedeljo po binškoških leta 1823. Mladi bogoslovec je pridigo pokazal župniku Prašnikarju. Ko jo je prebral, je bil ponosen na svojega učenca. Slomšek je navezal svoj govor na izrek evangelija: "Zaupaj hči, tvoja vera te je ozdravila." Torej jedro pridige je: Zaupanje na Boga. Slomšek še gojenec bogoslovja pozna tako dobro uporabljati sv. pismo. Kako spretno uporabi zgodbo od Jajrove hčere. Kako lepo po povedani zgodbi pridigar vzklikne: "O ko bi tudi današnje dni bilo več zaupanja na Boga v srcih vseh kristjanov, ne bi bilo toliko praznega pritoževanja, ne bi bilo toliko grešnikov in hudobnih trdovratnežev; srečna bi bila zemlja, miren bi bil svet in zadovoljnost bi bila po vsem krščanstvu. Zaupanje na Boga je steber naše sreče in mi sami si moramo zveličanje pozidati. Zastonj je tvoja skrb, ti prevzetnež, ki na svoje blago in na svoje pridobitve zaupaš, na Boga pa, ki ti vse daje, in ti vse ohranja, pa pozabiš. Tvoje zaupanje je podobno pajčevini. Jesenski veter zabrije, pajkovo domačijo razsuje.

Bogaboječi in dober kristjan, ki na Boga zaupaš in si prizadevaš samo, da bi njemu dopadel, pri vsem tem si zapuščen in v kotu sediš, ne bodi žalosten in nikar naj ti srce ne upada, zakaj jaz sem bil mlad pa sem se postaral, pa nisem nikdar slišal, da bi priden in ponižen kruha stradal. - Ne bodi žalosten, moj brat, ako siromašno živiš. Na Boga zaupaj in On ti bo pomagal. Veseli se, da ti je določil isto življenje, ki ga je sam živel in je rekel. Lisice imajo svoje brloge, ptice svoja gnezda, Sin človekov pa nima toliko svojega, kamor bi v smrti glavo položil. Kdo je revnejši kakor ubogi Lazar v Evangeliju, kdo srečnejši

kakor bogatin, ali kako hitro se je sreča zamenjala. - Kako so Olimjčani in romarji poslušali, strmeli v mladega govornika Slomška!

Toda ni pa dosti samo zaupati na Boga, potem pa spati. Kakor hitro so prvi starši grešili, so bili iz raja izgnani in pragu raja sta ju čakala dva kruta spremljevalca: delo in trpljenje - za njimi je oblastno korakala smrt. V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh, je rekel Bog. Od onega časa je človekova dolžnost: delati. Kdor ne dela, naj tudi ne je! Zemlja je naša mati, naša gospodinja, obdelovati zemljo je odlika, ne sramota. Gorje kmetu, ki bi mu bil plug prenizko orodje. Kateri človek se na lenobo poda, svojo časno in večno srečo proda. Jezus sam si je z rokami svojih rok služil vsakdanji kruh.

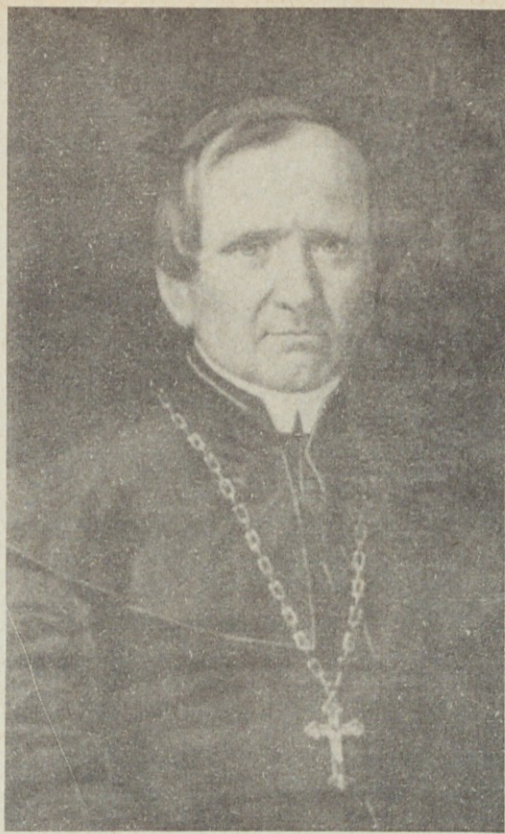
Proti koncu pove govornik: Zbrali ste se danes tukaj pri Mariji olimjski, da bi se Bogu zahvalili. Nedelja, ko je pridigal Slomšek, je morala biti tam le sredi oktobra. One nedelje so včasih povsod obhajali takozvane Zahvalne nedelje. Na bližnjih Svetih gorah obhajajo zahvalno nedeljo prvo nedeljo novembra, tako tudi na Tinski gori, tako tudi na Starih gorah pri Posredi. Da so se ljudje razdelili, so imeli v Olimju zahvalno nedeljo malo prej. V onih krajih so obhajali zahvalne nedelje izključno v romarskih cerkvah.

Druga Slomškova pridiga, ki se nam je ohranila skrbno pisana, je ona, ki jo pridigal po svoji novi maši v Olimju, predno je odšel nazaj v zadnji letnik bogoslovja v Celovec. V začetku ima zapisano: V Olimju na nedeljo posvečenja cerkve. Slomšek je napisal spočetka pridige: "God zahvalne obletnice". Ali je to res obletnica posvečenja olimjske cerkve, ki je bila posvečena leta 1680? Včasih je bila obletnica posvečenja cerkve največji praznik v letu in ljudje so prišli v ono cerkev od vseh strani, v

Olimju je bil to gotovo veliki romarski shod, ker je cerkev tako prostorna in veličastna. Ker je bilo to ravno po nepozabni novi maši, si lahko vsaj malo predstavljamo, kako velika množica je morala priti ono nedeljo v Olimje. Pridiga je naravnost duhovita. Za jedro govora je vzel Slomšek: Ves svet je hiša božjih dobrot, posebno pa cerkev, veža božja.. - Glej, prebivališče božje z ljudmi. - Ves svet je napolnjen božje dobrote, ki jih ni mogoče prešteti... Največje pa so dobrote, ki jih katoliški kristjan prejema v cerkvi. Posebno povdarja Slomšek, kaj je kristjanu farna cerkev. Pridiga je biser, vsebina tako visoka in tako globoka, pa obenem tako preprosta, da človek mora razumeti.

Leta 1825 je bil Slomšek po končanih bogoslovnih študijah zopet na počitnicah v Olimju pri Prašnikarju, kjer je zopet pridigal in sicer na praznik Velike Gospojnice na romarskem shodu. Pri Mariji v Olimju je tudi dočkal škofijskega odloka za kaplana na Bizeljsko. Fari se je takrat reklo: pri Sv. Lovrencu v Krajini. Še isto leto v adventu je prišel zopet in sicer drugo adventno nedeljo, ko so obhajali slovesen god sv. Frančiška Ksaverija. Takrat je bil zopet romarski shod in adventno spovedovanje. Tudi leta 1826 je Slomšek pomagal na romanju za 15. avgusta v Olimju. Imel je jutranje opravilo in pridigal o nebesih. Pridiga je bila ljudem silno všeč. To je bila menda Slomškova zadnja pridiga v Olimju. Pač, pozneje kot škof je prišel Slomšek še trikrat v Olimje obiskat faro in birmat otroke. In sicer leta 1847, 1854 in leta 1860. Kako je tu obujal škof svoje mladostne spomine na slovesnost nove maše in na svojega pokojnega očetovskega prijatelja župnika Jakoba Prašnikarja. Kadar je Slomšek prišel, je vedno privabil široke množice v prostorno olimjsko cerkev Matere božje. Da, Olimje je Slomškova cerkev in Slomškova Marijina božja pot!

BOŽJI SLUŽABNIK ŠKOF
ANTON MARTIN SLOMŠEK

POGLAVJE O NAJBOLJ GANLJIVI ROMANJIH V OLIMJE

Romanja na božji poti v Olimju so bila vedno lepa in dobro oskrbljana. Spočetka - nad sto let - so stregli romarjem redovniki Pavlinci. Ko je nastala v Olimju fara, sta skrbela za romarje župnik in kaplan, pomagali so sosednji duhovniki. Frančiškanski samostan v Klanjcu v Hrvaškem Zagorju je takrat pripadal slovenskim frančiškanom s sedežem v Ljubljani. Klanjec ni tako daleč od Olimja - tri ure peš, vozili pa so se lahko patri v Olimje tudi s kolesjem. Tako se spominjam, da mi je pokojni p. John, lemontski čebelar, nekaj kratki pripovedoval, da je bil v Olimju, kjer je pomagal na božji poti. Kot mlad pater je bil namreč nastavljen v Klanjcu. Ko je leta 1900 Klanjec pripadel zagrebški hrvatski provinciji, je še vedno ostal znani p. Benvenut, doma iz Selške doline nad Škofjo Loko. On je veliko in rad pomagal na slovenskih farah prek Sotle in Slovenci ob

meji so vedno hodili v Klanjec po duhovno tolažbo. Kmalu po letu 1905 se je pa oglasilo vprašanje, da bi božjo pot in faro v Olimju sprejeli slovenski frančiškani in bi se naselili v velikanskem nekdanjem pavlinskem samostanu. Tedanji provincial p. Placid si je ogledal Olimje. Ne vem, zakaj se namera ni izvršila. V onem kotu slovenske zemlje ni namreč nobenega samostana. Prvi je še le v Celju. Celjski očetje kapucini so v one kraje pogostokrat prihajali. - V letih od 1824 do 1833 je bil velik magnet olimjskih romarjev goreči in navdušeni romarski pridigar g. Anton Slomšek, poznejši lavantinski škof. On je olimjsko prižnico pozlatil s svojimi zlatimi nauki. Posrebril pa jo je s svojim srebrnim glasom in srebrno pesmijo.

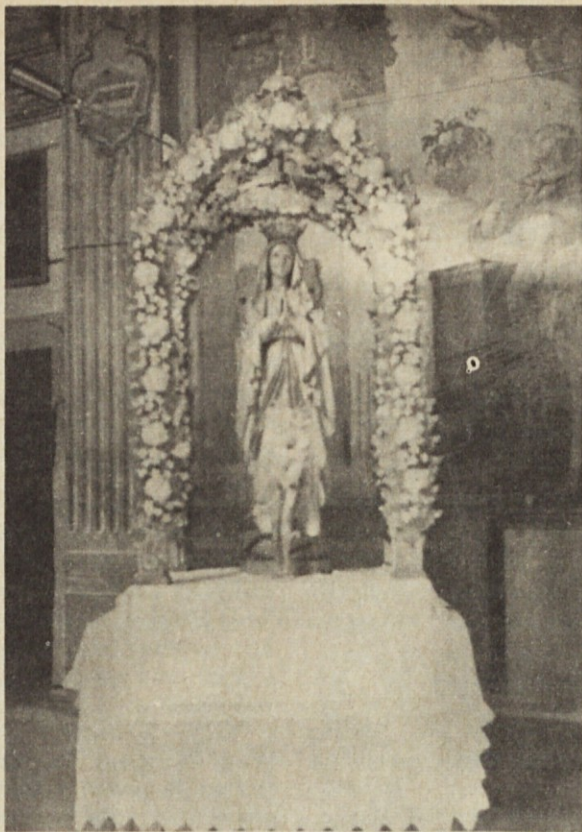
Službo olimjskega župnika in voditelja romanj je najdaljšo dobo opravljal g. Ivan Lorbek, ki je prišel v Olimje leta 1914 in je ostal v Olimju do svoje smrti leta 1943. Ta goreči in blagi gospod je bil rojen pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah in se je

kot fant in študent učil vodstva romanj pri frančiškanih pri sosednji Sv. Trojici. Med prvo svetovno vojno je nastopil kot župnik v Olimju in sredi druge svetovne vojne je umrl med svojimi ovčicami in romarji. Ves čas je vneto vodil romarje po božji poti, najbolj ganljiva romanja pa je doživel v zadnjih dveh letih pred svojo smrtjo.

Na cvetno nedeljo 1941 so začela letati nad našo zemljo nemška letala, ki so spuščala nevarne bombe. Dežela je bila kmalu popolnoma zasedena od nemškega vojaštva. Prva naloga zasedbene oblasti je bila, da so polovili, aretirali slovenske duhovnike ter jih odpeljali v ječe. Redki so bili v vsej deželi, ki so smeli ostati. Navadno so bili to bolni duhovniki. Težko bolan je bil tudi olimjski g. župnik Lorbek; saj se skoraj ni mogel več gibati, ves strt od revmatizma. Od Sotle do Celja - daljava kakih 50 km - ni bilo nobenega duhovnika. Hrvaški duhovniki so ostali na svojih mestih; bili bi gotovo vemim Slovincem v veliko pomoč, toda meja med Hrvaško in med Slovenijo je bila strogo in neprehodno zaprta. Ob Sotlo se je naselila velika žalost in smrtni strah: Nemci so naše ljudi selili, vso pokrajino so izpraznili, pa jo naselili s Kočevarji. Kake pol ure od Olimja je bila meja izselitvenega pasu. Kočevarji so katoličani in vsi njihovi duhovniki so bili vzgojeni v ljubljanskih šolah, zato so znali dobro slovensko, toda Hitler jim ni dovolil, da bi bili lahko šli s svojim ljudstvom. Tako ni bilo duhovnika v treh dekanijah: Kozje, Šmarje pri Jelšah in Rogatec. Edini bolani g. Lorbek je bil v Olimju. To je okrog 60 tisoč ljudi brez duhovnika. Najhujše pa je bilo to: Kruti, brezsrčni Nemci so naše duhovnike odpeljali kar pri priči: nič niso mogli urediti, ničesar preskrbeti za najnujnejše. Mnoge duhovnike so pričakali pri cerkvi zjutraj med tednom in so morali kar oditi, po nekatere so prišli ponoči, ljudje so zjutraj prišli k maši, duhovnika pa ni bilo. Moja rojstna fara je oddaljena od Olimja kake štiri ure hoda. Našega župnika, g. Jelšnika - bil je že blizu 70 let star, so Nemci zagrabili kar zjutraj po maši. Vse je moral pustiti. Spočetka ljudje še niso dobro premislili: Kaj bo v nedeljo? Prišli so v cerkev, duhovnika ni bilo. Pa so sami molili in peli. "Imamo še Jezusa med seboj", so govorili, "saj večna luč še gori". Pa poteka že drugi mesec po aretaciji župnikovi. Kaj pa zdaj? Kdo bo pogledal v tabernakelj, kako je? Monštranca je notri z Najsvetejšim, tudi ciborij je notri s posvečenimi hostijami.

Kdo bo upal prijeti za tabernakelski zlati ključ? Kdo ga bo potisnil v ključavnico, kdo bo odklenil tabernakelska vrata? Eni so rekli: Nekdo nas bo moral obhajati! Pa, katera oseba bi bila tako čista, da bi se upala dotakniti Najsvetejšega? Pa, kdo bi si upal poklekniti k obhajilni mizi, ko ni bil že dva meseca pri spovedi, spovednika pa ni doma, je v ječi! In takrat pove nekdo: "Slišal sem, da je olimjski župnik ostal na svojem mestu, pa je tako bolan, da ne more hoditi". In določili so dva moža, ki sta šla v Olimje ter sta bolanemu gospodu razložila položaj. Vse je kmalu razumel, saj je bil že klican na toliko krajev. "Z vami grem, ko imate voz in bom vse uredil". Bal se je povedati naprej, kako bo uredil. Pripeljali so g. Lorbeka v Zibiko. Ostal je tam tri dni. Razvedelo se je takoj po celi fari: Duhovnika imamo med seboj. Na vse zgodaj je bila cerkev že natlačeno polna. Prosili so za spoved. V treh dneh so se pririnili vsi do spovednice. Vsako jutro je g. Lorbek maševal. Pomagati sta mu morala dva moža, da sta ga držala. Po sv. maši so imeli tudi blagoslov z Najsvetejšim. Kako prijetno je dišalo po kadilu! Tretje jutro je končal duhovnik spovedovanje, maševal je, obhajal. Naporno delo je imel bolani župnik. Na koncu maše so začeli peti blagoslovno pesem: "Glasno zapojmo..." Po odpeti pesmi se je duhovnik obrnil in je vernikom povedal: "Danes vam ne morem podeliti blagoslova z Najsvetejšim, ker sem Najsvetejše zavžil. Po cerkvenih predpisih ne sme biti Najsvetejše shranjeno v nobeni cerkvi, kjer ni stalnega duhovnika in v Zibiki duhovnika nimate več". Ljudje so začeli jokati. Nato pa je stari duhovnik segel po večni luči ter jo je potegnil doli ter je pred vsemi verniki ugasnil večno luč. Takrat pa je postalo v cerkvi kričanje: "Boga nimamo več, Bog nas je zapustil!" Bog ve, na kolikih farah je moral g. Lorbek izvršiti pretresljivi obred ugašanja večne luči!...

Doma v Olimju pa je bilo romanje vsak dan celi dve leti. Ljudje so od blizu in daleč prihajali k sv. spovedi in k sv. obhajilu. Ob nedeljah je bilo vedno toliko ljudi, da niso mogli najti v velikanski cerkvi dosti prostora. Če je olimjska cerkev natlačeno polna, takrat je pod mogočnimi oboki gotovo štiri tisoč ljudi... Nekateri so prišli tudi sredi noči in prosili za spoved. Ker so naredili dolgo, težko pot, večkrat tudi zelo nevarno pot, jim je bolani župnik ustregel, koliko je mogel. Toliko resnosti in toliko solza še Marija Olimjska ni nikdar videala kot v

Marijin kip, ki ga nosijo pri romarskih procesijah.

onih dveh letih! Vse je klicalo k nebeški Materi: "Marija, pomagaj nam v vojskinem čas, na tebe ozira se vsak izmed nas! Marija, vse k tebi ječi, Marija, pomagaj nam ti!" Najhujša pa je bila misel in strah: Olimjski g. župnik je že v letih, poleg tega nevarno bolan. Kje bo naše zatočišče, ko bo dobri olimjski župnik zatisnil svoje trudne oči?

O tem mi poročajo štirje bratje bogoslovci od Sv. Eme. Kar so napisali, sta jim pripovedovala ata in mama: "Nekega večera je s težavo prišel na Budnico k svoji hčeri Mariji Krašovec njen stari oče. Tu pri vas bom prenočil, jutri na vse zgodaj pa grem v Olimje, da bom enkrat zopet pri spovedi. Ne počutim se nič dobro. To je bilo leta 1943 in letošnji novomašnik Janez Krašovec je bil takrat star komaj štiri leta. Z veseljem so pri Krašovčevih sprejeli starega ata. Odpočil se je po dolgi poti, in naslednje jutro je moral narediti še dobro uro do Olimja. Ko se je začelo malo daniti, je starček že krevsal v dolino proti Mariji Olimjski. Bilo je že precej ljudi, ki so čakali na spoved,

toda nekdo pride povedat: "Gospoda ne bo, ker so namreč ponoči umrli." Kako britko so vsi glasno zajokali. In vsa bližnja in daljna okolico je plakala za dobrim, edinim pastirjem, ki je svojo čredo vodil po zdravi paši takrat v onih britkih časih, ko je sovražnik v tla poteptal vse naše duhovne pašnike. Takrat je bilo poslanih že nekaj redkih nemških duhovnikov s Koroške v naše kraje. In eden od teh nemških duhovnikov ga je pokopal - menda oni, ki je bil nastavljen v Šmarju pri Jelšah. Ta duhovnik je videl in se prepričal, kako naše ljudstvo spoštuje in ceni svoje duhovnike. Ljudi je bilo toliko, da se je vse trlo in potok Olimjšiča je narastel od prelitih solza. Vsi potrti so se vračali na svoje domovine in imeli so vtis, da so iz vsake hiše odnesli mrliča. Pogreb dobrega pastirja g. župnika Ivana Lorbeka je bil po številu romarjev, največje romanje v zgodovini Olimja, ki je celo prekašalo novo mašo prvega mariborskega škofa Antona Martina Slomška. Pokojni g. Lorbek je bil velik častivec in posnemavec Slomškov; za

učitelje je imel namreč može, ki so Slomška še osebno poznali. S tem naj zaključim opis Slomškove božje poti MARIJINEGA VNEBOVZETJA V OLIMJU.

Gotovo bi zdaj radi vedeli in znali katero molitev, ki jo je služabnik božji Anton Martin Slomšek molil pred Marijo. Tu vam bodi ustreženo:

Najprej nam Slomšek pove, kaj nam je Marija. Tako pravi:

"Ni pravi katoliški kristjan, ki Marije prav posebno ne časti."

"Dve materi imamo, katerih ne smemo pozabiti: prva je Eva, ki nas je storila nesrečne; druga Mati je Marija, po kateri nam je prišlo zveličanje. Kdor Marije ne časti, srečen ni!"

"Predvsem pa kličimo in vpijmo k Mariji, nebeški Kraljici, katera je našemu največjemu sovražniku, peklenški, strla glavo."

"Od nekdanj so kristjani v stiskah in težavah klicali Marijo na pomoč, vselej so čutili moč njene mogočne priprošnje in jo vedno imenovali Pomočnico kristjanov."

Zjutraj je Slomšek klical Marijo: "O vseh devic Devica, Marija, moja Mati, prosi pri Bogu zame, da bom tvoj vreden sin, Jezusu zvesto služil in se nekoč s teboj v nebesih veselil."

Zvečer je prosil Mater božjo: "O Marija, Mati božja, bodi moja usmiljena Mati in prosi zame, da najdem usmiljenje pri Bogu. O ljuba Mati, Tvojemu svetemu varstvu se priporočam. Preljubi angel varuh moj, varuj me nocoj!"

Ko se je med spanjem prebudil, je molil: "Nekoč moram umreti, pa ne vem kdaj, ne

vem kje in ne vem kako. To pa dobro vem, če umrjem v smrtnem grehu, bom vekomaj pogubljen. O Bog, tega me varuj! Sveta Marija, Mati božja, prosí za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri!"

Ko je Slomšek slišal uro biti, je klical: "O kako hitro teče našega življenja čas! Spet sem eno uro bliže smrti, bliže večnosti. Marija, prosí za nas ob naši smrtni uri!"

Da, Slomšek zasluži, da mu bodo v Olimju postavili oltar, ko bo Cerkev tako določila. Zato pa tudi mi radi molimo na čast Materi božji za Slomškovo poveličanje: "O Marija, Mati milosti, božji služabnik škof Anton Martin Slomšek, veliki vzgojitelj in apostol slovenskega naroda, vnet delavec za cerkveno edinost in navdušen buditelj misijonske misli, je bil tudi tvoj služabnik, o Marija! Z nežno ljubeznijo je častil skrivnost tvojega brezmadežnega spočetja, priporočal je molitev angelskega češčenja; bil je pravi apostol molitve svetega rožnega venca. Vsak dan je z družino molil to molitev. V smrtni uri se je neprestano oziral na Tvojo podobo, o Mati; v svoji škofiji je prvi vpeljal majniško pobožnost - Šmarnice. Budil je zaupanje v tvoje presladko ime ter ponavljal, da ni pravi kristjan, ki tebe prav ne časti. Trdil je, da je prava pobožnost do Tebe zanesljivo znamenje zveličanja. - O Marija, naša mogočna priprošnjica, prosimo te, da bi nas uslišala in podpirala pri delu za njegovo razglasitev za blaženega. Marija olimjska, prosimo te, usliši nas!"

Vsak, ki je to prebral, naj postane član, članica Slomškovega krožka, Slomškove Zveze!

ZGODOVINSKI VIRI ZA OLIMJE:

Anton Melik: Slovenija: Opis pokrajina: SOTELSKO Ljubljana 1957.

Ignac Orožen: Das Bisthum Lavant - Das Dekanat Draghenburg - Kozje.

Prelat dr. Fran Kovačič: Anton Martin Slomšek - prvi del; založila Družba sv. Mohorja v Celju 1934.

Prof. dr. Franc Kovačič: Zgodovina Lavantinske škofije - Založil škofijski ordinariat v Mariboru. Tisk Tiskarne sv. Cirila Maribor 1928.

Anica Cevc: Anton Lerchinger. Ponatis iz Zbornika za umetnostno zgodovino Letnik V. in VI. Ljubljana 1959. Državna založba Slovenije.

Varstvo Spomenikov: Tiskano v Ljubljani v letih 1950 do 1966: Drugi letnik stran 70, peti letnik stran 152, šesti letnik stran 90 - 94, sedmi letnik stran 183 in osmi letnik stran 136.

Konec na strani 61 spodaj

"Glej, dekla sem Gospodova!"

Ta dva dni sem malo na bolniškem dopustu (kot vsako leto me je spet vročina malo več prijela); pa na Vas mislim in na blage dobrotnike, ki vedno tako velikodušno na nas mislijo in nam pomagajo. V globoki zahvali bi rada napisala za Ave Marijo mal članek o življenju in smrti ene naših mladih kitajskih sester, umrle lani na praznik Brezmadežne. Mogoče bo njen pogum in ljubezen do Boga ganilo vsaj eno dušo naših mladih Slovenk, da bi se Kristusu posvetila; naj pomaga tudi dušam trpečim, da bi jih trpljenje še bolj združilo s Kristusovo ljubeznijo.

Kitajka je bila z Macao-a. Mlada, lepa; pa je Gospod v njo ukrenil svoj pogled ljubezni; tudi ona mu je v ljubezni odgovorila; kot redovnico Frančiškansko Marijino misijonarko jo je v kratkem času v ognju ljubezni očistil in ko je bila žrtev pripravljena, jo je kot orel okradel in z njo pohitel v nebesa, da

bo tam za večno Njegova lepa nevesta; s 27 leti je zemljo zapustila.

Bila je iz dobre, pa globoko poganske družine. Edino dekle poleg več bratov, je bila "biser" družine, kot je to pogosto v kitajski družini. Ker so vedno v misijonih katoliške šole smatrane kot najboljše, je bila tudi ona z osmimi leti že v naši šoli v Macao. Naša lepa kapela, kjer vedno sestre molijo pred Najsvetejšim, je imela nad njo čudovito moč; vsak dan je bila mala deklica v kapeli pred Najsvetejšim; kaj sta si vendar imela povedati, On - Gospod neba in zemlje - in ona, mala poganka? Ko je sledila našim sestram v delu, v molitvi, je večkrat rekla: "Ko bom velika, bom tudi jaz redovnica, kot te sestre".

Mlado dekle je nadaljevalo studij v katoliškem kolegiju S. Jose; tu takrat še ni bilo redovnic; po dokončani srednji šoli je še zvršila 2 leti učiteljišča.

Zdaj je že mlada učiteljica v osnovni

Nadaljevanje s strani 60

Priročni Leksikon - Slovenski knjižni zavod Ljubljana 1955.

Emil Cevc: Slovenska umetnost. Prešernova družba Ljubljana 1967.

Krajevni leksikon Dravske banovine - Ljubljana 1937.

Šematizem Lavantinske škofije 1937 - Maribor.

Nekrologij duhovnikov Lavantinske škofije - Maribor 1936.

Podatke o Olimju med II. svetovno vojno sta mi poslala *Jože in Maria Krašovec*, oče in mati štirih sinov bogoslovcev od Sv. Eme ob Sotli.

Najnovejše fotografije je posnel in poslal bogoslovec *Jože Krašovec*.

Pesem o "Ulimju" in olimjske Slomškove pridige mi je poslal *visokočastiti g. stolni kanonik in stolni dekan Franc Hrastelj*, ki je znani izvedenec o Slomškovi zadevi.

Dr. *Filip Zakelj*: "Zdrava, Marija, milosti polna" - Molitvenik. Tiskala Mohorjeva Tiskarna v Celovcu 1960. Izdala in založila Marijina kongregacija slovenskih bogoslovcev v Argentini.

šoli, ki jo vodijo PP. Redemptoristi. Mlado, prijetno dekle je, vsi jo imajo radi. Dvajset let ima in hrepeni po sv. krstu. Še na predvečer krsta, se starši trdno upirajo otrokovi želji. Dekle jim pokaže lepo belo obleko, ki si jo je za krst pripravila: "Če mi odrečete željo, bom to obleko prodala in denar dala ubogim, samo zavedajte se, da ne bom nikdar več srečna". Starši otroka ljubijo, ne morejo mu odreči sreče; drugi dan je krščena, božja milost je vstopila v dušo, da bi z nje naredila umetnost božje ljubezni. Constance je njeno ime (constante - ne vem kako prevesti v slovenščino - najbrže je stanovitna); imenu bo ostala zvesta do konca, stanovitna do smrti.

Patri Redemptoristi občudujejo v mladem dekletu resno katoličanko, vneto apostolko, vneto članico Marijine Legije. Ob vstopu v naš Red, redemptoristi pišejo, kako zelo druge učiteljice obžalujejo, da jih zapušča tako goreča in dobra kolegica, ki se je od vseh odlikovala v goreči ljubezni do Boga in do bližnjega.

Nekega dne, gruča mladih deklet Marijine kongregacije pride k nam na duhovne vaje; tudi Constance je med njimi. Ko je vstopila v kapelo našega novicijata in spet po letih našla izpostavljanje Najsvetejše - kot v svojih otroških letih - je po kratkem molku odločila: "Tu je moj prostor, frančiškanka moram postati." Skrivaj je ob počitnicah prišla k nam, da poskusi redovno življenje. Nekega dne je odločila, da ostane.

Pa njena družina, tako poganska, tako na otroka navezana! Vse so poskusili, da bi se vrnila domov, pa je bilo vse zaman. Nekega dne so njeni bratje prišli na "obisk"; ker je bilo vse njihovo prigovarjanje zastoj, so uporabili silo; dolge nože so izvlekli, porinili proti zidu sestro, ki je bila v sobi, zgrabili mlado dekle, je potisnili v avto in izginili proti domu. Medtem ko so vse sestre goreče molile za stanovitnost Constance, je vsa družina

poskušala, da bi dekleta odvrnila od sklepa; hudo, dobro, slabo... vse brez uspeha; na povabila so jo vodili, najlepše obleke ji kupovali... Constance je vse zaničevala, vse odklanjala, bila žalostna, molčeča. Ko so domači uvideli da so vsi njihovi poskusi brez pomena, so končno dekle v raztrgani obleki aspirantke pripeljali nazaj v samostan; dekle se je od veselja razjokalo in se z vso družino zahvaljevalo Gospodu za milost stanovitnosti... Bila je vredna svojega imena.

Goreče je opravila leto preizkušnje. Neizmerna je bila njena sreča, ko je sprejela obleko bele frančiškanke, Marijine misionarke. Kot redovno ime je obdržala Constance, kateremu se še prideli Kou Nan, kar je po kitajsko: trpljenje; Constance Trpljenja; nihče ni slutil, da je to ime preroško, saj bo sestra Constance odzdaj naprej tudi v trpljenju stanovitna do konca.

Sestra Constance je srečna novinka; vsa v svojem poklicu; s sosestrami moli, preučuje redovno življenje, dela na vrtu, slika podobice in dela kipe. Toda nek čuden glavobol jo pričinja mučiti; noče nehati ta bolečina v glavi; nič ne toži, samo sredi dela jo sosestre vidijo, ko z obema rokama drži glavo, tako jo boli. Pa molči in z drugimi nadaljuje svoje delo in pomaga drugim v najtežjem delu. Rada prepeva Bogu v čast z drugimi novinkami na koru; pa ji glas postaja tako čuden in nejasen, da je prisiljena zapustiti petje in kor; velikodušno, brez tožbe sprejme žrtev.

Predstojniki jo pošiljajo na pregled v bolnice; v Nacao, pozneje v Hong Kong. Zdravniki spočetka potrjajo sinusite in jo zdravijo, seveda brez rezultata. Eno oko ji pričinja krivo gledati, ne vidi več dobro; "Ali morda moja bolezen ni.. rak?", se pričinja sestra spraševati; te bolezni se je vedno najbolj bala. Njena slutnja je potrjena: enkrat je v bolnici v Hong Kongu slisala, ko je zdravnik obvestil njene starše, da ima raka v glavi. V trenutku ji je vse jasno: ima raka, ne bo več ozdravela. Strahoma so

pričakovali, kak bo njen odgovor. Pa je ostala stanovitna svoji ljubezni: nobene žalosti, brez najmanjše tožbe, žrtev je sprejeta. Samo ena dušna bolečina je v njej hujša kot vse telesne: ona je še novinka, kaj, če jo bodo predstojniki poslali domov; z vso dušo hoče ostati redovnica, vsa Bogu posvečena; ali ji bodo predstojniki dovolili, njej, neozdravljivo bolni, storiti prve svete obljube? Svoji mami je morala o tej bolečini govoriti; uboga poganka še pojma ni imela kaj se pravi storiti prve svete obljube, pa je enkrat v hong kongski bolnici ob obisku hčerke srečala naše mater provincijalko in je skrbeče zaupala, da je največje hrepenenje njene hčerke: svete obljube; ljubeča mati je prosila predstojnico, naj ji to željo izpolni; ni vedela, česa je prosila; seveda je brzjav iz Rima takoj potrdil prošnjo. Ta zavest je bila največja sreča uboge sestre, ki je v tem času radi vseh mogočih poskusov zdravljenja v bolnicah strašno trpela.

Ker so bili vsi poskusi brez uspeha, se je sestra Constance iz Hong Konga vrnila v tišino novicijata; vedela je zdaj, da so njeni dnevi šteti. Ko jo je provincijalka ob prihodu povedla v kapelo, je sestra dolgo premišljevala veliko podobo Oznanenja nad velikim oltarjem, glasno prebrala besede: Glej dekla sem Gospodova in rekla predstojnici: to bo odzdaj naprej moje življenje. In je bilo... Tudi v tem je bila stanovitna.

V velikem trpljenju, pa v še večjem duševnem veselju se je sestra pripravljala na svoje začasne svete Obljube. Kolikor časa ji je vid še dopuščal, je slikala podobice; ko ni več videla, je prosila drugega dela; še v trpljenju ni hotela ostati brezdelna. Trpeči "treatments" so ji dali malo olajšave prav v času začasnih obljub. Ta dan, lani 17. september, je bila v kapeli pri obredu, vsa srečna z dvema drugima, ki sta z njo naredili obljube. Kot že dolgo ni več mogla, je z močnim glasom zgovorila

besedilo obljub pred Sv. Hostijo in zavžila celotno Sv. Hostijo, kar ji tudi že dolgo ni bilo več mogoče. Vsa zareča je bila sreče, kronana z rožnato krono Jezusove neveste. Ene njenih prijateljic v svetu se ji je čudila, kako mora biti vendar tako srečna, ko vendar ve da je zgubljena, pa ji je odgovorila: "Ljubezni in sreče sem iskala; nisem ju našla v svetu temveč v Bogu; zdaj sem Njegova, zato sem srečna. Njena mama, ki je prišla k obredu, joka ob misli, da ljubljenega otroka kmalu ne bo več videla. Mama, zakaj jokaš, ji pravi hčerka, vse to je v božji volji. Prosi vsaj svojega Boga, naj te ozdravi, ji pravi mama; o, ne mama, prosim Ga naj stori, kakor je Njemu prav; v srcu pa zaupa, da bo njeno trpljenje pridobilo milost spreobrnjenja staršev in bratov.

Dolgi dnevi in še daljše noči trpljenja so sledile temu lepemu dnevu sreče. Pa je mala sestra kot ustvarjena za poklic žrtve; vdano daruje svoje trpljenje za Cerkev, za sv. očeta, za spreobrnjenje grešnikov. Zdravnik je predpisal, naj vzame trikrat na dan zdravila za olajšanje bolečin; ona jih noče, kot enkrat, dvakrat na dan; "tako malo časa mi še ostaja za pokoro". Ne more več odpreti ust, ne več zavživati trdne hrane, samo mleka jih lahko še počasi vlivajo v usta; lačna je, pa tudi to prostovoljno daruje: "toliko je ubogih, ki so lačni; za nje darujem". Tako rada bi bila misijonarka; kar poskočila je včasih v postelji: "molite da ozdravim, vsaj 2, 3 dni bi rada misijonarila... Pa naj se zgodi božja volja, sprejemem". Nekega dne je zginila iz celice; pozneje je razložila, da, ko je bila sama na postelji ji je prišlo na misel, da bo čez nekaj mesecev tako mrtva ležala in radi boleznii čisto spremenjena: "strah me je bilo in sem šla k Jezusu v kapelo in mi je bilo lažje". Nikdar nobene tožbe iz njenih ust... Bolezen napreduje; oči ji izstopajo, ne vidi več, oči je treba zavezati. Preje je bila za njo strašna misel, da bo enkrat slepa... zdaj res ne

vidi več, pa je žrtev sprejeta, je čisto vdana. Dan za dnem njeno obličje izgublja obliko in poteze, treba ji je obvezati gornji del obraza... nos ji ne da več dihati... usta ne morejo več sprejemati hrane. Ves stik je zgubila in zvezo z vsem... pa je ostala stanovitna in ni nikdar odzela, kar je Bogu darovala. Rak ji moral zglodati samo obraz, kajti njen razum je do konca ostal jasen. Ena sama želja ji je še ostala na svetu: kadar je provincijalka vstopila k njej, je zgrabila za njeno roko in otipala prstan večnih obljub na njenem prstu: "Mi boste še dali prstan Jezusove neveste predno umrjem?" Res ji je bila dana milost, da se je z večnimi obljubami za večno združila z Jezusom kot žrtev za Cerkev, za duše. Ko je mama po smrti ogledovala truplo otroka in na prstu našla prstan, se je spomnila njenih besed: "Ko bom sprejela prstan, ne bom imela več nobene želje na tej zemlji." Hotela je umreti kot prava Jezusova žrtev ljubezni.

Sprejela je zakrament bolnih in pogosto ponavljala besedilo večnih obljub, da se daruje kot žrtev - mala žrtev združena z veliko božjo Žrtvijo za rešenje sveta in duš.

Ker je ljubila petje, so novinke, ko ni mogla več kot rahlo stisniti roko, šle k njej, da ji pojejo lepe kitajske Marijine pesmi. Tako so bile mlade ganjene, videč to ljubečo žrtev, kateri je ostal neodkrit samo še spodnji del obraza - vse ostalo je bilo že žrtev raka.

7. decembra lani je zadnjič sprejela zakrament bolnih; ko je predstojnica v njenem imenu ponovila večne obljube, je zadnjič z veliko silo stisnila roko v molitev, 8. decembra ob štirih zjutraj jo je Brezmadežna za svoj praznik povedla v lepa nebesa, kot jo je ravno na isti dan pred 27 let privedla na zemljo.

Naj bi njena priprošnja in njen zgled dal vsaj eni duši naših mladih, milost in moč in stanovitnost, se prepustiti božji ljubezni do konca.

*Hsinchu, Formosa
12. aprila 1967*

"Oblecite si novega človeka!"

Ej 4, 24

Na naslednjih straneh so objavljeni osnutki govorov za duhovne vaje, ki sem jih imel za žene in dekleta od 26. do 28. maja 1967 v Lemontu in od 21. do 23. julija 1967 v Torontu. Objavljam jih na željo nekaterih lemontskih udeleženk.

Lahko bi jih imenoval liturgične duhovne vaje, ker so v njih te misli:

Po zakramentih smo v stiku z nadnaravnim svetom.

Zakramenti so vidna znamenja, po katerih Jezus Kristus izvršuje delo našega osebnega odrešenja.

To delo odrešenja se ne vrši le vpričon nas, marveč v nas, ki po veri vidimo v zakramentih Kristusovo odrešujočo moč.

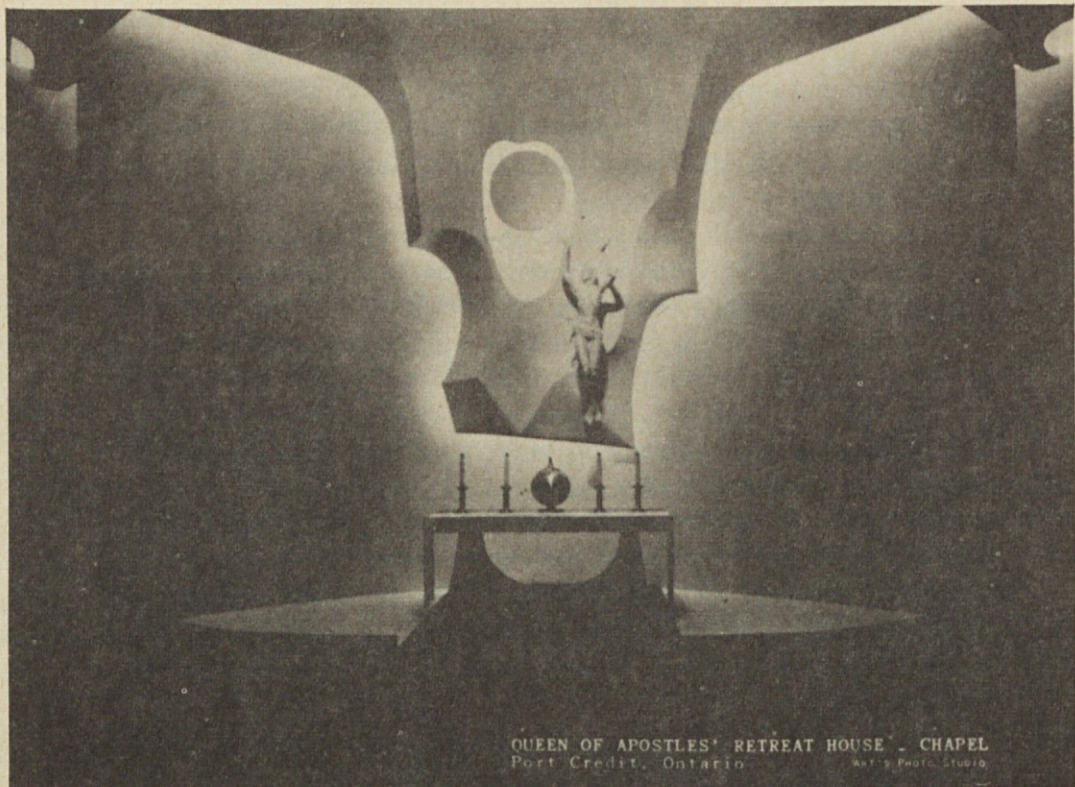
Na teh resnicah gradimo delo obnove. Laiki morajo biti o teh osnovah krščanskega življenja poučeni; ako niso, je v njihovem osebnem krščanskem življenju preveč vprašanj nerešljivih. Potrebno in koristno se je posvetovati z onimi, ki so v verskih in moralnih zadevah dobro poučeni, posebno z dušnimi pastirji in spovedniki; ni pa dobro znamenje, ako laik potrebuje posvetovanja in navodila za zadeve, ki bijih sam lahko rešil, ako bi bolje poznal, naj rečem kar splošno, krščansko vero.

Važna misel v teh duhovnih vajah je velikonočna skrivnost, ki se obnavlja v svetem bogoslužju in je v evharistični daritvi uresničena v taki polnosti, da je vsaka sv. maša največji dogodek v življenju cerkvenega občestva. Velikonočna skrivnost pokaže vse naše naloge in odgovornosti pod enotnim vidikom. Ta pa nam olajša pot do preprostosti, ki jo priporoča Gospod.

Upam, da so misli teh duhovnih vaj vsaj delen pozitiven odgovor na težave in nejasnosti sedanjega nemirnega življenja.

„Rečem ti: Vstani!“ Lk 7, 15

QUEEN OF APOSTLES' RETREAT HOUSE - CHAPEL
 Port Credit, Ontario

Ko sem v decembru 1966 prvič stopil v to kapelo v Domu duhovnih vaj v Port Credit, Ontario, kjer torontski Slovenci opravljajo duhovne vaje, je oltar naredil name močan vtis. Nikjer nisem dobil pojasnila za misel, ki jo je hotel izraziti umetnik. Jaz ga razumem tako: Svet je oltar v veselstvu. S tega oltarja se dviga k Bogu popolna daritev in molitev, zakaj na njem je najsvetejša in najpopolnejša Žrtev - evharistični Kristus. Jezus Kristus - učlovečeni Bog - je Glava Cerkve in človeštva, ki nam kaže pot navzgor - k Očetu. Njegovo vstajenje in slavni vnebohod je poroštvo vstajenja naših teles. Od mrtvih vstali Kristus, ki je sedaj v nebeški slavi in mogočnosti, nas vodi k Očetu vse luči. Sonce je v vsej svoji svetlobi zamegljeno v morju luči, ki prihaja iz nebes. - Oltar je za oči brez teže; „plava“ v veselstvu; tabernakelj ima obliko krogle - zemeljske oble. Iznad njega se dviga vstali Kristus, ki nas dviga in vodi k Očetu. Zato je v evharistična hrana poroštvo naše večne slave.

Beseda je meso postala

Jan 1, 14

-Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu; zakaj brez mene ne morete ničesar storiti. Če kdo ne ostane v meni, se vrže ven kakor mladika, in usahne; in jih poberejo, vržejo v ogenj in zgore. Če ostanete v meni in moje besede ostanejo v vas, prosite, kar koli hočete, in se vam bo zgodilo. V tem je poveličanje mojega Očeta, da obrodite obilo sadu in postanete moji učenci. -

Jan 15, 5 - 8

Duhovne vaje so sredstvo osebne duhovne obnove. Ta obnova je vememu človeku potrebna, ker doživlja in čuti v sebi neso-glasnost in trenje med božjim in človeškim, med svetostjo in grehom, med teženjem po pravi sreči, ki nam je obljubljena in zagotovljena samo v Bogu, in uživanjem, po katerem teži ranjena narava in nam ga svet ponuja v obilni meri.

Vsa naša dejavnost se odigrava v trojnem odnosu: do Boga - do sebe - do bližnjega.

Krščansko življenje je v neprestanem stiku z nadnaravnim svetom. To je področje Boga, ki pa ni izven nas, marveč v nas samih. Odkar smo bili v krstu rojeni za božje otroke po vključenju v Kristusa - krščeni smo bili v Kristusa Jezusa, kot je zapisal sv. Pavel (Rim 6, 3) - je v nas po treh božjih krepostih vere, upanja in ljubezni trajna nadnaravna sposobnost za oblikovanje naše celotne osebe po božji podobi. V prvem poglavju prve knjige sv. pisma je zapisano:

- Bog je rekel: „Naredimo človeka po svoji podobi in sličnosti!“ (1 Moz 1, 26)

V čem je bila ta božja podoba in sličnost v prvem človeku? Bil je božji otrok - imel je v sebi božje življenje - njegova človečnost je bila plemenita, v njej je bil pečat božjega plemstva. Človek je bil svoboden, ker le v svobodi lahko posnema Boga v njegovi ljubezni. A svobodo je obrnil v svojo nesrečo. Bil je nepokoren in z nepokorščino - grehom - je zapravil božjo podobo v sebi. Kot človek, ki zapravi svoje bogastvo, ne more zapustiti premoženja svojim otrokom v dediščino, tako tudi Adam ni mogel zapustiti svojim potomcem božjega

plemstva. To je verska resnica, ki ji pravimo izvorni greh. Ni osebna krivda; je stanje, v katerem smo bili rojeni.

To božjo podobo je zopet prinesel v človeški rod učlovečeni božji Sin - Jezus Kristus.

Beseda je meso postala.

Ko smo bili krščeni v Kristusa, je bila v nas obnovljena božja podoba in sličnost.

Med grehom prvega človeka in našim krstom je Bog vršil čudovite reči v našo rešitev. To je zgodovina božjega dela v našo rešitev - zgodovina odrešenja, ki še ni zaključena; je vedno v teku; se še vedno nadaljuje, ker bo odrešenje v nas izvršeno, ko bo tudi naše telo ob vstajenju od mrtvih popolnoma odrešeno.

Verujem v vstajenje mesa...

Celo svoje življenje od krsta naprej je vsakdo izmed nas potopljen v skrivnosti odrešilnega dela drugega, boljšega Adama, ki je BOŽJA GLAVA človeškega rodu; prišel je na svet, da upostavi v Adamovih potomcih božjo podobo in sličnost.

Vse delo za našo rešitev vrši in vodi Bog po svojem „edinorojenem Sinu, rojenim pred vsemi vekmi“ (iz veroizpovedi, ki jo molimo ob nedeljah pri maši), ki se je učlovečil. Kakor hitro mislimo na odrešenje ločeno od te resnice, ne vemo, zakaj je Jezus božja Glava človeškega rodu.

Kolikokrat in kedaj se zavedamo te osnovne resnice naše svete vere? Kolikokrat imamo v svojih težavah, v doživljanju svoje grešnosti in nemoči, v svojih dvomih in temnih urah našega življenja pred očmi to osvežujočo in okrepujočo resnico - skrivnost, ki jo po krstni milosti vedno

nosimo v sebi? Ali še bolje: ki se vedno odigrava v nas.

Krščanstvo je nadnaravno življenje v nas - trajno valovanje in pretakanje nadnaravnih sil, ki nas ohranjajo v božji podobnosti in nam dajejo moč za napredovanje v oblikovanju po najvišjem vzoru:

- Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeški - (Mt 5, 48).

Nadnaravno življenje celotni Cerkvi in posameznim udom daje Kristus. Kot mladika raste iz debla, tako mi rastemo iz Kristusa:

- Jaz sem trta, vi mladike. Kdor ostane v meni in jaz v njem, ta rodi obilo sadu; zakaj brez mene ne morete ničesar storiti. -

(Jan 15, 5)

Glava Cerkve (nevidna) - Jezus Kristus daje Cerkvi kot celoti in posameznim udom svojega Duha, ki je vez ljubezni med Očetom in Sinom.

Sveti Duh Kristusove ude posvečuje - v krstu smo bili rojeni „iz vode in Duha,“ (Jan 3, 9) -; Sveti Duh nas razsvetljuje in poživlja z božjimi navdih. Njegovo delovanje v nas je skrito in skrivnostno, vendar ga po veri doznavamo in doživljamo - med molitvijo, med poslušanjem božje besede, med premišljevanjem, ob vzpodbudnih zgledih...

Sveti Duh nam daje popolneje doznavanje bistva krščanstva; to ni samo skupina naukov, ki so zapisani v evangelijih, Apostolskih delih in apostolskih pismih; krščanstvo je živ evangelij - življenje Kristusa v nas.

Živimo v zelo nemirnem svetu. Nič ni trajnega, vse je spremenljivo. Človeško srce hrepeni po miru, po sreči. Govorimo o „tih“ sreči, ker so v našem življenju stvari, ki nas razveseljujejo. Skušnja pa nas uči, da moramo, kar nas razveseljuje in prinaša mir, nositi v sebi in ohranjati zase, sicer bomo razočarani. Kolikokrat imamo v svojem duhu najlepšo sliko o kakem človeku. Lepa ostane toliko časa, dokler je ne razodenemo drugim. Kakor hitro je razodeta, jo bo nekdo umazal; premalo upoštevamo, da je naša narava ranjena; hitreje vidimo slabo kot dobro, hitreje greh kot svetost.

Otrok tega ne ve. Kar v sebi doživi,

razodene. Koliko lepih predstav o svetu in o ljudeh podere v otroku stvarnost življenja. Del - bridek del - stvarnosti življenja je greh. Najprej je poleg otroka, ga obdaja, potem pa ga potegne s seboj v umazano reko stvarnosti. Koliko jih je danes, ki so pred to stvarnostjo rešeni in ostanejo v krstni nedolžnosti? Ne vemo, a upamo, da žive tudi v našem času in med nami.

Govorimo o „tih“ sreči, ki je skrita v nas. Doživljamo jo v tihih trenutkih, ko utihnejo v nas viharji, ko smo se odtrgali od sveta in se potopili v svoj svet, skromen preostanek naših otroških sanj.

Je pa v nas še druga, neskončno lepa sreča, do katere ne pride - tako se zdi - veliko ljudi. Nimajo časa, najbolj brezpomembne stvari so bolj važne in potrebne kot iskanje največje in najbolj važne sreče, o kateri je Kristus dejal: „Le eno je potrebno“ (Lk 10, 42). Kot Marija, sestra skrbne in uslužne Marte, se moramo uvesti k Jezusovim nogam in poslušati „njegovo besedo“ (Lk 10, 39).

Nič manj resnično kot je Marija sedela ob Jezusovih nogah - kako lep prizor! -, tudi mi lahko poslušamo Jezusa. Iti moramo vase! Ali smo zmožni tega? Se lahko odtrgamo od nemirnega sveta in gremo v samoto svojega srca? Premnogi niso razvili v sebi te sposobnosti, premnogi so jo zgubili.

A moramo iti vase, ako hočemo spoznati evangelij in njegove nauke o odrešenju. Odrešenje je zapisano v naše srce - v dušo. Globoko v našo dušo - po človeško govorimo, ker drugače ne znamo - so vtisnjene tri nadnaravne sile, trije skrivnostni znaki navzočnosti Očeta, Sina in Svetega Duha v nas; imenujemo jih tri božje kreposti: vera, upanje in ljubezen.

V nas je torej nadnaravna sila, božja moč; je pa skrita kot je skrita naša podoba na nerazvitem filmu. Film mora iti v temnico - proč od sveta; stene temnice morajo biti neprodorne, niti slaboten žarek ne sme skozi nje. Tako moramo iti mi v samoto svoje notranjosti, svoje duše, ki poživlja telo, duše, ki tako malo vemo o njej, verujemo pa, da jo imamo in da je neumrjoča ter bo na poslednji dan znova poživila naše telo; vsa prepojena s Kristusom in v

Kristusu s troedinim Bogom bo dala telesu božji sijaj - popolno božjo podobo; poglobiti se moramo vase, v središče svoje osebnosti, ki ima svoj sedež v duši in tam bomo, proč od svetnega hruma, odkrivali v sebi najvišjo in najlepšo skrivnost božjega

življenja v nas. Ko si osvojimo to skrivnost, imamo v sebi odgovor na vprašanja naših nalog in odgovornosti na tem svetu; usmirjeni smo proti sreči in miru, ki ga daje samo Kristus - a ne Kristus izven nas, marveč Kristus v nas.

Novo stvarjenje

- Nikar se ne boj, saj te odkupim,
te kličem po imenu: Moj si!
Če pojdeš skozi vode, sem pri tebi,
in čez reke, te ne poplavijo;
če podeš skozi ogenj, ne zgoriš
in plamen te ne ožge.
Zakaj jaz, Gospod, sem tvoj Bog,
Sveti Izraelov, tvoj rešitelj. -

Iz, 43, 1 - 3

Opomba: voda in ogenj sta podobi velikih nevarnosti in hudega trpljenja.

Smo v neprestani potrebi spreobrnjenja. Krščansko spreobrnjenje ni lahka zadeva. Ni nič več in nič manj kot zmaga Boga in nas nad površnostjo, brezbriznostjo in trdoto srca. Trdoto srca najdemo v vsakem človeku. Nikar ne mislite, da je ta trditev pretirana. Ne da bi mislili na določene osebe, lahko rečemo, da smo srečali ljudi, ki veliko molijo, a z gotovim človekom ali z določeno skupino ljudi ne marajo imeti nobenega opravka. Trdota srca! So ljudje, ki jih je sam smeh in prijaznost. Ko se pa približa določena oseba, utihnejo in obraz se jim zmrača. Trdota srca! Približate se se jim in jih nagovarjate za določeno dobro stvar. Upate, da ste jih že pridobili, a ko zvedo za nekatere sodelavce pri akciji, ne marajo sodelovati. Trdota srca! Ni treba iti daleč in boljše je, da ne gremo. Ostati moramo pri sebi. Pogledati moramo vase,

da bomo odkrili v kolikih zadevah je naše srce še trdo. So zadeve, o katerih hočemo sami odločati in ohraniti ne le svoje mnenje, marveč tudi svoje stališče. In če smo iskreni, bomo odkrili v sebi take trdote srca, ki jih skrivamo popolnoma zase, ker bi nam bilo neprijetno, tako bi jih drugi spoznali. Spreobrnjenje je zmaga nad njimi.

Spreobrniti se mora vsak človek posebej. Spreobrniti se moraš sam (sama), nihče se ne more spreobrniti zate. To vemo, zato je naše srce nemirno. Nemimi v sebi živimo v nemirnem svetu. In ker se neradi ukvarjamo s seboj, nas skrbijo nerešeni problemi nemimega sveta. Prepogosto se rado zgodi, da zaskrbljeni gledamo na svet. Zdi se nam, da gre v pogubo in da ni sile, ki bi to preprečila. Nismo sposobni spoznati božje navzočnosti v svetu. Ne vidimo več, da Bog vzdržuje svet, ga ohranja in bdi nad njem v

svoji očetovski ljubezni. Iz takega razpoloženja se moramo vračati h Kristusu. Premišljevatii moramo njegovo življenje in delo. Kristus je poznal vso zgodovino od stvarjenja do poslednjega dneva. Svoje delo je omejil na zelo majhen del sveta in neznamenit del časa. In kljub vsem bridkim doživljetjem s svojimi apostoli in učenci, ni izgubil zaupanja v ljudi. Po njegovem zgledu moramo biti tudi mi zvesti svojim obveznostim in ohraniti trdno zaupanje v Kristusovo zmago.

Spreobrnjenje je milost. Spreobrnjenja smo potrebni tudi mi, čeprav smo po božji dobroti v posvečujoči milosti. Mislim, da bi bilo odveč utemeljevati to trditev. Vsakdo mora le bežno pogledati, koliko je še stvari v njegovem življenju, pri katerih ni prostora za Kristusa in njegovo ljubezen, koliko je še področij v nas, ki niso še pod blagodejnim delom Jezusovega izvrševanja dela našega odrešenja.

Zakaj ima vsaka obnova in vsako spreobrnjenje svoj temelj v zakramentu svetega krsta?

Ker je krst novo stvarjenje. Ustvariti se pravi, nekaj priklicati k bivanju, kar ni obstojalo. Človek tega ni zmožen. Lahko spreminja stvari, jih spopolnjuje, ko jih spravlja v red in urejuje sile, da si jih podvrže v svojo korist. Ustvariti se pravi dati obstoj temu, kar ni bivalo. To lahko izvrši samo Bog.

"Krščeni smo bili v Kristusa Jezusa" (Rim 6, 3) in smo zato "Kristusa deležni" (Hebr 3, 14). "Ako je kdo v Kristusu, je nova stvar: Staro je prešlo, glejte nastalo je novo" (2 Kor 5, 17). Kristus nas je v sebi "preustvaril v novega človeka" (Ef 2, 15).

Sveti Pavel v pismu do Efežanom opisuje novega človeka. Njegove besede so namenjene kristjanom v Efezu in okoliških cerkvah; bili so to spreobrnjenci iz poganstva in judovstva. Sviri jih pred zmotami, ki so bile vplivne še po njihovem spreobrnjenju in so delale umetno steno med spreobrnjenci iz judovstva in iz poganstva. Veljajo pa apostolovi nauki tudi za nas, ki nismo bili vedno zvesti

krstni milosti in krstnim obljubam in smo radi tega vedno potrebni spreobrnjenja. To spreobrnjenje je odmiranje staremu grešnemu človeku v nas, da damo prostor novemu človeku, ki je po Bogu upodobljen v resnični "pravičnosti in svetosti".

"Z milostjo ste namreč rešeni po veri; in to ne iz sebe, božji dar je; ne iz del, da bi se kdo ne hvalil. Zakaj njegovo delo smo, ustvarjeni (op.: v Kristusu prerajeni - novo stvarjenje!) v Kristusu za dobra dela, za katera nas je Bog naprej pripravil, da bi v njih živeli" (Ef 2, 8-10).

V Kristusu smo prerajeni za dobra dela. Brez Kristusa jih ne moremo vršiti. To je: ne moremo vršiti nadnaravno dobrih del - del usmiljenja, molitve, vaj v krepostih -, ki so potrebna za naše posnemanje Kristusa. Posnemanje mora biti tudi notranje; zato kot Kristusovi udi vršimo dobra dela podprti in okrepljeni z njegovo pomočjo, ki jo imenujemo milost. Paziti moramo, da dobrih del ne iztrgamo iz območja in vpliva milosti.

Imamo pa tudi obveznosti do sebe; te obveznosti pridejo pred dobra dela, ki jih vršimo iz ljubezni do bližnjega; najprej moramo sami imeti, kar hočemo dati drugim. Z dobrimi deli bližnjemu ne nudimo samo telesne in naravne duhovne pomoči, dati mu moramo v prvi vrsti ljubezen Kristusovo v dejanju. To se pravi, da moramo imeti v sebi Kristusovo življenje; po veri se ga zavedamo.

- ... treba vam je odložiti, kar zadeva prejšnje življenje, starega človeka, ki se kvari po varljivih strasteh, da se prenavljate v duhu svojega mišljenja in si oblecite novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen (op.: krst človeka preustvari) v resnični pravičnosti in svetosti. -

(Ef 4, 22 - 24)

Iz svoje skušnje vemo, da stari človek v krstu ni popolnoma odmril. V krstu smo bili preustvarjeni v Kristusu po božji podobi, a krst, ki je najpotrebnejši zakrament, je samo začetek novega življenja v Kristusu. Kristus je ustanovil še druge zakramente, ki nas usposobijo, da v svojem zemeljskem življenju rastemo v krstni milosti in se oblikujemo v podobnosti Kristusu.

- Slekli ste starega človeka z njegovimi deli in oblekli novega, ki se obnavlja k spoznanju, po podobi njega, ki ga je ustvaril. - (Kol 3, 10)

V teh besedah je izražena globoka resnica. „Novi človek“ se obnavlja k spoznanju njega, ki ga je (pre)ustvaril. Za obnovo dobimo vzpodbudo in nadnaravno moč ob premišljevanju krstnih milosti, odlik in obveznosti, ki iz njih izvirajo. Tako premišljevanje je sodelovanje z božjo krepostjo vere, ki je od krsta naprej v nas kot trajna nadnaravna sposobnost za posnemanje Kristusa. Vera nam pravi, da moramo hoditi za Kristusom, tj. da ga moramo posnemati.

„Novi človek“ živi v Kristusu v odnosu do sebe in do soljudi. Po veri ohranja zavest, da je Kristusov, ker ima njegovo

življenje v sebi; po veri vidi v bližnjem Kristusa, ker je Kristus Glava in vez odrešenega človeštva.

Do Kristusa v sebi ima obveznosti po Pavlovih besedah:

- Ali mar ne veste, da smo vsi, kateri smo bili v Kristusa krščeni, bili krščeni v njegovo smrt? Pokopani smo bili torej z njim po krstu v smrt, da bi tako, kakor je Kristus vstal od mrtvih s slavo Očetovo, tudi mi zaživel novo življenje. -

(Rim 6, 4 - 5)

Do bližnjega imamo obveznosti po Kristusovih besedah:

- Resnično, povem vam: Kar ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili... Česar niste storili kateremu, izmed teh najmanjših, tudi meni niste storili. -

(Mt 25, 40 in 45)

Zrelost kristjana

- In prišel je v Nazaret, kjer je bil vzrejen; po svoji navadi je šel sobotni dan v shodnico in je vstal, da bi bral. Dali so mu knjigo preroke Izaija. Odprl je knjigo ter našel mesto, kjer je bilo pisano:

„Duh Gospodov je nad menoj;
zato me je mazilil.
Poslal me je, da oznanim blagovest ubogim;
da naznanim ujetnikom oproščenje
in slepim pogled,
da izpustim zatirane v prostost
in oznanim leto božjega usmiljenja.“

In zaprl je knjigo, jo dal služabniku in sedel; in vseh oči v shodnici so bile vanj uprte. Začel je govoriti: „Danes se je to pismo izpolnilo, kakor ste slišali.“ -

Lk 4, 16 - 21

Te besede nas spominjajo na Jezusov govor na gori: Blagor ubogim..., blagor krotkim, žalostnim..., lačnim in žejnim pravice...

(Mt 5, 3 - 12)

Pred Gospodom je Marija v svoji hvalnici izrazila isto mišljenje, h kateremu nas navaja sv. Pavel - „Isto mišljenje naj bo v vas kot je tudi v Kristusu Jezusu“ (Fil 2, 5):

- Moja duša poveljuje Gospoda... Zakaj ozrl se je na nizkost svoje dekle... Od rodu do rodu traja njegovo usmiljenje njim, ki mu v strahu služijo... povišal je nizke. Lačne je napolnil z dobrotami... -

(Lk 1, 47 - 55)

In kakšno mišljenje je bilo v Jezusu Kristusu?

- Dasi je bil namreč v božji podobi, ni imel za plen, da je enak Bogu, ampak je sam sebe izničil, podobo hlapca nase vzel, postal podoben ljudem in bil po zunanosti kakor človek. Ponižal se je in je bil pokoren do smrti, smrti na križu. Nato ga je Bog povišal in mu dal ime, ki je nad vsa imena. -

(Fil 2, 6 - 9)

Učencema Janeza Krstnika je Jezus odgovoril:

- Pojdita in Janezu sporočita, kar sta videla in slišala: slepi spregledujejo, hromi hodijo, gobavi se očiščujejo, gluhi dobivajo sluh, mrtvi se obujajo, ubogim se blagovest oznanja; in blagor mu, kdor se nad menoj ne spodtakne. -

(Lk 7, 22)

Pri preroku Izaiju beremo:

- Ali ni to post, kakršen mi je po volji:

da razrtgaš krivične sponе,
da jarma vezi odneš,
da tlačene osvobodiš
in zlomiš sleherni jarem:
ni li v tem, da lomiš lačnemu svoj kruh
in pripelješ bedne brezdomce v hišo?
Ko vidiš nagega, da ga oblečeš,
in se ne odtegneš svojemu sorodniku po krvi?

Tedaj napoči kakor zarja tvoja luč
in zdajci zacvete tvoje ozdravljenje,
pred tabo pojde tvoja pravičnost,
veličastvo Gospodovo bo tvoja zadnja straža.
Če tedaj kličeš, ti Gospod odgovori.
Če vpiješ za pomoč, ti reče: Tukaj sem! -

(Iz 58, 6 - 9)

Te svetopisemske besede nam pomagajo razumeti Kristusa: „Karkoli ste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših, ste meni storili.“ Med majhnimi, preziranimi, ubogimi in zapuščenimi najdemo Kristusove „najmanjše“.

Zrelost kristjana je v posnemanju Kristusa. Te zrelosti ne moremo doseči s svojo močjo, zakaj brez Kristusa ne moremo ničesar storiti (prim. Jan 15, 5). Ta resnica ne sme biti nikoli zamegljena v našem mišljenju. To zrelost dosežemo in dobimo v zakramentu sv. birme. To je zakrament utrjenja. Kaj nam sv. birma utrdi? Utrdi v nas, kar smo prejeli pri krstu. Birma torej utrdi in okrepi v nas Kristusovo podobo, v katero smo bili preustvarjeni v krstu. Nekdaj so birmali takoj po krstu. Želja

je, da prejme otrok birmo vsaj pred sv. obhajilom. A iz raznih razlogov in ovir modernega življenja obnova še ni toliko napredovala, da bi vsaj skušali na splošno vpeljati to prakso.

Za osebno obnovo in za apostolat pa je potrebno, da smo o učinkih in sadovih birme poučeni. Ti ostanejo v nas za vedno. Poznati jih moramo, da lahko z njimi sodelujemo.

Birma poveča v nas podobnost Kristusu. Okraši krstno milost v nas na različne načine. Predvsem jo okrepi. Po birmi postanemo Kristusu, ki je naša Glava, bolj podobni in zato Bogu bolj dopadljivi. Usposobi nas za pričevalce Kristusa in naše svete vere. Krstna milost je namenjena za osebno življenje poedincev, duhovna zrelost, ki jo dosežemo v birmi, nas usposobi za krščansko življenje udov vidne družbe (Cerkve - skrivnostnega Kristusovega telesa), da lahko z zgledom izpričujemo drugim podobo Kristusovo, ki jo imamo v sebi. Zato nam birma zagotavlja božjo pomoč, ki jo potrebujemo za pokristjanjenje sveta, v katerem živimo.

Glavni obred podelitve tega zakramenta:

Delivec zakramenta sv. birme pomoči konec desnega palca v krizmo, položi desnico birmancu na glavo; pri tem izgovarja „Zaznamujem te z znamenjem križa“ (z desnim palcem mu naredi križ na čelo, potem nadaljuje:) „in te potrdim s krizmo zveličanja. V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.“ - „Amen.“

(Krizma je oljčno olje, kateremu je pri mešan balzam; škof jo posveti na veliki četrtek; olje pomeni milost - moč zoper sovražnike zveličanja; balzam pomeni milost - moč pred grehom in sposobnost za krepostno življenje.)

* * *

Po birmi je v nas povečana podobnost Kristusu. To je nova stopnja milosti; nov korak do „mere polne starosti Kristusove, da ne bomo več nedoletni otroci, omahljivi, da nas ne bo vsak veter nauka zanašal, kadar ljudje varajo in zvijačno zavajajo v zmoto, marveč bomo ostali v resnici in

bomo v ljubezni v vsem rasli k njemu, ki je glava, Kristus; iz njega prejema vse telo rast“ (Ef 4, 13 - 15).

Nadnaravna zrelost v nas mora biti vidna. Po svojih delih kažemo svetu podobo Kristusovo, ki je v nas.

Takoj uvidimo, da v verskem življenju posvečamo premalo pozornosti zakramentu sv. birme; ta ugotovitev velja za osebno versko življenje in za versko vzgojo in pouk; velja pa tudi za apostolat in za krščanska dela usmiljenja. Npr. h delom usmiljenja smo navajali ljudi, da si bodo pridobili zaslug; to sicer ni napačen nagib, a prevelika je nevednost o sposobnosti in in obveznosti pričevanja podobnosti Kristusu z dobrimi deli. A tudi tu obstoja danes neka nevarnost: da dobrih del ne iztrgamo iz območja milosti. Z njimi moramo razodevati podobo Kristusovo, ki je vtisnjena v nas. Dobra dela morajo biti sad in izraz te podobnosti.

Govorimo o življenjskem materializmu. Biti moramo na jasnem, da je na tem svetu duhovno vedno povezano z materialnim; to je uresničeno v nas samih: duša in telo sestavljata mojo osebo. Telesnega in materialnega ne morem in ne smem prezirati. Tudi naravno in nadnaravno je v medsebojnem odnosu. Milost, ki deluje v nas, ni ločena od naše človeške narave; je v nas, nas prepaja s Kristusom, z njegovo odrešilno močjo, da lahko vsa področja svojega udejstvovanja in delovanja pritegnemo pod vpliv nadnaravnega življenja v Kristusu.

Pri sedanji obnovi obstoji nevarnost, ki je precej občutna in vidna. Obnova mora biti notranja in zunanja. Obnavljamo se lahko samo s Kristusovo pomočjo, zakaj brez njega ne moremo ničesar storiti. Obnova mora biti pa tudi vidna. Sedaj se vrši obnova zgradbe Cerkve, zunanje ali organizacijske zgradbe; obnavljajo se razne cerkvene institucije, ki so nastale v okviru Cerkve, posebno v njeni upravi in zunanjih apostolatih. Pri tej zunanji obnovi lahko zapademo isti napaki, ki smo jo navajeni označevati z življenjskim materializmom. To bi se zgodilo, ako bi bili dejavni le v zunanji

obnovi, notranjo bi pa zanemarjali. Ako bi Cerkev obnavljala samo svoje ustanove in svojo organizacijsko zgradbo brez prave obnove škofov, duhovnikov in vernikov, bi bil to znak, da smo zapadli življenjskemu materializmu. Vemo, da se to v celotni Cerkvi ne more zgoditi, lahko se pa zgodi pri posameznikih, pri posameznih skupinah vernikov in tudi v posameznih deželah ali krajih. Materializmu zapademo, če nimamo smisla za duhovno in nadnaravno, marveč samo za zunanje in za materialne dobrine.

Ako bi obnavljali le zunanje stvari v Cerkvi brez obnove našega življenja v podobnosti Kristusu, bi bilo to znamenje zablode, ki ji pravimo življenjski materializem. Zdi se, da te nevarnosti nismo popolnoma prosti. Bolj smo nagnjeni k zunanostim kot k resničnemu notranjemu obnavljanju, po katerem rastemo k polnosti „mere starosti Kristusove“.

Vse moramo znova upostaviti v Kristusu.
(prim. Ef 1, 10)

Pokora

- Molil sem h Gospodu svojemu Bogu, priznal sem in rekel: „O Gospod, veliki in strašni Bog, ki hraniš zavezo in naklonjenost tem, ki te ljubijo in spolnjujejo tvoje zapovedi. Grešili smo in krivično ravnali, brezbožni smo bili, upirali smo se in smo odstopili od tvojih zapovedi in pravic. Nismo poslušali tvojih služabnikov, prerokov, ki so v tvojem imenu govorili našim kraljem, našim knezom, našim očetom in vsemu ljudstvu naše dežele... Nismo poslušali glasu Gospoda, svojega Boga, da bi se ravnali po njegovih postavah... O Gospod, po vsej tvoji dobroti naj se odvrne, prosim, tvoja jeza in tvoj srd od tvojega mesta Jeruzalema in tvoje svete gore; kajti zaradi naših grehov in zaradi hudobij naših očetov je Jeruzalem in tvoje ljudstvo v zasmeh vsem, ki prebivajo okoli nas. -

Dan 9, 4 - 16

- Zvečer tistega dne, prvega v tednu, je prišel Jezus pri zaklenjenih durih (tja), kjer so bili učenci iz strahu pred Judi, stopil v sredo mednje in jim rekel: „Mir vam bodi!“ In ko je bil to rekel, jim je pokazal roke in stran. Razveselili so se učenci, ko so videli Gospoda. Tedaj jim je spet rekel: „Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljam.“ In po teh besedah je vanje dihnil in jim rekel: „Prejmite Svetega Duha; katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni, katerim jih zadržite, so jim zadržani.“ -

Jan 20, 19 - 23

„Ubogi grešnik“, ki prejme zakrament sv. pokore, ne stoji pred Cerkvijo, ki je sama po sebi pravična in stroga v svoji sodbi. Spove se duhovniku, ki se tudi ponižno spoveduje drugemu pooblaščenemu duhovniku Cerkve, kar je storil napačnega. Poleg tega je Jezus učil Cerkev moliti

vsak dan: „Odpusti nam naše dolge!“ Nič ni bolj tuje Cerkvi kot farizejeva molitev: „Bog, zahvalim te, da nisem kakor drugi ljudje...“ (Lk 18, 11). Cerkev se zaveda, da je izvoljena in posvečena po obilnih milostih. A prav obilne milosti in ljubezen, katere je deležna, jo delajo zelo rahločutno

ob zavesti krivde grehov, ki so v njej vkljub njenemu vzvišenemu poklicu. „Sodba se začne pri hiši božji“ (1 Pet 4, 17), pri kristjanih, je zapisal sv. Peter.

Nevesta Kristusova - Cerkev - se prav dobro zaveda, da je njen božji Ženin, „služabnik Boga“, sam molil zanjo k Očetu s krvavimi solzami. Cerkev, ki potuje proti poveličanju, je vedno potrebna obnove. „Kristus je Cerkev ljubil in sam sebe zanjo dal, da bi jo v vodni kopeli z besedo očistil in jo posvetil; da bi napravil sam sebi slavno Cerkev, ki ne bi imela madeža in gube“ (Ef 5, 26 in 27), a Cerkev se zaveda, da te svetosti še ni dosegla. Po milosti in zavesti svojega poklica je Cerkev ponižna, ker ve, da še ni „brez madeža in gube“.

Cerkev je sveta po svojem poklicu, po svojih naukih in po zakramentih; sveta je, ker je obvezana k češčenju Boga. A v Cerkvi obstoja neka nevarnost prav zaradi njene svetosti. Pogosto so se pojavljale „rešilne“ skupine, ki so predpostavljale in želele, da mora majhen in neomadeževan preostanek ločiti sebe od velike mase grešnikov in jih prezirati ali vsaj odklanjati in se jih izogibati. To je pojav, ki ga lahko zasledimo še danes. Tu je razlog, da se nekateri umaknejo od skupnosti in živijo sami zase. To je samonikla „pravičnost“, ki skriva odpor do težav ljubezni do vseh in do vsakega pod plašč sebičnega in in napačnega pojmovanja svetosti; sebičnost se rada skriva pod videzom svetosti. Resnično dobri in sveti udi Cerkve pa' ponižno obžalujejo svoje napake, nedostatke in prestopke. „Ne, kakor da bi že dosegel ali da bi bil že popoln, toda trudim se, da bi tudi dosegel, ker me je dosegel Jezus Kristus“ (Fil 3, 12).

Cerkev za Kristusom ponavlja grožnje, ki jih je Kristus obračal na ošabne učitelje postave, ki so se imeli za pravične.

Cela Cerkev vzdihuje in dela pokoro za za vsak greh, ki ga naredijo njeni udje.

Kaj je greh, kakšne so njegove posledice v grešniku in kako greh rani Cerkev ter ovira njeno delo začenjamo razumeti šele, ko imamo po veri pred seboj delo Boga za naše odrešenje - odrešenje po učlovečenju božjega Sina. On kot „prvorojenec vsega

stvarstva“ (Kol 1, 15) pride s svetostjo svojega božanstva na svet in postane pravi človek. „Kajti Bog je sklenil, da naj v njem prebiva vsa polnost in da s krvjo njegovega križa ostvari mir in tako po njem s seboj spravi vse, kar je na zemlji in kar je v nebesih“ (Kol 1, 20). Krvava daritvena smrt Kristusova je v vsem stvarstvu upostavila red in v dušah ustvarila mir z Bogom. Zato je bilo potrebno, da smo bili „krščeni v njegovo smrt. Pokopani smo bili torej z njim v krstu v smrt, da bi tako, kakor je Kristus vstal od mrtvih s slavo Očetovo, tudi mi zaživel novo življenje“ (Rim 6, 4-5). Novo življenje v Kristusu se zdržuje, krepí, raste in razvija po zakramentih, ki so vidna znamenja Kristusovega odrešujočega in posvečujočega božjega človečanstva.

Zakrament sv. pokore ali spoved je znamenje božje usmiljene ljubezni. Jezus je pojasnjeval božje usmiljenje s prilikami: o dobrem pastirju, o izgubljenem sinu, o izgubljeni drahmi (glej Lk 15. pogl.). V človeku je nagnjenje, da hoče nekatera področja svojega življenja ohraniti popolnoma zase. Iztrga jih iz božjega območja. To lahko izvrši, ker je svoboden. Bog mu je dal svobodo, da je sposoben ljubiti. Kadar človek zlorabi svobodo za sebično ljubezen do sebe, greši. Ta svoboda je tako velika, da človek lahko uniči v sebi bogupodobnost, življenje v Kristusu, v katerega je bil krščen. To je bistvo smrtnega greha. Kadar ovira napredek v bogupodobnosti ali v rasti svojega včlanjenja v Kristusa, prepreči polnost Odrešenikovega delovanja v sebi; to je takozvani mali greh. Božje ljubezni ne zavrže in je tudi ne želi zavreči, a je tudi velikodušno ne sprejme.

Za oba primera je postavil Jezus zakrament božjega usmiljenja - sv. pokoro ali spoved. Tudi ta zakrament ima za cilj edinost posameznega vernika s celotno Cerkvijo. Bogupodobnost smo prejeli po Cerkvi z zakramentom sv. krsta. Ako jo izgubimo, prelomimo edinost s Cerkvijo; zadobimo jo zopet po zakramentu sv. pokore. To je zakrament sprave z Bogom in s Cerkvijo - skrivnostnim Kristusovim telesom. Ta zakrament so prej imenovali POKORA, ker so morali kristjani delati

pokoro, važen in težak del tega zakramenta, preden so se spravili s Cerkvijo in po njej z Bogom. Danes ga imenujemo SPOVED, ker je zakramentalna pokora zelo zmanjšana in je večji povdarek na spoved ali obtožbo grehov. V rednih okoliščinah je tudi sedaj pokora, čeprav zelo omiljena, potrebna za prejem tega zakramenta; zdi se se pa, da ne spada k bistvu zakramenta, ker drugače ne bi mogli dati odveze človeku, ki je v nezavesti in morda pokore več ne bo imel prilike opraviti.

Ta zakrament spravi grešnika z Bogom. Zunanje, vidno znamenje (obtožba grehov, odveza) je zelo primerno iz dveh razlogov:

Pojasni nam, kako Bog upošteva dvojnost naše narave - duša-telo.

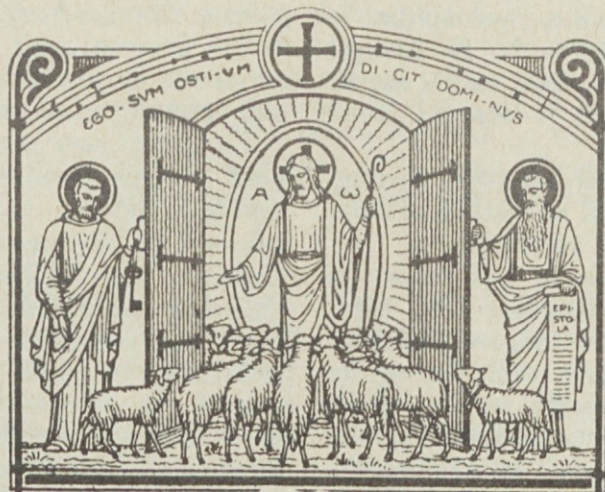
Še bolj važno pa je, da jasno kaže socialni značaj krščanstva. Grešnik ni osamljen posameznik, ki je žalil Boga. Je tudi ud Kristusov po moči krsta in evharične hrane. Ranil je tudi skrivnostno telo Kristusovo. Ker to telo sestavljamo mi, pravimo, da je z grehom ranil svoje brate. To pa ne pomeni, da so bratje brez greha. Vsi smo grešniki. „Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe varamo in v nas ni resnice. Ako rečemo, da nismo grešili, ga (Boga) postavljamo na laž in njegove besede ni v nas“ (1 Jan 1, 8 in 10).

Z grehom pa ranimo tudi sebe, zakaj greh ni le osamljeno dejanje, vsak greh je vedno v odnosu do Kristusovega odrešilnega dela. Kristus to delo izvršuje po Cerkvij;

zato je z grehom prizadeta tudi Cerkev v posamezniku.

Zakramentalno dejanje, po katerem se spravimo s Cerkvijo in po njej z Bogom, je javno dejanje, čeprav je obtožba tajna. Spovednik je uradni zastopnik Cerkve; s tem je tudi povedano, da je zastopnik Kristusov.

Občestven značaj spovedi ima važne posledice za naše osebno krščansko življenje. Povdarek občestva razširi edinost s Kristusom in v Kristusu na razmerje do bližnjega, kar nam je v veliko pomoč za uspešno spraševanje vesti. Pokaže nam, da se ne smemo zadovoljiti s vprašanjem, v čem smo se pregrešili direktno proti Bogu - ali še manj jasno, proti božjim zapovedim. Spraševanje vesti naj nas torej vodi do večjega čuta odgovornosti do bližnjega. Gre predvsem za spoznanje v čem, kje in in kako smo z grehom ovirali ali preprečili izvrševanje dela odrešenja, ki ga Kristus prinaša nam in drugim po Cerkvij. Takoj vidimo, da je z našimi grehi prizadet oni delež, ki bi ga mi morali doprinesti k božjemu delu za rešitev naših bratov in sestra. Vsak greh, naj bo še tako skrit, ima socialen značaj: z grehom se je moje razmerje do bratov in sester, ki so že v Cerkvij ali pa so še zunaj nje, spremenilo. Z grehom se nisem samo oddaljil od Kristusa (mali greh) ali z njim pretrgal življenjsko zvezo (smrtni greh), marveč sem tudi oviral Kristusovo pot do bratov in sestra.

Spoved grehov, malih ali smrtnih, presojana s tega stališča, dobi kot sprava z Bogom po Cerкви jasnejši in važnejši pomen. Ne gre le zato, da si zagotovim zveličanje (spoved smrtnih grehov), ali da začnem hoditi po varnejši poti do zveličanja (spoved malih grehov), marveč hočem tudi sebe znova vključiti v Kristusovo odrešilno delo ali pa utrditi svoje sodelovanje pri tem delu.

Zakrament sv. pokore ali spoved ne potrebuje tako zelo obnove ali spremembe

v obredu kot v našem pojmovanju.

Kratko povedano: Pri spovedi ne gre le za moje osebno očiščenje, da bom zveličan ali da si na varnejši način zagotovim zveličanje, čeprav je tudi ta vidik važen in večkrat odločilen pri prejemanju tega zakramenta; gre tudi za spravo, po kateri bom postal zopet živ in delaven ud Kristusovega skrivnostnega telesa ali pa utrdil in povečal svojo sposobnost za sodelovanje pri poslanstvu Cerkve.

Molitev

- Resnično, resnično, povem vam: Ako boste Očeta kaj prosili v mojem imenu, vam bo dal. Doslej niste nič prosili v mojem imenu. Prosite in boste prejeli, da bo vaše veselje popolno... Tisti čas boste prosili v mojem imenu in vam ne rečem, da bom jaz prosil Očeta za vas; zakaj Oče sam vas ljubi, ker vi mene ljubite in verujete, da sem prišel od Boga. Izšel sem iz Očeta in prišel na svet; zopet zapuščam svet in grem k Očetu... -

Jan 16, 23...

Le človek, ki moli, lahko prodira v globoke skrivnosti božjega dela za našo rešitev. To delo se vrši za posameznike po zakramentih; skrito bogastvo, ki je v njih, njihova slava in radost sta nam dostopni le v kolikor molimo. In še bolj je res nasprotno: Kaj je krščanska molitev in kako moramo moliti se učimo predvsem od zakramentov. Po njih smo deležni Kristusovega življenja in zakramenti nam pokažejo, kaj pomeni, da smemo moliti v Kristusovem imenu.

Kardinal Faulhaber, mož molitve in učitelj liturgične pobožnosti, nam je dal zlato pravilo za molitev: „Moliti pomeni iti k Bogu; usmeriti boječe korake otroka k Bogu, ozirati se k Bogu v omagovanju pod težo skrbi, hiteti proti Bogu z zaupno domačnostjo prijatelja, leteti k Bogu na perutih popolne ljubezni.“ Ako presodimo te besede v luči zakramentov, pomenijo:

V zakramentih Bog prihaja k nam v

Kristusu Jezusu - med molitvijo gremo mi s Kristusom in v Kristusu k Bogu Očetu.

V zakramentih nam daje Bog gotovost, da „nas je v ljubezni naprej odločil, naj bomo po sklepu njegove volje zanj posinovljeni po Jezusu Kristusu“ (Ef 1, 5) - med molitvijo govorimo Bogu kot njegovim otroci v „imenu Kristusa“, njegovega Sina.

V zakramentih nas objema ljubeča milosrčnost in usmiljenje Boga „v Kristusu Jezusu“ - med molitvijo prinašamo svoja bremena in svojo krivdo pred usmiljenega Boga, zaupajoč v našega Odrešenika, Kristusa Jezusa.

V zakramentih nam Bog daje zagotovilo in gotovost blagoslovov svoje ljubezni - molitev je začetek nenehanega razgovora ljubezni z Bogom „v Kristusu Jezusu“.

Moliti pomeni: iti k Bogu. Ali lahko gremo k Bogu? Pridigar stare zaveze (5, 1) nas svari:

- Ne bodi prenagel s svojimi usti,

in tvoje srce naj prehitro ne govori pred

Bogom,

zakaj Bog je v nebesih, ti si pa na zemlji. -

Bog je v nebesih v nedosegljivi svetosti.

On je popolnoma nekaj drugega kot stvarstvo.

Pred njim smo nič, brez moči in ubogi,

ljudje z „nečistimi ustnicami“ (Iz 6, 5).

Kako more grešni človek stati pred božjim

obličjem, pred prestolom njegove svetosti

in govoriti z njim. Res je, „da v njem

živimo in se gibljemo in smo“ (Apd 27, 28);

to so vedeli že pogani. Bog je naš Stvarnik,

ki nas je poklical k bivanju in življenju, on

nas ohranja in vzdržuje.

Vsemogočna Beseda Boga imenuje

vsakega človeka, ki pride na ta svet, po

svojem imenu. „Preden sem te upodobil v

materinem telesu, sem te poznal“ (Jer 1, 5)

govori „Gospod“ preroku Jeremiju. Ustvarjeni

smo bili po Besedi Očetovi - „vse je

po njej nastalo“ (Jan 1, 3). Bog nas je

ustvaril v svoji ljubezni, da mu mi, ki smo

bili ustvarjeni „po njegovi podobi in sličnosti“

(1 Moz 1, 26), lahko odgovorimo z

ljubeznijo. Kot razumna bitja imamo edinstveni

položaj v stvarstvu, ki ga druga

ustvarjena bitja nimajo: Bog nas kliče, nam

govori tako, da ga lahko razumemo in mu

lahko odgovorimo. Bog nas ni postavil v

stvarstvo samo kot razumna bitja; ustvaril

nas je tako, da lahko z njim govorimo.

Bog je ustvaril človeka v prvi vrsti za

molitev. V raju je Bog govoril z Adamom

(prim. 1 Moz 2, 8) in on mu je lahko odgo-

varjal. A ko sta prva človeka skušala svoje

bivanje spraviti iz območja Boga pod svojo

oblast, je bilo konec zaupnega in neposrednega razgovora z Bogom.

Ko je „Beseda meso postala“ (Jan 1, 14),

je Bog poklical človeka k molitvi še na bolj

čudovit način. V Jezusa Kristusa, v katerega

smo bili krščeni (prim. Rim 6, 3), smo

poklicani k molitvi v „njegovem imenu“.

Ne le v hladnih nočeh na gori, tudi v temni

noči na vrtu Getzemani in sredi dneve

vročine na Kalvariji dobi Bog odgovor brez-

hibne in popolne molitve v imenu vsega

človeštva, zakaj Kristus je Glava človeštva.

Še več: vsi, ki so v ljubezni včlanjeni v

Kristusa so sposobni z Njim in v Njem

govoriti z Bogom. Molitev je razgovor ljubezni,

„zakaj Bog je svet tako ljubil, da je

dal svojega edinorojenega Sina, da ... bi v

njem imeli večno življenje“ (Jan 3, 16).

Večno življenje pa je poznanje Boga in

njega, ki ga je Bog poslal - Jezusa Kristusa

(prim. Jan 17, 3). Po veri poznamo Kristusa,

po včlanjenju v njega je njegovo življenje

v nas; in v Jezusu Kristusu poznamo Očeta.

Sveti Duh, ki ga je Kristus poslal od Očeta,

nas vodi k popolni resnici (prim. Jan 16, 13).

Poznanje popolne resnice po veri, v kateri

smo potrjeni po Sv. Duhu, nas vodi k

molitvi in v molitvi.

Molimo v Jezusovem imenu. Jezus Kristus

je izviren zakrament. On je veliko znane

nje Očetove ljubezni. Oče nam je dal in

nam daje vse v nejm. V njem nam je dal

svojo ljubezen. Po njem nam daje Svojega

Duha, ki je Duh ljubezni. V njem smo

njegovi izvoljeni otroci. Kristus je edina

Očetova BESEDA do nas, Kristus je pa

tudi ZAKRAMENT, v katerem odgovarjamo Bogu kot svojemu Očetu.

V Kristusu je podeljena Očetova ljubezen vsemu svetu in Kristus prinaša naš odgovor pred prestol Očeta. Sedmeri zakramenti pa vključujejo vsakega posameznika v isto skrivnost. „Beseda je meso postala in se je naselila med nami“ (Jan 1, 14). Beseda je razodetje Očetove ljubezni. V učlovečeni Besedi odgovarjamo Očetovi ljubezni, ker smo prejeli in sprejeli Besedo v svoje življenje. V krstu nas je Bog naredil za svoje otroke; božjega otroštva ne more popolno razumeti nihče drugi kot Sin božji in Sv. Duh. V Sv. Duhu, katerega polnosti smo postali deležni v zakramentu potrjenja, birmi, razumemo učinkovito Besedo ljubezni, ki nam Jo daje Oče, ki nas je postavil na isto mesto kot svojega edinorojenega Sina. V Sv. Duhu radostno kličemo: Oče!

Po posameznih zakramentih napredujemo in rastemo v popolnejše in napredujoče udeležnje tega velikega poslanstva in življenja Kristusovega; po zakramentih rastemo „do mere polne starosti Kristusove“ (Ef 4, 13) do take stopnje, da moremo posnemati Kristusa in sprejeti v vse svoje udejstvovanje namen njegovega učlovečenja. Ta namen, ki ga navadno označujemo z odrešenjem, je, da smo v Kristusu pritegnjeni v razgovor-dialog življenja troediniga Boga in da v tem razgovoru napredujemo. Molitev je zato v širšem, a pravem pomenu besede, sleherna naša misel, sleherno čustvo, sleherna beseda in dejanje, s

katerim odgovorimo na ljubezen Očeta, ki nam je dana v Kristusu Jezusu.

- Bog je ljubezen in, kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog ostane v njem. - (1 Jan 4, 16)

Kristus je znamenje naše vere. V tem znamenju se naša vera začne, vzdržuje in raste. Zato imamo po veri nezmotljivo gotovost, da nam Bog govori, da je navzoč med nami in da mu lahko odgovarjamo. To je usmiljeni Bog, pred katerim več ne stojimo v strahu in trepetu; ni nam več treba zakrivati obraza pred njegovim obličjem, zakaj v Kristusu Jezusu smo poklicani k isti svetosti, ki je v njem:

- Bodite torej popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeški. - (Mt 5, 48)

V zakramentih imamo nebesa med nami; skrita so našim telesnim očem, a po veri je ta resnica čudovita. Do največje mere je to uresničeno v presveti Evharistiji, ki je središče in višek zakramentov.

Vir in sredstvo krščanske molitve je v zakramentih. Ne molimo z dvomom, ali nas Bog sliši, ali nas bo uslišal. Smemo moliti, še celo več, ustvarjeni in posvečeni smo za molitev. Molitev je naš poklic, ako smo zvesti svojemu krščanskemu poklicu.

Krščanski poklic ne pomeni samo, da smo po odrešenju poklicani k večni blaženosti v večnosti. Začetek večne sreče se začne z udeležanjem razgovora v ljubezni med Očetom in Sinom in Sv. Duhom. To je molitev, ki jo opravljamo v Kristusovem imenu.

Krščansko upanje

- Če ste torej vstali s Kristusom, iščite, kar je zgoraj, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji. Kar je zgoraj, po tem hrepenite, ne po tem, kar je na zemlji. Zakaj umrli ste in vaše življenje je s Kristusom skrito v Bogu. Ko se prikaže Kristus, vaše življenje, takrat se boste tudi vi z njim prikazali v slavi. -

Kol 3, 1 - 4

Kolikokrat doživite dneve, ko se vam zdi vse okoli vas temno; dvomi vstajajo nad položajem v svetu, dvomi nad ljudmi, dvomi nad vsem, v kar ste stavili svoje upanje. Poznanje človeka, njegovega čustvenega doživljanja in dojemanja sveta, njegov razvoj, ki je pod različnimi vplivi, posebno pod vplivom osebnih odmevov na dogodke in pojave okoli njega, ... je toliko napredovalo, da se lažje pripravimo na bodoče dneve.

Nekatere težave človeka tako tlačijo, da se mu zdi, da ne bo imel več prijetnega trenutka v življenju. Posebno smo danes nagnjeni, da dvomimo nad položajem v svetu; zdi se nam, da drvi v pogubo.

Večkrat bi morali premišljevati, da je svet v rokah Previdnosti. Bog ohranja svet. Nič se ne zgodi brez božje volje. Božja volja pa je, to moramo večkrat premišljevati, da sprejemamo vse božje darove in milosti, naravne in nadnaravne, jih ohranjamo, z njimi sodelujemo in prinašamo sadove.

Bog je navzoč tudi v današnjem svetu.

Vem, kaj odgovarjate v svojih srcih. Lahko je misliti na božjo navzočnost med pridigo, med božjo službo; lahko jo doživ-

ljamo v prosti naravi, v mirnih večerih in nočeh, ko zvezdnato nebo vodi naše misli v prostrani vesoljni prostor, v katerem je vse urejeno po volji Zakonodajalca. Toda ob pogledu na sedanji položaj v svetu, v človeški družbi, posebno v velikih mestih in industrijskih krajih, težko mislimo, da je Bog med nami, da je Bog na naših ulicah, v tovarnah, v velikih stanovanjskih zgradbah, v uradih, v gledališčih... Da bi bil tu Bog navzoč!? Ljudje lahko delajo, se veselijo in uživajo življenje brez misli na Boga.

In v taki družbi moramo živeti dan za dnevom. Te razmere moramo sprejeti, ako hočemo ali nočemo, in se jim prilagoditi. Ne prilagoditi tako, da bi utonili v verski brezbriznosti; biti moramo čuječi in se vzgajati k samostojnosti, ki jo vzdržuje krščansko oblikovana vest. Sami se moramo truditi, da svoje misli in dejanja obračamo k Bogu, ker pogosto ne moremo živeti v božji navzočnosti.

Od sveta ne moremo bežati. Vse, kar je v sedanji družbi, ki - tako se zdi - lahko živi brez Boga, nosimo v kali v svojem srcu.

"Kaj ste boječi, maloverni?"
Tedaj vstane in ukori vetrove in morje.

Mt 8, 26

V svojem razmerju do sveta, do materialnih dobrin, do soljudi lahko delamo napake, ki močno vplivajo na način našega krščanskega življenja, na doživljanje nadnaravnega sveta, na razumevanje evangeljskih nauk. Morda pozabljamo, da naše razmerje do sveta vpliva lahko tudi na naše razmerje do Cerkve.

1. Krščansko živeti se ne pravi preprečiti ali potlačiti v sebi veselje do tega sveta, okus za materialne dobrine, za denar... Tega dejansko ne moremo uresničiti, Tu je eden izmed vzrokov, da ljudje omejijo svoje krščanstvo samo na verske predmete, na verske zadeve - nedeljsko mašo, zakramente, molitev. V drugih zadevah in na drugih področjih se pa ravnaajo kot ljudje brez vere ali versko brezbrizni.

2. Nekateri rešijo vprašanje razmerja do materialnih dobrin bolj enostavno. Pozabijo na Boga, na Cerkev, na evangelij in žive samo človeško življenje. Krščanska morala jih je toliko prevzela, da se je držijo, kadar je lahko, koristno, če pa nastanejo kake težave, če bi bilo potrebno premagovanje, enostavno ravnajo kot je bolj ugodno. Prepričani so, da drugače ne morejo in si hočejo dopovedati, da Bog od njih tudi drugače ne pričakuje.

3. Zdi se, da je precej katoličanov, ki se nikoli ne potrudijo, da bi kot Kristusovi učenci spoznali svojo nalogo v svetu, ki živi brez Boga ali je brezbrizen do Boga. Ti so v sebi razdvojeni, a tega ne spoznajo; vzrok notranjega nezadovoljstva iščejo, oziroma ugotavljajo izven sebe, običajno v drugih ljudeh. Morda spolnjujejo verske dolžnosti, a hitro najdejo „zadosten razlog“, da jih opustijo. To so ljudje, ki niso nikomur in ničemur posvečeni. Niso predani ne Bogu in ne ljudem. Življenje si uredijo, kot

da so zavzeli do vsega popolnoma svojsko stališče. Postavili so si svoj „ideal“, ki je dosegljiv, ker ni treba zanj nič žrtvovati.

Ko govorimo o razmerju do sveta, moramo imeti pred seboj dejstvo, da je svet v nas. Kaj to pomeni?

1. Da je naše telo, ki je važen del naše osebe, ustvarjeno in sestavljeno iz prvin, ki sestavljajo svet in vesoljstvo. V pojasnilo tega ni potrebna znastvena razlaga. Dovolj je, da smo učljivi in opazujemo življenje. Npr. odkod dobimo hrano? Iz narave. Odkod zdravila? Iz narave. Jezusovo zgodovinsko telo je bilo tako oblikovano in sestavljeno kot je telo vsakega človeka. To je tako preprosto dejstvo, da nanj ne mislimo, a upoštevati ga moramo v razmerju do sveta.

Poznanje človeka je zelo napredovalo. H temu so pripomogle razne vede. Tudi človekove naravne sposobnosti so od Boga. Napredek in razvoj znanosti, tehnologije... je v božjem načrtu. Večje poznanje človekovega telesnega in naravnega duhovnega življenja, vplivov, pod katerimi se to življenje razvija, je prineslo nove poglede na vaje krščanske popolnosti. Zato so potrebne spremembe v načinu premagovanja, vaj evangeljskih svetov in kreposti. To ne pomeni, da spreminjamo evangelij, potrebni so le drugi načini in druge oblike, da damo evangeliju sodobni izraz.

Tu nastanejo za vsakega obveznosti obnove ne le v bogoslužju, marveč tudi na drugih področjih; npr. skrb za zdravje, za zdravje bližnjega (higiena!), način izvrševanja dobrih del, vaj krščanskih kreposti...; zabava, družabnost...

2. Naša narava, telo in duša, je ranjena; v sebi nosimo posledice izvirnega in osebnih grehov. S tem pa ni rečeno, da je naša

Podoba Marije Pomagaj
v kapeli našega Doma duhovnih vaj

narava popolnoma pokvarjena; je pa neurejena.

Zaradi izvirnega greha ni bilo v nas pred krstom, kar je Bog dal prvemu človeku: nadnaravnega življenja - božjega plemstva. Prvi človek ni mogel zapustiti svojim potomcem, kar je zgubil, kot oče ne more zapustiti otrokom premoženja, ki ga je zapravlil. Krst nam je vrnil nadnaravno življenje - božje plemstvo, a ni uničil naše ranjene narave. Zato nam je dal Jezus Kristus - Odrešenik - še druga sredstva, predvsem zakramente, po katerih odmiramo grešnemu človeku in napredujemo v bogupodobnosti.

Vse, kar imenujemo „duh tega sveta“, „otroci tega sveta“..., je v kali v nas.

Zato Kristus kliče v začetku svojega javnega delovanja, kar je ponavljal že njegov predhodnik Janez Krstnik:

„Spreobmite se, delajte pokoro!“ Kristus je še dodal: „In verujte evangeliju!“

(prim. Mt 3, 2; Mr 1, 15; Lk 3, 3)

* * *

Skušamo prodreti v največjo skrivnost sebe od vseh strani. Skušamo dojeti ocean sil, ki urejujejo naše življenje. Vede, ki raziskujejo človeško telo in življenjske sile v njem, še niso odgovorile na vsa vprašanja. Ko odgovore na eno vprašanje, odprejo pot novim. In prav po teh naravnih silah poteka in se urejuje naše telesno življenje - dihanje, utripanje srca, krvni obtok... - Vse to je delo Stvarnika. Kako malo evangeljsko je naše gledanje na te pojave v nas in okoli nas.

Tudi atomska energija je delo Stvarnika. Mi zasledimo v njej prej zlo kot božjo vsemogočnost in modrost, ker je bila ta energija najprej uporabljena za uničevanje. Upamo, da bomo doživeli čas, ko bo atomsko orožje uničeno, a nikoli ne bo atomska energija pozabljena in zavržena, zakaj napredek je v načrtih Stvarnika.

Čim večji je napredek, tem večja je odgovornost, da njegove sadove uporabimo po božjih načrtih. V svojem govoru v Fatimi 13. maja 1967 je papež Pavel VI. dejal, da je mir na svetu ogrožen, ker svet ni

napredoval moralno tako kot v znanosti in tehnologiji.

Naj bo človekovo delo še tako povezano s svetom, ako ga vršimo skladno s Stvarnikovimi nameni, posvečujemo svet. In prav to je naloga Kristusovih učencev, da posvečujemo vse: delo, mrtvo naravo in vsa področja človekovega udejstvovanja. V delo in skrbi, pa naj bo delo kakršnokoli, moramo vnesti evangeljskega duha. Vse moramo prepoznati z božjim Duhom.

To nalogo smo navadno vršili z dobrim namenom. Dober namen posvečuje naše delo. A dober namen ni dovolj. Dober namen je notranji dej. Povezati ga moramo s svojo vero, božjo krepostjo, ki nam je bila dana pri krstu in nas usposablja za vsa nadnaravna dejanja, ki so potrebna, da v veri napredujemo in premagujemo vse nevarnosti in ovire za stanovitni napredek v njej.

V Pavlovih pismih zasledimo veliko hrepenenje prvih kristjanov po Kristusovem drugem prihodu. Isto hrepenenje je pogosto izraženo v svetem bogoslužju. Modernemu kristjanu je to hrepenenje skoro nerazumljivo; a moramo ga tudi mi doživeti, zakaj brez njega ne moremo razumeti krščanskega poklica, ki je: sebe in vse obračati k Bogu po Kristusu in v Kristusu.

Jezus Kristus je Odrešenik celega člo-

veka, duše in telesa. On je s svojim poveličanim telesom že v nebeški slavi in moči - „na desnici Očetovi“. „On je prvorojenec vsega stvarstva, kajti v njem je bilo ustvarjeno vse... In on je pred vsem in vse ima v njem svoj obstoj in on je glava telesu, Cerкви; on je začetek, prvorojenec (vstalih) od mrtvih, da med vsemi zavzame prvo mesto. Kajti (Bog) je sklenil, da naj v njem vsa polnost in da s krvjo njegovega križa ostvari mir in tako po njem s seboj spravi mir in tako po njem s seboj spravi vse, kar je na zemlji in kar je v nebesih.“

(Kol 1, 15... - 22)

Del veseljstva je v Kristusovem telesu že poveličan. V tem je poročstvo poveličanja vsega stvarstva in vstajenja naših teles. Ob vstajenju mesa bo v vsej polnosti dovršeno odrešenje v nas. To je naše krščansko upanje, ki ga moramo gojiti. V to upanje moramo usmeriti vse naše teženje po sreči.

Na svetu smo zato, da po Kristusu in v Kristusu vse obračamo in vodimo k Bogu. Vera nam zagotavlja, da bomo v edinosti z zmagovalnim Kristusom ta namen tudi dosegli v celoti ob vstajenju naših teles.

VERUJEM V VSTAJENJE MESA IN VEČNO ŽIVLJENJE

Evharistija

- In ko je prišla ura, je sedel k mizi in dvanajsteri apostoli z njim. In rekel jim je: „Srčno sem želel to velikonočno jagnje jesti z vami, preden bom trpel. Zakaj povem vam, da ga ne bom več jedel, dokler se ne dopolni v božjem kraljestvu.“

In vzel je kelih, se zahvalil in rekel: „Vzemite to in si razdelite med seboj. Zakaj povem vam, da ne bom več pil od sadu vinske trte, dokler ne pride božje kraljestvo.“

Potem je vzel kruh, se zahvalil, ga razlomil, jim ga dal in rekel: „To je moje telo, ki se za vas daje; to delajte v moj spomin.“ Prav tako tudi kelih po večerji govoreč: „Ta kelih je nova zaveza v moji krvi, ki se za vas preliva.“ -

Lk 22, 14 - 20

Nova zaveza je sklenjena v Kristusovi krvi. S Kristusovo daritvijo na križu je človeštvu odprt vir življenja božjih otrok. „Z dragoceno krvjo Kristusa kot nedolžnega brezmadežnega Jagnjeta“ (1 Pet 1, 19) smo bili očiščeni vsakega greha (prim. 1 Jan 1, 7 in Raz 19, 13). Po veri v to neskončno ljubezen zmagujemo nad svetom: „To je zmaga, ki premaga svet: naša vera. Kdo pa premaga svet, če ne tisti, ki veruje, da je Jezus Sin božji? Ta je, ki je prišel z vodo in krvjo, Jezus Kristus; ne le z vodo, marveč z vodo in krvjo“ (1 Jan 5, 6...).

Liturgična obnova, ki je prvi sad koncila, je takoj ob začetku obmila vso pozornost vernikov k velikonočni skrivnosti. V njej je izvršil Jezus Kristus delo našega odrešenja.

„Delo odrešenja človeškega rodu in popolnega božjega češčenja, katerega predpodebe so bila čudovita božja dejanja nad ljudstvom stare zaveze, je izvršil Kristus Gospod predvsem s svojim blaženim trpljenjem, vstajenjem od mrtvih in slavnim vnebohodom. S to velikonočno skriv-

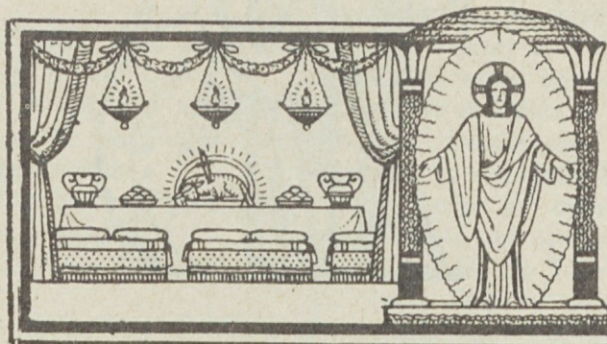
nostjo je s svojo smrtjo uničil našo smrt in nam s svojim vstajenjem obnovil življenje“ (prošnja nad darovi 9. pobin. n.), saj iz strani na križu zaspalega Kristusa izvira čudežna moč Cerkve.“

(Lit. konst.: clen 5)

Tako smo bili ob začetku obnove opozorjeni na središče vere - na delo odrešenja. Prej smo ob misli na odrešenje imeli pred seboj Kristusovo daritev na križu. Skrivnost daritve na križu smo imeli za samostojno skrivnost. Liturgična konstitucija pa govori o velikonočni skrivnosti kot odrešilni skrivnosti, zakaj Kristusovo trpljenje, njegova daritvena smrt, vstajenje in slavnost vnebohod so ena skrivnost.

Vsaka daritev sv. maše je obnavljanje velikonočne skrivnosti. Po spremenjenju kruha v Telo Gospodovo in vina v Kri Gospodovo molí mašnik molitev, ki nam to potrdi:

- Zato se tudi spominjamo, Gospod, mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo, zveličavnega trpljenja, vstajenja od mrtvih in častitljivega vnebohoda tvojega Sina,

našega Gospoda in darujemo tvojemu veličastvu od tvojih darov in daril čisti dar, sveti dar, brezmadežni dar, sveti Kruh večnega življenja in kelih večnega zveličanja. -

Odrešenje je dopolnil Kristus. V Kristusu - učlovečenem Bogu - je človeštvo spravljeno z Bogom. Ta odrešilni dogodek vedno odmeva v Cerkvi. Isti Kristus, ki nas je odrešil z velikonočno skrivnostjo, sedaj izvršuje delo našega odrešenja po zakramentih, ki so vsi usmirjeni k presveti Evharistiji, v kateri je dosežen višek našega udeležanja in vključenja v odrešujočo velikonočno skrivnost. Bogoslužje nas ne le spominja na skrivnost odrešenja, marveč obnavlja to skrivnost v zakramentih in v najsvetejši daritvi tako resnično, da postane dogodek Cerkve. Božja beseda, ki jo Cerkev proglašča v bogoslužju, ni le nagovor na vernike. Božja beseda nam prinaša Boga v dosegljivo bližino. To nalaga odgovornosti onim, ki jo oznanjajo med bogoslužjem, in onim, ki jo poslušajo. „Kakor je Oče mene poslal, tudi jaz vas pošljem“ (Jan 20, 21). Te besede je Gospod spregovoril, ko je podelil apostolom oblast odpuščati grehe - „katerim boste odpustili grehe, so jim odpuščeni“. Greh lahko odpusti samo Bog. Pooblaščeni jih odpuščajo v božjem imenu. Ko je greh človeku odpuščen, zadobi grešnik milost - nadnaravno življenje, bogupodobnost, ker je znova deležen življenja Boga v Jezusu Kristusu. (Pri spovedi malih grehov se bogupodobnost poveča.)

Božja beseda ima med bogoslužjem zakramentalno moč. Združena je z obhajanjem zakramentov. Vera nam pravi, da nam govori Gospod; tako nas božja beseda pripravlja za prejemanje zakramentov.

Med učlovečenjem in proglašanjem božje besede je neka sličnost. Marija z vero sprejme božjo besedo angela, ki je poslan od Boga. In Beseda je meso postala. Duhovnik ima tudi božje poslanstvo za oznanjanje božje besede. Poslan je k vernikom, ki božjo besedo poslušajo in z vero sprejmejo. Z božjo besedo sprejmejo Kristusa v svoje življenje. Evangeliji niso samo

knjiga, ki jo beremo; evangelij je Kristus, ki ga sprejmemo v življenje - sprejmemo ga, ker je on POT, ki vodi k Očetu (prim. Jan 14, 6). - V bogoslužju, posebno pri sv. maši, se zgodi to še na popolnejši način. Proglašanje božje besede v prvem delu sv. maše je v notranji zvezi s sveto daritvijo.

Božja beseda nam je približala Boga in nas poučila, kako mu bomo služili; obenem pa nas je nadnaravno okrepila, ker smo jo poslušali z vero (kot Marija ob oznanjenju).

Pri darovanju darujemo kruh in vino, ki predstavljata naše darove, ki jih prinašamo Bogu. Darovanje vedno izraža predanost Bogu. Vse smo prejeli od Boga, vse mu hvaležno vračamo. da pokažemo svoj namen vse uporabljati po njegovi volji. Bog naših darov ne ohrani zase.

Kruh se po posvetilnih besedah duhovnika, ki je po zakramentu svetega reda vključen v Jezusovo duhovništvo, spremeni v Jezusovo Telo in vino v njegovo Kri. V tem trenutku je skrivnost učlovečenja podaljšana in uresničena z Jezusovo resnično navzočnostjo pod podobo kruha in vina, da obnovi velikonočno skrivnost med nami in za nas. Tako smo mi vključeni v velikonočno skrivnost in deležni njenih odrešilnih sadov. Učinek obnavljanja velikonočne skrivnosti je dvojen:

Na oltarju je Jezus Kristus; ločeni podobi kruha in vina predstavljata Jezusovo daritveno smrt. Kristus je na oltarju v daritvenem stanju, da mi kot „božji služabniki“ in „sveto ljudstvo“ darujemo božjemu veličastvu „čisti dar, sveti dar, brezmadežni dar, sveti Kruh večnega življenja in Kelih večnega zveličanja“.

Jezus na oltarju je „sveti Kruh“; - „poročstvo naše prihodnje slave“; uživamo ga pri sv. obhajilu.

Ob oznanjenju je Marija poslušala angela Gabrijela, ki je bil k njej poslan od Boga; verovala je njegovim besedam in Beseda je meso postala (glej Lk 1, 26...; Jan 1, 14). V prvem delu maše z vero poslušamo božjo besedo. Pri posvetilnih besedah se izvrši spremenjenje. Jezus je na oltarju v evharističnih podobah kruha in vina resnično in

dejansko navzoč. V sv. obhajilu ga zaužijemo kot hrano večnega življenja.

Marija je sprejela Jezusa zase in za ves človeški rod; zato je ona naša duhovna mati. Pri sv. maši smo v Kristusu združeni v božjo družino. Tu je dosežena edinost v Kristusu, za katero je Gospod molil. V Kristusu smo eno; v sv. obhajilu nismo združeni samo s Kristusom, marveč v Kristusu tudi drug z drugim. To je največji dogodek v Cerkvi in v človeškem rodu. Kristusa ne sprejmemo samo zase in v njem nismo združeni samo za Cerkev, marveč za vse ljudi. Zato moramo biti priče Kristusove navzočnosti v Cerkvi. To pričevanje vršimo predvsem z dobrimi deli in s krepostmi, s katerimi posnemamo Kristusa. Za to pričevanje smo bili potrjeni v zakramentu sv. birmе. Ta zakrament prejmemo enkrat v življenju, a z njim sprejmemo nadnaravno sposobnost in obveznost pričevanja za Kristusa za vse dni svojega zemeljskega romanja.

Z velikonočno skrivnostjo, ki je v vsaki evharistični daritvi dogodek med nami, dajemo Bogu popolno češčenje. Namen odrešenja je popolno češčenje Boga. Za ta namen smo bili ustvarjeni in po odrešenju zopet usposobljeni.

Tretja molitev po spremenjenju nas spominja na ta namen:

- Ponižno te prosimo, vsemogočni Bog, veli, naj te darove tvoj sveti angel prinese na tvoj vzvišeni oltar, pred tvoje božje veličastvo, da bomo vsi, ki od tega oltarja prejmemo presveto Telo in Kri tvojega Sina, polni vsega nebeškega blagoslova in milosti. -

V tej molitvi je omenjen oltar v nebesih, o katerem piše sv. Janez v Razodetju:

- In prišel je drug angel ter se k oltarju ustopil z zlato kadilnico; in dano mu je bilo mnogo vonjav, da bi jih dal k molitvam vseh svetih na zlat oltar, ki je pred prestolom. In dvignil se je z molitvami svetih dim vonjav iz angelo ve roke pred Boga. -

(Raz 8, 3 - 5)

* * *

Liturgična obnova je osnova celotne obnove Cerkve. Vera nam odpira pot k napredujočemu razumevanju velikonočne skrivnosti. Velikonočna skrivnost je v vsaki evharistični daritvi odrešilni dogodek za vse božje ljudstvo, za posameznega vernika in v zveličanje ljudi. Bog prihaja v njej med nas in v nas; mi stopimo pred veličastvo Boga in mu skazujemo popolno češčenje.

"Veliko znamenje"

- In prikazalo se je veliko znamenje na nebu: žena, obdana s soncem, in pod njenimi nogami mesec in na njeni glavi venec iz dvanajstih zvezd. -

Raz 12, 1

Prede je papež Pavel VI. 13. maja 1967 romal v Fatimo ob priliki zlatega jubileja prvega Marijinega prikazanja trem pastirčkom, je izdal pismo naslovljeno na škofo vsega sveta. Pismo se imenuje po začetnih besedah „Veliko Znamenje“. Besedi sta vzeti iz Razodetja sv. Janeza. „Žena obdana s soncem“ pomeni najprej Kristusovo Cerkev, ki se v vseh časih trudi, da bi se rodil in vladal Kristus v dušah ljudi.

„Žena obdana s soncem“ je tudi Marija, Mati Kristusova, Mati Odrešenikova. Devica Marija je rodila Kristusa - Cerkev je po besedah cerkvenih očetov tudi mati in devica. Mati, ker s proglašenjem božje besede duhovno rodi vernike za Boga; devica, ker pod vodstvom Sv. Duha ohranja neoskrunjeno vero. Tako Cerkev posnema nazareško Devico, ki je poslušala besedo božjega poslanca in jo sprejela v svoje srce. Po njeni pokorščini je Beseda meso postala; božji Sin je stopil v človeški rod po Devici Mariji. Zato imenujemo po pravici tudi Marijo VELIKO ZNAMENJE.

V tem pismu sveti oče opozarja otroke Cerkve na trajno zvezo med Marijinim duhovnim materinstvom in dolžnostmi odre-

šenih do nje, po kateri je ves svet prejel Odrešenika.

Marija je mati Cerkve ne le zato, ker je Kristusova najbližja „družica“, ker je Sin božji od nje prevzel človeško naravo, marveč tudi zato, ker ona sveti celotnemu občestvu izvoljenih kot vzor kreposti.

Marija tudi v nebesih vrši svojo materinsko vlogo in posreduje za nas kot sodelavka v rojstvu in razvoju posameznih duš. Ona je naša PRIPROŠNJICA, POMOČNICA, BESEDNICA, SREDNICA. Ti njeni naslovi so navedeni tudi v osmem poglavju konstitucije o Cerkvi (člen 61). Papež se v svojih govorih in pismih pogosto sklicuje na koncil in opozarja na nauke iz tradicije, ki so navedeni v koncilskih listinah. Tako nas opominja, naj bolje spoznamo, kaj je koncil povedal in sklenil, da bomo šli v sedanjih zmedih po varni poti.

Marija pa vpliva na odrešene tudi s svojim zgledom. To je druga misel, ki je važna za obnovo krščanskega življenja. Pouk staršev je učinkovitejši, ako ga podpirajo z zgledom, ki je skladen s človeško in krščansko razumnostjo. Podobno tudi dopadljivost in očarljivost, ki žarita iz

vzvišenih kreposti brezmadežne Matere božje, vabita duše k posnemanju božjega vzora Jezusa Kristusa, saj je Marija najbolj verna podoba učlovečenega Boga.

Marijin zgled nam je potreben. Ako mu sledimo, hodimo po kraljevi poti, po kateri bomo dosegli, vsak po svojih zmožnostih, popolnost nebeškega Očeta, h kateri nas kliče Kristus (glej Mt 5, 48).

Sveti oče pravi, da posnemanje Marije ne odvrtača duš od hoje za Kristusom. S tem odgovarja onim, ki se bojijo, da bi češčenje Marije odvzelo sijaj Kristusu.

Ako je sv. Pavel lahko rekel, „bodite moji posnemalci, kakor sem jaz Kristusov“ (1 Kor 11, 1), koliko bolj upravičeno obrnemo te besede na Marijo. Marija, Mati božja, je rodove preteklih stoletij vzpodbujala k posnemanju Kristusa.

Pismo omenja, da je Pij XII. pred 25 leti posvetil človeštvo Mariji in da je Pavel VI. to posvetitev obnovil leta 1964 (21. novembra, ob sklepu tretjega zasedanja koncila, ko je tudi proglasil Marijo za mater Cerkve).

Nato sveti oče vzpodbuja vse otroke Cerkve, „naj osebno obnovijo svojo posvetitev brezmadežnemu Srcu matere Cerkve in z življenjem, ki bo vedno vdano v božjo voljo in v duhu otroške predanosti in vdanega posnemanja nebeške Kraljice spremenijo ta dej češčenja v življenje“.

Po objavi tega pisma je sveti oče romal v Fatimo. V govoru med mašo na trgu pred svetiščem Fatimske Gospe je označil dva namena svojega romanja: molitev za notranji mir v Cerkvi in molitev za mir na svetu.

„Ekumenski koncil je znova poživil srce Cerkve, odprl nove poglede na področju nauka, povabil svoje otroke k večji zavesti in iskrenejšemu sodelovanju in bolj gorečem apostolatu. Želimo, da bi bilo to ohranjeno in razširjeno.“ A ogoržen je notranji mir Cerkve zaradi pretiravanj. Hudo škodo povzročajo samovoljne razlage, neskladne z nauki učiteljske oblasti, ki so nasprotna s tradicijo.

„Kako prevaro bi trpeli naši naporji za splošno edinstvo, ako bi ne nudili našim bratom, ki so sedaj ločeni od nas, in ostalemu človeštvu, ki nima naše vere, s svojo jasno pristnostjo in svojo izvorno lepoto, dediščine resnice in ljubezni, katero Cerkev čuva in deli.“

Sveti oče je molil, da bi božja ljubezen zdaj in vedno vodila svet in da bi božji zakoni vodili vest in navade modernega človeka.

„Vera v Boga je najvišja luč človeštva in ni dovolj, da ta luč ne ugasne v srcih ljudi, marveč mora sama obnavljati pod silo znanosti in napredka.“

Vkljub čudovitemu napredku „svet ni srečen, ni miren“. Vzrok je, ker ni moralno tako napredoval kot v znanosti in tehnologiji. „Zato pravimo, da je svet v nevarnosti. Prišli smo k nogam Kraljice miru, da prosimo za dar, ki ga da lahko samo Bog, za dar miru.“ Čeprav je mir božji dar, vendar „ni vedno čudežni dar, ki dela svoje čudeže v srcih ljudi, je torej dar, ki ga je treba svobodno sprejeti in z njim sodelovati“.

„Zato se obračamo tudi na ljudi vsega sveta:

... trudite se, da boste vredni božjega daru miru.

Bodite odkriti do sebe, bodite dobri, modri, odprti za skupno blaginjo sveta. Bodite velikodušni. Skušajte videti svoje dostojanstvo in svoje koristi ne kot nasprotna, pač pa skladna z dostojanstvom in koristmi drugih.

Ne snujte načrtov za uničenje in smrt, za revolucijo in nasilje, pač pa raje mislite na načrte za skupno utrjevanje in sodelovanje. Mislite na težo in veličino te ure, ki je lahko odločilna za zgodovino sedanjih in bodočih rodov in se približujte drug drugemu z mislimi graditve novega sveta, da, sveta pravih ljudi, sveta, ki nikoli ne more biti brez božje luči na obzorju.“

Ob pogledu na razmere na svetu je vzpodbujal, naj sledimo vabilu naše Gospe: molitev in pokora!

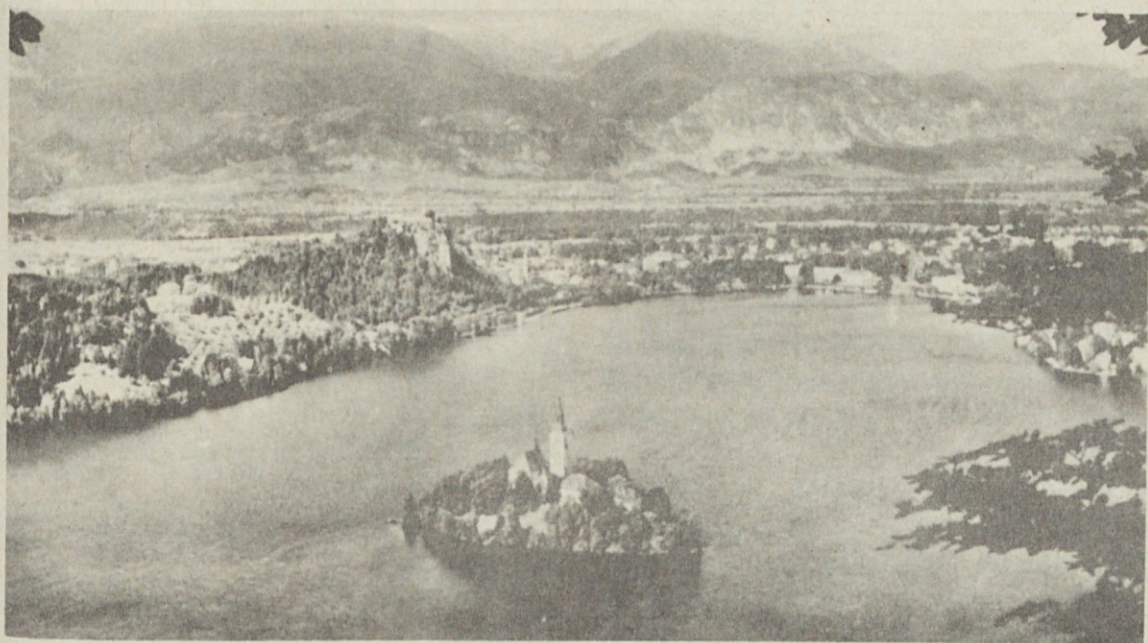
Bele lilije

Kakor v pravljici

Očka je odšel v "Toplice" preganjat svojo revmo, mamica pa je obsedela v parku pred "Zdraviliškim domom", da počaka zdraviliško godbo, ki je vsak dan proti večeru v okroglem paviljonu izvajala svoj koncertni program, zakaj mamica je bila močno muzikalična dama. Marjan, ki je sedel poleg nje, se dolgočasen dvigne in se ji oprusti, češ da bi se rad nekoliko izprehodil po stezicah okoli jezera. Vzame s klopi svojo palčko s srebrnim ročajem, se prikloni materi, ki se je že zatopila v "Modno revijo", in odhiti po belih

stezicah, ki so se zgubljale v ljubeznivem gozdiču, polnem svetlih listavcev in temnih iglavcev in prehajale v prelepo pot okrog blejskega jezera. Sonce se je bližalo zatonu. Marjan je krenil od jezera v gozd. Stezice so bile posute z vlažnim bukovim listjem, ki se je blestelo tam, kjer je kak posamezen žarek podrl skozi gosto vejevje. Hodil je tiho kakor po blazinah. Tišina se mu tako prilega in mu vliva v srce tolikšno veselje, da nehote zavihti svojo paličico in vzklikne: "To je raj!"

Bled

Ob tem vzkliku pa skoči izza bližnjega grmiča vitka srnica in odskaklja v smeri bistrega potočka, odhiti čez ozko brv in izgine v grmovju - toda le za kratek čas. Kmalu se zopet prikaže v družbi prelepe deklice. Deklica zagleda tujca in se prestraši; vsa plaha je, lica ji rdijo. Nežno položi roko srnici na vrat in se spusti po stezici v nasprotno smer in izgine v gostem drevju.

Marjan stoji tam kot prikovan. Saj to ni resnica, to je pravljica. Tako ljubkega prizora še ni videl. Nežni dekliški obraz in njena prožna hoja, njena ljubka postava in okusno prilegajoča se ji obleka - vse to je za devetnajstletnega študenta pravi čar - čudovite sanje.

Dolgi dve uri ali še dalje blodi Marjan ob jezerski obali in je ves zamišljen. Nežni prizor v gozdiču se mu je vsesal v dušo in ne more se iznebiti misli nanj.

Oče in mati sta ga v hotelski sobi, dolgo čakala. Naredila sta načrt, da se bodo ta večer vsi trije udeležili lovske zabave v "Zdraviliškem domu". Tudi večerjati so nameravali tam. Marjan tega načrta ni bil posebno vesel, ker mu je pravljичni prizor vzel smisel za šumno zabavo. Najraje bi se vsedel kje v parku na klop in sanjal. Toda staršev ni hotel žaliti in se je vdal.

Pred "Zdraviliškim domom" je na terasi stalo vse polno belopregrnjenih miz za goste. V hotelskem salonu pa je bil ples.

Komaj stopi Marjan na teraso, opazi pri eni izmed miz svojo pravljico. Bil je malone razočaran, ko je zagledal to prelepo deklico v družbi vsakdanjih starejših ljudi. Imela je pred seboj čašico rožno rdečega vina in poslušala

je z raztresenim smehljajem veselega in ljubkega fantiča v lepi lovski obleki.

Ves čas večerje jo je od svoje mize opazoval, med tem ko se je pogovarjal s starši. Kako je vendar očarljiva! Nad njeno prelepo glavico se ziblje cela veriga lampijonov, ki božajo njen obraz z raznobarnimi svetlobnimi prameni. Dolgo si ni bil na jasnem, ali je zares to njegova čudovita pravljica. Vstal je in stopil k njeni mizi. Resnično - prava je! Ko ga je zagledala, je močno zardela. Marjan pa se ji je vljudno priklonil in jo prosil za ples. Sledila mu je v salon.

"Kje pa ste pustili srnico?"

"Doma. Srnica ne zna plesati valčka."

"Morda ga pa zna, toda ne tako dobro, kot vi."

Po plesu sta se sprehajala po stezicah; v temne drevesne utice, kamor jo je vabil, mu ni hotela slediti. Zaskrbljeni in nevoljni očetovi pogledi so jo klicali po vsakem plesu k mizi, toda ni se hotela ukloniti. Kakor hitro se je godba znova oglasila, je zopet zaplesala in vedno edinole ž njim.

Opolnoči pa se je oče dvignil.

"Odit moram!"

"Nikar še! Lepo prosim, ostanite še kako urico."

"Oče želi domov. Dvignil se je že. - Lahko noč!"

"Ne lahko noč! temveč na svidenje!"

Deklici je izginil z obraza smehljaj: "Kje pa na svidenje? Kje naj bi se zopet sešla? Sezona gre h kraju. Ne bova se videla več."

"Ne! Ne! Naj mine sezona - jaz ostanem tu."

"Če je pa tako, vas vabim na svojo poroko."

"Ne norčujte se iz mene! Na vašo

poroko bi prišel kot duh s kroglo v srcu."

Deklica pa je ponovno zašepetala "lahko noč" in zbežala k očetu.

Marjan je stal tam kot kip in opazoval očeta, kako je svojo hčerko zlovoljno sprejel. Deklica je z brezizraznim obrazom stala pred njim. Ogrnila si je temen šal, sledila svojcem, ne da bi se okrenila. Naglo je stopila v lovsko kočijo in izginila v temi...

Kam je odšla? Zakaj se ji nisem predstavil? Kako nespameten sem bil! Nisem je prosil, naj mi pove svoje ime. Neumne so se mi zdele vse formalnosti za to deklico z dežele, ki sem jo imel pred seboj v birmanski obleki in s srebrnim križcem na vratu.

Na povratku ga vpraša mama: "Kdo pa je bila ljubka deklica, s katero si ves čas plesal?"

"Sam ne vem. Doma mora biti tu nekje v okolici. Odpeljala se je s starši, še preden sva se prav spoznala."

Naslednje jutro je zvedel mnogo podrobnosti o brhkem dekletu, s katerim je plesal. Njen oče je višji gozdar Janko Soklič v službi graščaka Mura, čigar last so gozdovi v okolici. Zelo dobro je vzgojena. Šole je dovršila v uršulinskem samostanu v Gradcu. Šele lani se je vrnila domov. V Kranju se je udeležila nekaterih plesnih venčkov in se spoznala z mladim premožnim trgovcem, ki jo je zaprosil za roko. Poroka bo že čez nekaj tednov. Njene sovrstnice jo zavidajo, zakaj njen ženin je ugleden meščan, odličen trgovec in kaj petičen mož, zraven pa ima nadvse dobrodušen značaj. Olga ji je ime. Kar škoda jo je, da postane žena tako prozaičnemu

možu. Nel! Za tega neokretnega človeka je vse preveč ljubka. Zares je ljubka in naravnost lepa. Bolj privlačna kot njen obraz je njena vitka visokorasla, plemenita postava. S svojim vedenjem kot dobro vzgojena ponižna deklica te naravnost očara. Kako mu je simpatična. Čimprej jo mora videti! Povedali so mu, kje deklica stanuje. Tja bo šel! Kak izgovor mu bo prišel mimogrede na misel, če bi naletel na koga izmed staršev.

Dopoldne je moral spremljati svojo mater ob jezerski obali. Po kosilu, ko sta šla oče in mati počivat, je neopazno odšel. Krenil je za gradom proti grajski pristavi, kjer je med košatim drevjem ljubka logarska hišica. Komaj pa stopi skozi vrata vrtno ograje, se vrže lovski pes z laježem proti njemu. Ves besen se zaganja proti prišlecu, hoteč se strgati z verige in popasti neznanca. Toda gospa logarjeva ga kmalu umiri. Sedela je namreč v bezgovi senčnici, kjer je trebila salato za večerjo, in zdaj stopila proti Marjanu, ki se ji pokloni in jo vpraša, kam vodi stezica, ki se vije za hišo.

Med tem ko mu gospa na dolgo in široko razlaga, vzklikne Marjan: "Oprostite, gospa, zdi se mi, da se midva že poznavata."

"Tudi meni se zdi, da sem vas že videla. Toda - kdaj?"

"Sinoči na lovski zabavi. Tudi vi ste bili tam s svojo hčerko."

"Glejte, glejte, saj ste res vi oni gospod, s katerim se je naša Olgica sinoči tako imenitno zabavala. Vesela bo, ko vas bo tu zagledala. Takoj jo pokličem." Počasi se je povzpela po stopnicah in odšla v hišo.

Tri dolge minute je stal sam pri ograji in jo čakal.

Ko se je Olga končno prikazala na pragu, ni bila vesela.

“Zakaj ste prišli?” ga je zavrnila s tihim ubitim glasom, ko je prihitel k njej in jo hotel prijeti za roke.

“Zakaj? Ali naj odgovorim?”

“Ne! Ne! Prosim, ne pridite nikdar več!”

“Ne bom več prišel, če tako želite - toda vsako popoldne vas bom čakal v bližini tistega mostička, čez katerega je odbrzela vaša srnica tisto popoldne, ko sem vas prvič zagledal. Lepo prosim, ne pustite me čakati zaman.”

Odkimala je, ne v dekliški trmi, temveč z obrazom, iz katerega je sijala trpka žalost. Nato se je umaknila v hišo, še preden je pridrsala njena mati mimo nje do Marjana. Z nezaupnim očesom ga je ošinila in rekla: “Naša Olga je včasih nevljudna, posebno pa še zdaj, ko se pripravlja na poroko. To so hude skrbi.”

“Lepota sme imeti svoje muhe”, vzklikne Marjan in se poslovil. V srcu začuti pekočo bolečino.

* * *

Dnevi bežijo z mrzlično hitrostjo. Vsako popoldne leži Marjan na skriti tratici blizu mostička in jo čaka in čaka - zaman. Tako sam je in tako otožen; njegove misli so pri Olgi, ki jo čaka. Redko počasi suhljad pod nogo gozdnega popotnika. Vsakokrat se zgrozi kot lovec, ki čaka na svoj plen. Kakšno razočaranje, ko se mu prikaže le kaka nabiralka jagod ali kak potepuški deček. Tu in tam pride po stezici “Riklijanec”, ki išče po nasvetu svojega zdravnika Riklija zdravje v tišini, samoti in smrekovem gozdu. Nekoč je spoznal v mimoidočem krepkem možu Olginoga očeta - le deklice, le Olge ni.

Na tratici ležeč razmišlja, s čim ga je Olga začarala. Morda s svojo sveto nedotaknjenostjo, morda s svojo mladostno svežostjo, morda s svojo dekliško nedolžnostjo? Morda ga vleče k njej odlična plesavka ali pa celo resna krhkost, ko mu je rekla: “Zakaj ste prišli?” Kakor trepetajoča breza je stala na pragu.

V travo šepeče njeno ime in preklinja dan, ki je minil brez nje. Mrak se plazi okrog njega, slavček poje nekje v bližini. Odit mora.

In vendar ni čakal zaman!

Bilo je poznega popoldneva, ko se je že odpravljaj domov. Ob potočku med drevjem se svetlika bela obleka. Kot iskra plane Marjan za njo. V senci z mahom porasle skale jo dohiti: “Olga!”

Deklica položi nakupovalno košaro v mah. Sunkovito diha, kot bi prihitela v strahovitem diru do sem.

“Olga, zakaj hodite domov v takem ovinku. Mnogo popoldnevov vas že čakam pri mostičku. Zakaj niste prišli tam mimo?”

“Nisem hotela. Bojim se vas...”

“Olga, ali nisi čutila, kako sem neprestano hrepenel po tebi?”

Deklica zapre oči in zašepeče: “Ni prav, da mi govorite take stvari. To je greh. Čez nekaj dni boste odšli in - kaj bo z menoj?”

“Ne morem drugače, Olga, zares ne morem. Povej mi...”

“Nimam vam kaj povedati. Pustite, da odidem!”

“Nikoli, Olga, nikoli!” Planil je k njej in jo objel.

Ko jo je pritisnil na srce, je globoko vzdihnila in zbdlo jo je v prsni, kot da ji je počilo srce. Pahnila ga je od sebe in zbežala...

* * *

Naslednji večer pride Olga na tratico ob mostičku. Boječa je in nemirna. Marjan objema njena ramena, prižema svoj obraz v njene mehke in polne lase. Šepetaje se pogovarjata. Ob slovesu jo poljubi na usta. Le z največjim premagovanjem jo pusti iz svojega objema. V njenem smehljaju, v njenih temnih očeh gorijo nebesa najlepše ljubezni. Edina tolažba mu je misel: jutri zopet pride.

V soboto popoldne po prijetnem razgovoru ji pravi: "Pridi jutri popoldne k meni. Naročil bom kočijo in peljala se bova, kamorkoli boš želela. Boš videla, kako se bova zabavala!"

"Marjan, kako si vendar naiven. Vse si predstavljaš tako silno enostavno. Ali naj stopim pred svojega očeta in naj mu povem..."

Tedaj umolkne in pogleda fanta z žalostnimi očmi. Marjan pa pobesi pogled in jo zavrne: "Sama ne veš, kaj hočeš. Neprestano mi zatrjuješ, da me ljubiš, in vendar nočeš svojega nerodnega ženina pustiti in se mene okleniti. Praviš, da se ga bojiš - pa nisi toliko srčna, da bi si upala eno samo popoldne preživeti z menoj in onega pustiti samega. Iz vsega tega je popolnoma jasno, da me niti od daleč ne ljubiš tako kot jaz tebe."

Po njegovih besedah globoko presunjena, ga je objela in ga pritislila na svoja lica. Začutil je njene solze in tolažil jo je s tisočnimi nežnostmi, dokler ni slepa sreča potopila ves strah in vso skrb.

* * *

Nedeljskega popoldneva ni bilo ne konca ne kraja. V lovski hišici sedi Olga s svojim nemogočim ženinom. Ta ženin je gospod Jesen Metod, veletrgovec v Kranju, zelo soliden in stvaren

mož, pobožen in dostojen človek. Od časa do časa položi med razgovorom svojo težko roko Olgi na nežna ramena in čaka na trenutek, ko ji bo smel poljubiti belo ročico. In Olga - ali bo vse to dopustila? Ali se mu bo drznila povedati, da ljubi nekoga drugega? Preveč je boječa, preveč odvisna od svojih staršev, vzgojena v samostanu. - - - Ne bo si upala!

V take neprijetne misli zatopljen stopi Marjan pred svojo mamo, ki je sedela na hotelskem vrtu in srkala popoldansko kakao. Mati ga začudeno pogleda: "Kako pa to? Ali danes ne boš šel na svoj običajni sprehod v gozd?"

"Pozneje, mama," odvrne sin in se zlekne na zložljivi stol.

"Zdi se mi, da bo postal iz tvoje pravljice roman."

"Lahko, da bo postal roman, čisto možno je to."

"Deklica je nad vse ljubka, ti si pa mlad. Vendar, sinko, ne veži se premočno. Majčkena idila more pomeniti veliko srečo, ponesrečena poroka pa je zločin nad družbo."

"Govoriš, kot da sem imeniten nadvojvoda, Olga pa dekla. Tako je izobrazena, kot vsa meščanska dekleta, ali še veliko bolj."

"Želim si zate vse kaj drugega, kot pa meščanska dekleta."

"Toda, mama, saj na poroko sploh ne mislim, ker vem, da bi tudi očeta hudo razžalil, ker ima z menoj tako visoke načrte."

"Oprosti, Marjan, kar sem ti povedala. Ti veš, da ti midva z očetom želiva samo dobro. Za poroko si mnogo premlad."

Marjan svojo mater dobro razume. Jasno je, da na poroko niti misliti ne more. Za seboj ima šele dvoje semestrov na univerzi in od očeta je

popolnoma odvisen. Niti si ne more predstavljati, da bi zakopal svojo svobodo. Mama naj bo le brez skrbi. Seveda ona misli takoj na večno zvezo, kakor hitro zasliši besedo o ljubezni. - Vse se mu zdi tako enostavno: Marjan ljubi Olgo - Olga ljubi Marjana. Blažena sta. Ne vprašujeta, kaj bo jutri, kaj bo pojutrišnjem, temveč gresta brez misli in brez skrbi svojo pot ljubezni. Ljubezen je bežeča ptica. Morda jo jutri zopet vidimo ali pa jo bo vzela temna noč. Seveda je misel na konec gozdne pravljice silno bridek. Morda se je to popoldne Olgino srce oklenilo onega drugega in njega ne bo nikdar več poiskala. Olga je tako religiozna. Kaj če jo prične grizti vest in me bo zarada Boga zapustila. Saj bi ji človek povedal v tolažbo, da Boga sploh ni - pa kaj, ko mi ne bo verjela. Greha pa se zelo boji. Saj mi je sama povedala, da mi vrača ljubezen z ljubeznijo s krvavečim srcem ob misli, da žali dobrega Boga.

* * *

Močno se je že stemnilo, ko se je Marjan tiho priplazil do logarjeve hišice in se skrtil tik pred ograjo v grmovje. Da je ženin Metod Jesen še vedno v hiši, je spoznal po hrupnem smehu dveh moških, po žvenketanju kozarcev, pribora in krožnikov, pa tudi po hrzanju ženinovega konjiča, ki je stal že vprežen za hišo. Čez nekaj minut se hišna vrata odpro na stežaj. Prameni svetilke, ki jo prižgo na vozu, razsvetle dvorišče.

Marjan zagleda oba zaročenca, ko stopata proti vozičku, držeč se za roke. Ženin živahno, a šepetaje nekaj dopoveduje svoji nevesti, česar pa Marjan ne more razumeti. Tudi Olgini starši

stopijo k poslavljažočemu se ženinu. Voziček se premakne in dvorišče zagrne tema. Oče in mati se takoj vrneta v hišo, Olga pa stopa za njima počasi.

"Ne prestraši se! Še nocoj te moram videti. Ali imaš vsaj nekaj minut časa tudi zame?"

"Ne, Marjan! Pozno je že. Mati me klice k večerji in večerni molitvi, nato pa spat."

"Olga, moram, na vsak način moram s teboj govoriti. Zvedeti moram, kako si se odločila."

"Odločila? Marjan, ti vendar veš, da te ljubim."

"O preljuba! Če me ljubiš, mi moraš vzeti moj težki dvom. Ali res ne moreš priti za kratko urico k meni?"

"Nemogoče!"

"Čakal te bom."

"Ne! Ne!"

"Čakal te bom vso noč." - - -

Prišla je k njemu v pozni noči. Bila je noč brez meseca, le zvezde so visele na visokem nebu vse nemirne in svetle. Nočne ptice so se oglašale in visoko v drevesnih kronah je šumljalo kot velika skrivnost. Ta noč je prinesla Olgini duši pogubo in smrt.

* * *

Dnevi so brzeli kot blisk. Zaljubljenca sta se shajala sleherni dan v molčečem gozdiču ob šumečem potočku, kjer je pozno sonce poljubljalo zlatice. Nekoč sta preživela celo ves dan skupaj v Ljubljani, kjer bi bila morala Olga obiskati svojo teto Melanijo. Priznati je treba, da je bila Olga izredno hrabra. Koliko bojov je morala prestati s svojo vestjo, ki jo je neprestano svarila pred grehom;

kakšen hud napor je bil zanjo, ko je morala neprestano varati starše in svoje privzgojene predsodke. Nič ni čudnega, če je pogosto stopila pred Marjana vsa bleda in z modro podplutimi očmi. Modro pa se je vsakokrat trudila, da bi ga pripravila k pameti. Za nekaj hipov se je res zatajil, toda ko jo je objel in poljubil in ji zatrdil, kako srečen je postal zaradi njene ljubezni - je zaprla oči in zdrknila v blaženo uro prav do globine.

Nekoč pa se je brez moči zjokala. Kdo bi mogel vedeti, kaj vse ji je tedaj obljubil, da bi jo utolažil. Silno se je prestrašil, zakaj izbruh bolečine je bil tako silen, divji in obupen, da je mejil na blaznost. Olgini lasje, ki so ji sicer stali na glavi kot krona, so viseli v mokrih šopih čez obraz. . .

* * *

Marjanov oče Edi Rajner je bil vnet "Riklijanec". Zvesto se je ravnal po navodilih Švicarja Riklija, čigar zdravstveno načelo je bilo: zrak, sonce in voda. Poleg zračnih, sončnih in vodnih kopeli je predpisoval Rikli svojim pacientom najstrožji post. Ni se zadovoljil z zdržkom mesnih jedi in alkoholnih pijač, temveč je omejeval tudi uživanje sočivja, mleka, jajc, surovega masla in grahamovega kruha - kruha iz nepresejane pšenične moke. Njegovi pacienti so včasih od lakote kar medleli, toda bil je kljub temu neusmiljen in imel je krasne uspehe. Svojim gojencem je Rikli predpisal natančen dnevni red, seveda vsakemu primernega njegovi bolezni. Pacienti so spali v zračnih lesenih utah, ki so imele le tri stene; spredaj je nadomestoval ster, zastor. Vstajali so zgodaj. Po pičlem zajtrku (mleko in

prepečenec) so šli v kopeli: zračne, sončne, toplice ali jezersko vodo, kakor jim je predpisal. Po šibkem kosilu (zelenjadna juha, neslan riž, sočivje in podobno) so dve uri počivali v svojih utah, nato pa šli na predpisani sprehod okrog jezera. Večerja (prepečenec, sadje, surovo maslo) je zaključila dnevni red.

Marjanov oče, ki se je v svojem bogastvu vseh dobrin prenasitil, je na Dunaju tako nevarno zbolel, da so zdravniki obupali nad njim in mu nasvetovali zdravilišče Bled. Tu pa je v Rikliju našel svojega rešitelja. Do potankosti je spolnjeval njegova navodila in popolnoma ozdravel že v dobrih dveh mesecih. Bil je presrečen. Tako dobro se je počutil, da je poln najlepših načrtov sklenil takoj se vrniti domov in z mladostnim ognjem izpopolniti razne naprave v svoji tovarni.

Svojo namero je povedal soprogi Rozi in sinu Marjanu. Slednjemu ta odločitev ni šla posebno k srcu. Za datum odhoda je bil določen 5. september. S pripravami za odhod je bilo treba pohiteti.

Na predvečer svojega odhoda je Marjan šele Olgi povedal, da naslednji dan odpotuje. Starši tako zahtevajo. Olgo prosi, naj mu piše vsak dan. Tudi on ji bo sleherni dan pisal. Svoja pisma bo pošiljal vratarju hotela "Toplice"; z njim se je že dogovoril. Sicer pa odhaja le za kratek čas; kmalu se bosta zopet videla.

Olga posluša, strmi in trepeti kot v ledeni mrzlici. Le kratko mu odgovarja s tujim zlomljenim prizvokom v glasu. Slovesa mu ni hotela greniti.

Njegovo darilo - zlat medaljon v

lični škatlici - vtakne v žep; škatlice sploh ni odprla. Končno ga poljubi z mrzlimi ustnicami, kot da ne bi bilo življenja v njej. Odhitel je. Še enkrat se je okrenil proti njej. Stala je ob

mostičku z rokami na ustnicah in bleda kot smrt. - - -

* * *

Nikdar več se ni vrnil k njej.

Pravljica postane resnica

Na postajo v Kranju je privozil brzec. Le nekaj hipov je vse mirno, nakar nastane veliko razburjenje. Lokomotiva ekspresnega vlaka začne obupno tuliti, potniki brzijo sem in tja. Nosači skačejo v pulmane in prinašajo iz njih težke kovčke. Kriki se razlegajo po peronu.

Elegantno oblečen gospod odpre okno svojega kupeja prvega razreda in vpraša mimohitečega železničarja, kaj pomeni to razburjenje na postaji.

“Potniški vlak se je iztiril in nam zaprl pot. Tu bomo ostali!” in že odbrzi s svojo zastavico proti lokomotivi.

Potnik stopi iz vagona, pokliče postrežčka, mu izroči kovček in ga vpraša: “Kaj menite, ali bo vlak dolgo stal na tej postaji?”

“Postajenačelnik mi je pravkar rekel, da najmanj tri ure.”

“Ali čaka pred postajo kak izvošček, da me odpelje v mesto?”

“Čaka, čaka - kar izvolite!”

Tujec ukaže kočijažu, naj ga pelje v najboljši hotel ali restavracijo, kjer bi mu mogli nuditi udobno prenočišče, zakaj pot bo nadaljeval šele naslednji dan.

V restavraciji pri “Jelenu” se je potnik po dolgi poti kar dobro počutil.

Kranj

Namestili so ga v najlepši tujski sobi in mu postregli z najboljšim prigrizkom, ki so ga imeli v zalogi. Po okrepčilu se je napotil tujec na ogled mesta Kranj. Čudno prazno se mu je zdelo na ulici - nikjer nobenega človeka - ko zagleda, kako prihaja po Mestnem trgu proti njemu pogrebni sprevod. Nerodno mu je, da bi stal sam na ulici in opazoval mimoidoče. Zato stopi v vežo lepe meščanske hiše, odkoder je mogel gledati mimoidoče ne da bi zbujal pozornost.

Na čelu sprevoda stopa visokorasel fant v ministrantovskem oblačilu s

srebrnim križem na visokem nastavku. Za njim se vrstijo nosači vencev - brez konca jih je - nato pa prikoraka v počasnem taktu žalna godba. Boben tožno udarja, flavte jokajo, pozavna toži... Za godbo stopa skupina črno oblečenih pevcev z notnimi knjižicami v rokah - nato duhovščina: ministrant s kropilom, ministrant z vihtečo kadilnico, sivi, nekoliko sključeni župnik v črnem pluvialu med dvema čvrstima mladima kaplanoma v belih koretih. Šest krepkih fantov nosi krsto - srebrno, vso okrašeno z zlatimi angelskimi glavicami. Srebro na krsti

se pošastno bliska v žarkih zahajajočega sonca.

Za krsto stopajo žalujoči. Tujec v veži ostrmi in krikne: "Olga!" Pograbi se za čelo. Ali sanja? Čudovita slika iz davne mladosti: za krsto stopa strti oče med dvema otrokoma. Na desni ima sina, na levi pa hčerko - verno podobo deklice, ki jo je pred dvajsetimi leti na Bledu tako silno oboževal in iz srca ljubil. Toda, to vendar ni ona - ne! - to je pač deklica, ki ji je popolnoma slična. Olga mora biti zdaj dozorela žena - gotovo silno lepa. Jedka bolečina ga zaskeli v srcu, težka vest mu stisne dušo. "Sleherni dan ti bom pisal! V kratkem se vidiva!" Gorje! Marjan se je Olgi popolnoma izneveril. Nikdar ji ni pisal. Nikoli je ni obiskal.

Ni se zavedel, kdaj je odšel zadnji pogrebec mimo. Zvonovi so tožili še vedno, ko je planil iz veže na prazno cesto in pohitel na vso moč v restavracijo. V restavracijski posebni sobi ni bilo nikogar, razen gostilničarja, ki je prav za novega gosta pogrinjnal mizo s svežim prtom. Ko je zagledal elegantnega tujca, se mu je globoko priklonil in ga z vso vljudnostjo vprašal, s čim naj mu postreže. Tujec - Marjan Rajner - je naročil skodelico črne kave. Ko se je gostilničar z naročeno kavo na srebrnem pladnju vrnil, je natančneje pogledal gostov obraz in se na vso moč začudil njegovemu nemirnemu izrazu na ustnicah in v očeh.

"Oprostite," je začel Marjan Rajner, "rad bi zvedel, koga so danes v vašem mestu s tolikimi častmi pokopavali. Ogledati sem si namreč hotel po kosilu Kranj, pa mi je pogreb pot prekrizal."

"Pokopali so zelo ugledno gospo. Tudi vsi moji ljudje so se pogreba udeležili in se še niso vrnili; to urico sem ostal sam za postrežbo. Vesel sem, da ni mnogo posla, ker je vse na pokopališču. Pokojnica je Jesenova gospa Olga."

"O - ali je mogoče - - -" je ušlo Marjanu iz ust.

"Ali ste jo morda tudi vi poznali?" se začudi gostilničar.

"Ne - nisem je poznal - le čudim se eleganci njenih najbližjih sorodnikov, ki so stopali tik za krsto."

"Videli ste njenega moža in njena dva otroka. Bogdan je pravi lepoteč - prav nič podoben očetu, temveč samo pokojnici po prekrasnem obrazu in elegantni postavi. Dekleta kar norijo za njim, toda fant je izredno resen, pameten, vedno otožen - tak, kakor pokojna mati. Hčerka Olgica je sicer po značaju bolj očetova, vedno veselo nasmejana - toda po obrazu in postavi podoba pokojne matere."

"Gospa Jesenova potemtakem ni mogla biti stara?"

"Kaj stara! Niti štirideset ni dopolnila. Rečem vam, neizrečeno jo je škoda za družino, pa tudi za mesto, posebno še za siromake. Kolikim je ljubeče obrisala solze in pomagala dejansko tako izdatno, da je premnoge rešila iz največje stiske. Njen mož v tem pogledu ni niti senca, čeprav je zelo dober človek."

"Kako pa, da jo je smrt tako zgodaj pokosila?"

"To je pa skrivnost, zelo velika skrivnost. Njena smrt je zagonetka. Gospod Jesen je svojo ženo izredno ljubil, otroka sta dobra, da boljših ne najdeš - pa kljub temu je bila gospa Olga doma vedno otožna. Svojega moža

ni ljubila. Pravijo, da jo je oče v ta zakon prisilil in da je poznala nekoga, ki je njeno ljubezen zavrgel. Njena smrt ostane zagonetka. Ljudje pripovedujejo z zanesljivostjo, da se je sama zastrupila, drugi pa jo opravičujejo češ da se je pri-šivanju zbodla. Moža vsi pomilujejo, ker je pokojnico naravnost oboževal. Brez gospodinje bi ostal, če bi ne imel pri sebi svoje pobožne sestre Gizele, ki je odlična gospodinja..." Zabrnal je električni zvonček. "Oprostite, kličejo me."

Gostilničar je odšel, Marjan pa se je zgrabil za prsi. Strašna zavest krivde ga je tako težila, da se je zgrudil na stol.

Zgovorni mož pa se je kmalu vrnil, češ da iščejo natararico in ne njega.

"Oprostite, gospod, ali bi smel vedeti, kje je pokojna gospa doma?"

"Blejka je, Sokličeva z Bleda. Njen pokojni oče je bil gozdar."

"Tako? Zdi se mi, da sem njene starše poznal. Bil sem tedaj še študent, ko sem preživel prav prijetno poletja na Bledu s svojimi domačimi. Slučajno sem se nekoč srečal z gospodom gozdarjem in njegovo soprogo. Obeh se še dobro spominjam."

Zopet je zabrnal zvonček in gostilničar je zapustil sobo.

Marjan Rajner si je pokrtil obraz z obema rokama in se globoko zamislil: Olga Sokličeva, gozdarjeva hčerka - to je posebno poglavje njegove mladosti - kratke in nežne poletne sanje na Bledu. Gleda jo pred seboj s svežo jasnostjo kot ideal mladosti, rosne ljubkosti. Kako je mogel ta najnežnejši in najganjlivejši doživljaj poriniti v senco pozabe? Podobnost med Olgico in njeno materjo je bila tako

prepričljiva, da ga je zapekla v dno duše. Grenko sladka bolečina je žgala njegovo srce, kot bi Olgo šele ta trenutek zgubil. Vendar... Morda je bilo le prav, da je ni našel žive. Spomina nanjo ne more uničiti. Olga je zaslužila, da zdaj žaluje za njo. - Ne! Ne! Zdaj je vendar že skoro štirideset let star, poročen s trezno ženo brez nežne ljubezni. Kaj vse je drvelo skozi njegovo dušo v dvajsetih letih. Kolikim deklicam je dvoril - toda nobena mu ni prebodla srca - edino Olga. Njegova žena Rozi bi se njegovi sentimentalnosti na ves glas smejala. Toda njemu ni do smeha. Olgin pogreb mu je zdrobil srce. Ostal bo še nekaj časa v Kranju, vsaj do jutri popoldne. Za Olgo mora kupiti lep šopek rdečih nageljnov in jih položiti na njen grob.

Po skromni večerji je Marjan legel k počitku. Bil je zelo utrujen, toda razburjeni živci so mu vso noč odganjali spanec.

Naslednji dan malo pred poldnevom stopi Marjan v cvetličarno in prosi prodajalko, naj mu splete šopek rdečih vrtnic. Prodajalka - mlado dekle zardi in v zadregi pojasni da nima rdečih rož, pač pa so mu na razpolago rumeni nageljni in bele lilije. Rajner si izbere najlepše izmed rumenih nageljnov in prosi prodajalko, naj jih položi zavite v vlažen mah v škatlo, ki naj jo odpošlje na naslov njegove žene Rozi Rajner na Dunaj. Z bankovcem položi na mizo ženino vizitko. Nato začne ogledovati prelepe bele lilije. Rdeče nageljne je hotel kupiti za Olgin grob - pa jih ni. Kakor bi ga mrzla roka bele smrti pograbila za srce, se mu izvije iz prsi krik podobna prošnja: "Lepo prosim, zvežite mi še deset teh lepih lilij in z belim širokim trakom

jih povežite in dobite nekoga, da jih še danes položi na grob gospe Olge Jesen. Tu je denar in napitnina za uslugo.”

Tedaj pa se zgane v ozadju zavesa in začudeni Marjan zagleda pred seboj Jesenovo Olgico, črno oblečeno. Bled je njen obrazek in solzne oči vprašujoče gledajo tujca.

Marjan je v veliki zadregi in ne ve, kako bi se opravičil. Olgičine oči pa zahtevajo razlago. Nastal je mučen molk.

Prodajalka pa se je znašla in vzkliknila: “Oprostite! To je namreč hčerka pokojne gospe Jesenove, moja prijateljica Olgica.”

“O”, je vzdihnil gospod Rajner in v ta vzdih položil toliko začudenja, sočutja in ljubkosti, da je postala Olgica srčnejša in se je nekaj korakov približala.

“Oprostite mi, vse je le slučajno. Zaradi železniške nezgode sem bil prisiljen obiskati vaše mesto - pa sem ravno naletel na pogreb vaše pokojne gospe mame. V gostilni sem se informiral in dognal, da sem osebno poznal njo in njene starše, ko sem pred dvajsetimi leti preživeljal svoje počitnice na Bledu. Pridružujem se sočustvovanju celega mesta. Moje ime je Rajner Marjan, tovarnar na Dunaju.”

“Lepa hvala”, zašepeče Olgica in poda Marjanu roko. “Povedala bom papanu.”

“Nikar, gospodična. Ni mu treba pripovedovati takih malenkosti. Iz sočutja sem naročil lilije - ni vredno besede.”

Olgica je hotela odgovoriti, pa ni mogla. Povesila je svojo ljubko glavico, iz oči pa sta ji zdrknili preko lic dve solzi - dva kristala. Tako je nekoč videl jokati njeno mamo. Kdaj je bilo to?

“Prosim, gospod, izberite si lilije”, je rekla prodajalka in pokazala na bele cvetove.

Nervozno je začel Rajner zbirati lilije in jih polagati na mizo. Ni si upal nič več pogledati jokajoče deklice. Ves je bil vznemirjen. Sam ni vedel, ali zaradi solz hčerke ali zaradi nekdanjih solz njene matere...

V trgovino je stopila ženska. Ni se ozrla na Rajnerja, pokimala je v pozdrav prodajalki, nato pa stopila naravnost k Olgici in ji rekla: “Olgica, pridi na kosilo! Papa že čaka.”

“Saj si mi dovolila, da smem iti s Tončko kosit na njen dom, ko je doma tako žalostno.”

“Res je to, toda pomisli, da je papa čisto sam doma. Tebe ima najrajši pri sebi, ti ga boš znala najbolje tolažiti. Dopoldne si že pri Tončki in popoldne boš smela zopet priti, če ti bo doma prehudo.”

“Kje pa je Bogdan?”

“Bogdan tiči v svoji podstrešni sobici...” in se nehote okrene proti Rajnerju, ki je ravno končal z izbiranjem lilij.

“Poglej, Gizela, kako krasne lilije je kupil gospod za našo mamico. Poznal jo je že, ko je živela še na Bledu.”

“Kako ste plemeniti, spoštovani gospod. Ali ostanete v Kranju dalje časa?”

“Ne. Ne. Še danes odpotujem.”

“Škoda. V veliko čast bi si šteli, če bi vas smeli povabiti nocoj na skromno večerjo.”

“Ko bi bile drugačne okoliščine, bi vaše povabilo hvaležno sprejel - toda danes nikakor nočem motiti vaše tihe žalosti.”

“Mojemu bratu bi bil vaš obisk gotovo v veliko tolažbo. Raztresel bi

se... Toda vi odpotujete. Želim vam srečno pot!" je vzkliknila z jasnim glasom in mu dala roko.

Marjan se vsem trem pokloni in odide. Zunaj je bila huda vročina. S počasnim korakom stopa proti hotelu. Stopi v svojo sobo in zloži svoje stvari v kovček. Pogleda na uro in se zelo začudi, kako gredo minute počasi naprej. Še pol ure ima časa do odhoda brzovlaka. Naročil bo postreščka, da mu odpelje kovček na kolodvor, sam bo šel tja kar peš. Ko pa hoče poravnati račun, mu lastnik hotela odgovori:

"Oprostite, gospod Rajner, vlak ste zamudili. Brzec je pravkar odpeljal, saj je ura že tričetrt na eno", in mu pokaže svojo uro.

Začuden pogleda Marjan uro, ki resnično kaže pet minut čez tričetrt na eno. Iz žepa potegne svojo in jo nese k ušesu - ura stoji.

Ves besen sede na hotelski vrt in si naroči kosilo. Njegov načrt je šel po vodi. Kriva je seveda njegova sentimentalnost. Kaka bedastoča, naročiti lilije za neko pokojno, s katero je imel pred dvajsetimi leti bežne

stike. Zdaj seveda mora ostati v Kranju še jutri ves dan. Nima smisla odpotovati ponoči, ko je jutri nedelja in ne more v Ljubljani prav ničesar opraviti. Kako nespameten je! Kaj bo počel vso nedeljo v Kranju? Ali naj se odpelje na Bled v objem davnim spominom? Da, da, ko bi bili ti spomini sladki - pa niso - prav neprijetni so. Z veseljem se spominja premnogih zmag na polju ljubezni - a spomin na to prvo zmago mu reže srce. Zdi se mu, kot da ga gleda Olga skozi objokane oči svojega otroka. Ne! Ne! Na Bled ne pojde. Res bi se tam lepo sprehajal okrog jezera, zavil bi v gozdiček, se vlegel v travo - kar prijetno bi bilo, saj celo leto ne pride do tega. Ali ni to čudno - od poletja pred dvajsetimi leti pa do danes ni nikdar tako sproščeno hodil po kakem gozdu, kot tedaj, ko so na Bledu še hodili Riklijanci v svojih ohlapnih oblekah, širokih slamnkih in pravih meniških sandalih. Samo tako svoboden je mogel najti svojo pravljico - Olgo.

* * *

Sodnik se je dvignil in je sodil

“Bogdan! Bogdan! Odpri mi!”

Tišina.

“Bogdan, jaz sem - Olgica. Prinesla sem ti grozdje. Gotovo si lačen. Odpri mi!” Deklica zajoka.

Nič se ne gane. Ali ga ni v sobici?

“Moj Bog! Bogdan, ali slišis. Veš, ne smem kričati. Če me kdo sliši, bo prihrumel sem gor. Bogdan, lepo, lepo prosim, odpri!”

Morda je umrl? Zgodi se, da tudi najdražji in najljubši ljudje izginejo - umrjejo - in ni jih več: “Bogdan!”

Tedaj zahrešči zapah in vrata se na stežaj odpro - toda ne tista, ki vodijo v Bogdanovo kamrico, temveč vrata v mamino šivalnico.

“Kaj pa delaš tu?” se začudi Olgica.

“Pusti me!” jo surovo zavrne.

Deklici pa ni mar njegovega trdega žaljivega glasu - ampak vsa srečna je, da je na njeno klicanje odprl vrata in stoji živ pred njo. Vsa srečna ga objame: “Veš, bala sem se zate, ker tičiš ves božji dan tu gori, meni je pa tako dolgčas po tebi...” Z njim vred stopi v kamrico, kjer stojе druga ob drugi omare za perilo. Ena od teh je na stežaj odprta. Bogdan jo mrzlično hitro zapre in potegne ključ iz ključavnice.

“Pojdiva raje v mojo kamrico”, ji zašepeče skoro brez sape, strašno razburjen, in jo s silo potisne skozi vrata.

Bogdanova kamrica je manjša in temnejša. Na mizi je nametanih vse polno knjig, staro orožje, steklenice z raznobarvnimi tekočinami, zbirke denarja, metuljev, znamk...

Bogdan si prižge cigareto.

“Nikar ne kadi! Papa ti je vendar prepovedal.”

Bogdan pa gleda zgubljeno nekam v daljavo, kakor da nima sestrice poleg sebe. Strahotno je bled. Oči se mu pošastno blestijo. Ni dobro da sedi ves dan v mamičini šivalnici, kjer je tako mrtvaško tiho.

“Bogdan, kaj meniš, ali naju mamica zdaj vidi?”

“Ne! Ne!” zakašlja nenadoma in stisne pesti. “Zdaj vse razumem; zdaj sem šele jasno spoznal, zakaj je sirotica morala umreti. Gorje mu!”

Olgica je vsa trda od groze. Preplašeno ga gleda. Namesto tolažbe je našla žalost, strah in grozo za svoje ubogo srce. Glasno zaihti in zbeži iz sobe navzdol.

* * *

V nedeljo se je Marjan Rajner pozno zbudil, a vstal je takoj, se obril, umil, oblekel in odšel v obednico ter si naročil zajtrk. Med čakanjem se je zatopil v časopis in ni opazil, kdaj je vstopil v sobo elegantno oblečen mlad fant. Spoštljivo se je Marjanu poklonil in prosil oproščenja, med tem ko mu je izročil pismo.

Rajner je pretrgal ovojnico in bral: “Spoštovani gospod Marjan Rajner!

Moja sestra Gizela mi je pravkar povedala, da še niste odpotovali in da nameravate ostati danes še ves dan v Kranju. Globoko sem presunjen zaradi Vaše dobrote, ko ste poslali na grob moje pokojne žene toliko prekrasnih lilij; celo mesto govori o njih. V čast bi si štel osebno Vas poznati in Vas zato vabim danes ob eni popoldne na

skromno kosilo. Isto žele vsi moji dragi.

Lepo Vas pozdravlja vdani
Metod Jesen

P.S.: Prosim ustni odgovor po prinašalcu pisma."

* * *

Da bi mogel premagati svoje veliko začudenje, je začel Rajner znova brati, nato pa je mirno dejal: "Izredno ljubezniv je gospod Jesen, da me vabi na kosilo. Toda bojim se prav resno, da bi bila zanj velika nadlega imeti danes tujega gosta pri mizi. Zato prosim, da me opravičite."

Fant pa ni prav nič odlašal, temveč je prosil s trdno gotovostjo: "Dovolite, da vam povem: mojemu gospodu šefu boste s svojim prihodom naredili veliko veselje. Gospodična Olgica in gospodična Gizela sta mu natančno popisali doživljaj v cvetličarni in zelo bi bili razočarani, če bi vas ne bilo pri kosilu. Trdno vas pričakujejo."

Negotovo zgane Marjan pismo in pripomni: "Mnenja sem, da potrebujeta dami mir in nič drugega."

"Ne, ne, gospodična Gizela je že sprejela danes nekaj obiskov. Tudi gospodična Olgica. . ."

"Čez pol ure bom sporočil, ali pridem."

"Gospod Rajner, prosim, pridite zanesljivo!"

"Vi ste pa prav gotovo član družine Jesen, ko se tako potegujete za njen prid", vpraša Rajner začuden nad tako nujno poudarjeno prošnjo.

"Ne," odvrne mladenič in zardi. Pri gospodu Jesenu sem se izučil obrti in sem trenutno trgovski pomočnik, uslužben v tej ugledni trgovini."

"Če je pa stvar ta, vas lepo prosim,

da poveste gospodu šefu, da se mu iskreno zahvaljujem za povabilo in da pridem." Rajner vstane in poda fantu roko v slovo.

Čemu bi se jezil nad žalostno pojedino, ki ga čaka. Sam si je s svojo sentimentalnostjo skuhal to juho, ki jo bo pač treba posrkati. Čas do večernega vlaka mora na kakršenkoli način zabiti - sam pa je tudi dovolj iznajdljiv, da se bo že kako izvlekel iz tega neljubega položaja.

Vrnil se je v sobo, odprl prenapolnjeni kovček in potegnil iz njega novo temno obleko. Skrbno se je umil in obril, si izbral temno modro kravato in ko se je pogledal v zrcalo, je sam sebi moral priznati, da je lep, eleganten - kljub svojim štiridesetim - še vedno mladosten mož. Zakaj mora zdaj čepeti v tem zakotnem mestu, ko tega ni hotel? O da bi bil že doma! Kdo me sili k nečemu, kar nočem? Morda je Olgina duša dobila moč nad njim? Kaj, če je to reš, da ga močno drži ta duša, ki je bila nekoč njegova. Morda ji bo v kraljestvu senc v veliko veselje, če zopet tako živo misli nanjo, ko jo je v življenju tako popolnoma pozabil?

Bedastoča! Ko bi človek verjel v posmrtno življenje, bi si pač lahko privoščil tako in podobno razmišljanje. Zelo malo je vredno razmišljati o negotovih stvareh. To razmišljanje samo otežkoča in otemnjuje naše življenje. Kravata je v redu, vsa obleka neoporečna - pojdimo na banket!

* * *

"Olgica, pohiti vendar", spodbuja služkinja Ana in dvigne s postelje črno obleko, da bi deklici pomagala pri oblačenju. "Stopi sem, da ti jo zapnem." Olgica pa se nasloni na rob

postelje in bridko zaihti.

“Olgica, Olgica! Če nameravaš solze pretakati, bo najbolje, da ostaneš tu. Vlezi se in zaspil!”

“Ne. Ne. Moram se pokazati gostu. Če Bogdan noče priti, moram priti vsaj jaz. Kaj si bo sicer mislil naš ljubeznivi gost. Vabimo ga v hišo in ko pride, se vsi razbežimo. Uh, ta Bogdan! Čimdalje bolj je čudaški. Nič več noče govoriti, celo ne joka več. Najbolj čudno pa je, da me gleda in me ne vidi.”

“Kako hudo nas Bog prijemlje!” zastoka Ana in sede na zofo.

Komaj je Olgica pripravljena za obisk, že zabrni hišni zvonček. Ana plane kvišku in odhiti odpirat gostu.

Ko stopi Olgica v obednico, zasliši glas svojega očeta, ki se kar vidno trudi, da bi v tonu in izrazu zabrisal svojo žalost in potrto. Tujčev glas pa zveni naravno in prijetno, kljub izbranim besedam, ki jih izgovarja. Teta Gizela stoji že pripravljena ob oknu, da pozdravi gosta. Olgica je niti ne opazi. Z razprtimi očmi strmi v naslonjač, v katerem je njena mamica tolikokrat počivala. Iz razmišljanja jo vzdrami šele oče, ki stopi z gospodom Rajerjem v obednico.

“Gospod Rajner, dovolite, da vam predstavim svojo sestro Gizelo in svojo hčerko Olgico.”

“Lepa hvala! Imel sem že včeraj čast spoznati obe gospodični, ko smo se sešli v cvetličarni.”

Za gospodično Gizelo poda tudi Olgica polna vdanega zaupanja svojo drobno ročico elegantnemu gospodu.

Preden so sedli, so po lepi krščanski navadi opravili kratko molitev, ki jo je z zvonkim glasom vodila Olgica. Tudi Rajner je po zgledu ostalih treh sklenil roke. Na koncu molitve bi se bil rad pokrižal, pa se je le čela rahlo dotaknil. Koliko let že ni molil!

Razgovor je potekal dosti živahno. Govorili so o Kranju, o njegovih znamenitostih, davni njegovi zgodovini, o prekrasni legi tega prijaznega mesteca, kakor ga je večkrat imenoval spoštljivi gost. Govorili so o razvoju trgovine v Kranju in nehote se je Rajner obrnil do Olgice in jo vprašal: “Gospodična, ali se boste tudi vi posvetili trgovskemu poklicu?”

Že je Olgica odprla usta, da bi odgovorila, pa jo je oče prehitel in razložil gostu, da se mora deklica izučiti predvsem gospodinjstva. Pomladi jo namerava poslati v Ljubljano v priznano gospodinjsko šolo.

Olgica prebledi. Nikoli še ni bilo o tem govora. Ali se zares podira svet?

“Papa, nikar! Raje bi se učila pri teti Gizeli, ki je odlična gospodinja in kuharica in...”

Tedaj ji je pa Rajner dobrovoljno segel v besedo: “Gospodična, strmeli boste, kako prijetno je v takem zavodu, čim se boste tam naselili. Moja mama mi je večkrat zatrjevala, da ni bilo nikjer bolj zabavno kot v gospodinjski šoli, kjer je prebila celi dve leti.”

Ana je postavila na mizo juho v lepi baročni skledi.

“Kje pa je Bogdan?” vpraša oče.

“Obljubil mi je, da pride takoj. Zdi se mi, da ga ni vredno čakati.”

Vera je svobodna v deju, ki jo izrazi, ni pa svobodna v oblikovanju nauka, ki ga izpoveduje.

Pavel VI.

“Res je; ne bomo ga čakali. Začnimo brez njega! Izvolite, prosim” in ponudi gostu juho. Olgici pa se zazre v oči s strahotnim bliskom. Gorje, če Bogdan ne pride. Kako nespametna je bila, da je pregovorila očeta, naj povabi Rajnerja na kosilo. Kakšna sramota, če se Bogdan kosila ne bo udeležil!

Kosilo pa je potekalo kljub Bogdanovi odsotnosti v prijetnem vzdušju. Rajner pohvali odlično juho: “Juha z jetrnimi cmoki mi je nadvse draga. Kadarkoli se mi hoče žena prav posebno prikupiti, mi postavi na mizo juho z jetrnimi cmoki in me tako omehča, da sem dostopen za vsako njeno prošnjo.” Pri vsaki jedi ima svoje sladokusne pripombe. “Odlično kuharico imate!” Z neverjetno zgovornostjo začne na dolgo in široko pripovedovati o najrazličnejših kuhinjah v širokem svetu. Teta in Olgica sta strmeli v gosta in ga poslušali z odprtimi usti. “V Benetkah na primer

sem našel v neki brezpomembni gostilni najizbornejšo postrežbo, to se pravi tako okusno pripravljene jedi, kot nikjer drugje. Človek mora imeti dober nos, da najde tak zaklad.”

Nenadoma stopi v obednico Bogdan. Gospod Jesen prekine s prijazno gesto Rajnerjevo pripovedovanje in pokaže na sina. Bogdan se rahlo in mrzlo pokloni kot tujec, ki še ni prestopil praga te hiše. Tuj je njegov korak, tuj njegov pogled, tuja njegova nervozna usta, ki so odločena za trmasto molčanje. Komaj se dotakne s svojo mrzlo roko Rajnerjeve tople in prisrčno čvrste roke, že sede na svoj prostor.

“Premisli, Bogdan, kaj vse nam je gospod Rajner lepega in zanimivega povedal. V Benetkah je našel neznamen hotel z najodličnejšo postrežbo. Ali si ti tudi kaj podobnega doživel tam?” vpraša Olgica.

“Ne!” odvrne Bogdan in se zagleda skozi okno v praznino.

“Ali ste bili, gospod Bogdan, dalje

časa v Benetkah?" ga vpraša Rajner.

"Ne. V Trstu sem bil dalje."

"Poznam dobro obe mesti. Pa sam ne vem, kateremu bi dal prednost. Trst s svojo živahno trgovino je sedanjost, Benetke pa so sanjava preteklost. Trst pomeni denar, Benetke pa ljubezen."

Bogdan gleda gostu v obraz - toda iz tega pogleda ni jasno, ali je siromak razumel njegovo razlago. Nima smisla, da bi ga mogel razvedriti. Materina smrt ga je duševno strla. Zapletel se je znova v živahen razgovor z gostiteljem, a je obenem opazoval Bogdana - mladega moža, ki mu sedi nasproti, ki ga gleda - pa je vendar popolnoma odsoten. Zdi se, da je na tisti mladostni stopnji, ko se razcveto vsi darovi duha in srca, ne da bi se ga dotaknilo želo pogube. Njegov prefinjeni in skoro asketski obraz jasno izraža, da ta mladi človek koprne po visokih idealih.

Kmalu pa zapazi gospod Rajner, da je med očetom in sinom zelo napeto razmerje. Nasprotje med obema se kaže pri vsaki besedi in pri vsaki kretnji. Zato pa odseva iz očetovih besedi velika skrb.

Tukaj je torej živela Olga, v teh lepih starodavnih prostorih, združena s tem treznim, nekoliko težkim možem, ki je dobrovoljen, ponižen in pravičen, pa tudi godrnjav in jezljiv. Njegov obraz ne razodeva nič posebnega. Ali je bila ž njim srečna? Ni mogla biti. Toda dobro se ji je godilo in zadovoljna bi bila morala biti z usodo te hiše. Rajner jo je naenkrat zagledal, kako se giblje kot gospodinja po teh prostorih, kako govori z otroki, možem in svakinjo. Toda to ni resnična, prava Olga, kakršno je gledal v gozdni

pravljici. Škoda, da je morala tako zgodaj umreti!

Misli na Olgo so se mu zopet razblinile, ko je prešel pogovor na velike spremembe ob koncu devetnajstega stoletja. Rajner omeni, koliko težavnejše je življenje zdaj, kakor pa je bilo ob času njegovega očeta. Delavci v tovarnah so nezadovoljni in prihajajo na dan z vedno novimi zahtevami.

"O tem pri nas ne vemo mnogo," meni gospod Jesen. "V svoji trgovini imam pomočnika Henrika, ki drži z menoj, kot bi bil član družine, imam dva vajenca, ki sta v Henrikovi odlični šoli in še blagajničarko. Zadovoljen sem s svojimi uslužbenci in tudi ti so zadovoljni z menoj. Le za bodočnost in nasledstvo me skrbi..."

Tedaj pa se je vmešala v pogovor teta Gizela: "Gospod Rajner, pri nas rešujemo socialno vprašanje s srcem. Toda srce je majhna stvarca in se zelo lahko utruji."

Začuden se obrne Rajner k njej: "Kaj mislite s tem povedati, gospodična?"

Gizela malce zardi in odvrne: "Mislila sem samo v splošnem, naj bi ne bili siromaki navezani samo na blaga srca poedincev, ampak naj bi se tudi državni zakoni ozirali na olajšanje trpljenja siromakov."

"Lepo te prosim, draga Gizela, pusti vendar stvari, ki niso zate. Povabi nas raje na verando in nam tam serviraj slaščice in kavo!"

Vsi so se takoj dvignili in odšli na verando, kjer je bila na mizi že pripravljena lepa torta in skodelice za kavo.

Oba gospoda sta se spustila v naslanjače in si izbrala fine cigare, jih

prižgala in se zapletla v živahen pogovor. Teta in Olgica sta odšli po slaščice in kavo, Bogdan pa je sedel k oknu in si pokrnil obraz z obema rokama.

"Pridi, Bogdan! Usedi se k nam!" pokliče Olgica svojega zamišljenega brata. "Gospod Rajner nam bo povedal veliko lepega o širnem svetu, saj je prepopotoval v zadnjih mesecih skoro vso Evropo."

Bogdan se je zganil, planil kvišku in s hitrimi koraki stopil pred gosta: "Oprostite, vašega imena prej nisem dobro razumel."

"Bogdan, tako vprašanje vendar ni taktno! Govori vendar olikano!" ga pokara oče.

Gost pa odgovori: "Jaz sem Rajner - Marjan Rajner."

"Marjan Rajner..." ponovi začudeni Bogdan. Strašna groza razširi njegove oči. Kakor omotičen poišče naslonjalo svojega stola in sede nanj. Nastal je za trenutek mučen molk.

"Fant je vedno bolj neroden", zamrmra gospod Jesen in se obrne k svojemu gostu. Ta pa smehljuje se vzklikne: "Ne smete pozabiti, dragi gospod Jesen, da ima mladina svoje prednosti in da jo je treba v stremljenju podpirati."

Nadaljevala sta razgovor o poklicih, o nagnjenju moderne mladine, o svobodi, o šolah in izobrazbi, o umetnosti in znanosti - o vsem mogočem in nemogočem - le o Olgi ni ves čas padla niti ena beseda. Vsi so se delali, kakor da ni ona tista, na katero ves čas mislijo. Vsak se boji spregovoriti njeno ime, kot da bi iz tega imena vzniknila pekoča bolečina..

Ob oknu pa sloni Bogdan in se venomer ozira v smeri proti gostu, kot

bi mu hotel nekaj važnega povedati. Tudi Rajner pogleda na skrivaj tu in tam njegov lepi profil z rahlo vzbočenim nosom in drgetajoč ustnice, ki žele spregovoriti odločno besedo.

Rajner se dvigne in stopi k Bogdanu, ki gleda skozi okno in zre proti Šmarjetni gori: "Gospod Rajner, pogledjte proti zapadu. Tam se dviga Triglav. Pod Triglavom pa je krasno zdravilišče in letovišče Bled. Ali ste bili že kdaj tam?"

"Bil sem. Davno je že - pred dvajsetimi leti."

"Kdaj pa odpotujete?" Bogdanov glas se trese od razburjenja..

"Nocoj ponoči z brzcem."

"Gospod, z vami moram govoriti."

"Prosim, prosim! Govorite danes, ker jutri me ne bo tu."

"Zdaj precej hočem govoriti z vami," vzklikne Bogdan in se obrne k očetu: "Oče, gospodu Rajnerju želim pokazati svoje zbirke."

"Ne, Bogdan, ne bodi vsiljiv in nadležen!"

"Oče, ti veš, da pride k nam le redko kdo, ki bi razumel moje zbirke. Imam lepe zbirke znamk, denarja, metuljev, hroščev..."

"Pa tudi lepo knjižnico ima," se vmeša v pogovor teta Gizela.

"Že, že, toda nikakor ne smemo mučiti gosta po strmih stopnicah v nadstropje. In vprašanje je tudi, ali se gospod zanima za te zbirke."

"Pač, gospod Jesen, zelo sem radoveden, kakšne izredne vrednote bom našel v teh zbirkah," odgovori Rajner in se ljubeznivo nasmehne.

"Pojdiva!" vzklikne Bogdan ves nepočakan in odpre vrata na hodnik. "Iti bova morala v drugo nadstropje!" In pokaže strme stopnice, ki vodijo

navzgor. Stopnice so zelo temne; razsvetljuje jih le drobna lučka, ki trepeče v dolbinici pred Lajerjevo podobo Marije Pomočnice. Oba sta zasopljena, ko dospeta na hodnik gornjega nadstropja.

Marjanu se vse to zdi, kakor bi sanjal. Kaj mu bo ta nervozni fant povedal? Kaj naj mu odgovori, če bi ga spomnil mladostnih dogodkov na Bledu z njegovo materjo? Ali naj potem prizna, da je on tisti mož, ki ga je Olga ljubila, preden je postala Jesenova žena? Toda saj nikogar ne briga, kaj vse je Olga doživela, dokler je še nosila dekliški priimek Soklič.

Bogdan se je obrnil k Rajnerju in mu dejal: "Sem gor se je moja mama zatekala, kadar je hotela biti sama. Tedaj nisem razumel, zakaj je toliko jokala. Zdaj pa razumem vse."

"Ni lahko razumeti nam moškim solz žena."

Bogdan odpre vrata v svojo izbo, povabi vanjo Rajnerja in vrata skrbno zapre. Nato se obrne k Marjanu in mu tiho, skoro šepetaje govori: "Ali se zavedate, da ste vi zakrivili strahotno nesrečo moje uboge mame?"

"Nič ne razumem," odvrne Rajner. "Kaj naj bi imel opraviti z vašo materjo?"

Tedaj zasije iz Bogdanovih oči blisk blaznega sovraštva: "Vem, vi nočete imeti ž njo prav nič skupnega. Zapustili ste jo! Ukradli ste ji iz srca mir, veselje in ljubezen. Odšli ste svojo pot, ne da bi se obrnili. Podleži!"

"Bogdan, če bi imeli samo iskrico razsodnosti in skušnje..."

"Tiho! Več izkušnje imam, kot vi mislite!" zakriči Bogdan. "Že od svojih najnežnejših otroških let sem opazoval svojo mamo, kako je postajala iz leta v

leto bolj otožna in koliko je ubogi oče zaradi tega trpel. Midva z Olgico pa sva stala sredi očeta in matere kot dva pretepena psa. Želel bi vam, da bi vi imeli tako iskušnjo namesto vašega gnusnega razmerja."

"Bogdan, vi ne žalite samo mene, temveč tudi..."

"Tiho! Ne izgovorite njenega imena. Vaša usta tega niso vredna. Moja mama vas je ljubila s sveto ljubeznijo, ker je bila angel - za vas pa igračka in nič drugega."

"Bogdan, vi ste si po krivici prisvojili vlogo sodnika. Kako morete biti moj sodnik za dejanje, ki se je zvršilo, ko vi niti rojeni niste bili, ko niti ne morete slutiti, kaj sem doživel jaz."

"Morda vem več, kot vi. Vi ste vse pozabili!"

"Nisem si mislil, da bi mi mogel kdo ta moj doživljaj na tako prenapet način priklicati v spomin. Zdaj pa, Bogdan, končaj!"

"Nikoli ne bova nehala. Nikoli ne bova končala."

"Vsake stvari je enkrat konec. Vse mine."

"Prav imate! Vse mine. Mama leži na pokopališču. Tudi vi boste kmalu tam - - -"

Bliskovito seže Bogdan v zbirko starega orožja in naperi samokres proti Rajnerju.

"Nehajte s to blazno burko!" vzklikne Rajner in skoči proti blazno razburjenemu fantu. Prepozno je bilo. Zabliskalo se je in strahotno odjeknilo. Rajner je planil proti vratom, jih odprl in se zgrudil. Ob ranjencu je klečala teta Gizela vsa v solzah in ponavljala: "Kako se je moglo to zgoditi! Kako se je moglo to zgoditi!"

V meddurju svoje sobice pa je stal Bogdan smrtno bled. Iz njegovih široko razprtih oči je sijala obupna groza. Rajner je fanta še enkrat pogledal - tako mladega in usmiljenja vrednega

- in je zahropel: "Ta neumni, stari, zarjaveli samokres je bil nabit - pa sem..." in glava mu je trdo padla v Gizelino naročje.

V Jesenovi hiši

"Kaj je delal gospod Rajner v gornjem nadstropju?" vpraša stražmojster.

"Bogdanova domislica je bila to," odvrne gospodična Gizela s slabotnim in trepetajočim glasom. "Na vsak način je hotel našemu gostu pokazati svoje zbirke. Mojemu bratu to ni bilo všeč, jaz pa sem simislila, da bo to dobro za Bogdana in da mu bo v razvedrilo. Neprestano misli samo na svojo pokojno mamo."

"Koliko časa pa sta bila v gornjem nadstropju?"

"Morda kakih deset minut. Olgica je že stala na stopnicah, ki vodijo v gornje nadstropje, ker je hotela iti za njima - tedaj je počilo."

"Gospodična Olgica, povejte, kako se je to zgodilo."

Olgica vstane, kakor v šoli, kadar je vprašana, in pravi: "Hotela sem pogledati, kaj dela Bogdan."

"Zakaj?"

"Sama ne vem. Moja navada je, da velikokrat obiščem Bogdana v njegovi sobici, ker me ima Bogdan rad. Večkrat mu tudi pomagam urejevati njegove zbirke. Tako sem tudi tokrat hotela k njemu, pa sem zaslišala precej glasno govorjenje. Nisem vedela, ali bi šla dalje ali ne - zato sem obstala na stopnicah."

"Ali ste kaj slišali, o čem sta onadva govorila?"

"Razločno sem slišala besedo 'igrača' nato je gospod Rajner izrekel zelo resno besedo, Bogdan pa se mu je smejal. Nato je odjeknil strel."

"Usedi se Olgica!" jo opomni teta, ko stopita v sobo še dva orožnika in sedeta k mizi. Stražmojster ponovi točno vse, kar je do zdaj zvedel. Eden izmed obeh si vse zapisuje.

"Nadaljujmo! Kaj ste pa storili, ko ste zaslišali strel?"

"Stekla sem po stopnicah navzgor in zagledala Bogdana, kako sloni na podboju vrat smrtno bled in pada. Ujela sem ga in ga obdržala v naročju, misleča, da umira. Izgovoril je eno samo besedico 'mama'."

Stražmojster se je obrnil h Gizeli in ji dejal: "Oprostite, gospodična Jesen, da vse tako natančno izprašujem. Silno važno je namreč, da dokažemo izvor te velike nesreče, da tu namreč ne gre za kak zlohoten umor, temveč edinole za nehoteno naključje. Izpovedi gospodične Olgice, ki se lepo vjemajo z vašimi izpovedmi, nam to zelo jasno potrjujejo. Odločal seveda ne bom sam, temveč na podlagi mojega protokola bodo odločali moji predstojniki."

Tedaj pa je s pretresljivim krikom padla Olgica svoji teti v naročje. Nastala je pravcata zmeda. Vsi so se zgrnili okrog nezavestne deklice. V sobo je pritekel ves preplašen mladi

pomočnik Henrik Savnik. Komaj ga teta zagleda, zakliče: "Henrik, lepo prosim, pomagajte mi prenesti Olgico v njeno sobico. Sama ne zmorem." Henriku so se vlile solze po licih, ko je dvignil Olgico v naročje in jo sam odnesel v spremstvu tete Gizele v njeno spalnico. Ko jo je teta slekla in položila v posteljo, je prosila: "Henrik, bodite tako dobri in poiščite zdravnika, ki je ali pri gospodu Rajnerju ali pa pri Bogdanu in ga opozorite, da je tudi Olgica potrebna njegove pomoči. Poiščite še Ano, da bo čula pri bolnici. Mene čakajo orožniki za nadaljne zasliševanje."

Bliskovito je Henrik vse te želje izpolnil. Ana je takoj prihitela k Olgici, teta pa je odšla k orožnikom.

"Gospod stražmojster, preveč je bilo za tega rahločutnega otroka. Takoj po mamini smrti pa take nesreče!"

"Zares, mnogo preveč. - Gospodična, zdaj bi vas pa prosil, da mi poveste podrobno ves potek tega žalostnega dogodka."

"Pospravljala sem skodelice in odprla kredenco, da postavim na mizo steklenico likerja s kozarčki, da bi bilo vse pripravljeno za gosta, ko se vrne v salon. Tedaj zaslišim strel. Moj brat, ki je sedel poleg mene in prebiral časopis, plane kvišku in oba odhitiva na balkon, misleča, da je kdo ustrelil na ulici blizu hiše. Šele na Olgičine klice sem odhitela v gornje nadstropje in dospela na vrh, ravno ko se je gospod Rajner lovil in bil na tem, da se zruši. Ako bi ga ne bila prestregla, bi bil padel po stopnicah. Takoj za menoj je prihitel moj brat Metod in pomagal Olgici, ki je držala v rokah Bogdana, kateremu je iz ust tekla kri."

"Gospod Jesen mi je omenil, da je ranjenec izpregovoril še par besedi preden je omedlel."

"Tudi jaz sem slišala te besede. Dejal je: 'Ta neumni, stari zarjaveli samokres je bil nabit...'"

"Ali je morda še kdo drugi slišal te besede?"

"Tega bi vam pa ne mogla točno povedati. Resnično je priteklo na kraj nesreče nekaj naših ljudi, ki imajo v zgornjem nadstropju svoje sobe - bila pa sem preveč razburjena, da bi mogla na to paziti. Edino to še vem, da sta pomočnik Henrik in naša služkinja Ana odnesla gospoda Rajnerja v sobo za goste, vajenec pa je tekkel po duhovnika iz zdravnika."

"Hvala vam za vaše izpovedi. Zdaj bi želel edinole še zvedeti vaše prejšnje odnose z gospodom Marjanom Rajnerjem. Ali ga že dolgo poznate?"

"Ne, Siromak je le slučajno prišel v Kranj. Naletel je ravno na pogreb moje pokojne svakinje. Iz sočutja do pokojnice je kupil v cvetličarni bele lilije, ko sva bili tam navzoči midve z nečakinjo Olgico. Bil je ljubezniv in na najino priporočilo ga je moj brat povabil na kosilo, največ zato, da bi se malo raztresel in mogel počasi priti do drugih misli."

"Hvala. Zdaj vas pa še prosim, da mi pokažete, kje leži mladenič."

"Oprostite, Bogdan je v nezavesti; od njega ne boste mogli zvedeti prav nič - toda, če smatrate za potrebno - prosim, kar izvolite - pokažem vam, kje počiva."

Ko vstopita v Bogdanovo sobo, opazita, da stoji ob postelji duhovnik.

"Pravkar je bil tu zdravnik," pravi duhovnik, "in je meril Bogdanu temperaturo. Poglejte, kako vroč je."

Seveda, temperatura je okrog 40 stopinj. Dvomim, da bo mogel v doglednem času dati kako izjavo. Zdravnik pravi, da je njegova bolezen živčna, izvor ima v možganih."

"To je pa velika škoda. Za moj protokol bi bila njegova izpoved največje važnosti."

Teta Gizela se skloni nad bolnika: "Bogdan, ali me slišiš? Daj, povej, ali me razumeš?"

"Da, da - mama mi je pisala - - - Kje je pismo? Beri ga!"

"Blede se mu," pravi duhovnik. "Venomer govori o maminih pismih in nas spodbuja, naj jih beremo."

"Vidim, da tu ni mogoče ničesar pozvedeti. Dovolite, da zaslišim še vaše uslužbenca." Stražmojster se poslovi od duhovnika in gospodične Jesenove in se vrne v salon, kjer ga že pričakujejo vsi uslužbenci Jesenove hiše.

"Ubogi fantič!" vzdihne teta. "Sam angel varuh ga je obvaroval, da tudi on ni ranjen. Zdravnik ni našel nikjer nobene poškodbe. Le ta nenadni strel ga je popolnoma strl. Silno se je moral prestrašiti."

"Molite, veliko molite, gospodična Gizela, zakaj tudi duševne bolezni je treba jemati zelo resno."

Teta se je zamislila in prestrašila: Kaj je hotel duhovnik povedati s temi besedami? Da je tudi te vrste obolenje zelo nevarno? Boječe je pripomnila: "Bogdan je še mlad. Mladost zmore mnogo!"

Tudi duhovnik je še mlad. V nekaj letih svoje kaplanske službe je skusil že veliko, a veliko je tudi zdržal.

"Res je tako," meni kaplan, "mladost zmore mnogo. Dobri Bog

nam bo pokazal pravo pot iz temine do luči."

"Bog nas ne bo zapustil!" vzklikne teta.

"Velika je beseda, ki ste jo izrekli v tej težki uri. Bog nas ne bo zapustil. Ostal bom še nekaj časa pri bolniku. Morda se v kratkem zave in bo mogel opraviti sveto spoved."

Duhovnik sede v fotelj ob postelji, gospodična Gizela pa odhiti v dekliško sobo. Olgica spi: lica so ji bleda, toda dihanje je mirno in lahno. Prijazno pokima Ani, ki stoji ob postelji, in ji s tem pove, da jo bo zamenjala in ostala tu. Teta se skloni k deklici in jo poboža: Sirotica, pa vendar tudi ti ne boš tako nesrečna kot tvoja mama. Olgo sem dobro razumela. Večkrat sem ji zrla v njene globoke oči, polne hrepenjenja in razočaranja. Poročila se je z mojim bratom - z možem, ki ga ni marala. Moj brat pa je neizprosno strog. Bogdana sili v trgovino, ki zanjo nima nobenega smisla in veselja. Olgico namerava poslati v gospodinjsko šolo in jo nato poročiti z lahkomišljenim bogatašem Ogrinom. Ubogi in pošteni Henrik pa zaman koprni po njeni roki. S pridnostjo in štedljivostjo si je nabral že kar lepo premoženje in Olga ga ima zelo rada. Kakšen krasen par bi bil to! V tej hiši bi se dalo kar prelepo živeti, če bi Henrik prevzel trgovino in imel ob strani mojo dobro Olgo. Bogdan bi šel študirat na Dunaj in postal profesor matematike in naravoslovja, za kar ves gori. Meni bi pa pustili seveda gospodinjstvo, zlasti kuhinjo, kjer bi vladala, kot zdaj. Vse bi se dalo tako krasno urediti, če bi moj brat ne bil tako grozno trmast. Ubogi Metod, tako dober je in vendar skrajno krivičen.

Kakšne misli! Kakšne blodnje!

Iz sanjarjenja jo prebudi glasno govorjenje na hodniku. Gospodična Gizela prisluhne.

Doktor Sajenko odgovarja gospodu Jesenu: "Vaša ponudba je vsekakor zelo ugodna. S prevozom bi se mu namreč stanje poslabšalo. Opozoriti pa vas moram, da zdravljenje ne bo trajalo samo par dni, temveč se bo zavleklo v nedogled. In še to naj povem: prve tedne bo treba bolnika čuvati noč in dan."

"Nesreča se je zgodila v moji hiši. Povzročitelj nesreče je bil moj sin. Samo ob sebi je umevno, da bomo v moji hiši ranjencu stregli. Moja sestra Gizela je v strežbi bolnikov prava strokovnakinja."

Gospodična Gizela se ne more več premagati. Odpre vrata in stopi na hodnik: "Gospod doktor, ali smemo upati, da bo gospod Rajner ostal živ?"

"Upanje obstoja," odvrne zdravnik. "Ob strahotni rani je velika tolažba v tem, da sem mogel bolnika operirati. Vzel sem mu kroglo iz telesa. Tičala je prav blizu vretenc med prvim in drugim rebrom. Sreča, da pglavitne žile niso prizadete. Težava pa je, ker so pljuča raztrgana. Jutri pridem zgodaj zjutraj. Ves čas je treba čuti pri obeh bolnikih. Gospodu Jesenu sem dal točna navodila."

* * *

Temna noč. V bolniški sobi težko ranjenega tujca vlada globoka tišina. Svetilka je močno zasenčena. Ob postelji čemi teta Gizela; jagode rožnega venca ji drse med prsti. Nenehno pošilja svoje iskrene prošnje k prečisti Devici za zdravje bolnika. Od časa do časa se ozre v bolnikov

bledi obraz in zdi se ji, kot da se je njegovo obličje v teh nočnih urah poplemenitilo: čelo je podaljšano, nos se je zožil, usta so izgubila veselo prešernost in drzno ošabnost, na ustnicah leži svečanost globokega spanca ali morda smrt.

Gospod! Gospod! Ne daj, da bi moral naš ubogi Bogdan nositi skozi življenje breme strašne zavesti, da je kriv smrti nekega človeka. Ves dogodek se je pač takole odigral: Bogdan je hotel svojemugostu pokazati starodavno silno zarjavelo orožje. Pregledovala sta ga - pa se je nenadoma sprožilo. O kakem zadolženju seveda ni niti govora. Toda gost je svaril Bogdana - Olga je slišala. Nespametni, lahkomišljeni in trmasti fantič se mu je smejal. O ta današnja mladina! Ali ga bodo zaslišali - obsodili - zaprli, ker je hranil pri sebi nevarno orožje? Jesenova hiša se nikoli ni imela opravka s sodiščem. Kakšna sramota za vso hišo, če bo ta dogodek popisan v časopisu kot velika senzacija: "Nesreča ali zločin" - tak bo naslov na prednji strani z debelimi črkami. Ne! Kdor pozna količkaj Bogdana, tega nežnega fanta z dekliško naravo, ne bo mogel izreči kaj takega. Materina smrt ga je vrgla docela iz tečajev. Saj je bila ona edina duša, ki je plavala z njim skozi vse višave in nižave - ona edina ga je razumela. Zdaj je na vsem svetu popolnoma sam, ves obupan in razdovjem. Kaj pa, če bi v svoji divji bolečini zares zagrešil zločin? To bi bila blaznost. Kakšen smisel naj bi imel umor neznanega človeka? Molimo! Molimo! In ne vpelji nas v skušnjava... Okleniti se moram z vso gorečnostjo dobrotne roke božje. Še tesneje je ovila okrog prstov rožni venec in nadaljevala molitev. Tako je

sedela kot kip vso noč ob zasenčeni svetilki; ni se zganila - le skrivnostne jagode svetega rožnega venca so ji tiho drsele med prsti - najzanesljivejši studenec božje milosti.

Proti jutru je stopil v bolniško sobo čisto tiho gospod Jesen. Dobrohotno se je obrnil k rodni sestri in ji šepetaje pojasnil: "Gospod kaplan je šele zdaj odšel domov. Vso noč je čul pri Bogdanu - tako rad ima tega fanta. Bogdan ima še vedno vročino, vendar nekoliko nižjo. Dr. Sajenko je obljubil, da bo prišel zelo zgodaj. - Draga sestra! Kakšna nesreča se je zgrnila nad našo hišo. Kako se bo vse to izteklo, kdo ve! Najhuje me pa tare to, ker nihče ne ve, kako se je vse to moglo zgoditi. Nihče od obeh prizadetih ne more govoriti."

"Zdi se mi, dragi Metod, da je vse popolnoma razumljivo in čisto jasno. Zadnje dni je bil Bogdan strašno nervozen. Pri orožju je takoj nesreča - napačen prijem, nervozna kretnja zadostuje, da pride do katastrofe. Najbrže je tudi gospod Rajner menil, da samokres ni nabit in ga je s sigurnostjo, a neprevidno prijel."

"Zelo verjetna je tvoja razlaga in sem ti zanj hvaležen, draga Gizela.

Nesreča pa me strašno teži. Obsojen bom."

Kakor da je Gizela preslišala te zadnje besede, se je obrnila k bratu in mu rekla: "Metod, skrajni čas je, da ležeš. Komaj stojiš še na nogah."

"Rad bi počakal zdravnika."

"Ni treba. Počakala ga bom sama. Če bo dr. Sajenko kaj izrednega odredil, te bom zbudila in ti vse točno obrazložila. Kaj bomo počeli, če nam še ti zboliš. Glede trgovine ti ni treba prav nič skrbeti - saj veš, kako zanesljiv je Henrik. Srečen si, da imaš takega namestnika."

"Gorje, če ne bi imel Henrika. Kako bi bil srečen, če bi bil Bogdan tak - pa je brez vsakega smisla za trgovino. Tako so mi poslednji dnevi življenja hudo zagrenjeni."

Gospod Jesen je globoko vzdihnil. Skozi zastrta okna se je medlo vsipala motna luč na njegovo krhko postavo. Sestrino srce je zajokalo: Ne bomo ga več dolgo imeli! Kako je v svoji spretni vnemi dvignil trgovino! Pehal se je in delal dan in noč, da je zbral tako lepo premoženje - zdaj pa so se zgrnile nanj te strašne nesreče, ki jim ni konca - upognjen starček je postal v teh hudih dneh.

Nastopil je sodnik z višave

Preplašen skoči Henrik iz postelje. Nekdo je zaloputnil vrata. Kaj naj pomeni ta ropot sredi noči? On pa je kot najzvestejši Jesenov uslužbenec odgovoren za vse, kar se godi v hiši. Zdaj pa je še celo njegova posebna dolžnost čuvati hišo, ki jo je zadela tako strašna nesreča. Čez nekaj hipov je že za silo oblečen. Tedaj pa žalostno zacvilijo železna vrtna vrata.

Henrik skoči bos po stopnicah navzdol in hiti skozi na stežaj odprta vežna vrata. Nekdo je moral pravkar oditi iz hiše. Vežna vrata, ki vodijo na vrt, so bila ponoči vedno skrbno zapahnjena. Groza mu preblisne telo. Kdo naj bi sredi noči na tako skrivnosten način zapuščal hišo? Brez misli plane na vrt in po peščeni stezici proti izhodu. Tam prav ob vratih

zagleda temno človeško postavo. Neustrašeno skoči tja in ostrmi: "Gospod Bogdan, za božjo voljo, vi ste vendar bolni! Pojdite takoj nazaj v posteljo!" Henrik prime od mraza trepetajočega Bogdana za roko: "Lepo prosim, stopiva domov!"

"Ne!" zazveni odločni odgovor. "Oditi moram od doma. Takoj moram oditi."

"Toda - gospod Bogdan, bolni ste, zelo ste bolni. Nakopali si boste na tem mrazu smrt. Ali nič ne mislite na očeta in sestro. Kakšen grozovit udarec bi bil to, če bi izginili brez slovesa. - Vrata na vrt odprta - vas pa nikjer. Gospodična Olga bi od groze umrla. Ali niste opazili, kako vidno hira?"

"Še slabše bi bilo ž njo, če me primejo in me zapro kot morilca."

Henrik se na glas zasmee: "Ne bodite vendar nespametni! Slehernemu človeku se včasih kaka stvar skazi - pa ga zato ne bomo imeli za zločinca."

"Toda jaz sem to v resnici storil. Žločinec sem - morilec!"

"Ne! Vi niste tega hote storili. Samo nesreča je bila. - Če bi pa zdaj na skrivaj izginili, bi zares storili nekaj tako hudega, česar bi nihče ne mogel popraviti. To bi bil zares umor. Vaša sestra je tako tesno z vami povezana, da bi brez vas živeti ne mogla. Le pomislite, kako je mlada in nežna. Te izgube bi ne mogla preboleti."

"S svojo mamó sem zgubil vse. Prav vsi me imate za delomrzneža."

"Gospod Bogdan, ko bi pokazali vsaj trohico dobre volje - pa bi se izučili za izbornega trgovca in vaš oče bi imel z vami veliko veselje. Vi veste, da ste mu s svojim vedenjem le v žalost."

"Dragi Henrik, ko bi vedeli, kako strašno sem se silil za ta poklic - pa je bilo vse brez haska. Moj poklic ni trgovec. Nihče me ne prisili, da bi se klanjal strankam in skakal po trgovini sem in tja, kot ptica v kletki. Ne! Moj poklic je drugje. Kako sem nesrečen!"

"Pridi, Bogdan! Bodi pameten. Stopiva v hišo!"

Sam ni vedel, kdaj je začel Bogdana tikati. Do zdaj ga je vedno vikal iz globokega spoštovanja do Jesenove hiše.

"Pusti me! Kaj te briga? Zakaj prežiš name?"

"Če me ne boš ubogal, bom začel kričati in s silo te bomo odgnali v hišo."

Prijel je Bogdana za roko in ga odvedel po vrtni stezici v njegovo spalnico. Pomagal mu je sleči obleko. Bogdan je legel in se takoj pogreznil v globok spanec.

Ubogi Henrik pa se zruši v fotelj poleg postelje. Nočno doživetje ga je pretreslo do dna duše. Kaj naj stori? Tu je potreben hiter in odločen ukrep - sicer lahko pride nova nesreča, večja od dosedanjih.

Nenadoma se oglase zvonovi, vabeči k zgodnji maši. To je božji opomin! Takoj švigne v svojo sobico, se obleče in odhiti proti cerkvi. Ob zakristijskih vratih naleti na kaplana. Vljudno ga pozdravi in prosi za besedo. Duhovnik posluša pozorno Henrikovo pripovedovanje o nočnem dogodku prav do konca. Nato pa vzklikne: "Pridem takoj po maši. Vas pa prosim, da pazite na Bogdana!"

* * *

Ko je dobre pol ure kasneje stopil kaplan v Bogdanovo sobo, se je bolnik

zbudil. Duhovnik je dal Henriku znamenje, naj odide, sam pa je stopil z vso ljubeznivostjo k fantu, mu stisnil desnico, ga z levico pogladil po laseh in čelu, sedel nato k njemu in pričel razgovor s to trpečo in preplašeno dušo. Razgovor je trajal celo uro.

Dobre volje in nasmejan stopi gospod kaplan iz Bogdanove sobe na hodnik, kjer naleti na gospodično Gizelo, jo pozdravi in vpraša, kako gre ranjenemu tujcu. Gizela je vsa zaskrbljena. Zdravnik je pred kratkim odšel zelo nezadovoljen zaradi visoke temperature. Boji se pljučnice in z njo najhujšega.

Duhovnik vpraša, ako sme bolnika obiskati. Gizela ne ve, meni pa, da nima smisla. Bolnik je zelo razburjen, mrzliččen in živčen - gotovo si v tem stanju ne želi duhovnika. Rajnerjeva vera stoji na šibkih nogah - kolikor more sklepati iz njegovega govorjenja.

"Kljub temu prosim, če mi dovoli, da ga za par hipov obiščem."

Minilo je nekaj minut, ko se vrne Gizela in molče povabi duhovnika v bolnikovo sobo.

Ranjenec sedi na blazinah v fotelju; bled je in hudo upadel. Šepetaje začne: "S kom imam čast govoriti?"

"Oprostite, gospod Rajner. Morda vam je moj obisk nadležen; sem namreč kranjski kaplan Jakob Novak," začne duhovnik, trdno odločen, da bo vsako ostrino od njegove strani prenesel voljno in blagohotno.

"Nikakor, prečastiti, vendar vas že vnaprej opozorim, da o veri za zdaj molčiva. Preveč sem razdvojen."

"Ne delajte si skrbi. Nisem prišel k vam kot dušni pastir, temveč zaradi Jesenove hiše. Dobro poznam to družino in v dolžnost si štejem, da ji

stojim v teh urah nesreče ob strani."

"Hudič naj vzame to hišo! Poglejte me, kakšna bedna kreatura sem! Prenapeti mladi norec me je ustrelil - in zdaj..." Mrzlična besnost se spremeni v bojazen. "Žal mi je - pojdite! - vsak obisk je prepovedan."

"Le nekaj besedi bi vam rad povedal. Res je, da vas je hotel Bogdan ubiti - to vem. Vem pa tudi, zakaj."

Rajner se zdrzne, toda zaradi bolečin se noče razburjati: "Po dvajsetih letih! In končno, kaj to koga briga?!"

"Morda bova o tem še kdaj govorila, toda zdaj vas nočem razburjati. Nujno pa vas prosim, da ostanete pri tem, kar ste izrekli tedaj, ko ste se zgrudili."

"Kaj pa sem rekel?" vpraša Rajner začudeno.

"Rekli ste: Ta neumni samokres je bil nabasan. Nihče zato ne misli na poskusni umor."

"Ne zanima me. Trpim kot pes. Izkazal sem ljubeznivost - ta razbojnik pa - - -"

"Gospod Rajner," mu prigovarja duhovnik šepetaje, "razumem vas, da niste naklonjeni Bogdanu, toda pomislite, da ste nekoč njegovo mater ljubili. Popravite na sinu, kar ste zagrešili na materi. Pomagajte mu, da se bo dvignil iz te strahotne nesreče."

"To je moja zadeva! Brez vmešavanja..."

"Pomislite, da tudi vam ne bi bilo prijetno, če bi priplezala ta davna zgodba na beli dan. Pa bi vas rad opozoril še na nekaj: zdi se mi, da ste s to Jesenovo hišo nekoliko v sorodu."

"Ven, podleži!" zaječi bolnik in dvigne svojo shujšano roko proti vsiljivemu gostu. Na čelu se mu

zasvetijo kapljice in lice mu smrtno pobledi.

Toda duhovnik se ne umakne. Rahlo položi svojo roko na bolnikovo pobešeno in zašepeče: "Oprostite mi, gospod Rajner. Tudi jaz sem kriv vaše nesreče, ker se nisem bolj pobrigal za srčno bolečino pokojne Jesenove gospe. Dobro sem vedel, da silno trpi, pa sem si mislil: bogata je iz izobražena - našla bo pot iz teh notranjih konfliktov. V resnici pa je bila nad vse uboga zapuščena duša. Takih ubogih zapuščenih duš je vsepolno na svetu. Ena takih je tudi Bogdan - vaš... Nikar ga ne uničite. Škoda bi ga bilo in škoda bi bilo njegove sestre Olge. Če Bogdana pogubite, ste uničili Jesenovo hišo. Dovolj za njeno rešitev je ena sama vaša besedica. Prosim vas ponižno in z menoj prosita oba otroka pokojne gospe Olge, ki ste jo nekoč tako zelo ljubili."

Bolnik je bil ganjen in le s težavo se je hotel pošaliti: "Duhovnik ste - pa se potegujete za laž!"

"Ne za laž, temveč za sveto resnico, ki, ki je za lažjo skrita. Prepričan sem, da boste kmalu Boga hvalili, da te resnice niste zatajili."

"Če boste še eno minuto ostali tu, bom umrl."

"Takoj grem, seveda grem. Obljubite mi, prosim, v božjem imenu. Obljubite, da ne boste obdolžili Bogdana smrti."

"Obljubim! Vse obljubim - samo odstranite se..."

* * *

"Tako je, dragi moj Bogdan," je govoril duhovnik, ki je bil že pol ure v živahnem razgovoru s preplašenim

fantom. "Nič se ne boj, da bi gospod Rajner izpovedal zoper tebe karkoli. Kar si si pa naložil za pokoro, ti svetujem, da izpolniš, seveda če si sam trdno uverjen, da boš mogel postati dober duhovnik, da boš mogel s pridom tolažiti žalostne, razdvojene in objokane. Z mojim priporočilom ti bo gospod dekan napisal lepo npravstveno spričevalo in ljubljanski škof te bo rad sprejel med semeniščnike. Prijatelj moj, danes se ne morem dalje časa pri tebi muditi. Če boš pa zašel zopet v nove težave, me kar pokliči - pa se popoldne vrnem in z božjo pomočjo ti bom rad pomagal- - -." Krepko je stisnil mehko fantovo desnico in naglo odšel.

* * *

Večer je. Olga kleči pred Marijinim kipom. Lurška Mati božja ozdravlja vsak dan bolnike. O ko bi hotela ozdraviti tudi gospoda Rajnerja! Lepo prosim, lepo prosim, ozdravi ga! Reši ga, ker sicer bo umrl brez svetih zakramentov! Reši ga - ker sicer bo Bogdan obupal! Reši ga, ker sicer bo tudi očka umrl! Olga sname mamino podobo s stene in si jo pritiska na lica in srce: "Pomagaj mi, da bom pravilno molila. Ne zapusti nas zaradi Bogdana, ki si ga tako prisrčno ljubila!"

Dobre pol ure je že klečala pred belo Madono, v eni roki držeč rožni venec, v drugi pa mamino sliko, ko se rahlo odpro vrata in zadržan glas zašepeče: "Olga, ali spiš?"

Deklica se dvigne in vzklikne: "Ne, Bogdan, ne spim. Le pridi!"

Srce se ji bolestno skrči, ko se zagleda v njegov spačeni obraz: "Ne boj se, Bogdan, mama neprestano moli za naju. Poklekni in moli z menoj!"

Bogdan se zruši k sestri na kolena in jo prosi: "Olga, ti moli namesto mene. Mene tišči v grlu in ne morem moliti."

In takoj prisluhne Olgičinemu pobožnemu šepetanju, opazuje njena upadla lica, njene zaupanja polne solzne oči in nežne bele ročice z rožnim vencem in mamičino fotografijo - to je sestrice, ki še vedno tako prišrčno ljubi svojega brata, čeprav je imel namen umoriti človeka. Kako moli zame! Saj ne ve za koga moli, ne ve, kako temno je tam, kjer sem jaz. Niti sluti ne, s kakšno slastjo sem se vrgel satanu v naročje, da bi ubežal peklenski bolečini v lastnem srcu. Zdaj šele sem se zbudil iz svoje blaznosti. Ves ogenj je nenadoma ugasnil in v srcu ni ostalo drugega, kot smrtna tišina - razvaline - kup pepela - strašno kesanje - groza nad samim seboj in bojazen, da se bo zločin končal s smrtjo ranjenca - strah pred odgovornostjo, pred razkrinkanjem in kaznijo. Že sem začel obupavati. Kako moram biti hvaležen svojemu dušnemu pastirju, ki je Rajnerja pregovoril k molčanju in da sem po njegovem prigovarjanju končno mogel iz srca odpustiti njemu, ki je povzročil pokojni mami toliko gorja. Bogu samemu sem se drznil vzeti iz roke sodno oblast. Postal sem strahoten sodnik žaljivca svoje blage matere. - Nenadoma pa je stopil predme SODNIK iz višav - Kristus v vsej svoji moči in svojem veličastvu. Ob tem razmišljanju je popadla Bogdana nenadoma želja, da bi govoril z gospodom Marjanom Rajnerjem. Toliko mu ima povedati in na vsak način ga mora prositi odpuščanja. Edino pogovor ž njim me bo privedel do popolnega miru. - Medtem je Olga

končala svojo molitev: "Zebe me."

"Hladno je. Pojdi v posteljo!"

Olgica uboga. Svečo pred Marijinim kipom pusti goreti, rožni venec in mamino sliko pa vzame s seboj v posteljo. Zaspana je in hudo utrujena - pa ne sme zaspati, temveč čuti in moliti, ker stiska je velika...

Tedaj pa, ko se Bogdan tiho plazi iz Olgičine sobe, stopi teta Gizela iz bolnikove sobe in vzklikne: "Premisli, Bogdan, Marija je naredila čudež! Gospod Rajner spi spanje zdravega človeka. Hvala Bogu, vse bo še prav in dobro!"

* * *

Marjan Rajner se je zbudil. Zateglo vpraša gospodično Gizelo, ki je pripravljala zajtrk: "Kaj pa je rekel sinoči zdravnik?"

"Bil je zelo zadovoljen," odvrne Gizela in zardi ob misli na slavospeve, ki jih je sinoči zapel zdravnik na čast njeni skrbnosti in spretnosti pri strežbi bolnika.

"Nevarnost je, da se me loti tuberkuloza," meni Rajner pesimistično.

"Zato pa morate veliko jesti - veliko in dobro! Kako bo prijetno, ko boste čutili sleherni dan več moči in živahnosti."

Pričela sta z zajtrkom. Napredek je bil v tem, da je nesel bolnik nekaj žlic že sam k ustom - seveda je kmalu omagal. Prevažno delo je vztrajno nadaljevala gospodična Gizela, dokler ni bil pladenj prazen. Ko je bolnik zadremal, je dobra strežnica odšla tiho iz sobe.

Vsak večer, ko so zaprli trgovino, je prišel k bolniku na obisk hišni gospodar Metod Jesen. Marjan se ga je

vsakokrat iz srca razveselil, ker je znal gospod Jesen tako prijetno kramljati o vsakodnevnih dogodkih v trgovini in v mestu sploh. Bolnik je govoril le malo, poslušal pa je silno rad, da mu ni bilo treba premlevati vedno enih in istih težkih misli o sedanjosti in bodočnosti. Vsakokrat je Jesen pred odhodom vprašal bolnika, ali nima morda kakih pritožb glede postrežbe.

“Nikakor ne, gospod Jesen, gospodična Gizela se le vse preveč trudi in zame žrtvuje. Vašo hišo bom priporočil po svetu kot sijajen sanatorij,” se je skušal gospod Rajner pošaliti.

“Ne pretiravajte! Priznati pa moram, da moja sestra, to staro dobro dekle, stori z najboljšim srcem, kar pač zna. Razumeti pa morate tudi, da izgubi vsaka hiša kolikor toliko ravnotežje, če jo nenadoma gospodinja zapusti...” Tu se mu beseda zatakne in pogled se mu dvigne k bledi fotografiji v zlatem okviru, viseči na nasprotni steni.

Tudi bolnik pogleda podobo in vpraša: “Ali je to ona?”

“Da - to je bila ona - prva leta najinega zakona. Toda po pravici rečeno: bila je še mnogo lepša. V naročju ji počiva Bogdan, še čisto majhen. V kakšnega čudovito lepega fanta se je ta deček razvil! Če bi kdo površno gledal člane naše družine, bi si moral misliti: gospod Jesen si je s polno zajemalko nanosil srečo v svojo hišo --. Pa - žal - ni bilo tako. Ves moj trud se je sprevrgel - vse se je obrnilo na bridkost.”

“Zares mora biti hudo, če človek nenadoma izgubi najdražje bitje v družini...”

“Grenko je to - resnično grenko,” odvrne gospod Metod in se spusti v naslanjač. “Nekaj posebnega pa je, da je bil v meni vsa leta nenehan strah na kakšno katastrofo. V začetku sem mislil: neko jutro se bom zbudil - žena pa je brez sledu izginila. Take sreče, da bi človek obdržal za stalno bitje, ki ga zares ljubiš - take sreče ni na svetu. Pozneje so prišle druge nevšečnosti in skrbi zaradi njenega rahlega zdravja.”

“Ali je bila gospa pogosto bolna?”

“Bolna? Kako bi se izrazil - vse je bilo bolj na duševni podlagi. S svojim življenjem ni bila zadovoljna, zato je vplivalo nanjo vsako obolenje huje kot na druge ljudi. Pogosto jo je mučil glavobol. Mnogo je na skrivaj prejkala. Vsakega tujca se je prestrašila. Zares je bila nad vse siromašna!”

“Morda bi ji pa zdravniki pomagali. Imamo slovite specialiste za duševne bolezni.”

“To je ravno tista velika škoda, da nismo jemali njenega stanja resno. Spočetka sem mislil, da je domotožje po Bledu, nosečnost, težek predčasni porod Bogdana. Tedaj več tednov ni uživala skoro nobene hrane in je telesno popolnoma shirala. Nekoliko bolje je bilo, ko je prišla na svet Olga. Ko pa je umrla njena mati na Bledu, je bilo vse končano. Tega udarca moja žena ni mogla več preboleti, zakaj silno je bila povezana s svojo mamo. Pozneje so nastopile težave z Bogdanom, ki se nikakor ni hotel posvetiti trgovini, ampak se je poglobljajal le v narovoslovne vede in umetnost. Pokojna žena ga je ob vsaki priliki zagovarjala in mu stala ob strani. Tako se je senca med nama vedno bolj zgoščevala... Toda

oprostite, predolgo vas mučim s tem žalostnim pripovedovanjem..."

"Ne, ne!" vzklikne bolnik. "Vaša zgodba me je silno zanimala, zakaj vse, kar zadeva vašo hišo, je zame zelo važno."

"Bog ve, da bi mi bilo tisočkrat ljubše, ko bi ležal v postelji jaz namesto vas - seveda, če bi vam s tem mogel odvzeti trpljenje."

"Ne delajte si skrbi! Niste vi krivi moje nesreče - - -."

Gospod Jesen se je sunkovito dvignil, se priklonil bolniku in brez besede tiho odšel...

Pa tudi jaz nisem kriv! - nisem kriv, da je imela Olga v sebi nagnjenje k melanholiji. Kaj se brigam za skrbi in težave tega poštenega trgovca? Jesen je dobil ženo, po kateri je hrepenel. Če ni bila zanj vedno smehljajoč angel - je bila pač smola. Kolikim se tako zgodi. Nič popolnega ni na tem svetu. Potem pride polagoma spoznanje, da je ljubezen oboževane žene že davno nekdo drugi ukradel. V začetku je bil vse preveč pogreznjen v svoje trgovske opravke, da bi mogel kaj takega opaziti. Njegov cilj je bil dvigniti trgovino, pomnožiti imetje in po veličastni svatbi pripeljati na dom ljubko ženo. Medtem ko je delal ubogi ženin prelepe načrte, je ležala njegova izvoljenka v gozdiču ob blejskem gradu v naročju tujca... Zame je bilo to pač doživetje, lepo prijetno doživetje... In po dvajsetih letih? Nenadoma stopi predte blazen fant in te ustrelji, češ da si ti glavni vzrok materine smrti in nesreče, ki se je s to smrtjo zgrnila nad Jesenovo hišo. Kaj zdaj? Čimprej proč iz te hiše! Če je telesno tako plačal - ne sme pustiti, da pride še do duševne katastrofe. Vse življenje je bil

ponosen na svojo svobodoljubnost in lahkomišelnost. Odkod te resne misli? Domov mora! Prej pa mora na vsak način govoriti z Bogdanom. Zvedeti mora, odkod pozna fant tako točno davno mladost svoje matere. Olga mu tega ni mogla povedati. Nemogoče! In zakaj hrani fant le zase to skrivnost? Pravzaprav bi ga moral sovražiti - pa ne! Fant mu je celo zelo simpatičen. Kar zaželi si, da bi imel pred seboj elegantnega vitkega mladeniča.

* * *

Rahlo trkanje - v sobo stopi Olga.

"Dobro jutro, gospod Marjan! Vrnila sem se od jutranje božje službe. Teta je danes s pobožnostmi močno zaposlena in je pustila za nekaj časa postrežbo meni."

"To je pa zelo dobro znamenje!"

"Pa kako dobro znamenje! Poglejte, kakšne dobrote sem vam prinesla. Jetrno pasteto, mehko kuhano jajce, kompot, maslene kruhke, pecivo z marmelado, surovo maslo, kavo, mleko. Vse to sem sama pripravila."

Ko razklada pred bolnika posodice, se veselo smeji, kakor se je nekoč smejala njena mama. Rajner si jo natančno ogleduje. Prav taka je: žametno črne oči, dolge veke, mlečno svetla koža, muzikalični padec njenega glasu, njene prožne kretnje. Najraje bi ji zaklical: Otrok, kako si srčkan! - pa se je zatajil in dejal: "Gospodična, vi imate pa za vašo starost neverjetno prijeten nastop."

"Se vam zares tako zdi?"

"Vidim, da se vaš očka in vaša teta trudita, da bi iz vas izoblikovala najčudovitejši deklinški ideal."

"Joj, kako lepo ste to povedali. Ob prvi priliki jima bom to razodela

- toda ne bom se izdala, da imam to od vas."

"Prav je tako. Ne smete me izdati, ker bi sicer s tem pri obeh dobrotnikih zapravlil ugled in simpatijo."

"Tega se pa le nikar ne bojte. Vsi vas imamo zelo radi: midva z očkom, teta, tudi Henrik in Ančka. Zares, vsem ste močno všeč."

"Hvala za toliko poklonov. - Kaj pa vaš brat Bogdan? Ali je mar bolan? Nič ne slišim o njem."

Olga preplašeno sklene roke: "Boln? Ne, ni boln. Jutri prične z delom v trgovini. Oče hoče, da postane odličen trgovec, toda..."

"Toda tega ne mara..."

"Res, tega ne mara. Toda pomisliti! Po končani maturi čepi neprestano v svoji sobici..."

"To ni prav. Prakticirati bi moral čez počitnice, jeseni pa oditi v Trst ali na Dunaj na višjo trgovsko šolo."

"Za trgovino nima nobenega smisla. Najraje bi venomer študiral fiziko, kemijo, matematiko, naravoslovje in ne vem, kaj še vse - pa zdaj tudi za te stvari nima veselja. Odkar je umrla mama, je popolnoma propadel. Ali ste zelo hudi nanj?"

"Zelo? Ne bi rekel. Sicer pa ne bi bilo nič posebnega..."

"Seveda ne bi bilo. Toliko ste pretrpeli zaradi njega." Olgi se vdero solze po licih in bridko se zjoka.

"Ne jokaj, ljuba moja Olgica! Zadnje čase si že vse preveč prejokala."

"Oprostite! Zarés se nisem mogla zdržati." Olga si obriše z robčkom solze in se ljubeznivo nasmehne.

V sobo stopi gospodična Gizela v svoji svečani mašni obleki in z velikim molitvenikom v roki: "Dobro jutro,

gospod Rajner. Nedelja je danes in z Bogom se moram temeljito pogovoriti. Obravnavati moram ž njim vse dogodke celega tedna in ga prositi podpore in pomoči. Prepričana pa sem, da vam je Olga dobro postregla."

"Zares, odlično! Tako ljubko je z menoj kramljala, da niti zapazil nisem, kdaj so izginile vse dobrote, ki mi jih je na pladnju prinesla. Le pogledjte, vsi krožniki in vse skodelice so prazne."

"Kako sem vesela! Olga, ti si zares prava mojstrica!"

Olga se bolniku ljubko nasmehne, vzame pladenj in odide.

"Prinašam vam lepe pozdrave od gospoda kaplana Jakoba Novaka. Zaupal mi je, da vas sleherni dan vključuje v najsvetejšo daritev."

"Vključuje?" se veselo zasmeje bolnik. "Ali nisem že dovolj vključen? Nikdar si nisem predstavljal, da bom kdaj takole zvezan in vključen v tole strašno posteljo."

"Ljudje me pogosto izprašujejo, kako je z vami - pa vsakemu odgovorim, da ste angel potrpežljivosti."

"Kaj pa je zopet to? Za božjo voljo, vi celo lažete! Komaj pred dobro uro ste bili pri spovedi in svetem obhajilu - pa že lažete. To je strašno!"

"In vendar, dragi gospod Rajner, vi ste zares angel - vsaj v enem pogledu."

"In to naj bi bilo?"

"Zato, ker nočete škodovati našemu Bogdanu, čeprav bi bili upravičeni. Niste maščevalni."

"Zakaj mi govorite o tem?"

"Sama ne vem. Morda zato, ker sem tako vesela. Bila sem pri božji službi in prinašam vam najlepši pozdrav od Gospoda Jezusa samega,

Pogled z Vršiča

prinašam vam pozdrav od neskončno usmiljenega in neskončno dobrega Boga.”

Kakšna čudna ideja! Ljubi Bog da me pusti pozdraviti? Do zdaj sem se prav premalo menil zanj - zdi pa se mi, kot da se je Bog začel zame zanimati. Celo življenje sem hlatal edinole za užitki in prijetnostmi - naenkrat pa me zadene prav v sredino srca najbolj nabrušen nož. Bog je postal name pozoren. Božja pozornost pa prinaša s seboj velike nevšečnosti, kot recimo to proketo dejstvo, da ležim tu brez moči in obravnavam

tvarino, ki mi je bila vedno zoprna. Krščanstvo me ovija s svojo moralo. Strašno je dejstvo, da ležim v hiši gospoda Jesena, ki sem mu ukradel ljubezen njegove žene in z njo vso njegovo srečo. Bogdan pa - morda moj otrok - je nesrečen, kot njegova pokojna mati. Razumljivo je, da je streljal name v slepem sovraštvu. Olga pa je mrtva in ne da se nič zboljšati, nič spremeniti. Tu ležim... Vsi so do mene tako dobri in ljubeznivi in še celo ganjeni zaradi moje plemenitosti. Siromaki ne vedo, koga imajo pod streho. Le dva sta, ki vse

vesta: Bogdan in kaplan. To sta dva moja kruta sodnika. Tretji sodnik pa se mi je že začel javljati prav v globini mojega razdvojenega srca - božji Sodnik! Kaj je z menoj? Če trezno pomislim, moram reči: to ni mogoče! - in vendar je res. Kristus je moj tretji sodnik. Kristus mi govori v srcu in mi ga muči. Ali sem se v teh nekaj tednih tako silno spremenil in pomehkužil? Ali ni tega kriva gospodična Gizela, ki mi vsako popoldne bere sveto pismo in govori o čudovitih potih božje previdnosti? Dopoveduje mi, da me bo lurška Gospa popolnoma ozdravila. "Neštetim je izprosila dušno in telesno zdravje - tudi vi boste deležni njene dobrote in njenega usmiljenja - - -." Saj ne vem, kaj se godi z menoj! Boga čutim v svojem srcu... Boga! Boga! - to pa je največja nesreča. Poražen sem! V mojem srcu živi najstrožji Sodnik - Kristus - - -

* * *

Rahlo se odpro vrata. Neslišno stopi v sobo visoka postava. Temno je, le v kotu plapola drobna rdeča lučka pred kipom lurške Gospe. Iz globoke dremavice odpre bolnik oči in preplašeno gleda poznega gosta. Šele polagoma spozna v njem Bogdana. S slabotnim in hripavim glasom dihne: "Bogdan, stopite k meni! Lepo prosim, ne delajva drug drugemu življenje še bolj grenko kot je. Tu sem sedite, da se do kraja pomeniva."

Lučka pred Marijinim kipom je tedaj močnejše vzplamtela in obsijala dva bleda udrta in shujšana obraza z velikimi svetlimi očmi. Bogdan pogleda začudeno Marijin kip in vpraša: "Odkod imate lurško Gospo?"

"Olga mi je kupila ta kipec. Pred njim mi prižiga lučko in trdi, da me bo Marija popolnoma ozdravila."

"Tudi meni je kupila Olga podoben kipec. Zdi pa se mi, da me je lurška Gospa že pozdravila..."

"Poslušajte me, dragi prijatelj!" začne Marjan počasi. "Povedati vam moram, da vas dobro razumem. Vse sem razmislil temeljito v tej postelji - v dolgih nočeh brez spanja - - -. Mnogokaj sem zagrešil in spoznal sem, kako smo vsi siromašni in zavrženi. Seveda vaša teta Gizela bi dejala: Čudovita so pota Gospodova - Bog nas ne bo zapustil..."

"Rekli ste, da me razumete - pa kar verjeti vam ne morem, ker ne veste tega, kar vem jaz."

"Bogdan, že davno sem vas hotel vprašati, kako ste mogli zvedeti preteklost svoje matere in kaj vam je vtilo poguma, da ste s smrtnim sovraštvom nastopili zoper mene. Kar verjeti ne morem, da bi vam vaša mama govorila o meni?"

"Ne!" vzklikne Bogdan. "Sama ni nikdar izgovorila vašega imena. Našel sem njen dnevnik prav slučajno v omari za perilo. Tam sem namreč iskal pisma, ki sem jih ji pošiljal iz Benetk in Trsta. Vedel sem namreč, da je v omaro za perilo spravljala raznovrstne spomine. S silo sem odprl omaro, jo preiskal in - našel njen dnevnik."

"In si bral njen dnevnik?"

"Da, v petek takoj po pogrebu sem ga prebral do konca. Nato ste se nenadoma pojavili vi in - zblaznel sem..."

Bogdan zdrkne na kolena, si zakrije obraz z dlanmi in se bridko zjoka: "Postal sem morilec - ubijalec. Strahotno sem grešil zoper Boga in

zoper vas. Prišel sem k vam, da vas prav ponižno prosim odpuščanja. Tako ne morem živeti dalje. Bogu sem sveto obljubil, da postanem duhovnik, ako mi vi odpustite in me rešite..."

Marjan Rajner se dvigne s postelje. Ves ganjen pritisne Bogdana na srce in mu šepeče: "Ti meni odpusti, sin moj, ker sem ti uničil mamó. Rekli so mi, da je bil tvoj porod poldrugi mesec prezgoden - pa ni tako. Bogdan, ti si moj sin! Odpusti svojemu očetu!"

Bogdan pa ni mogel govoriti; objemal je Rajnerja in jokal...

"Ljubi sinko, iz srca sem ti hvaležen, da si mi do malega uničil moje življenje. Stal sem že na pragu smrti. Tam pa sem - sicer z odporom videl novo življenje, življenje v Bogu.. Po dolgih bojih na bolniški postelji sem začutil, da imam poleg sebe in v sebi Boga. Zdaj sem prvokrat v življenju zares srečen - - -."

Tako sta sedela na postelji oče in sin in se pogovarjala celo noč o Bogu in veri, o ljubezni in sovraštvu, o nedolžnosti in grehu, o najplemenitejši lepoti, ki raste iz trpljenja. Skovala pa sta tudi prelepe načrte za bodočnost Jesenove hiše. Poslovala sta se šele, ko je zazvonilo k jutranji maši - oba z najmočnejšo voljo, da bosta načrte točno izvedla.

* * *

Gospodična Gizela Jesen se tisto jutro vrne iz cerkve v svojo sobo, kjer najde presenečena Bogdana, ki jo že nestrpno pričakuje.

Prime jo za roko in jo pelje k naslonjaču: "Teta, sedi in poslušaj! Tvoja molitev je rodila prelepe sadove - - -." In z vnemo začne razkladati

načrte, ki so zrasli tisto noč v Rajnerjevi sobi.

Kakor zamaknjena je sedela dobra ženica v fotelju z molitvenikom in rožnim vencem v rokah in poslušala, kakšne čudovite načrte sta preteklo noč skovala dva moža, ki imata srce na pravem mestu. Vsaka potankost je bila jasno načrtana: Gospod Marjan Rajner se vrne čez nekaj dni domov na Dunaj, kjer bo zopet prevzel vodstvo svoje tovarne, ki pa tudi za čas njegove odsotnosti ni trpela škode, ker je imel izvrstnega namestnika; Bogdan odide jeseni v bogoslovje v Ljubljano; Olga bo šla v gospodinjsko šolo, kakor želi oče; Henriku bo preskrbel gospod Rajner mesto v eni izmed najuglednejših trgovin na Dunaju, kjer bo imel priložnost dve leti prakticirati in izpopolniti svoje trgovske izkušnje; po dveh letih bomo slavili poroko Henrika in Olge; oče in teta bosta vzdrževala trgovino in gospodinjstvo, gospod Rajner pa jima bo s svojo pomočjo vedno na razpolago.

Tedaj sunkovito potrka in že stopi k njima nenadoma ves razigran gospod Marjan Rajner v jutranji halji in jima pove veselo vest, da je pravkar govoril z Metodom Jesenom, ki je v vse njune načrte po prav kratkem obotavljanju privolil.

Vsa blažena vzklikne tedaj teta Gizela: "Pa pravijo, da se čudeži nič več na svetu ne gode! Ali ni naredila lurška Gospa dosti velik čudež, ko je priklicala iz smrti in krvi v Jesenovo hišo življenje in najlepšo pomlad, polno upanja in resničnega veselja! Zares so čudovita pota božje previdnosti!"

Kaj nam pa morejo. . .

Vidiš ga svetohlinca, kako danes na sveto nedeljo slamo nosi, zjutraj je pobožno klečal v cerkvi, in poslušal, kako nam je oče govoril, da v nedeljo ne smemo delati, ampak moliti. Pobožno je šel za ofer pred oltar, in dal deset pajs, ko jih je petkrat v roki obrnil. On, ki bi lahko dal sto rupij, pa se mu ne bi nič poznalo (sto pajs je ena rupija, in sto rupij bi bilo nekako dvajset dolarjev). Seveda, ker je bogat, pa lahko vse to dela, in nikdo mu nič ne bo rekel. Bomo videli kaj bodo meni rekli drugo nedeljo. Jim bom nekaj zaigral. In Jotiš (Žotis) Midde se je tiho smehljal v svojo brado. Sosedje so mu prigovarjali: "Žotis, Prano Kanji je prosil za dovoljenje pri patru, ker je slamo pripeljal daleč iz polja včeraj zvečer, v soboto, in sedaj kaže za dež, in če se slama zmoči, ne bo mogel hiše prekriti... v sili je bil in dobil zato od misijonarja dovoljenje, saj se v sili lahko dela."

Drugo nedeljo je Žotis šel k zgodnji maši in ko so ljudje odhajali od kasne maše ob devetih, so ga videli, kako je upregel v plug dva močna volička in zaoral na njivi ravno pred cerkvijo. Kaj nam pa morejo, morejo... je zapel Žotis, ko so ga ljudje začudeno gledali in mu prigovarjali, da bi prenehal z oranjem, danes na Gospodov dan... pa jim je odbrusil: "Če Prano Kanji lahko slamo nosi v nedeljo, zakaj jaz ne bi smel orati na isti dan... potrebno, ali nepotrebno, kaj me briga. Oral bom, kaj nam pa morejo. Kaj mi more misijonar, kaj mi more Cerkev, naj

pokažejo." Ljudje so žalostni odhajali mimo njega na svoje domove. Še nekaj tednov so govorili o predrznem Žotisu, pa pozabili vse. Toda vse dolgove je enkrat treba poplačati, tudi najmanjše.

Preteklo je več let, nikdo ni več mislil na Žotisa in njegovo delo. Žotiseva hčerka se bo poročila v daljni vasi, in šel je njen oče s prijateljem, da vidi v kakšno hišo bo šla mlada nevesta. Bogat kmet je, ima lepo hišo in dosti polja, dve "gole" (okrogle shrambe za rižo) pa dva para volov; in deset suhih krav. Ne bo lačna in bo lepo oblečena, pa še zlatih in srebrnih okraskov in zapestnic bo dobila cel kilogram. Dobro sta bila pogoščena in se proti večeru vračala na veliko cesto, kjer bosta sedla v avtobus, ki jih bo pripeljal blizu doma. Avto je bil kasen, in ob cesti je gostilnica. Pa sta vesela junaka dobro pogledala v kozarec palminega vina, en kozarček ali pa dva, to še mal korajžo da. Objemala sta se od ginjenja in skoro prešlišala da se je avto bližal. Gostilničarjev mali sinček je priletel iz ceste in jim zaklical, da je avto že pred hišo. Pobrala sta svojo culico in hitela na cesto. Res, avto je že skoraj kraj hiše. Žotisev prijatelj Bhuto je prvi vstopil, in za njim se je kolovratil Žotis, stopil je na stopnico avtobusa, in zgrešil držalo ob vratih in padel na cesto. Ravno na desno roko je padel in v komolcu ga je hudo zbolelo. Priskoči konduktar iz avta in mu pomaga v voz. Ko je prišel domov, je videl da mu je roka kar vsa modra, in v komolcu ga je silno bolelo. Drugi dan

Žotiš je zaoral pred cerkvijo v nedeljo zjutraj

gre vaškemu doktorju, ki mu da vsakših zelišč in zdravil, ali roka se ni pozdravila. Čez tri mesece sem ga videl, kako je z roko v obvezi šel mimo misijonske hiše. "Žotis, kaj ti je," sem ga pobaral... "Na nasipu pri hiši sem padel, pa si nekaj roko poškodoval" se mi je debelo zlagal. Ker ima veliko družino, ženo in šest otrok, štiri deklice, ki hodijo v šolo in dva majhna dečka, se mi je zasmilil, kdo bo hranil to veliko družino, če oče ne bo mogel delati. Poslal sem ga Materi Tereziji v Kalkutto, ki ga je spravila v bolnišnico. Tri mesece je bil tam, operirali so ga, in mu roko uredili, toda nič več je ne bo mogel rabiti, trda je v komolcu, da jo ne more rabiti za delo in tako z levo roko je (kar je silno poniževalno za Bengalca, za katerega je leva roka nečista, kot večinoma povsod na Vzhodu). Z levo roko piše, kadar piše pismo svoji hčeri v daljni vasi in sam mi je priznal neke nedelje: "Oče, vidite to mojo trdo desno roko, s to roko sem oral v nedeljo pa me je Bog 'poštrafal', prav mi je, zaslužil sem to". Pa ni več rekel in ni zapel "Kaj nam pa morejo, morejo". More

vse Oni, tam gori nad zvezdami, ki se ne da sramotiti...

"Oče, moja Pavlina in sosedov Andrejček sta vsa zaljubljena čez ušesa, začnite oklice drugo nedeljo, pa bo vse dobro.. naj se vzameta, in poročita, pa bo mir..." tako je zjutraj prihitel k Patru Poderžaju kmetič iz daljne vasi, iz Žote, ime mu je bilo Noren Haldar... pa je pater Stanko pogledal skozi svoje naočale na Norena, in mu rekel mirno in tehtno: "Noren, poglejmo, če sta dovolj stara za poroko, meni se zdi Pavlina še majhna in Andrejček tudi še ni 18 let star..." "Nič zato, oče," je hitel Noren, "četudi še nimata let, bosta pozneje dorastla in dopolnila starost, ki jo cerkveni zakon zahteva, zvežite jih čim prej, da bo držalo kot skala kost..." Odprl je pater Poderžaj debelo krstno knjigo in začel računati... "Pavlina je stara trinajst let in šest mesecev, in Andrejček pa šestnajst let dopolnil.. Noren, nič ne bo, dekle mora čakati še leto in pol, da bo petnajst, ne en dan manj, in Andrejček bo pa še čakal dve leti, da bo izpolnil osemnajst let..." (Fantič sem star šele osemnajst let, pa hoče

me česar k soldatom imet, kot smo v stari časih peli na vasi, v slovenski deželi)...

Pa se je Noren razhudil: "Ne bo nič, ne moreta čakati, sta preveč neučakana, in ljubezen je kot ogenj, ko te prime, ga nobena voda ne more pogasiti. Vi nič ne veste o tem, ker sami niste poročeni, gospod misijonar..."-je rentočil Noren. "dobro, če pa Vi nečete, bom pa šel drugam, bom pa šel k protestantom... in oni bodo blagoslovili poroko... ali pa še kam drugam, a poročila se bosta, in še letos, pa storite kar hočete... kaj nam pa morejo, morejo, morejo..."

Žalosten je pogledal misijonar Norena. "Noren, Noren, dobro prej premisli, z Bogom se ni šaliti... Cerkev zakon je tak, za bogatega in za revnega... saj veš, da je Šorol Bhuje, ki je bogat in ima denarja kot peska, vendar moral čakati s poroko, četudi je bilo vse pripravljeno, ker je bil njegov sin tri dni premlad, in vsa gostija je morala čakati, da je bil polnih osemnajst let star..."

"Bomo videli, če vi nečete, bodo pa drugi pripravljene."

In odšel je k protestantskemu pastору. "Stvar je taka, katoliški duhovnik neče blagosloviti poroke moje Pavline in sosedovega Andreja. Pravi, da nimata še let, potrebnih za poroko. Pri Vas je lažje. Opravite delo, drugače se boda pod vrbo poročila..." In dobri stari pastor mu je odkimal. "Noren, ti vero prodajaš za to poroko, da ugodiš svoji hčerki. Pri nas tudi rabimo določeno starost, petnajst za dekle, in osemnajst za fanta... Ne bo nič... Lahko prihajaš v našo cerkev, ker sedaj ne boš več mogel v vašo,

toda s poroko ne bo nič, morata biti dovolj stara..."

"Pa se bosta poročila pod vrbo, ali pod palmo", je zakričal Noren. "Vsi lepi načrti so mu šli po vodi."

Popeljal je oba mladenca v Kalkutto. Dobro plačani jezični doktor mu je ponaredil listine, da imata oba že po zakonu določeno starost za poroko in stopila sta pred sodnika na sodniji, ki ju je vprašal, če sta prosta, in če se hočeta vzeti kot mož in žena; pa še dve priči sta bili, dobro natrkani, da ja ne bi kaj krivega rekli. Podpisali so se. To se pravi, vsak je pritisnil svoj palec, ki ga je prej dobro namazal s črnolom, na papir, kjer je kričala velika packa, in pod njo je sodnik napisal imena Pavlina Haldar, Andrej Mondol... Šli so domov. Ljudje so bili žalostni, ali Noren se je šopiril, kaj nam pa morejo, morejo, morejo. Vidite, ker jih misijonar in padri nista hotela poročiti, jih je pa sodnik na sodniji, pa kaj mi morejo... Nič se ni zgodilo, le ljudje so bili žalostni, ko so videli kako živita ta mladenca na pohujšanje cele vasi. Vsi so jih po strani gledali, muslimani in hindi, in katoličani in protestanti. V nobeno cerkev nista šla. Na kraju, ko je v nedeljo vsak šel ali v katoliško ali v protestantsko cerkev, se je Noren odločil, da jih pošlje v protestantsko..

Tri leta so pretekla; živela sta kar tako. Sedaj bi bilo čas, da se enkrat uredi ta zadeva. Šel je Noren k protestantskemu pastору in ga zaprosil da blagoslovi poroko, saj sedaj imata potrebna leta. In padri je res storil. Toda Noren ni mogel dolgo prenašati, vleklo ga je nazaj v pravo Cerkev. In nekega dne je počasi prostopil v Khariju k misijonarju. "Oče, grešil

sem. Ali ni odpuščanja za moj in naš greh? Kar bo pokore, vse bom opravil, samo sprejmite nas nazaj v Cerkev." In čez par mesecev je Noren javno in glasno v cerkvi pred vsemi priznal: "Dragi sobratje, odpustite mi kot mi Bog tudi odpušča moj greh, ker sem dal tako pohujšanje vam vsem in celi cerkvi."

In zopet je lepo prihajal v cerkev, in njegova Pavlina tudi, in njen mož Andrej. Misijonar je krstil deklico ki je bila rojena že prej. In še par otrok je Bog poslal v to družino. Vsi so lepo v miru živeli, toda vsak dolg je treba poplačati do zadnjega vinarja, včasih že tukaj, ne šele na drugem svetu...

Pred več meseci sem šel obiskat vasico, kjer živi Noren in njegova hčerka Pavlina poročena z Andrejčkom. Ni jih bilo v cerkev, pa sem poizvedoval zakaj nista prišla. "Oče, Andrej je hudo bolan, ne bo več živel," so mi povedali sosede. In drugi dan v nedeljo po sveti maši, sem šel obiskat Andreja.

Prinesel sem mu sveto obhajilo, saj bom zopet šele čez en mesec prišel v to vas. Kar streslo me je, pred seboj sem našel na verandi hiše ležati bolnika, kar prepoznal ga nisem. Suh kot trska, le kolena in komolci so mu bili otočeni. In suho je kašljal: "Oče, reši me, reši me, umiram." In žena Pavlina je objela moje noge, in prosila, da se mi je kar srce trgalo, ko so okrog nje klečali in jokali štirje nedorastli otroci. "Oče, reši mi moža, kdo bo za nas skrbel... oče reši ga." Opravil je dobro spoved in prejel Zveličarja in se malo umiril. Cela vas se je zbrala okoli bolnikove postelje, pa to ni bila postelja, v našem pomenu, le slamnata preproga, na kateri je ležal na verandi. Pred vsemi je bolnik izjavil glasno in jasno: "Oče, ta bolezen je božja kazen. Nisem poslušal Cerkve, ko sem bil mlad in živel v divjem zakonu in Bog me sedaj kaznuje, petnajst let po tistem dogodku. Iz njegove roke vzemam to bolezen za

Vasica, v kateri sta živela Andrejček in Pavlina; njuna hčerka Šundori (*)

pokoro. Naj bo Bog usmiljen z menoj in z mojo družino... naj se zgodi njegova sveta volja..." Poljubil je križ, ki sem mu ga dal v roko, in oči so se mu orosile. Pavlina je jokala pri mojih nogah, otroci so začudeno gledali in jokali, ko so videli mater v solzah. Ljudje so se mirno in tiho razšli na svoje domove... Še enkrat sem ga blagoslovil in odšel... Noren si je ruval lase iz glave, in rotil Boga, da mu ohrani zeta in družino... "Zakaj, zakaj vse to, in ravno na našo družino." Pa ga je Andrej pokaral: "Božja roka je težka, na kogar pade. Zakaj si se enkrat šalil in se norca delal iz Cerkve; kaj nam pa morejo, morejo, morejo... Bog vse premore, in kadar je njegov čas..."

Čez en teden, v nedeljo še pred prvo mašo je prihitel Pavlinin mlajši

brat Manik, pa mi povedal da je Andrej zgodaj zjutraj umrl... S križem v roki, še v zadnjem trenutku je prosil Boga za odpuščanje za pohujšanje, ki ga je dal vasi in Cerkvi. In še pred smrtjo je prosil, da se ga spomnite pri sveti maši, da bo Bog milostljiv njegovi duši.

Med mašo v pridigi sem omenil ljudem, da je umrl Andrej oni tam v Žoti. In vsi so vedeli, kaj se je zgodilo, saj novica potuje hitro v naših bengalskih vasicah. In prosili Boga za pokoj njegove duše.

Šundori, Andrejeva hčerka je sedaj v naši misijonski šoli. Kadarkoli jo srečam, se mi blaženo nasmehlja, saj je pri nas srečna in z vsem preskrbljena...

Kaj nam pa morejo, morejo, morejo...

Onim, ki verujejo v Boga, ni treba pojasnjevati; onim, ki ne verujejo, mi mogoče pojasniti.

- John LaFarge

Čudež ni dokaz za onega, ki je hote in načelno ateist.

- Kard. Newman

Blagor pokornim, zakaj Bog ne bo nikoli dopustil, da bi zašli.

- Sv. Frančišek Saleški

Hudič se ne boji strogosti, marveč svete pokorščine.

- Sv. Frančišek Saleški

Nikoli ne smemo izraziti svojih mnenj tako, da se jim nismo pripravljani odpovedati, ako je potrebno.

- Sv. Frančišek Saleški

V Njegovi volji je spopolnjen naš mir.

- D - Dante

Kdor se izogiblje molitve, se izogiblje tudi vsega dobrega.

- Sv. Janez od Križa

Ne smemo tako vztrajati v zahtevah svojih pravic, kot v zanemarjanju svojih obveznosti.

Benedikt XV.

Vsi smo zelo preprosti; kadar to pozabimo, napak ravnamo.

- R.H. Benson

V duhovnem življenju ni ravnin; ali gremo navzgor ali pa navzdol.

Skof Sheen

SLOVENSKI DUHOVNIKI

BAZNIK, Rt.Rev.Louis Baznik, 6019 Glass Ave., Cleveland,Ohio 44103
BUTALA, Rt.Rev.Mathias Butala, 416 No.Chicago St., Joliet,Ill. 60432
GNIDOVEC, Rt.Rev.Albin, 633 Bridger Ave., Rock Springs,Wyo. 82901
JERSHE, Rt.Rev.John, Box 107, Cook,Minn. 55723
KRALJIC, Rt.Rev.John, 390 Missouri, San Francisco,Calif. 94107
POPEŠH, Rt.Rev.Bernard, Collega & Kenwood Ave., Duluth,Minn. 55811
SCHERINGER, Rt.Rev.Frank, 330 Oak St., Manistique,Mich. 49854
TROBEC, Rt.Rev.Joseph, St.Raphael's Home, St.Cloud,Minn. 56301
ZAPLOTNIK, Rt.Rev.John,D.C.L., St.Catherine's Hospital, 9th & Forest Ave.
Omaha,Nebr. 68108

ADAMICH,Rev.Albert, 126 Grand Canyon St., Hoffman Estates, Roselle,Ill. 60173
AMBROZIC,Rev.Aloysius, Kingston Rd. Stop 1t, Scarborough,Ont., Canada
AMBROZIC, Rev.Bernard,ofm, 66 Gordon, Paddington,Sydney,Australia
ARCH, Rev.Joseph, 444 St.John St., Pittsburgh,Pa., 15235

BANDI, Rev.Bonaventure,osb, 1316 Mapleton St., Boulder,Colo. 80301
BARAGA,Rev.Francis, 3547 E.80th St., Cleveland,Ohio 44105
BARBIS,Rev.Rudolph, 2920 Azle Ave., Fort Worth,Texas 76106
BERAN,Rev.Iggy, St.Boniface Church, Koeltztown, Missouri 65048
BLATNIK,Rev.Francis,sdb, 202 Union Ave., Paterson,N.J., 07502
BLENKUSH,Rev.Mathias, 632 Julian St., Denver,Colo., 80208
BOGOLIN,Rev.Leonard,ofm, 386 Geneva Ave.,Highland Park, Detroit,Mich.,48203
BOHTE,Rev.Daniel, 2005 Moore, Denver,Colo., 80215
BOLJKA,Rev.Stanko,cm, 405 Marie Anne East, Montreal,Quebec,Canada
BORGOLA,Rev.Bonaventure,ofm, 536 Decker Ave., Johnstown,Pa., 15906
BREZNIK,Rev.Aloysius, Box 97, Uniontown,Wash., 99179
BREZNIKAR,Rev.Victor, 722 W.Alder St., Walla Walla,Wash., 99362
BROOKER,Rev.Richard,mm, Las Condes Casilla 162, Santiago,Chile

CADONIC,Rev.William, P.O.Box 700, Lake Arrowhead,Calif., 92352
CAGRAN,Rev.Joseph,ofm, St.Mary's Seminary, Lemont,Ill., 60439
CANJAR,Rev.John, 4695 Pearl St., Denver,Colo., 80216
CAREK,Rev.Peter, 1500 Wauwatosa Ave., Wauwatosa,Wis., 53213
CASL,Rev.Joseph,cm, 95 McDonald Ave., Winnipeg 2,Manitoba, Canada
CEGLAR,Rev.Charles,Seminaire Salesien, Mont Don Bosco, Sherbrooke,Quebec
CEGLAR,Rev.Stanley,sdb, Sacred Heart Juniorate, Ipswich,Mass., 01938
CELESNIK, Rev.Joseph, 840 E.222nd St., Euclid,Ohio 44123
CEPON,Rev.Dr.Ludwig, St.Vincent's College, Latrobe,Pa., 15650
CEPON,Rev.Michael, 6005 So.Marshfield Ave., Chicago,Ill., 60636
CERPICH,Rev.Richard, 3600 So.Kinnickinnic Ave., Milwaukee,Wis., 53207
CHEMAZAR,Rev.Blase,ofm, St.Mary's Seminary, Lemont,Ill., 60439
CIMPERMAN,Rev.Victor, 6019 Glass Ave., Cleveland,Ohio 44103
CUK,Rev.Dr.Alphonse, St.Vincent's College, Latrobe,Pa., 15650
CVELBAR,Rev.Joseph, 45 Prestley Rd., Bridgeville,Pa., 15017

DALEY, Rev. Neil, ofm, 1615 Vine St., Cincinnati, Ohio 45210
DEMSHER, Rev. Ferdinand, 223 - 57th St., Pittsburgh, Pa., 15201
DOBNIKAR, Rev. Ivan, osb, P.O. Box 164, Cedarburg, Wis., 53012
DOLSINA, Rev. John, 326 2nd St., Nashwauk, Minn., 55769
DOLSINA, Rev. Stanley, 610 - 99th Ave. W., Duluth, Minn., 55808

ERZEN, Rev. Edward, odm, 1050 No. Clark Rd., El Paso, Texas 79905

FALE, Rev. Richard, 600 Maryhill Rd., Pineville, La., 71360
FALEZ, Rev. Joseph, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
FERKULJ, Rev. Joseph, 1340 No. 10th St., Quincy, Ill., 62301
FERYAN, Rev. Philip, ofm, Chaplain U.S. Army
FLAC, Rev. Mirko, sds, 960 So. Soto St., Los Angeles, Calif., 90023
FLAJNIK, Rev. Rudolph, o carm, 100 Harpersville Rd., Newport News, Virginia
23601

FURLAN, Rev. William, 590 John St., Little Falls, N.Y., 13365
FURLEY, Rev. Cyril, 259 Essex St., Brooklyn, N.Y., 11208

GABER, Rev. Francis, 535 - 8th St., Pine City, Minn., 55063
GABRENJA, Rev. Edward, ofm, St. Francis Village, Crowley, Texas 76036
GERMOVNIK, Rev. Francis, cm, Vincentian Fathers, Lemont, Ill. 60439
GNIDICA, Rev. Daniel, osb, 217 Mesa Ave., Pueblo, Colo. 81004
GODINA, Rev. Joseph, 600 Altamont St., Marquette, Mich. 49855
GODINA, Rev. Mirko, ofm conv., 330 E. 45th Ave., Gary, Ind., 46409
GOLE, Rev. Joseph, Sacred Heart Seminary, Hales Corners, Wis. 53130
GOLOB, Rev. Joseph, osb, St. Martin's Abbey, Lacey, Wash. 98553
GOLOBIC, Rev. John, 56 Horn Blvd., Silver Bay, Minn. 55614
GRABRIAN, Rev. Joseph, osm, Ressester 4 Gelsenkirchenbuer, Westphalia, Germany
GRABRIAN, Rev. Victor, osm, 10029 Prescott St. N.E., Portland, Oregon 97220
GRDINA, Rev. Francis, sj, 1911 W. 30th St., Cleveland, Ohio 44113
GREGOR, Rev. Joseph, cm, 222 E. Mitchell St., San Antonio, Texas 78210
GREGORY, Rev. Edmund, 104 Cedarwood Dr., Bolingbrook, Ill. 60441
GROM, Rev. Lawrence, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa. 15906
GYORKOS, Rev. Stefan, Calgary, Alberta, Canada

HAJNSEK, Rev. Odilo, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago, Ill. 60617
HITI, Rev. Mathias, 520 W. 10th St., Waukegan, Ill. 60085
HLEBS, Rev. Milan, 1133 Washington Ave., Sunnyvale, Calif. 94086
HOBART, Rev. Raymond, 15519 Holmes Ave., Cleveland, Ohio 44110
HOCHEVAR, Rev. Mark, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
HODNIK, Rev. Emil, St. Bernard's Church, Abbotsford, Wis. 54405
HOGE, Rev. Benedict, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
HOGE, Rev. Thomas, ofm, 1852 W. 22nd Pl., Chicago, Ill. 60608
HORVAT, Rev. Stefan, 300 Warner St., Walbridge, Ohio 43465
HORVATH, Rev. Francis, 12704 Foothill Blvd., Etiwanda, Calif. 91739
HORIZEN, Rev. Bernard, osb, St. Bede's College, Peru, Ill. 61354
HREN, Rev. Innocent, op, 505 W. Washington Blvd., Oak Park, Ill. 60302
HRIBSEK, Rev. Aloysius, sdb, 469 North St., Greenwich, Conn. 06830

JAGER, Rev. Mathias, 15519 Holmes Ave., Cleveland, Ohio 44110
JAKLICH, Rev. Francis, 10100 W. Bluemound Rd., Milwaukee, Wis. 53226
JAN, Rev. Ivan, cm, 739 Brown Line, Toronto 14, Ont., Canada
JAZBEC, Rev. Stanley, 2858 Ninth St., Riverside, Calif. 92501
JENKO, Rev. Aloysius, 595 Minneford Ave., New York, N.Y. 10464
JENKO, Rev. Valerian, ofm, 66 Gordon, Paddington, Sydney, Australia
JERASA, Rev. Francis, Box 247, Plains, Kansas 67869

KALCIC, Rev. Dismas, osb, St. Procopius College, Lisle, Ill. 60532
KAPUSHION, Rev. Marvin, 3123 Cascade Ave., Pueblo, Colo. 81003
KAUSEK, Rev. John, St. Joseph's Church, Gilbert, Minn. 55741
KEBE, Rev. Matthew, 1714 Chislett St., Pittsburgh, Pa. 15206
KNIFIC, Rev. Francis, 2975 Independence Ave., New York, N.Y. 10063
KOLARIC, Rev. Dr. Jacob, cm, St. Jakob im Rosental, Karnten, Austria
KONCNIK, Rev. Innocent, ofm conv., P.O. Box 501, New Cumberland, W. Va. 26047
KOPAC, Rev. John, cm, 739 Brown's Line, Toronto 14, Ont., Canada
KOPUSAR, Rev. Dr. Milan, R.F.D. 1, Ashton, Nebraska 68817
KORBIC, Rev. Benno, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa. 15906
KOREN, Rev. Louis, 5960 W. Loomis Rd., Greendale, Wis. 53129
KORETIC, Rev. Franc, St. Francis Home, Breckenridge, Minn. 56520
KOS, Rev. Stanley, 4650 No. Shadeland Ave., Indianapolis, Ind. 46226
KOSTELZ, Rev. Richard, 905 So. 8th St., Kankakee, Ill. 60901
KOTNIK, Rev. Bertrand, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
KOVACIC, Rev. Dr. Anthony, 416 No. 2nd St., Albemarle, No. Carolina 28001
KOVACIC, Rev. Francis, Chaplain U.S. Army
KOZINA, Rev. Vladimir, 322 St. James Dr., Piedmont, Calif. 94611
KRAJNIK, Rev. Dr. Paul, 2020 So. Muskego, Milwaukee, Wis. 53204
KRALJIC, Rev. Stephen, St. Agnes Church, Kenmare, No. Dakota 58746
KRISTANC, Rev. Leo, 11150 San Pablo Ave., El Cerrito, Calif. 94530
KUZMA, Rev. George, St. Rose's Church, Wilmington, Ill. 60481

LANGERHOLZ, Rev. Dr. Kalist, ofm, St. Joseph's Seminary, Teutopolis, Ill. 62467
LAVRIH, Rev. John, 419 W. First St., Liberal, Kansas 67901
LEKAN, Rev. Joseph, sm, 1400 Troy Hill Rd., Pittsburgh, Pa. 15212
LOCNIKAR, Rev. Julius, osb, Assumption Abbey, Richardton, No. Dakota 58652
LOVRENCIC, Rev. Athanasius, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439

MACEK, Rev. Rudolph, 1281 Troy Ave., Brooklyn, N.Y. 11213
MADIC, Rev. Aloysius, ofm, 1852 W. 22nd Pl., Chicago, Ill. 60608
MAIERLE, Rev. John, 900 Woodward Ave., Pontiac, Mich. 48053
MAJHENIC, Rev. Pelagij, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
MALAVASIC, Rev. Roman, 416 No. Chicago St., Joliet, Ill. 60432
MARTELANC, Rev. Jost, Rome, Italy
MAVSAR, Rev. Joseph, P.O. Box 367, Townsend, Mont. 59644
MAZOVEC, Rev. Robert, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa. 15906
MEJAC, Rev. Joseph, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada
MEJAK, Rev. Heliodore, 274 Orchard Ave., Kansas City, Kansas 66105
MELOVASICH, Rev. Frank, 211 W. 4th St., Duluth, Minn. 55806
MERVAR, Rev. John, 1640 Addison St., Berkeley, Calif. 94703
MIHELIC, Rev. Francis, 231 E. Camp St., Ely, Minn. 55731

MIHELICH, Rev. Francis, R.R.5, Lindsay, Ont., Canada
MIHELICH, Rev. Leopold, 4695 Pearl St., Denver, Colo. 80216
MUZIC, Rev. Anthony, 4387 Claque Rd., No. Olmsted, Ohio 44070

NACHTIGAL, Rev. Frederick, 1611 Columbus Ave., Ashtabula, Ohio 44005
NADRACH, Rev. Adolph, 534 W. Kilgore, Kalamazoo, Mich. 49001

OHMANN, Rev. Daniel, mm, P.O. Shinyanga Box 47, Tanganyika, East Africa
OKORN, Rev. Claude, ofm, 8500 W. Cold Spring Rd., Greenfield, Wis. 53228
OKORN, Rev. Dusan, St. Catherine's Church, Big Fork, Montana 59912
OMAN, Rev. Edwin, R.F.D.1 St. Stephen, St. Joseph, Minn. 56374
ORENDAC, Rev. Ciril, ofm conv., 405 Marie-Anne St. E., Montreal, Quebec, Canada
OZIMEK, Rev. Joseph, 3434 George Ave., Cleveland, Ohio 44134

PAIK, Rev. Francis, 8537 Mentor Ave., Mentor, Ohio 44060
PAKIZ, Rev. Rudolph, St. Agnes Church, Walker, Minn. 56484
PAPESH, Rev. Francis, P.O. Box 807, Paonia, Colo. 81428
PECOVNIK, Rev. Karel, Urbank, Minn., P.O.: Parkers Prairie, Minn. 56361
PERCIC, Rev. Joseph, R.I. Sebeka, P.O. Bluegrass, Minn. 56477
PERKOVICH, Rev. Frank, Box 176, Marble, Minn. 55764
PERME, Rev. Eugene, 525 Dover Rd., Bay Village, Ohio 44140
PETERNEL, Rev. Warren, ofm, 701 E. Pyron Rd., San Antonio, Texas 78214
PETRASIC, Rev. Martin, St. Patrick's Church, Elkhorn, Nebraska 68022
PEVEC, Rev. Edward, 28700 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio 44092
PIERCE, Rev. Justin, sds, Twin Cities Rd., Galt, Calif. 95632
PIRC, Rev. Joseph, 550 W. Estudillo Ave., San Leandro, Calif. 94577
PIZMOHT, Rev. Louis, 840 E. 222nd St., Euclid, Ohio 44123
PLANINSEK, Rev. Henry, cssp, 7085 Brockton Ave., Riverside, Calif. 92506
PLEVNIK, Rev. Joseph, sj, Loyola College, Montreal, Quebec, Canada
POTOCHNIK, Rev. Aloysius, osb, P.O. Box 351, Canon City, Colo. 81212
PRAH, Rev. John, ocd, 1810 Volney Rd., Youngstown, Ohio 44511
PRAZNIK, Rev. Rudolph, 264 - 15th St. N.W., Barberton, Ohio 44203
PREBIL, Rev. Andrej, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada
PRIMOZIC, Rev. Robert, o carm, 6410 So. Damen Ave., Chicago, Ill. 60637

REBOL, Rev. Anthony, 3181 W. 41 St., Cleveland, Ohio 44109
REBOL, Rev. Francis, mm, Miaoli Taiwan Kao Miao LI 53-1, Formosa
RELIC, Rev., 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
REPHENSHEK, Rev. Wayne, 5960 W. Loomis Rd., Greendale, Wis. 53129
RINK, Rev. Louis, csc, Box 176, Fort Portal, Uganda, East Africa
ROBERTS, Rev. Edward, sss, Box 542, Masaka, Uganda, East Africa
ROGAN, Rev. Richard, ofm, 62 St. Mark's Pl., New York, N.Y. 10003
RUPAR, Rev. Aloysius, 1709 E. 31 St., Lorain, Ohio 44051
RUS, Rev. Gabriel, sm, University of Dayton, Dayton, Ohio 45409

SAVINSHEK, Rev. Stephen, ofm conv., Holy Rosary Church, Aurora, Minn. 55705
SCHWAB, Rev. Alan, osb, Box 351, Canon City, Colo. 81212
SCHWEIGER, Rev. Francis, 330 E. 3rd St., Duluth, Minn. 55803
SEDEY, Rev. Francis, 2015 Fourth Ave. E., Hibbing, Minn. 55746

SEDLAK, Rev. Christopher, ofm, 8500 W. Cold Spring Rd., Greenfield, Wis. 53228
 SEDLAR, Rev. Daniel, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 SELISKAR, Rev. Donald, sj, Park & Miramar Blvds, Cleveland, Ohio 44118
 SELLAK, Rev. Jerome, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago, Ill. 60617
 SENTA, Rev. Robert, 500 Christie Bldg., Duluth, Minn. 55802
 SESEK, Rev. Raphael, ofm, Immaculata College, Immaculata, Pa., 19345
 SETNICAR, Rev. Dr. Matthew, 1210 So. 61 St., Milwaukee, Wis. 53214
 SEVER, Rev. Edgar, ofm, 203 E. Washington St., Stockton, Calif. 95202
 SHUBITZ, Rev. John, 2801 E. 4th St., Duluth, Minn. 55812
 SHUBITZ, Rev. Thomas, 1122 11th St. S.E., Brainerd, Minn. 56401
 SILVESTER, Rev. Mirko, ofm, 9546 Ewing Ave., Chicago, Ill. 60617
 SIMCIC, Rev. Joseph, sdb, 2851 North Ave., Richmond, Calif. 94804
 SKULLY, Rev. Gerald, 1905 Portage Trail, Cuyahoga Falls, Ohio 44221
 SKUMAVC, Rev. Franc, 7 Awde St., Toronto 4, Ont., Canada
 SKUMAVC, Rev. Michael, 307 Adams St., Eveleth, Minn. 55734
 SLAPSAK, Rev. Julius, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103
 SMERKE, Rev. Francis, osc, SS. Peter & Paul Church, Meyersville, Texas 77974
 SMERKE, Rev. John, osc, St. Rita's Church, Hillman, Minn. 56338
 SMERKE, Rev. Joseph, osc, Crosier Fathers, Hastings, Nebraska 68901
 SNOJ, Rev. Joseph, Box 208, Bryn Mawr, Calif. 92318
 SODJA, Rev. Max, on sick leave.
 SOKLIC, Rev. Sebastian, tor, Chaplain U.S. Air Force
 SOKLICH, Rev. Dr. Anton, cm, 9745 Memorial Dr., Houston, Texas 77024
 SPEHAR, Rev. George, 424 W. 2nd St., Leadville, Colo. 80461
 SPENDOV, Rev. Vendelin, ofm, 1852 W. 22nd Pl., Chicago, Ill. 60608
 SREBERNAK, Rev. Frank, 2221 Winchell Dr., Ann Arbor, Mich. 48103
 STARC, Rev. Martin, Box 463, San Andreas, Calif. 95249
 STARESINIC, Rev. Edbert, o carm, 801 W. 70th St., Los Angeles, Calif. 90044
 STARESINIC, Rev. Nicholas, o carm, 6428 Dante Ave., Chicago, Ill. 60637
 STAUDO HAR, Rev. Walter, cp, 18th & Monastery Ave. S.S., Pittsburgh, Pa. 15203
 STEFANICH, Rev. Edward, 353 E. Palmer, Addison, Ill. 60101
 STEPANICH, Rev. Dr. Martin, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 STERBENTZ, Rev. Ralph, 108 So. Marquette St., Ironwood, Mich. 49938
 STERK, Rev. Francis, 840 E. 222nd St., Euclid, Ohio 44123
 STERLE, Rev. Aloysius, 404 E. 87th St., New York, N.Y. 10028
 STONICH, Rev. Raymond, Rt. 1, Box 112, Warrenville, Ill. 60555
 STOPAR, Rev. Dr. Anton, Box 177, Lovelock, Nevada, 89419
 STRAGISHER, Rev. Henry, 407 So. Loudoun St., Winchester, Va. 22601
 STRAGISHER, Rev. Raphael, ofm, 536 Decker Ave., Johnstown, Pa. 15906
 STRANCAR, Rev. Ignatius, 584 5th St., San Bernardino, Calif. 92410
 SURTZ, Rev. Edward, sj, 6525 Sheridan Rd., Chicago, Ill. 60626
 SUSTARSIC, Rev. John, Box 247, Pengilly, Minn. 55775
 SUSTRICK, Rev. Stephen, osb, St. Theresa's Church, Frederick, Colo. 80530
 SVETE, Rev. Andrew, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 SVETE, Rev. Augustine, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
 SVETE, Rev. Bartholomew, Box 6, Hartville, Wyo. 82215

TARMAN, Rev. William, Church of St. John the Baptist, Bluffton, Minn. 56518
TKALEC, Rev. John, 960 So. Soto St., Los Angeles, Calif. 90023
TOMC, Rev. Victor, 15519 Holmes Ave., Cleveland, Ohio 44110
TOMTZ, Rev. Louis, Box 147 Postal Sta. C., Hamilton, Ont., Canada
TRINKO, Rev. John Vianney, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill., 60439
TRPIN, Rev. Thaddeus, ofm, 386 Geneva Ave., Highland Park, Detroit, Mich. 48203
TRUNK, Rev. George, 245 Linden St., San Francisco, Calif. 94102
TURK, Rev. Martin, 1081 Burrard St., Vancouver 1, B.C., Canada

URBIC, Rev. Rudolph, R. 3, Stanley, Wis. 54768

VALENTIN, Rev. Basil, ofm, 19 A' Beckett St., Kew, Melbourne, Vic., Australia
VARGA, Rev. Joseph, 11607 Honeydale Ave., Cleveland, Ohio 44120
VIRANT, Rev. Ludwig, Box 235, Peninsula, Ohio 44264
VODUSEK, Rev. Vital, 245 Linden St., San Francisco, Calif. 94102
VOGRIN, Rev. Joseph, St. William's Church, Parkers Prairie, Minn. 56361
VOLK, Rev. Robert, osm, 3549 Navajo St., Denver, Colo. 80211
VOVK, Rev. Joseph, St. Mary's Church, Willow River, Minn. 55795
VUKSINIC, Rev. Anton, Box 74, Smithville, Ont., Canada

WEBER, Rev. Albin, St. Denis Church, East Douglas, Mass. 01516
WOLBANG, Rev. Charles, cm, Box 351, Princeton, N.J. 08540

YAKES, Rev. William, 15089 Newburgh, Livonia, Mich. 48150

ZAGAR, Rev. Albert, tor, 24 Maryland Ave., Pittsburgh, Pa. 15209
ZAGORC, Rev. Francis, csc, Box 176, Fort Portal, Uganda, East Africa
ZANUTIC, Rev. Arthur, 3547 E. 80 St., Cleveland, Ohio 44105
ZAVBI, Rev. August, Box 93, Winnemucca, Nevada 89445
ZDOLSEK, Rev. Aloysius, St. Gerard Hospital, Hankinson, No. Dakota 58041
ZELEZNIKAR, Rev. Michael, 542 Crosat St., LaSalle, Ill. 61301
ZITKO, Rev. Aloysius, Third & Parker, Rodeo, Calif. 94572
ZORE, Rev. Richard, 616 So. East St., Indianapolis, Ind. 42625
ZORMAN, Rev. Fortunat, ofm, St. Mary's Seminary, Lemont, Ill. 60439
ZRNEC, Rev. Anton, cm, 611 Manning Ave., Toronto 4, Ont., Canada
ZUPAN, Rev. Peter, osb, St. Vincent's Archabbey, Latrobe, Pa. 15650

Berite in širite mesečnik

AVE MARIA

VSEBINA – AVE MARIA KOLEDAR 1968

*Koledarski del	3
*Svetopisemske nedeljske misli (ob robu)	od 3 do 14
*Ob stoletnici Baragove smrti - F.	15
*Čudovit si v svojih svetnikih - pesem - Marija Brenčič	18
*Župnija sv. Vida v Clevelandu, Ohio	
obhaja svojo petinsedemdeseto obletnico:	
Zgodovinski oris župnije sv. Vida - Jože Falež	19
Msgr. Jernej Ponikvar, drugi slovenski župnik župnije sv. Vida v Clevelandu - Prof. Janez Sever	24
Rt. Rev. Msgr. Louis Baznik, tretji župnik župnije sv. Vida v Clevelandu - Prof. Janez Sever	30
*Maša za mladinski zbor - pesem - F. Blejski	32/h
*Mladinska daritev svete maše - pesem - F. Blejski	33
*Za Marijine praznike (darovanje - svet) - pesem - F. Blejski	35
*Castelgandolfo - R. Rus	36
*Marija v nebesa vzeta v Olimju	
- Slomškova božja pot - P. Odilo Hajnšek, ofm	37
"Glej, dekla sem Gospodova!" - Sr. M. Kalista, fmm	61
*"Oblecite si novega človeka!" - uvod - P. Fortunat, ofm	65
Beseda je meso postala	67
Novo stvarjenje	69
Zrelost kristjana	72
Pokora	74
Molitev	77
Krščansko upanje	80
Evharistija	84
"Veliko znamenje"	87
*Bele lilije - povest - F. Blejski:	
Kakor v pravljici	89
Pravljica postane resnica	96
Sodnik se je dvignil z višave	102
V Jesenovi hiši	109
Nastopil je sodnik z višave	113
*Kaj nam pa morejo... - P. Lojze Demšar, S.J.	124
*Citati	128
*Naslovi duhovnikov	129

Ker je med .str. 32. in 33. VLOŽEK z osmimi stranmi, ima koledar 144 strani.

AVE MARIA - LEMONT - ILLINOIS